

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 16

80'inci Birleşim
25 Nisan 2016 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	7
II.- GELEN KÂĞITLAR	7
III.- YOKLAMALAR	22,23,61,62
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	23
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>23:26</i>
1.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, Adana ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	23:24
2.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'in, gözaltı işlemlerine ilişkin gündem dışı konuşması	24:25
3.- Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'ın, Dünya Kardeşlik Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması	25:26

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İkinci Lig'e yükselen Erzurumspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 27
- 2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinde tarım arazilerinde toplulaştırma ve miras yoluyla intikal nedeniyle yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması 27
- 3.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, Profesör Doktor Erol Güngör'ün vefatının 33'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 27
- 4.- İstanbul Milletvekili Hasan Turan'ın, İstanbul'da bir organizasyonda tebliğ sunan Mısır eski İletişim Bakanının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması 28
- 5.- Adana Milletvekili Mehmet Şükrü Erdinç'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Adana'da 49 fabrika ile Tufanbeyli Termik Santrali'nin açılışının yapılarak vatandaşların hizmetine sunulduğuna, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı ve teniste büyük bir başarı kazanan Çağla Büyükakçay'ı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 28
- 6.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine, Adana Demirspor'un da Süper Lig'e çıkmasını umut ettiğine ve Adana'da patates fiyatlarını protesto etmek isteyen bir grup çiftçinin eylemine sert bir tepki gösteren polis memuru hakkında bir işlem yapıp yapılmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 28:29
- 7.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Mardin'in Nusaybin ilçesinde şehit olan 2 askere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 29
- 8.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 29
- 9.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, Hatay'ın Yayladağı ilçesine sığınmacı olarak gelenlerin önemli bir bölümünün cihatçılar olduğuna, Reyhanlı ilçesinde yoğun olarak kaçak geçişler yaşandığına ve bu konuda bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması 29:30
- 10.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ve şehit yakınlarının devlet kadrolarına atamaları yapılırken mesleklerinin göz önünde bulundurulması gerektiğine ilişkin açıklaması 30

- 11.- Adana Milletvekili Tamer Dağlı'nın, Adana'da Tufanbeyli Termik Santrali ile 50 adet fabrikanın açılışını yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ettiğine, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı, teniste büyük bir başarı kazanan Çağla Büyükakçay'ı ve küme düşmeyen Kozan Belediyespor'u tebrik ettiğine, Adana Demirspor'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması 30
- 12.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ'ın, kuraklık nedeniyle Barak Ovası'ndaki ürünlerin kuruma tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna ve bir an önce bu soruna çare bulunması gerektiğine ilişkin açıklaması 31
- 13.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, İkinci Lig'e yükselen Erzurumspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 31
- 14.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'de ekinlerin TMO tarafından alımı konusunda mağduriyet yaşanmamasını dilediğine ilişkin açıklaması 31
- 15.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Halkların Demokratik Partisi olarak Kilis'e yönelik çete saldırılarını kınadıklarına ve bir kez daha Hükûmete Meclisi ve kamuoyunu bilgilendirme çağrısı yaptıklarına, Ankara'da Amedspor'a yönelik ırkçı, ayrımcı, faşist bir saldırı gerçekleştiğine, Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasını kutladıklarına ve Adana'da demokratik protesto hakkını kullanan çiftçilere yönelik yapılan saldırıyı kabul edilemez bulduklarına ilişkin açıklaması 31:32
- 16.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Nusaybin'de şehit olan 2 askere Allah'tan rahmet dilediğine, Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yıl dönümüne, Trabzon'da hakeme ve Ankara'da Amedsporlu yöneticilere yönelik saldırıların kabul edilemez olduğuna ve sporda şiddeti kınadığına, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ve Adana'da patates üreticilerine yönelik polis saldırısını ve Kilis'te yaşananlar nedeniyle Hükûmeti kınadığına ilişkin açıklaması 33:34
- 17.- İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın, Profesör Doktor Erol Güngör'ün vefatının 33'üncü yıl dönümüne, Nusaybin'de şehit olan 2 askere Allah'tan rahmet dilediğine ve Kilis'e yönelik saldırıların ivedilikle sonlandırılması konusunda bütün imkânların kullanılması gerektiğine ilişkin açıklaması 34:35
- 18.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır'ın, Meclisin açılışının 96'ncı ve Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yıl dönümlerine, üst lige çıkan tüm takımları tebrik ettiğine ve Profesör Doktor Erol Güngör'ün vefatının 33'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması 35

19.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman'ın laiklik ilkesi konusundaki söylemlerini şiddetle kınadığına ve derhâl istifa etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 104:106

20.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, AK PARTİ Grubunun laiklikle hiçbir probleminin olmadığına ilişkin açıklaması 106:107

VI.- DÜZELTİŞLER

33

1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, "Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasını kutladıkları" hakkındaki açıklamasında sehven yaptığı yanlışlığı düzelttiğine ilişkin açıklaması 33

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

35

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Başkanlık Divanı olarak, üst lige çıkan tüm takımları tebrik ettiklerine, sporda şiddeti tasvip etmediklerine, Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yıl dönümüne, Kilis'e yapılan saldırıları kınadıklarına ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tebrik ettiklerine ilişkin konuşması 35:36

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

36

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

36:42

1.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, ülkemizde yaşanabilecek muhtemel bir deprem felaketi öncesinde alınabilecek tedbirlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/175) 36:38

2.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, ülkemizde bulunan Balkan göçmenlerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/176) 38:40

3.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, raylı sistem ve demir yolu ulaşımındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177) 40:42

B) GENSORU ÖNERGELERİ

42:44

1.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, başta hidroelektrik santraller olmak üzere Cerattepe, Yeşil Yol, Kuzey Marmara Otoyolu ve diğer büyük projelerle ekolojik yıkım gerçekleştirildiği ve bu yıkımda sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/9) 42:44

IX.- ÖNERİLER

44,62

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

44:60,62

1.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerine yönelik baskı ve tehditler ile ifade özgürlüğü başta olmak üzere kamu emekçilerinin temel haklarına yönelik ihlallerin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 14/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 25 Nisan 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

44:52

2.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Mayıs ayı salı ve çarşamba günlerindeki birleşimlerinde sözlü sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyerek gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; bastırılarak dağıtılan (11/9) esas numaralı Gensoru Önergesi’nin Anayasa’nın 99’uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin 2 Mayıs 2016 Pazartesi günü birleşimde yapılmasına ve 307 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İçtüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

52:60,62

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

62,107,126

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

62:104,107:125,126:143

1.- Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/697) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)

62:80,126:143

2.- Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/698) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)

80:99,126:143

3.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/707) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 294)

99:104,107:119,126:143

4.- Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/708) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 295)

119:125,126:143

5.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/709) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 296) 125

6.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Dördüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/710) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 297) 125

XI.- OYLAMALAR

126

1.- (S. Sayısı: 280) Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın oylaması 126:143

2.- (S. Sayısı: 281) Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın oylaması 126:143

3.- (S. Sayısı: 294) Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın oylaması 126:143

4.- (S. Sayısı: 295) Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın oylaması 126:143

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

144

1.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli ve ilçelerinde yeşil kart uygulamasından faydalanan vatandaşlara ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3511) 144:145

2.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, emeklilerin zamlardan faydalanamadıkları iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3512) 146:150

3.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, SGK'da yapılan atamalarla ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3515) 151:152

4.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, yaş şartını taşımadığı için emekli olamayan vatandaşlara ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3517) 153:155

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açıldı.

İstiklal Marşı okundu.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a “Hoş geldiniz.” denildi.

Genel Kurulun 21/4/2016 tarihli 77’nci Birleşiminde alınan karar uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 96’ncı yıl dönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nın kutlanması, günün anlam ve öneminin belirtilmesi amacıyla:

TBMM Başkanı İsmail Kahraman’ın sunuş konuşmasından sonra;

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Ahmet Davutoğlu,

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu,

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Çağlar Demirel,

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı Devlet Bahçeli,

Birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 25 Nisan 2016 Pazartesi günü saat 14.00’te toplanmak üzere 15.08’de birleşime son verildi.

İsmail KAHRAMAN

Başkan

Ali Haydar HAKVERDİ

Ankara

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 99

25 Nisan 2016 Pazartesi

Teklif

1.- İstanbul Milletvekili Nureddin Nebati ve 7 Milletvekilinin; Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1081) (Çevre; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Milli Savunma ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.04.2016)

Tezkereler

1.- Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli’nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/674) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

2.- İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu’nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/675) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

3.- Diyarbakır Milletvekili Feleknas Uca'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/676) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

4.- Karabük Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/677) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

5.- İstanbul Milletvekilleri Selahattin Demirtaş ve Hüda Kaya, Van Milletvekili Figen Yüksekdağ Şenoğlu, Kars Milletvekili Ayhan Bilgen, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Diyarbakır Milletvekili Altan Tan ile Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım'ın Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/678) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

6.- İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/679) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

7.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/680) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

8.- Mersin Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/681) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

9.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/682) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

10.- İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/683) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

11.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/684) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

12.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/685) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

13.- Batman Milletvekili Mehmet Ali Aslan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/686) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

14.- Diyarbakır Milletvekilleri Feleknas Uca ve Sibel Yiğitalp'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/687) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

15.- Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/688) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

16.- İstanbul Milletvekili Selahattin Demirtaş'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/689) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

17.- Antalya Milletvekili Mustafa Akaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/690) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3413)

2.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3414)

3.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Ankara'da gerçekleştirilen terör saldırılarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3415)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, akciğer kanserinin tedavisine yönelik yapılan ilaç tedavisi ile ilgili açıklamalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3416)

5.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, bazı askerlerin IŞİD üyeleri ile yaptığı iddia edilen telefon görüşmelerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3417)

6.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, bazı milletvekillerinin çalışmalarının güvenlik güçlerince engellendiğine dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3418)

7.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, milli yas ilan edilecek durumlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3419)

8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sokağa çıkma yasağı ilan edilen yerlerdeki cenazelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3420)

9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir televizyon kanalının yayımının kesilmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3421)

10.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, şehit olan bir askerin cenaze törenine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3422)

11.- Mardin Milletvekili Ali Atalan'ın, kolluk kuvvetlerinin milletvekillerine karşı tutumuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3423)

12.- Mersin Milletvekili Durmuş Fikri Sağlar'ın, Cumhurbaşkanlığı seçimi döneminde adaylara yapılan yardımlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3424)

13.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, yabancı bir araştırma şirketinin raporuna ve çeşitli iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3425)

14.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Ayhan'ın, bir televizyon kanalının TÜRK SAT uydusundan çıkarılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3426)

15.- Kırklareli Milletvekili Türedi Kaya'nın, Cumhurbaşkanlığı Sarayının maliyetine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3427)

16.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, Erzurum'un Aşkale ilçesinde gerçekleştirilen bir törene ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3428)

17.- İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş'ın, olası bir depremde kullanılacak İstanbul'daki toplanma alanlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3429)

18.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da bir binanın yıkımı esnasında çevrede oluşturduğu tehlikeye ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3430)

19.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, iş güvenliğine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3431)

20.- Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'ın, kadınların siyasi temsiline yönelik mevzuat çalışmalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3432)

21.- Bingöl Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Bingöl'de TOKİ konutlarının bulunduğu bir mahallenin altyapı sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3433)

22.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, TOKİ binalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3434)

23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, evcil hayvanların toplu taşıma araçlarına alınmasına yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3435)

24.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, IŞİD'in Türkiye'de eylem hazırlığında olduğu iddiasına ve alınan önlemlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3436)

25.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kültür Bakanlığı tarafından Ramazan ayında düzenlenecek konserlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3437)

26.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bir televizyon kanalında yayınlanan yarışma programında nefret suçu işlendiği iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3438)

27.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türk Akreditasyon Kurumu tarafından kullanılan binanın kiralanması ile ilgili iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3439)

28.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, askeri yargı ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3440)

29.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İçişleri Bakanlığı tarafından çeşitli kurumlara gönderildiği iddia edilen terörle mücadele konulu bir yazıya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3441)

30.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, trafik kazalarında hayatını kaybeden çocuklara ve servis araçları ile ilgili düzenlemelere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3442)

31.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, süt üreticilerine yönelik desteklere ve et fiyatlarındaki artışa ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3443)

32.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Ankara'da ulaşımda yaşanan sorunlara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3444)

33.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, İstanbul'da yapımı devam eden 3. havalimanı inşaatında yaşanan iş kazalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3445)

34.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, kamu kurumlarında bulunan kreş ve emzirme odalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3446)

35.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, ülkemizde işletmelere dönük uygulanan teşvik stratejisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3447)

36.- Mersin Milletvekili Serdal Kuyucuoğlu'nun, ülkemizin dış politikasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3448)

37.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 2003-2016 yılları arasında ulusal basın-yayın organlarına verilen reklamların dağılımına ve parasal miktarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3449)

38.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, yurt dışı gezilerine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3450)

39.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bayburt'un diğer illere verdiği göçün sebeplerine ve önlenmesine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3451)

40.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mardin Artuklu Üniversitesi'nde Kürtçe Öğretmenliği bölümünde okuyacak öğrencilerin 2016 yılı harç miktarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3452)

41.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Diyarbakır'da teslim olan teröristlerin fotoğraflarının basında ve sosyal medyada paylaşılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3453)

42.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Nisan 2011'den itibaren Türkiye'ye gelen Suriyelilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3454)

43.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, Nafi Baba Tekkesi binasının Boğaziçi Üniversitesi tarafından restore edilerek Bizans Araştırmaları Merkezi olarak kullanılmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3455)

44.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, İstanbul'un Üsküdar ilçesine bağlı bir mahalledeki bir arazinin tahsisine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3456)

45.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, yaşama hakkı ihlallerinin önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3457)

46.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3458)

47.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3459)

48.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3460)

49.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'e ve mevzuat hazırlanmasında uygulanan yöntemle ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3461)

50.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3463)

51.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3464)

52.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunması Eylem Planı konusundaki çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3465)

53.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen Mülkiyet Hakkı İhlallerinin Önlenmesi Eylem Planı konusundaki çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3466)

54.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3467)

55.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, terör örgütüne katılan öğrencilere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3469)

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bazı bankalar tarafından IŞİD terör örgütüne para transferine karşı yeterli önlem alınmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3470)

57.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, TOKİ tarafından emeklilere yönelik yapılacak olan Emeklilere İkinci Bahar Projesi'ne ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3471)

58.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Avrupa Birliği - Türkiye arasında Suriyeli sığınmacılar konusunda imzalanan Geri Kabul Anlaşması'na ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3472)

59.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, 2002-2015 yılları arasında yaşanan kayıp çocuk vakalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3473)

60.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Hatay'ın Yayladağı, Reyhanlı, Kırıkhan ve Altınözü ilçelerinde bulunan AFAD kamplarında kalan sığınmacı kadınların fuhuşa zorlandığına dair iddialara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/3474)

61.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, bir televizyon kanalının yayınının durdurulmasına ilişkin Başbakan Yardımcısı'ndan (Numan Kurtulmuş) yazılı soru önergesi (7/3475)

62.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3476)

63.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, kolluk güçlerinin sivil vatandaşlara şiddet uyguladığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3477)

64.- Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'ın, Cumhurbaşkanı'na hakaret suçundan hakkında işlem yapılanlara ve çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3478)

65.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, cezaevi yönetimlerine yapılan şikayetlere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3479)

66.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, erişim yasağı uygulanan internet sitelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3480)

67.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı uygulamasında değişiklik yapıp yapılmayacağına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3481)

68.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa Bölge Adliye Mahkemesinin kaldırılacağı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3482)

69.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, kurulması planlanan ve kapatılan Bölge Adliye Mahkemelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3483)

70.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün, kadın cinayetlerine ve kadına yönelik şiddet olaylarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3484)

71.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3485)

72.- Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3486)

73.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlü öğrencilerin sayılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3487)

74.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, AİHM kararlarının bağlayıcılığına yönelik açıklamalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3488)

75.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3489)

76.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamında verilen toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3490)

77.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Gaziantep'teki kadın cinayetlerine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3491)

78.- Diyarbakır Milletvekili Ziya Pir'in, Diyarbakır'da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na sevk edildikleri iddia edilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3492)

79.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, bakıma ihtiyacı olan engellilere verilen desteklere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3493)

80.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün, evde bakım ücreti, engelli aylığı ve yaşlılık aylığı alan kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3494)

81.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan'ın, ŞÖNİM ve kadın konukevlerinden faydalanan mülteci, sığınmacı ve göçmen kadınlara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3495)

82.- Diyarbakır Milletvekili Sibel Yiğitalp'in, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde savcılık kararı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na verilen çocuklara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3496)

83.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3497)

84.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, engelli bireylerin haklarının korunmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3498)

85.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, Hatay'ın Yayladağı, Reyhanlı, Kırıkhan ve Altınözü ilçelerinde bulunan AFAD kamplarında kalan sığınmacı kadınların fuhuşa zorlandığına dair iddialara ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3499)

86.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, üretim alanında alınması gereken tedbirlere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3500)

87.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, reel ekonomiyle ilgili dönüşüm programına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3501)

88.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, KOBİ'lerin rekabet güçlerinin artırılmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3502)

89.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, ilaç ve tıbbi cihaz sanayiine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3503)

90.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, yeniliğe dayalı eko-sistem oluşturulmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3504)

91.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, sanayi alanındaki vergilendirmeye ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3505)

92.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, bilim ve teknolojiye inovasyon yatırımı yapılmasına ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3506)

93.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, kalkınma ile ilgili seçim vaatlerine ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3507)

94.- Şırnak Milletvekili Ferhat Encu'nun, Popüler Bilim Kitapları hakkında kültürel uygunluk ve yerlilik açısından yapılan incelemelere ilişkin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3508)

95.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3509)

96.- Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu'nun, 1 Kasım 2015 tarihinden itibaren işten çıkartılan taşeron işçilere ve çeşitli iddialara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3510)

97.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, LGBTİ bireylerin istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3513)

98.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, tekstil sektöründe çalışan işçilerin çalışma koşullarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3514)

99.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, taşeron işçilerin kadroya alınması çalışmalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3518)

100.- Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım'ın, ev eksenli çalışma koşullarının düzenlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3519)

101.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, iş kazalarının önlenmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3520)

102.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, son on yılda çalışma izni verilen yabancılara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3521)

103.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Ege Linyit İşletmelerine ait kömürlerin sahte torbalarla taklit edildiği iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3522)

104.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, ülkemizdeki hava kirliliğinin insan sağlığına olumsuz etkilerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3523)

105.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'deki akarsularda yaşanan kirliliğe ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3524)

106.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, İzmir'in Ayvalık ilçesinde yapımı planlanan bir taş ocağının çevreye vermesi muhtemel zararlara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3525)

107.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, termik santrallerin çevreyle uyumlu hale getirilmesine yönelik mevzuat değişikliğine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3526)

108.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Konya'nın Meram ilçesindeki Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü'nün binasının risk taşıdığı iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3527)

109.- Konya Milletvekili Mustafa Hüsnü Bozkurt'un, Konya'nın Meram ilçesinde bulunan Tapu Kadastro Konya Bölge Müdürlüğü hizmet binasının taşınacağı iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3528)

110.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Samsun'un Tekkeköy ilçesinde yaşanan hava kirliliğine ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3529)

111.- Sakarya Milletvekili Engin  zko 'un, Sakarya'nın Karasu ilçesinde endüstri bölgesi ilan edilen alandaki arazilerin satın alınmasına ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3530)

112.- Antalya Milletvekili  etin Osman Budak'ın, Antalya'da yapılan ve ÇED gerekli değildir kararı verilen projelere ilişkin  evre ve şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3531)

113.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avusturya'da öğrenim gören Türk  ğrencilerin sigorta uygulaması kapsamında uğradıkları ayrımcılığa ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3532)

114.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Alevi vatandaşların inanç özgürlüklerinin korunması kapsamında yapılan çalışmalara ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3533)

115.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Viyana'da faaliyet gösteren Yunus Emre Enstitülerinde görev yapan kişilere ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3534)

116.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Avusturya'da yaşayan Türk vatandaşlarının bazı sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılmasına ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3535)

117.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Ürdün ve Umman'a gerçekleştirdiği ziyaretlere ilişkin Dışışleri Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3536)

118.- Gaziantep Milletvekili Akif Ekici'nin, ülkemizin yurt dışındaki ticaret m şavirliklerine ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3537)

119.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi ve Türkiye arasındaki ticari verilere ilişkin Ekonomi Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3538)

120.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Giresun'da doğalgaz iletim- dağıtım hattının tamamlanmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3539)

121.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Urla'da bulunan bir doğal sit alanının kiraya verilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3540)

122.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Artvin Cerattepe'de açılması planlanan maden ocağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3541)

123.- Antalya Milletvekili Devrim Kök' n, Antalya'daki mermer ve taş ocaklarına ve ülke ekonomisine katkısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3542)

124.- İzmir Milletvekili Ahmet Kenan Tanrıku 'nun, İzmir'de bazı ilçelerde doğal gaz kullanımının tesis edilememesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3543)

125.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku 'nun, elektrik dağıtım şirketlerinin elde ettiği gelirlere ve faaliyetlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3544)

126.- Manisa Milletvekili  zg r özel'in, Ege Linyit İşletmeleri'nin iş ı alımı sınavına ve çeşitli iddialara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3545)

127.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, ülkemizdeki yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3546)

128.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, elektrik dağıtım şirketlerinin gelirlerinin ve tarifelerinin belirlenmesine dair usul ve esasları düzenlemeyi amaçlayan Tebliğ'e ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3547)

129.- Mersin Milletvekili Oktay  zt rk' n, Mersin Anamur bölgesine termik santral inşa edileceği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru  nergesi (7/3548)

130.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, elektrik dağıtım şirketlerine yönelik vatandaşlardan gelen şikayetlere ve EPDK'nın yaptığı işlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3549)

131.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'da tarımsal amaçlı elektrik kullanan abonelere ve icra borçlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3550)

132.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Enerji İhtisas Bölgesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3551)

133.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Kars ve Selim hayvan pazarlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3555)

134.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriokulu'nun, tarımsal desteklemeler ve tarım sektörü ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3556)

135.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, tarım alanında çalışan kadınların sosyal güvenlik güvencelerinin olmamasına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3557)

136.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, kaçak et ticaretinin önlenmesine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3558)

137.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, tarım ihracatına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3560)

138.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, fındık üreticilerinin fiyat ve pazarlama sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3561)

139.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, tarım desteklerine ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3562)

140.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, fındık üreticilerinin sorunlarına ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3563)

141.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, fındık üretimine ve verimden düşmüş fındık bahçelerinin yenilenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3564)

142.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in Urla ilçesinde görülen şap hastalığına ve çeşitli iddialara ilişkin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3565)

143.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Mersin Limanı'nda ele geçirilen kaçak etlere ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3566)

144.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, gümrük vergilerinin tahakkuk ve tahsiline ilişkin Gümrük ve Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3568)

145.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3577)

146.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, sokağa çıkma yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3578)

147.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, koruma tahsisi talebinde bulunan bir kişiye bir polisin davranışına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3579)

148.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, bir firmaya verilen TOMA üretimi siparişine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3580)

149.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, kapatılan İl Özel İdarelerinin malvarlıklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3581)

150.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Mardin'in Derik ilçesinde uygulanan sokağa çıkma yasağına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3582)

151.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Osmaniye'de bir siyasi parti binasına yapılan saldırılara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3583)

152.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ın Silopi ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3584)

153.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak'ın Silopi ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3585)

154.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün, terörle mücadele operasyonlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3586)

155.- Eskişehir Milletvekili Cemal Okan Yüksel'in, bir vali hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3587)

156.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Şırnak'ın Cizre ilçesinde bir belediye çalışanının evine giren kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3588)

157.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, muhtarların sosyal güvenlik primlerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3589)

158.- Bartın Milletvekili Muhammet Rıza Yalçinkaya'nın, 2015 yılında gerçekleşen Türk vatandaşlığına alınma ve vatandaşlıktan çıkarılma sebeplerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3590)

159.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, yeni kimliklerden ücret alınacağı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3591)

160.- Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in, Erzurum'un Şenkaya ilçesinde tutuksuz yargılanan bir köy muhtarının görevine iade edilip edilmediğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3592)

161.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, İstanbul'da kadınlara şiddet uygulandığı iddia edilen bir olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3593)

162.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır'ın Hani ve Hazro ilçelerinde ilan edilen sokağa çıkma yasaklarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3594)

163.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, Tunceli'de ilan edilen özel güvenlik bölgelerine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3595)

164.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3596)

165.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından kiralanan araçlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3597)

166.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Mardin'in Nusaybin ilçesinde bir kişinin hayatını kaybettiği olaya ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3598)

167.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Pamukkale turistik alanının işletmesinin TÜRSAB'a devredilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3602)

168.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in UNESCO Dünya Mirası listesine girme çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3603)

169.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'in tarihi ve kültürel tanıtım çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3604)

170.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, son beş yıl içinde Türkiye içinde seyahat eden yerli turist sayısına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3605)

171.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Gelir Uzmanlığı Özel Sınavı'na ilişkin Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3606)

172.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Ankara'nın Etimesgut ilçesinde Cumhurbaşkanı'nın doğum gününe denk gelen günde öğrencilerin izinli sayılacağı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3607)

173.- Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan'ın, bir lise öğrencisinin öğretmeninin cinsel istismarına uğraması ve intihar etmesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3608)

174.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, bir öğretmen ile ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3609)

175.- Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın, bir bildiriye imza atan akademisyenlerle ilgili yapılan işlemlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3610)

176.- Isparta Milletvekili Nuri Okutan'ın, Kayseri'de bir okulda meydana gelen cinsel istismar olayına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3611)

177.- Van Milletvekili Nadir Yıldırım'ın, bir bildiriye imza attıkları için haklarında soruşturma açılan veya işten çıkarılan akademisyenlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3612)

178.- Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan'ın, Harran Üniversitesi'nde yaşanan bir olaya ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3613)

179.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, zihinsel engelli çocukların eğitimlerine ve bu konuda eğitim almış öğretmenlerin yeterliliğine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3614)

180.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli Üniversitesinde 2013-2014 ve 2014-2015 yıllarında bazı öğrenciler hakkında başlatılan soruşturmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3615)

181.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, meslek yüksek okullarındaki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3616)

182.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, eğitim fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3617)

183.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, güzel sanatlar fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3618)

184.- Aydın Milletvekili Metin Lütfi Baydar'ın, fen edebiyat fakültelerindeki öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3619)

185.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, okullarda yaşanan taciz vakalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3620)

186.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, ÖSYM Başkanı'nın bir açıklamasına ve gizli gözlemci uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3621)

187.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, yeni atanan öğretmenlerin sendika üyeliklerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3622)

188.- Ankara Milletvekili Zühal Topcu'nun, Ankara'da bulunan bazı liselerin kontenjan açıklarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3623)

189.- Mardin Milletvekili Erol Dora'nın, Şırnak'ın Cizre ve Silopi ilçelerinde ikamet eden öğrencilerin YGS sınavına Şırnak il merkezi yerine farklı illerde girecek olmalarına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3624)

190.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3625)

191.- Bursa Milletvekili Ceyhan İrgil'in, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3626)

192.- Antalya Milletvekili Devrim Kök'ün, Antalya'daki mermer ve taş ocaklarına ve çevreye etkisine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3627)

193.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa'nın Soma ilçesi sınırlarında yer alan Aydıncık Sulama Barajı'nın işletme hakkının Kırkağaç Belediyesine devredilmesine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3628)

194.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, orman köylülerinin kullandıkları "orköy" banka kredileri sorununa ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3629)

195.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Mardin'in Midyat ilçesi Mercimekli Köyü'ndeki gölet çalışmalarına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3630)

196.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, sakız ağacı ve sakız üretiminin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3631)

197.- İzmir Milletvekili Zeynep Altıok'un, Hasankeyf tarihi alanının Ilısu Barajı projesiyle sular altında kalacağı iddiasına ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3632)

198.- Adana Milletvekili Zülfikar İnönü Tümer'in, orman yangınlarıyla mücadele için istihdam edilen işçilerin istihdam sürelerine ilişkin Orman ve Su İşleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3633)

199.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Bakanlığa personel alımında yapılan mülakatlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3634)

200.- Şanlıurfa Milletvekili Dilek Öcalan'ın, hayatını kaybeden hasta bir tutukluyla ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3635)

201.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir'in Güzelbahçe ilçesine tam teşekküllü devlet hastanesi yapılması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3636)

202.- Hatay Milletvekili Birol Ertem'in, Adana, Hatay ve Mersin illerindeki hava kirliliğinin kanser vakalarına etkisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3637)

203.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kistik fibrozis hastalığına ve tedavisi için gereken ilaçların devlet tarafından karşılanıp karşılanmadığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3638)

204.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, uyuşturucu kullanımındaki artışa ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3639)

205.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, alkol kullanımına ve alkol bağımlılığı tedavi çalışmalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3640)

206.- Aydın Milletvekili Metin Lütü Baydar'ın, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hastanesi'nde çocukların tomografi çekiminde yoğun radyasyona maruz kaldıkları iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3641)

207.- Tekirdağ Milletvekili Emre Köprülü'nün, Tekirdağ'ın Çerkezköy ilçesindeki hastane ve hekim yetersizliğine ve yapımı devam eden hastane inşaatına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3642)

208.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Susurluk Devlet Hastanesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3643)

209.- Antalya Milletvekili Ahmet Selim Yurdakul'un, yerli ilaç üretimine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3644)

210.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, Samsun'un Tekkeköy ilçesinde yaşanan hava kirliliğine ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3645)

211.- Hakkari Milletvekili Nihat Akdoğan'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Esendere beldesine sağlık ocağı kurulması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3646)

212.- Batman Milletvekili Saadet Becerekli'nin, bir PTT çalışanının Batman'dan Tekirdağ'a tayin edilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3647)

213.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, sosyal medya hesaplarının denetimine ve izlenmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3648)

214.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Denizli-Aydın otoyolu projesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3649)

215.- Eskişehir Milletvekili Gaye Usluer'in, THY'nin Brüksel-Eskişehir seferlerine ve bazı iddialara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3650)

216.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, "Gören Göz Projesi"nin uygulanma durumuna ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3651)

217.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir'de çevreyolu yapım çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3652)

218.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir-Ankara Yüksek Hızlı Tren Hattı Projesiyle ilgili çalışmalara ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3653)

219.- İzmir Milletvekili Ali Yiğit'in, İzmir Adnan Menderes Havalimanı'nın kapasite kullanımına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3654)

220.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Adıyaman'ı Çelikhan ilçesi üzerinden Malatya'ya bağlayacak yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3655)

221.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Diyarbakır-Eğil-Dicle arasındaki yol çalışmalarına ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3656)

222.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Bingöl-Erzurum karayolu Çobantaşı mevkiindeki heyelanlı bölgenin güçlendirilmesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3657)

223.- Diyarbakır Milletvekili Altan Tan'ın, Karadeniz-Akdeniz Yolu projesine ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3658)

224.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, THY tarafından temin edilen ve yolculara dağıtılan gazete ve dergilere ilişkin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/3659)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 Milletvekilinin, olası bir deprem felaketinin yol açacağı zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/175) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.2015)

2.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 Milletvekilinin, ülkemizde yaşayan Balkan göçmenlerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/176) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.2015)

3.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 Milletvekilinin, demir yolu taşımacılığının geliştirilmesi yollarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.2015)

Gensoru Önergesi

1.- Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in; Başta hidroelektrik santraller olmak üzere Cerattepe, Yeşil Yol, Kuzey Marmara Otoyolu ve diğer büyük projelerle ekolojik yıkım gerçekleştirildiği ve bu yıkımda sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu hakkında bir gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/9) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 21/04/2016) (Dağıtım Tarihi: 24/04/2016)

No: 99'a Ek

25 Nisan 2016 Pazartesi

Tezkere

1.- Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı Tarafından Yürütülen Devlet İstihbarat Hizmetleri ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı Tarafından Görevleri Gereği Yürütülen Güvenlik Faaliyetlerine ve İstihbari Nitelikteki Faaliyetlere İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Raporuna İlişkin Başbakanlık Tezkeresi (3/699) (Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.04.2016)

25 Nisan 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), İshak GAZEL (Kütahya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşimini açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Şimdi elektronik yoklama cihazıyla yoklama yapacağız.

Yoklama için üç dakikalık süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:14.08

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.22****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), İshak GAZEL (Kütahya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Açılışta yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştır.

Şimdi, yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Adana’nın sorunları hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen’e aittir.

Buyurun Sayın Türkmen. (CHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI**

1.- Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen’in, Adana ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ELİF DOĞAN TÜRKMEN (Adana) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlar; sözlerime başlamadan önce, dün akşam İstanbul Cup’ta 1’inci olan ve Adanalı olmasıyla da gurur duyduğumuz kızımız Çağla Büyükkakçay’ı tebrik ediyorum. Ayrıca, yine dün Adanaspor’umuz Gaziantep’teki maçla birlikte Süper Lig’e çıkmaya hak kazandı ve şampiyon oldu. Buradan tüm Adana’ya da selam ve sevgiler gönderiyorum, Adanaspor’umuzu kutluyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, dün öğleden sonra Adana’da 7-8 tane çiftçimiz Seyhan ilçemizin Büyükdikili Mahallesi’nde toplam, başlaması ve bitmesi on beş dakika süren bir eylem yaptılar. Bu çiftçilerimiz yıllarca patates ekiyorlar ve daha önce üç kuruş da kazandıkları ürünlerini ne yazık ki bu yıl, bırakın kazanmayı, çok ciddi zararına satmak zorunda kaldılar, üstelik bir kısmı ürününü satmadı. Geçen yıllarda hiç olmazsa 2 bin lira civarında para eden ürünleri için bu yıl dönüm başına 2 bin lira harcıyor olmalarına rağmen 700 liraya bile satabilecek müşteri bulamadılar. Bu yaşadıkları sıkıntıyla da bir eylem yaptılar, seslerini duyurmak istediler ve bu eylemlerinde hiç kimseye en ufak bir zarar vermediler. Dediğim gibi, başlaması ve bitmesi on beş dakika sürdü ama ne yazık ki Adanalı çiftçiler bu hak mücadelelerinde polis tarafından dayak yediler, yumruk atıldı ve uzun namlulu silahlarla da önce havaya ateş edilerek ve sonra doğrudan kendilerine o silah yöneltilerek de gözaltına alındılar.

Şu anda, bu konuşmayı yapmadan önce aradığımda hâlen çiftçilerimizin gözaltında olduğunun haberini aldım. Üstelik, çiftçilerimiz dünden bu yana karakoldalar. Dün akşam dokuz itibarıyla dosyalarındaki tüm eksiklikler bitmişti yani dün akşam adliyeye sevk edilebilirlerdi ama ne yazık ki

sanki gözaltı süresi bir ceza gibi kullanıldı ve dayak yiyen olmalarına rağmen, yumruk atılan olmalarına rağmen, üzerlerine uzun namlulu silahlar çevrilmiş olmasına rağmen gözaltına alınan, karakolda tutulan yine çiftçilerimiz oldu. Tabii, biz bu anlayışı aslında tanıyoruz. Yıllar önce Mersin mitinginde şu anda Cumhurbaşkanımız, o dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan zaten geçinemediğini söyleyen çiftçimize “Ananı da al git.” demişti. Biz şunu görüyoruz: Demek ki bu anlayış hâlen devam ediyor. Bu anlayıştır ki polis tarafından korunması gereken, polis tarafından güvenlik önlemi alınması gereken çiftçimiz polis tarafından yumrukla dövülüyor, üzerlerine uzun namlulu silahlar çevriliyor ve emniyet müdürlüğü, gözaltı süresini sonuna kadar kullanıyor. Bu kadar basit, on beş dakikalık bir hak arama eylemi sonucunda dünden bu yana çiftçilerimiz gözaltında. Ben bu sorunu özellikle dile getirmek istedim. Türkiye Büyük Millet Meclisinde çiftçilerimizin sorunları sürekli konuşuluyor ama ne yazık ki Hükûmet çözüm üretme anlamında hiçbir çalışma içerisine girmiyor. Bunu da ben tüm Türkiye halklarının takdirlerine sunuyorum.

Çok teşekkür ediyorum. Selam ve saygılar. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Türkmen.

Gündem dışı ikinci söz, gözaltı işlemleri hakkında söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir’e aittir.

Buyurun Sayın Baydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

2.- Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir’in, gözaltı işlemlerine ilişkin gündem dışı konuşması

OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla, sevgiyle, hürmetle selamlıyorum.

Esas itibarıyla söz alma isteğimin temelinde, kökeninde meslektaşlarım olan avukatların gözaltı işlemleri ve gözaltı işlemlerinin devam eden safahatta pratikte karşılaşmış olduğu hukuksuzluklar, pratikte karşılaşmış oldukları mesleklerinin gereğini icra etmeye yönelik engellere dair Meclisi bilgilendirme amaçlıdır. Neredeyse on aylık bir zaman dilimidir hepimizin aslında eleştirdiği, değişmesi gerektiğini savunduğu Anayasa’nın bir bütün olarak raftan kaldırıldığı, Anayasa’nın uygulamadan kaldırıldığı bir zaman diliminden geçiyoruz. Anayasa’nın 26’ncı maddesi düşünce hürriyetini düzenlemekte, Anayasa’nın 28’inci maddesi basın hürriyetini düzenlemekte ve Anayasa’nın 35’inci maddesi mülkiyet hakkını düzenlemektedir ama, aynı zamanda, Anayasa, kişi güvenliği ve hürriyetini de garanti altına alan metinlerden bir tanesidir.

Maalesef, on aylık zaman dilimi içerisinde, bırakın demokratik hukuk devleti uygulamasını, bir bütün olarak artık, bir parti devleti uygulamasıyla karşı karşıyayız. Sadece Parlamento içerisinde değil, bu Parlamento içerisinde yaşamış olduğumuz, tanık olduğumuz Hükûmet Meclisi, parti Meclisi uygulaması, uygulamada, yerelde, kentlerde, kaymakamlıktan valiliğe kadar bütün kamu birimleri, erk ve erkmeleri, bir nevi, partinin despotizmi altında işlem görmektedir. Şu ana kadar, sadece on aylık zaman dilimi içerisinde, 26 belediye eş başkanı, 20’yi aşkın Meclis üyesi tutuklanarak cezaevine konuldu, 14 eş başkan ve Meclis üyeleri görevinden uzaklaştırıldı.

Yani, seçimle elde edilemeyi, bugün, AKP Hükûmeti, bir nevi, kolluk görevlisi eliyle, diğer bir bakış açısıyla, adliye, yargı eliyle, halkın vermemiş olduğu rızayı, cezalandırarak görevden almakta ve cezaevine koymaktadır. Aynı zamanda, gözaltına alınan, cezaevine konulan, tutuklanan her bir yurttaş, geride bıraktıklarını da cezalandırma adına, kendi bulunduğu ilin dışındaki cezaevlerine sevk edilmekte, nakledilmektedir. On aylık zaman dilimi içerisinde... Şimdi diyeceksiniz ki “Orada hendek var, barikat var, direniş var, dolayısıyla bundan dolayı biz bu uygulamayı yapıyoruz.” Urfa’da, sadece on aylık zaman dilimi içerisinde, tamı tamına 1.500 insan gözaltına alındı ve gözaltında, 12 Eylül hukukunu, 12

Eylül dönemini aratan işkencelere maruz kaldılar; aynı zamanda, bu insanlardan 400 tanesi tutuklandı ve Urfa'nın dışındaki cezaevlerine nakledildi, geride bırakılan aileleri de bu minvalde cezalandırılmak adına. Açık söylüyorum, işkencelere dair, işkence iddia ve isnatlarına dair verilen hemen hemen hiçbir suç duyurusu dilekçesi de işleme konulmuyor.

Bunun kadar önemli olan bir husus da şudur ki: Savunma, yargının olmazsa olmaz sacayaklarından bir tanesidir. Gözaltı işleminde, evdeki aramadan mahkemedeki savunmaya kadar avukatların gerek CMK gerekse CMUK'a göre sahip oldukları haklarını -yine kullanmakta güçlük çekiyorlar-kullanmalarına izin verilmiyor. Saatlerce, bazen günlerce müdafisiyle görüşememe ya da müdafisi, kolluğa gittiğinde tartaklanan avukat arkadaşlarımızla bir şekilde karşılaşıyoruz.

Özü itibarıyla bu talep de, bugün burada gündeme getirmemin sebebi de Urfa Baro'muzun talebinin gereğini yerine getirmek çabasıdır. Eğer ki bütün bu uygulamalar, toplumu zapturapt altına alma, toplumu sindirme amacıyla gerçekleştiriliyorsa -ki budur, bunun başka bir anlamı, başka bir izahı yoktur- vallahi yetmiş yıldır, seksen yıldır toplum baskıyla, cebirle, şiddetle, hukuk dışı yöntemlerle sinmedi, bundan sonra da toplum sinmeyecektir. Eğer toplumu kazanmanın bir yolunu arıyorsanız, o da yüreklerine hitap etmektir; o da özgürlükle, eşitlikle ve adaletle ancak gerçekleşebilir.

Ben son söz olarak da bir kez daha, bu Parlamentoda bulunan herkes dâhil olmak üzere ve bu Parlamentoda bulunan temsiliyetin temsil etmiş olduğu kitleler dâhil olmak üzere hepimizin bir gün mutlaka hukuka, adalete ihtiyacı olacaktır. Gelin, bugün bir kez daha bu Meclis, kurucu Meclis iradesini ortaya koysun ve şimdiden hukuka, adalete, özgürlüklere birlikte sahip çıkalım.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baydemir.

Gündem dışı üçüncü söz, Dünya Kardeşlik Haftası münasebetiyle söz isteyen Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'a aittir.

Buyurun Sayın Soysal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Yozgat Milletvekili Ertuğrul Soysal'ın, Dünya Kardeşlik Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Kardeşlik Haftası münasebetiyle gündem dışı söz aldım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum.

Kardeşlik, insanlığı ve Müslümanları birbirine bağlayan en kuvvetli zincirdir. Değerli arkadaşlar, “kardeşlik” tabirinin iki önemli manası bulunmaktadır. Birincisi: İnsanlık kardeşliği, din, ırk ve başka bir kayıtlı bağlı olmaksızın Kur'an'ın vurguladığı insanlıktan kaynaklanan kardeşliktir. Bu kardeşlik manası, Müslüman, gayrimüslim bütün insanlar için geçerlidir. Kur'an'da bütün insanların Hazreti Âdem'in nesli olmak açısından kardeş olduğunu ifade eden ayet de buna işaret etmektedir. “Ey insanlar, biz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık. Sonra da birbirinizi tanıyasınız diye milletlere ve kabilelere ayırdık.” Yani, kısaca, Yunus Emre'nin dediği gibi “Yaratılanı severiz, Yaradan'dan ötürü.”

İkincisi ise Müslümanlar arasındaki İslam kardeşliğidir. Gerçekten “Müminler kardeşler.” mealinde ve Hucurat Suresi'ndeki ayet bunu söylemektedir. Anadolu insanını birbirine bağlayan en önemli bağ, İslam kardeşliğidir. Mevcut olan birlik ve beraberliğin temelinde de yine eskiden kalma iman ve İslam bağı bulunmaktadır. Bu ruhun tesiriyle Osmanlıya bağlanan Müslümanlar ve bu arada Şark'ın imanlı ahalisi, asırlarca İslam'a bayraktarlık yapan Türk milletine “İslam'ın kahramanı ve Müslümanların ağabeyi” olarak bakmışlardır.

Allah'ın çoğu peygamberleri Şark'a göndermesi işaret ediyor ki Şark'ı uyandıracak ve terakki ettirecek sadece ve sadece din duygusu ve İslam kardeşliğidir. Asrısaaadet ve Osmanlı dönemi buna örnektir.

Burada büyük mütefekkir Cemil Meriç'in sözlerini hatırlatmak istiyorum: "Bu ülkenin ırklarını tek ırk, tek kalıp, tek insan hâline getiren, İslamiyet olmuş. Biyolojik bir vahdet değil bu; ne kanla ilgisi var ne kafatasıyla. Vahdetlerin en büyüğü, en mukaddesi, ister siyah derili, isterse sarı... İnsanlar kardeşler. Aynı şeyleri sevmek, aynı şeyler için yaşamak ve ölmek; Türk'ü, Arap'ı, Kürt'ü, Arnavut'u düğüne koşar gibi gazaya koşturan bir inanç. Gazaya yani irşada, bin yıl beraber ağlayıp beraber gülmek." Kardeşliğin tarifini, Cemil Meriç böyle yapıyor.

Yine, büyük âlim Bediüzzaman, geçmişte Şeyh Said'e şu hakikatleri haykırmıştır: "Türk milleti, asırlardan beri İslamiyet'in bayraktarlığını yapmıştır. Çok veliler yetiştirmiş ve şehitler vermiştir. Böyle bir milletin torunlarına kılıç çekilmez. Biz, Müslüman'ız, onlarla kardeşiz; kardeşi kardeşe çarpıştırmayınız. Bu, şer'an caiz değildir. Kılıç, haricî düşmana karşı çekilir, dâhilde kılıç kullanılmaz. Bu zamanda yegâne kurtuluş çaremiz, Kur'an ve iman hakikatleriyle tenvir ve irşat etmektir. En büyük düşmanımız olan cehaleti izale etmektir. Teşebbüsünüzden vazgeçiniz; zira, akim kalır, birkaç cani yüzünden binlerce kadın ve erkek telef edilebilir. Yaptığınız mücadele, kardeşi kardeşe öldürtmektir ve neticesiz kalacaktır. Çünkü Türk-Kürt birdir, kardeşler. Türk milleti, bin senedir İslâmiyet'e bayraktarlık etmiş, dini uğrunda milyonlarca şehit vermiştir. Binaenaleyh, kahraman ve fedakâr İslam müdafilerinin torunlarına, Türk milletine kılıç çekilmez ve ben dahi çekmem." demiştir.

Değerli arkadaşlar, terör zehrinin panzehri, İslam kardeşliğidir. Önemle şunu belirtmek istiyoruz ki hakiki bir Müslüman, samimi bir mümin, hiçbir zaman anarşiye, teröre ve bozgunculuğa taraftar olmaz. Dinin şiddetle yasakladığı şey, fitne ve anarşidir. Çünkü anarşi, hiçbir hak tanımaz, insanlık seciyelerini ve medeniyet eserlerini canavar hayvanlar seciyesine çevirir.

Bu kahraman millet ve onun şanlı ordusu, ebede kadar İslam'ın bayraktarı olmaya devam edecektir. Bu orduyu yıpratıp Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmak isteyen Avrupalılar da, Amerika da, şuursuzca İslam düşmanlarının ekmeğine yağ süren bazı komşu devletler de perişan olacaklardır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti ve kahraman ordusu, muvakkat arızalarla farklı noktalara çekilmiş olsa bile, iman nuru ve Kur'an'ın ışıyla yine İslam'ın elinde elmas bir kılıç olarak kalmaya devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözün özü şudur değerli arkadaşlar: Türkiye Cumhuriyeti devleti, ordusu, milleti ve vataniyla kıyamete kadar Allah'ın inayetiyle ayakta kalacaktır diyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Soysal.

Şimdi, gündeme geçmeden önce, sisteme giren ve 60'a göre söz talep eden sayın milletvekillerinin isimlerini sizlerle paylaşıyorum: Sayın Aydemir, Sayın Gündoğdu, Sayın Gürer, Sayın Turan, Sayın Erdinç, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Özdiş, Sayın Özdemir, Sayın Topal, Sayın Şimşek ve son olarak Sayın Dağlı.

Şimdi sırasıyla 60'a göre bir dakikalık süreyle söz veriyorum.

Sayın Aydemir, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir 'in, İkinci Lig'e yükselen Erzurumspor Futbol Takımı 'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Malum, futbol, yaygın, baskın ve popüler bir spor alanı. Temsilcisi olduğum ilimizin bu sahadaki markasıysa Erzurumspor. 1968 yılında kurulan, Süper Lig'e kadar yükselen bir marka; Erzurum'un mavi-beyazlı bereketi, aklığın sembolü kar ile istiklalın motifi semanın renginde buluşan bir sevdâ. Büyükşehir Belediyesi tarafından desteklenen, 11 Nisan 2011 yılında Üçüncü Lig'e yükselen ve hüznümüzü teselli eden, futbola yönelik beklenti ve umutlarımızı yığdığımız bir takım, yeni bir Erzurum sinerjisi. Şükür, 2011-2012 sezonundan bu yana ısrar ve heyecanla beklediğimiz İkinci Lig hedefine ulaştı. Beklentimiz, Süper Lig adresine yönelmesidir. Başarı, Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Sekmen'in eseridir. Kulüp Başkanımız Sayın Demirhan'ın ve yönetim kurulu üyelerinin yoğun çabaları ve "12'nci adam" olarak adlandırılan büyük Erzurumspor taraftarlarının eseridir başarı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hepsine medyunuşükran olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Gürer...

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer 'in, Niğde ilinde tarım arazilerinde toplulaştırma ve miras yoluyla intikal nedeniyle yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Niğde ilinde tarım arazilerinde devam eden toplulaştırmayla ilgili çok sayıda şikâyet almaktayım. "Verimli arazim alındı, kıraç yerden verildi." diyenden "Toplulaştırma nedeniyle benim tarlamı ipotek olarak kabul etmiyorlar." diyene kadar sorun var. Bu konuda çiftçilerin ikna edilmesi gerekiyor.

Miras yoluyla intikal eden arazilerde de sorun var. 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu 8'inci maddesi gereği, mirasa konu tarımsal arazilerin mülkiyet devirlerinin murisin ölümü tarihinden itibaren bir yıl içinde tamamlanması gerekiyor. Çoğu yerde bir yıl içinde tarım alanında miras paylaşımı yok, aileden biri tarlayla ilgileniyor. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü üç ay bir ek süre veriyor, mülkiyet devri tamamlanmaması durumunda sulh hukuk mahkemesi nezdinde arazinin, istemde bulunan ehil mirasçıya, ehil mirasçı olmaması durumunda en fazla veren istekli mirasçıya devrine, aksi takdirde üçüncü kişiye satılmasına karar veriyor.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

3.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu 'nun, Profesör Doktor Erol Güngör 'ün vefatının 33 'üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Türk-İslam düşünce dünyasının yetiştirdiği nadide mütefekkirlerden Erol Güngör Hoca'mızın milliyetçilik kavramına bakışı ve değerlendirmeleri günümüzde de büyük önem arz etmektedir. Onun fikirlerini doğru anlamak ve özümsemek, milliyetçilik kavramını tam manasıyla idrak etmemize katkı sağlayacaktır.

Milliyetçiliği ırk üzerinden değil, kültür bütünlüğü üzerinden değerlendiren dava adamı, kıymetli mütefekkir, sosyal psikolog ve yazar Profesör Doktor Erol Güngör'ü vefatının 33'üncü senesinde rahmetle ve duayla anıyorum.

Milletin Meclisini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Turan...

4.- İstanbul Milletvekili Hasan Turan'ın, İstanbul'da bir organizasyonda tebliğ sunan Mısır eski İletişim Bakanının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la ilgili ifadelerine ilişkin açıklaması

HASAN TURAN (İstanbul) – “Recep Tayyip Erdoğan ve partisinin iktidara geldikten sonra uyguladığı politikalar, Erdoğan'ın yüz milyonlarca Müslüman ve Arap'ın gönlünde taht kurmasını sağladı. Uyguladığı siyaset, sözlere değil eyleme, ikiyüzlülüğe değil şeffaflığa, çıkarların peşinde koşmaya değil ilkelerin kazanmasına ve erdemlere dayalıydı. Görünürde bu politikalar, Türkiye Hükûmetine hatta şahsi olarak Erdoğan'a bazı maliyetler ve zorluklar çıkarsa da, bazı ilişkileriyle çelişse de her zaman insanı ve ilkeleri öne çıkaran güçlü duruşuyla Türkiye, siyasi ve ekonomik açıdan Erdoğan ve yönetimi sayesinde güçlenmiş ve bugün İslam dünyasının lideri olmuştur.

Bu münasebetle, buradan hep birlikte haykırıyoruz ki ‘Teşekkürler Türkiye’”

Bu sözler, İstanbul'da dört gün boyunca onlarca İslam ülkesinden gelip “Teşekkürler Türkiye” adlı bir organizasyonda tebliğ sunan Mısır eski İletişim Bakanına aittir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN TURAN (İstanbul) – Kendi ülkesi ve liderini Batı başkentlerine jurnalleyen, müstevlilerle aynı ruh iklimine sahip, onların diliyle konuşan ve onların gözüyle Türkiye'ye bakanlara duyurulur.

BAŞKAN – Sayın Erdinç...

5.- Adana Milletvekili Mehmet Şükrü Erdiñç'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Adana'da 49 fabrika ile Tufanbeyli Termik Santrali'nin açılışının yapılarak vatandaşların hizmetine sunulduğuna, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı ve teniste büyük bir başarı kazanan Çağla Büyükakçay'ı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Adana'mız dün, tarihî günlerden birini yaşadı; özel sektör tarafından Adana'mıza kazandırılan 49 fabrika ve Tufanbeyli ilçemizde bir termik santralin açılışını Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan gerçekleştirerek vatandaşlarımızın hizmetine sunmuştur.

Yine, Adanaspor takımımız, dün oynadığı maçla Birinci Lig'e, Süper Lig'e yükselme konusunda şampiyonluğu garantilemiş ve Süper Lig'e çıkmıştır. Adanaspor camiamızı buradan tebrik ediyorum.

Yine, Adanalı bir kardeşimiz Çağla Büyükakçay, teniste de Türkiye adına elde ettiği güzel bir başarıyla şampiyon olmuştur. Kendisini buradan tebrik ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdiş...

6.- Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine, Adana Demirspor'un da Süper Lig'e çıkmasını umut ettiğine ve Adana'da patates fiyatlarını protesto etmek isteyen bir grup çiftçinin eylemine sert bir tepki gösteren polis memuru hakkında bir işlem yapılıp yapılmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Adanaspor'umuz, on iki yıl aradan sonra büyük bir zafere imza atarak Süper Lig'e çıktı. Futbolcuları, teknik heyeti, yönetimi, başkanı ve cefakâr taraftarları içtenlikle kutluyorum. Süper Lig'de başarılar diliyorum.

Yine, şehrimizin güzide takımı olan Adana Demirspor'umuzun da Süper Lig'e erişmesini candan diliyorum.

Sayın Başkan, dün Adana’da patates fiyatlarını protesto etmek isteyen bir grup çiftçimiz, yola patates dökerek eylem yapmışlardı. Sadece on-on beş dakika süren bu eylem bitmiş, grup dağılmaya başlamışken bir polis memuru, uzun namlulu silahıyla aracından inerek çiftçilere sert tepki göstermiş, sonrasında da arbeye çıkmıştı. Şimdi, Sayın İçişleri Bakanına soruyorum: Uzun namlulu bir silahla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – ...insanları kıskırtmak, arbeye içerisine girmek mantıklı bir hareket midir? Anayasal hakkını kullanmak, zararsız protesto eylemini düzenlemek ne zamandan beri suçtur? Polis memuru hakkında inceleme başlatılmış mıdır?

BAŞKAN – Sayın Bektaşoğlu...

7.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu’nun, Mardin’in Nusaybin ilçesinde şehit olan 2 askere Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine şehitlerimiz var, yine acımız büyük. Mardin’in Nusaybin ilçesinde devam eden operasyonlar sırasında bu sabah, PKK’lılar tarafından bir binaya yerleştirilen el yapımı patlayıcının infilak etmesi sonucu 2 askerimiz maalesef şehit olmuşlardır, 2 askerimiz de yaralanmıştır. Bu sefer acının adresi, Giresun’un Yağlıdere ilçesi olmuştur. 23 yaşındaki uzman çavuş Süleyman Kul, hainlerin tuzaklarında şehit olmuştur. Kul, bir süre önce Eynesilli şehit Bekir Kelleci’nin cenaze törenine katılmış ve arkadaşının fotoğrafıyla en önde yürümüştü, hainlerle savaştırmak de en önde idi. Şehit Süleyman’ımızı, vatanın bölünmez bütünlüğü için şehit olan bütün kahramanlar gibi saygı, rahmet ve minnetle anıyoruz, kendisine Allah’tan rahmet diliyorum, ailesinin, hemşehrilerimin ve milletimizin başı sağ olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

8.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir’in, Çanakkale kara savaşlarının 101’inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efsane Genel Başkanımız, Başbakanımız Bülent Ecevit, Çanakkale savaşlarıyla ilgili şiirini şöyle tamamlar: “Üstü cennet, altı mezar Çanakkale toprağının/Kavga bitmiş mezarlarda kaynaş olmuş yiten canlar./Huzur içinde uyusun vuruştukları toprakta/Kavgadan, kinden uzakta yan yana dostça yatanlar.” Ancak gelin görün ki bugünkü siyasal iktidar, ülkemizi, milletimizi, ulusal bayramlarımızı, zaferlerimiz ve ortak değerlerimiz üzerinden bir ayrıştırma, kutuplaştırma siyaseti izleyerek buradan siyasi kazançlar elde etme gafleti içine düşmüştür. Bizler, Cumhuriyet Halk Partililer olarak Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve Çanakkale’de yatan şehitlerimizin bizlere emanet ettiği ve bizleri bir millet olarak bir arada tutan tüm değerlerimize sahip çıkacağımız ruhuyla Çanakkale kara savaşlarının 101’inci yılını saygıyla anıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Topal...

9.- Hatay Milletvekili Serkan Topal’ın, Hatay’ın Yayladağı ilçesine sığınmacı olarak gelenlerin önemli bir bölümünün cihatçılar olduğuna, Reyhanlı ilçesinde yoğun olarak kaçak geçişler yaşandığına ve bu konuda bilgi almak istediğine ilişkin açıklaması

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Suriye savaşı nedeniyle son dönemde yaşanan göç dalgasında Hatay ilimizin Yayladağı ilçesine sığınmacı olarak kente girenlerin önemli bir bölümünün cihatçılar olduğu; bunlar arasında da Orta Asya, Kuzey Afrika ve Kafkas kökenlilerin de bulunduğu belirtilmektedir. Bilindiği gibi, Reyhanlı

ilçemizin Bükülmez Köyü ve Yayladağı Güveççi köyleri kaçak geçişlerin en yoğun yaşandığı yerlerdendir. Tespit edilen kaçak geçişlerde yakalanan ve basında sıklıkla Türkmen olarak belirtilen kişilerin uyrukları gerçekte Türkmen midir? Bu kişiler hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır? Bu yasak geçişler için önlemler alınıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

10.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'ni tebrik ettiğine ve şehit yakınlarının devlet kadrolarına atamaları yapılırken mesleklerinin göz önünde bulundurulması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de komşu ilimizin takımı Adanaspor'u Birinci Lig'e çıkışından dolayı kutluyor, başarılar diliyorum.

Hükümetimiz, şehit yakınlarıyla ilgili, şehit ailelerine, yakınlarına devlet kadrolarında iş vermekle ilgili gerekli atamaları yapmaktadır; bu, doğru bir karardır. Yalnız bu atamalar yapılır iken şehit yakınlarının kendi mesleklerine göre devlet kurumlarına atanması gerekmektedir. En son, Mersin'den 2 şehit yakınımızın ataması yapılmıştır. Bunlardan biri, orman mühendisi olan, İŞKUR'a; İŞKUR'da çalışması gereken bir memurumuzun da Orman Bölge Müdürlüğüne tayini çıkartılmıştır. Bunlarla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması ve atama sırasında mutlaka her şehit yakınının kendi mesleğiyle ilgili bir kuruma atanması gerektiğini düşünmekteyim. Bununla ilgili sayın bakanlarımızın gerekli çalışmayı yapmasını istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Dağlı...

11.- Adana Milletvekili Tamer Dağlı'nın, Adana'da Tufanbeyli Termik Santrali ile 50 adet fabrikanın açılışını yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ettiğine, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'ni, teniste büyük bir başarı kazanan Çağla Büyükakçay'ı ve küme düşmeyen Kozan Belediyespor'u tebrik ettiğine, Adana Demirspor'a başarılar dilediğine ilişkin açıklaması

TAMER DAĞLI (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de Adana'ya ayağı uğurlu gelen ve üç güzel mutluluğu bizimle beraber paylaşan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a öncelikle teşekkür ediyorum.

Kendisi, Tufanbeyli Termik Santralini, 1,1 milyar dolarlık yatırımı açtı. Öncelikle onun hayırlı olmasını diliyorum. Ayrıca Adana Organize Sanayi Bölgesi'nde de 50 adet fabrikanın açılışını yaptı.

Ayrıca şampiyon Adanaspor'umuzun tüm teknik heyetini, futbolcularını, başkanını ve taraftarlarını tebrik ediyorum, Allah, mahcup etmesin diyorum.

Yine teniste Adanalı şampiyonumuz Çağla Büyükakçay'ı da tebrik ediyorum. Ayrıca Adana Demirspor'umuza da şampiyonluk yolunda başarılar diliyorum.

Yine kendi ilçemin takımı Kozanspor'u da çok büyük mücadele sonrasında kümede kalma başarısını gösterdiği için tebrik ediyor, bundan sonraki süreçte inşallah hep beraber şampiyonluğa oynarız diyorum.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gökdağ...

12.- Gaziantep Milletvekili Mehmet Gökdağ'ın, kuraklık nedeniyle Barak Ovası'ndaki ürünlerin kuruma tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna ve bir an önce bu soruna çare bulunması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÖKDAĞ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Nizip'te Hancağız'dan başlayıp Karkamış'ın Kıvırcık, Karanfil köylerinde son bulan Hancağız Barajı, kanal ve yağmur suyuyla beslenir. Bundan altı yıl önce Fırat Nehri'nden yapılan pompalama bitmiş olmasına rağmen pompalama yapılmıyor. 17 köyü sulaması gereken baraj 3 köyün arazisini suluyor. Kuraklık nedeniyle Barak Ovası'ndaki ürünler kuruma tehlikesiyle karşı karşıya. Bir an önce bu soruna çare bulunması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

13.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, İkinci Lig'e yükselen Erzurumspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçmişinde namağlup şampiyonlukları bulunan ve Birinci Lig'in doğudaki tek temsilcisi olan Erzurumspor'umuz, maalesef 2000'li yılların başında içine düştüğü veya düşürüldüğü mali sıkıntılardan dolayı hızla Amatör Lig'e kadar düşmüş ve ilimizi büyük bir üzüntüye boğmuştur. Bu sene Üçüncü Lig'den İkinci Lig'e çıkması nedeniyle şehrimize yeniden bir moral kaynağı olmuştur. Takımımızın şampiyonluğunu içtenlikle kutluyorum ve bu şampiyonlukta emeği olan yöneticileri, teknik ekibi ve futbolcuları ama her şeyden önce büyük Erzurumspor sevdasıyla yaz kış demeden, uzak yakın demeden büyük fedakârlıklar gösteren ve geçen hafta 30 bin civarında bir seyirciyle bir araya gelen bütün Erzurumluları, Erzurumsporluları, Erzurum camiasını kutluyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN – Son olarak Sayın Gündoğdu, buyurun.

14.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'de ekinlerin TMO tarafından alımı konusunda mağduriyet yaşanmamasını dilediğine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, yaz ayı geldi, orak mevsimi başladı. Kırklareli'miz, tahıl ambarı yönünden Türkiye'nin yüzde 4'ünü karşılayan bir ildir. Geçtiğimiz dönemlerde maalesef ekinleri alamayan bir TMO vardı. Yine çiftçilerimiz, bu dönem TMO'lara başvurarak ekinlerinin alınmasını istiyor ama kısmi olarak alındığını da görüyoruz. Aynı mağduriyetin bir daha ilimizde yaşanmamasını istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Baluken, size de iki dakikayla söz veriyorum.

Buyurun Sayın Baluken.

15.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Halkların Demokratik Partisi olarak Kilis'e yönelik çete saldırılarını kınadıklarına ve bir kez daha Hükûmete Meclisi ve kamuoyunu bilgilendirme çağrısı yaptıklarına, Ankara'da Amedspor'a yönelik ırkçı, ayrımcı, faşist bir saldırı gerçekleştiğine, Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasını kutladıklarına ve Adana'da demokratik protesto hakkını kullanan çiftçilere yönelik yapılan saldırıyı kabul edilemez bulduklarına ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, aylardır Kilis ilimize yönelik çete saldırıları devam ediyor ve maalesef, bütün ısrarlı taleplerimize rağmen, biz, Kilis sınırında nelerin yaşandığını medyadan gelen bilgiler dışında öğrenme şansına sahip olmuyoruz.

İki haftadır Meclis Genel Kurulunda hemen hemen her gün Kilis'e yapılan saldırılarla ilgili Hükümet yetkililerinin buraya gelip Meclisi bilgilendirmesi, Türkiye kamuoyunu bilgilendirmesi çağrısını yapmamıza rağmen bugüne kadar maalesef, bu yönlü talebimize kabine yetkilileri, bakanlık yetkilileri her hangi bir şekilde cevap vermiş değiller ve bu gayriciddi yaklaşım neticesinde de Kilis'e yönelik saldırılar aynı şekilde devam ediyor.

Son üç ay içerisinde Kilise yönelik 47 kez çete saldırıları olmuş; bu 47 saldırıyla 17 insan yaşamını yitirmiş, bunlardan 6'sı Suriyeli göçmen, geri kalanı Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları, vatandaşlarımız, 61 insan –ki aralarında ağır yaralananlar da var- yaralanmış. Bütün bu saldırılara rağmen hâlâ bu saldırıları yapan çeteleri isimlendirmekten bile imtina eden bir Hükümet ciddiyetsizliğiyle karşı karşıyayız. Özetle, geline aşama şudur: Kilis'teki halkımızın ve oraya can güvenliği nedeniyle sığınmış olan Suriyeli kardeşlerimizin can ve mal güvenliği, AKP Hükümetinin uyguladığı politikalar neticesinde tamamen ortadan kalkmıştır. Biz, yapılan bu saldırıları kınıyoruz. Hükümete, bir kez daha Meclise ve Türkiye kamuoyuna bilgilendirme çağrısı yapıyoruz.

Diğer taraftan, saldırılardan hemen sonra Kilis halkına saldıran güvenlik güçlerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Kilis halkının demokratik protestolarına saldıran güvenlik güçlerinin yaklaşımlarını da kabul edilemez bulduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, dün Ankara'da Ankaragücü'nü 2-1 yenen Amedspor'a yönelik ırkçı, ayrımcı, faşist bir saldırı gerçekleşti. Amedspor'un yöneticileri şahsında, aslında bütün Amedspor camiasına ve taraftar kitlesine yapılan bir saldırıydı. Sporda ırkçılığın, ayrımcılığın ve şiddetin hangi düzeye geldiğini göstermesi açısından önemlidir. Bu saldırıyı kınadığımızı, sporda şiddetten, ırkçı, ayrımcı yaklaşımlardan vazgeçilmesi, "fair play" ve centilmenlik ruhunun öne çıkması gerektiğini ifade ediyoruz. Bu anlamda, Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasını da Halkların Demokratik Partisi olarak kınıyoruz. (x)

Son olarak, dün Adana'da demokratik protesto hakkını kullanan çiftçilere yönelik yapılan saldırıyı kabul edilemez bulduğumuzu; Adanalı çiftçileri polis zoruyla baskılama yerine sorunlarını anlama temelinde, sorunlarının çözümüne katkı sunma temelinde AKP Hükümetini duyarlılığa çağırıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

ERHAN USTA (Samsun) – Tutanaklara yanlış geçti Sayın Baluken.

BAŞKAN - Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir saniye Sayın Başkanım.

Bir düzeltme yapabilirsiniz. Kınadığını ifade ettin, onu düzelt istersen.

TAMER DAĞLI (Adana) – Niye kınıyorsunuz Adanaspor'un şampiyonluğunu? Diliniz sürçtü herhâlde?

BAŞKAN – Bir saniye.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, mikrofonu açar mısınız?

BAŞKAN - Mikrofonunu açalım Sayın Baluken'in, yanlış bir anlaşılma oldu galiba.

Buyurun Sayın Baluken.

(x) Bu ifadeye ilişkin düzeltme, bu birleşim tutanağının 33'üncü sayfasındaki "Düzeltilişler" bölümünde yer almaktadır.

VI.- DÜZELTİŞLER

1.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, "Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasını kutladıkları" hakkındaki açıklamasında sehven yaptığı yanlışlığı düzelttiğine ilişkin açıklaması (x)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Adanaspor'un şampiyonluğunu kutladığımızı ifade ettim.

ERHAN USTA (Samsun) – "Kınıyoruz" diye geçti.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Öyle mi?

ERHAN USTA (Samsun) – Öyle oldu.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Herhâlde bir dil sürçmesi olmuştur.

BAŞKAN – Olabilir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yani Halkların Demokratik Partisi olarak, Adanaspor'un Süper Lig'e çıkmasından dolayı kendilerini kutluyoruz, bütün Adana'daki halkımıza hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gök, size de iki dakika artı bir dakika veriyorum.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Nusaybin'de şehit olan 2 askere Allah'tan rahmet dilediğine, Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yıl dönümüne, Trabzon'da hakeme ve Ankara'da Amedsporlu yöneticilere yönelik saldırıların kabul edilemez olduğuna ve sporda şiddeti kınadığına, Süper Lig'e yükselen Adanaspor Futbol Takımı'nı tebrik ettiğine ve Adana'da patates üreticilerine yönelik polis saldırısını ve Kilis'te yaşananlar nedeniyle Hükûmeti kınadığına ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine şehitlerimiz var ne yazık ki. Her gün, her konuşmamızda sözlerimize şehitlerimizle ilgili haber vermenin üzüntüsünü yaşayarak başlıyoruz ama Nusaybin'de de 2 şehidimizin olduğunu ve böyle bir travmanın Türkiye'de çok derin acılar yarattığını hatırlatarak şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum ve tüm ulusumuza başsağlığı diliyorum.

Çanakkale kara savaşlarının 101'inci yılında, 57'nci Alay başta olmak üzere, kahramanlık gösteren tüm askerlerimizi ve gazilerimizi de saygıyla andığımızı ifade ediyorum.

Sporda şiddeti kabul etmemiz mümkün değildir. Trabzon'da hakeme yönelik saldırının ve Ankara'da Amedsporlu yöneticilere saldırıların asla kabul edilebilir bir yanı bulunmamaktadır. Sporda şiddeti kınadığımızı ifade ediyoruz.

Yine, Birinci Lig'e çıkan Adanaspor takımını da kutladığımızı ifade ederken Adana'nın bu görkemli çıkışına gölge düşüren patates üreticilerine yönelik polis saldırısını da kınadığımızı ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, Sayın Başkan, Kilis'te ne oluyor? Tam 17 yurttaşımız şu ana kadar Kilis'in dışından IŞİD'in attığı roketler ya da başka silahlı araçlarla hayatını kaybetti. Kilis'te insanlarımızın mal ve can güvenliği kalmadı. Kilis halkı huzur için bir gösteri yapmaya kalkarken polis bu gösteriyi bastırmaya

(x) Bu düzeltmeye ilişkin ifade, bu birleşim tutanağının 31'inci sayfasında yer almaktadır.

kalkıyor. Hâlbuki polisin, emniyet güçlerinin görevi Kilis halkının can ve mal güvenliğini korumaktır. Burada bir sayın bakanın açıklama yapmasını bekliyoruz. Hükûmet “Soğukkanlı olalım, olayları önleyeceğiz.” diyor ama 17 yurttaşımız hayatını kaybetmiş. Türkiye, kendisinin içinde bulunmadığı ama karşı taraftan, IŞİD’den gelen bir saldırının ortasında neredeyse bir savaşın içinde. Bu 17 kişinin hesabını kim verecek? Kilis’te neler oluyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

Bir dakika daha süre veriyorum.

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yani bu, kabul edilebilir tablo değil. Kilisli, can ve mal güvenliklerinden endişe eder bir hâlde, yaşam durmuş vaziyette. Sayın Başbakan Yardımcısı orada, 100 metre ötesine roket düşüyor, “Soğukkanlı olalım.” diyor. E, peki, nasıl soğukkanlı olacak Kilisli? 17 kişinin hayatını kaybettiği bir tablo, yani Bakanlar Kurulunun önleyemediği bir tablo, Türkiye’nin önleyemediği bir tablo daha ne kadar devam edecek, kaç yurttaşımızın ölmesini bekliyoruz?

Böyle bir tabloda Hükûmeti de şiddetle kınadığımızı ifade etmek istiyorum. Görülmeyen IŞİD tehlikesinin ne boyutlara ulaştığı ortaya çıkmıştır. IŞİD’i iştmemişlerdir, IŞİD kendisini şimdi hatırlatıyor ve gösteriyor. Bunu Hükûmet olarak önlemek durumundalar.

Saygıyla.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gök.

Sayın Vural, buyurun.

17.- İzmir Milletvekili Oktay Vural’ın, Profesör Doktor Erol Güngör’ün vefatının 33’üncü yıl dönümüne, Nusaybin’de şehit olan 2 askere Allah’tan rahmet dilediğine ve Kilis’e yönelik saldırıların ivedilikle sonlandırılması konusunda bütün imkânların kullanılması gerektiğine ilişkin açıklaması

OKTAY VURAL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Milliyetçiliği millî kültürün bizzat medeniyet kaynağı hâline getiren, milletimizin soysuz değişmelere açık pazar hâline getirilmesini önleyen bir medeniyet davası olarak gören, sosyal karakterimizin eseri ve onu aksettiren Türk medeniyetinin fikir, bilim, sanat ve kültür kaynaklarına dayalı olarak aydın olma keyfiyetini eserleriyle ortaya koymuş Erol Güngör Hocamızı rahmetle anıyorum. Mekânı cennet olsun.

Maalesef, yine, hafta sonu şehitlerimiz vardı. Doğrusu, artık her an hepimiz “Ne zaman şehidimiz var?” diye endişeler içerisindeyiz. Şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum ama doğrudan doğruya, maalesef, Kilis ilimiz de IŞİD terör örgütünün saldırılarıyla, füze saldırılarıyla karşı karşıya; can almaya devam ediyor. Maalesef, Kilis halkı çok huzursuz.

Kilis bir sınır kentimiz. Sınır aziz milletimizin namusudur, şerefidir ama maalesef, bu sınırimızdan atılan füzeler oradaki insanların ölümüne yol açmaktadır. Dolayısıyla, bu konuda, bu saldırıların ivedilikle sonlandırılması konusunda ellerdeki bütün imkânların kullanılması için Sayın Cumhurbaşkanı ve Başbakanın kendilerine verilen görevleri yerine getirmesini talep ediyorlar. Ben de Kilisli, bu taleplerini Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak dile getiriyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Kilis’e bir heyet de gönderdik. Bu çerçevede Kilis halkının yanındayız ama Kilis huzur arıyor. Gerçekten, bu huzuru bozan her türlü girişim karşısında da gereken yapılmalıdır, huzur sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Vural.

OKTAY VURAL (İzmir) – Diğer taraftan, Adanaspor’u kutluyorum, Süper Lig’e çıktılar. Adanalılara da hayırlı olsun diliyorum.

Söz verdiğiniz için teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Vural.

Sayın Çakır, buyurun.

18.- Tokat Milletvekili Coşkun Çakır’ın, Meclisin açılışının 96’ncı ve Çanakkale kara savaşlarının 101’inci yıl dönümlerine, üst lige çıkan tüm takımları tebrik ettiğine ve Profesör Doktor Erol Güngör’ün vefatının 33’üncü yıl dönümüne ilişkin açıklaması

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Güzel bir hafta sonunu geride bıraktık. Meclisimizin açılışının 96’ncı yılını kutladık hep beraber. Farklı partilerden, farklı siyasi görüşlerden arkadaşlar olarak güzel programlar, görüşmeler, konuşmalar yapıldı; kıvandık, gurur duyduk. Aynı şekilde, çocuklarımızın bayramını da idrak ettik.

Öte taraftan, yine hafta sonunda Çanakkale savaşlarıyla ilgili güzel anma toplantıları yapıldı ve tekrardan göğsümüzün kabardığı, zaman zaman hüznlendiğimiz, gözlerimizin nemlendiği tablolar ortaya çıktı. Ben -yeni bir haftaya başladık- bu haftanın başarılı bir denetim ve yasama haftası olmasını temenni ediyorum.

Öte taraftan, diğer arkadaşlarımız gibi biz de -spor müsabakaları yavaş yavaş sonlanıyor- Adanaspor’u tebrik ediyoruz, Birinci Lig’e çıktı. Bunun dışında -benim bildiğim- Erzurumspor, Kırıkkalespor gibi kendi liglerinde üst lige çıkan, üst gruba çıkan takımlarımızı da tebrik ediyoruz, her birine başarılar diliyoruz. Elbette ki bütün müsabakalarda da fair playin, centilmenliğin hâkim olmasını diliyor ve temenni ediyoruz.

Türkiye’de “sosyal bilimler” dendiğinde akla gelen, iki elin parmakları kadar adam saysak, mutlaka her defasında başat bir noktada yer alan rahmetli Erol Güngör’ü rahmetle anıyorum. Çok sayıda kitaba imza atmıştır ama özellikle toplum, kültür ve milliyetçilik gibi konularda yazdıkları, hocasından da esinlenerek yazdıkları hâlâ bugün bile çoğu konuda aşılmamış, son derece temelli ve kıymetli metinlerdir ve bize ışık tutmaya devam etmektedir. Bu vesileyle Erol Güngör’ü de rahmetle anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çakır.

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın’ın, Başkanlık Divanı olarak, üst lige çıkan tüm takımları tebrik ettiklerine, sporda şiddeti tasvip etmediklerine, Çanakkale kara savaşlarının 101’inci yıl dönümüne, Kilis’e yapılan saldırıları kınadıklarına ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı tebrik ettiklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biz de Meclis Başkanlık Divanı olarak, öncelikle, bir üst lige çıkan tüm takımlarımızı tebrik ediyoruz; Adanaspor, Erzurumspor, Kocaelispor, Kırıkkalespor ve şu anda ismini burada zikredemediğimiz, bir üst lige çıkan tüm takımlarımızı bir kez daha tebrik ediyoruz, yeni ligde de, yeni yerlerinde de başarılarının devamını diliyoruz.

Yine, spordaki şiddeti asla tasvip etmek mümkün değil. Hele ki asıl anlamı barış olan sporda da şiddeti asla tasvip etmediğimizi, fair playi her alanda olduğu gibi sporda da öncelememiz gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Yine, bu vesileyle, 101'inci yılında, Çanakkale'de görev almış tüm kahramanlarımızı ve bu arada şehitlerimizi bir kez daha saygıyla, rahmetle ve şükranla yâd ediyoruz. Çanakkale'nin birlik ruhunun ilelebet muhafaza ve devamını diliyoruz.

Kilis'e yapılan, tabii ki, bu saldırıları kınıyoruz, tasvip etmiyoruz. Kilis halkının, Meclis olarak da her daim yanında olacağımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Yine, aynı şekilde, hafta sonu, cumartesi günü, tüm Türkiye'de tarihi bir olayın yıl dönümünü yaşadık. Güzel bir şekilde, kutlamalarla törenler gerçekleştirildi. Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun, millî egemenliğimizin kabulünün ve tüm dünya çocuklarının bayramı olan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 96'ncı yılını idrak etmenin gururunu hep birlikte yaşadık.

Meclisimiz, millî iradenin ve hukukun üstünlüğünü, hiçbir vesayet ve zorbalık kabul etmeden, bugün olduğu gibi yarın da uygulamaya devam edecektir. Yasama görevini icra ederken demokrasinin işlerliğini sağlayan Türkiye Büyük Millet Meclisi, bugün de millî egemenlik için çağdaş, demokratik hukuk ilkelerinin üstün kılınmaya çalışıldığı ülkemizde, milletinden aldığı destek ve temsil kabiliyetiyle bunu en güzel şekilde gerçekleştirmenin gayreti içerisinde.

Yine, Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutladığımız 23 Nisanın milletimize kazandırdığı değerlere sahip çıkmak, yeni yetişen nesillere bu bilinci kazandırmak en önemli vazifemizdir. Hepimizin en değerli varlığı olan çocuklarımızın barışın, sevginin ve kardeşliğin ilelebet hüküm süreceği bu topraklarda yaşaması en büyük dileğimizdir.

Yine, bu duygu ve düşüncelerle, aziz milletimizin ve tüm çocuklarımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı tebrik ediyorum. Bu güzel armağanın, çocuklarımız için barışın, sevginin ve kardeşliğin anlam kazandığı bir Türkiye'ye vesile olması dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum ve teşekkür ediyorum.

Şimdi gündeme geçiyorum.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, ülkemizde yaşanabilecek muhtemel bir deprem felaketi öncesinde alınabilecek tedbirlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/175)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gerekçesini ekte sunduğumuz, ülkemizde yaşanabilecek muhtemel bir deprem felaketi öncesinde alınabilecek tedbirlerin tespit edilmesi, yapılacak yasal düzenlemelerin ele alınabilmesi için Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

1) İsmet Büyükataman	(Bursa)
2) Mevlüt Karakaya	(Adana)
3) Şefkat Çetin	(Ankara)
4) Oktay Öztürk	(Mersin)
5) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)
6) Ahmet Kenan Tanrıku	(İzmir)
7) Atıla Kaya	(İstanbul)

8) Mustafa Kalaycı	(Konya)
9) Zühal Topcu	(Ankara)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Edip Semih Yalçın	(İstanbul)
12) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
13) Muharrem Varlı	(Adana)
14) İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)
15) Yusuf Halaçoğlu	(Kayseri)
16) Arzu Erdem	(İstanbul)
17) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
18) Baki Şimşek	(Mersin)
19) Kadir Koçdemir	(Bursa)
20) Mehmet Erdoğan	(Muğla)
21) Deniz Depboylu	(Aydın)
22) İsmail Ok	(Balıkesir)

Gerekçe:

Dünya üzerinde meydana gelen önemli doğal afetlerden birisi depremdir. Depremler hâlen dünyanın farklı yerlerinde farklı şekillerde olmak üzere insan hayatını ve faaliyetlerini etkilemeye devam etmektedir.

Ülkemiz dünyanın etkin depremlerin görüldüğü kuşaklarından birisi üzerinde yer almaktadır. Ülkemizde çok sayıda kırık bulunmaktadır. Bu nedenle, geçmişten günümüze çok sayıda deprem meydana gelmiş, bu depremler can ve mal kaybına neden olmuş ve olmaya devam etmektedir.

Ülkemizde meydana gelen depremlerde, sadece 1900’lü yıllardan bugüne 100 bine yakın kişi hayatını kaybetmiş, 1 milyona yakın bina yıkılmış veya ağır hasara uğramıştır.

Bursa ve yakın çevresini etkilemesi beklenen sismik tehlikeler ise aşağıdaki faylar üzerinde meydana gelecek depremlerle oluşacaktır:

- 1) Marmara Denizi’ndeki faylarla olacak depremler,
- 2) Geyve-İznik fayında olacak deprem,
- 3) Bursa ve civarında meydana gelecek depremler.

Marmara Denizi’nde olması beklenen deprem, Bursa’ya 60 kilometre uzaklıkta yer alacaktır. Marmara faylarının kırılmasıyla Bursa ve çevresi ciddi biçimde etkilenecektir. Geyve-İznik fayında ise son beş yüz yıldan beri kırılma olmamış, dolayısıyla aktif bir fay olarak Bursa için büyük bir risk olduğu artık bilinen bir gerçektir.

Bursa ve civarında tarihî süreç içinde olmuş depremlerde hangi fayların kırıldığı ve depremlerin tekrarlanma sürelerinin ne kadar olduğu bilinmemektedir. Ancak, oluşturduğu topoğrafyaya bakıldığında Bursa ve civarında olabilecek depremler genelde kısa uzunlukta olan faylar boyunca gelişecektir.

Bursa'nın doğusunda Yenişehir havzasını kuzeybatı ile güneydoğudan sınırlayan, yaklaşık 26-30 kilometre uzunlukları olan faylar bölge için risk oluşturmaktadır. Bu faylar boyunca orta büyüklükte depremlerin oluşabileceği beklenmektedir. 1999 yılında yaşadığımız her iki büyük ve yıkıcı depremde gelişen ağır hasarı oluşturan esas neden, yanlış yer seçimi, plansız, projesiz, çarpık kentleşme ve denetimden yoksun yapılaşma olmuştur.

Bursa'da mevcut olan yapıların büyük çoğunluğu kaçak yapıdan oluşmaktadır. Her türlü denetimden uzak ve depreme dayanaksız olan bu mevcut yapı stoku, kentimiz ve insanlarımızın geleceğini hayati olarak ipotek altına almaktadır. Bu mutlaka çözülmesi gereken millî bir meseledir, çözülmedikçe gelecekteki depremlerin de felakete dönüşmesi kaçınılmazdır.

Yıkıcı Marmara depreminin üzerinden on altı yıl geçmesine rağmen yerel ve merkezî yöneticilerce ciddi bir çalışma yapılmamıştır. Birinci derecede deprem bölgesi olan Bursa, büyük bir deprem beklentisi içerisinde. Bursa'ya farklı bakılmalı ve Bursa ili için dış kaynaklı kredilerin temini için ilgili mercilerle hemen temasa geçilmelidir. Bilinmelidir ki Bursa bir sanayi şehri ve yüksek miktarda yurt içinden ve yurt dışından göç alan bir kenttir. Muhtemel bir depremde Bursa'daki can ve mal kayıpları Türkiye'yi en az yirmi beş otuz yıl geriye götürecektir.

Gelecekte ülkemizin ve kentimizin depremleri en az can kaybı ve maddi hasarla atlatabilmesi için yapılması gerekenler kısaca şu şekilde sıralanabilir: Kent bütünündeki mevcut yapı stoku mutlaka elden geçirilmelidir. Mevcut binaların güçlendirilmesi için dış kaynaklı kredilerin temini ve hukuki altyapının hazırlanması gerekmektedir. Kaçak yapı yapma alışkanlığı mutlaka durdurulmalıdır. Kentsel dönüşümlerin sağlıklı ve estetik bir şekilde yapılması temin edilmelidir. Bursa'da bir daha Doğanbey TOKİ rezaleti yaşanmamalı, mümkünse o ucube yapılar yıkılarak estetik ve sağlam hâle getirilmelidir. Vatandaşlarımızın deprem bilinci güçlendirilmelidir. Depreme karşı dayanıklı bina yapmak için, yer seçimi ve zemin etütlerinin daha hassas yapılması, proje yapımı ve bu projelerin teknik şartnamelerine göre uygulanması ve denetlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan sorunların çözümü için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

2.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, ülkemizde bulunan Balkan göçmenlerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/176)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başta Bulgaristan olmak üzere Bosna, Kosova, Makedonya, Sırbistan-Karadağ, Yunanistan, Romanya, Moldova gibi ülkelerden göç ederek ülkemize gelip yerleşen, çifte vatandaşlık veya vatandaş statüsü kazanmış olanlar ile geçici izinle ülkemizde bulunan Balkan göçmenlerinin her türlü sorunlarının araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması için Anayasa'nın 98, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1) İsmet Büyükataman	(Bursa)
2) Mevlüt Karakaya	(Adana)
3) Şefkat Çetin	(Ankara)
4) Oktay Öztürk	(Mersin)
5) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)
6) Ahmet Kenan Tanrıku	(İzmir)
7) Atıla Kaya	(İstanbul)

8) Mustafa Kalaycı	(Konya)
9) Zühal Topcu	(Ankara)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Edip Semih Yalçın	(İstanbul)
12) Muharrem Varlı	(Adana)
13) Arzu Erdem	(İstanbul)
14) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
15) İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)
16) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
17) Yusuf Halaçoğlu	(Kayseri)
18) Kadir Koçdemir	(Bursa)
19) Mehmet Erdoğan	(Muğla)
20) İsmail Ok	(Balıkesir)
21) Deniz Depboylu	(Aydın)
22) Baki Şimşek	(Mersin)

Gerekçe:

Anadolu, özellikle 18'inci yüzyılın sonundan itibaren belirli aralıklarla yoğunluk kazanarak süregelen dış göç hareketleriyle karşı karşıya kalmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşuyla başlayan ve devletin genişlemesi ve büyümesine yönelik politika olarak teşvik edilen göçler sonucu Anadolu toprakları dışındaki alanlarda önemli sayıda Türk soydaşlarımız iskân edilmiştir.

Modern bir devlet olarak kurulan Türkiye Cumhuriyeti, göçmen sorunlarını geçmişinden kalan bir miras olarak devralmış ve yapılan sistematik çalışmalarla sorunun çözümüne yönelik politikalar geliştirilmiş ve uygulamalar yapılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde ise büyük göç hareketi, Lozan Anlaşması hükümlerine göre Türk-Yunan halklarının değişimi olarak 1922 yılında başlayıp 1949'a kadar sürmüştür. Bu değişimle 100 bin aileye mensup 400 bin Türk Anadolu'ya gelmiş ve yerleşmiştir. 1952-1969 yılları arasında yine, Yunanistan'dan, serbest göçmen olarak 7.600 aileye mensup 24.625 kişi Türkiye'ye göç etmiştir. 1923-1995 yılları arasında Türkiye'ye göç eden nüfusun yüzde 25'ini Yunanistan göçmenleri oluşturmakta olup bunların büyük çoğunluğu mübadil olarak gelen göçmenlerdir.

Cumhuriyetin kurulmasını izleyen yıllarda, Anadolu'ya ikinci büyük göç dalgası Bulgaristan'dan gelmiştir. Bulgaristan'dan göçler aralıklarla 1989 yılına kadar sürmüştür. Cumhuriyet Dönemi'nde ülkeye gelen toplam göçmenlerin yüzde 48'ini oluşturan 790.717 kişi Bulgaristan'dan gelmiştir.

Bulgaristan'dan, 1989 yılında, Bulgar vatandaşı olan soydaşlarımızın Bulgar hükûmeti tarafından Türkiye'ye göçe zorlanmalarıyla yoğun bir göç dalgası yaşanmıştır. Soydaşlarımız kitleler hâlinde Türk sınırına bırakılmışlardır. Türkiye, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da görülen bu en yoğun ve zorunlu göç akımını yaklaşık üç aylık bir süre içinde kabul etmek durumunda kalmıştır.

Yugoslavya'dan Türkiye'ye, Cumhuriyet Dönemi'nde, toplam 77.431 aileye mensup olarak 305.158 kişi göç etmiştir. Yine, Romanya'dan 19.865 aileye mensup 79.287 kişi 1923-1949 yılları arasında iskânlı göçmen olarak Türkiye'ye gelmişlerdir.

Ülkemize göç ederek yerleşen göçmen vatandaşlarımızın talepleri doğrultusunda, evlenme yoluyla, turist vizesiyle ve benzeri yollarla Türkiye Cumhuriyeti'ne gelen ve daha sonra Türk vatandaşlığına geçmiş olan soydaşlarımıza yurt dışında geçen çalışma sürelerini borçlanma imkânı tanınması; özellikle Balkan ülkelerinde doğup daha sonra o ülkelerin vatandaşlığını göç yoluyla kaybetmiş olan kişiler ve onların çocukları için aşamalı olarak vize kolaylığı, uzun süreli vize verilmesi ve vize muafiyeti seçeneklerinden yararlandırılması için ilgili devletler nezdinde girişimler yapılması; ikamet tezkereli soydaşlarımız için Türklük belgesinin eskiden olduğu gibi BAL-GÖÇ marifetiyle verilebilmesi ve ikamet izni konusunda yaşanan sıkıntıların aşılması; acil sağlık sorunu yaşayan soydaşlarımızın külfetli sağlık masraflarına muhatap olmasının önlenmesi, bu konuda Türk ve akraba toplulukları mensuplarına pozitif ayrımcılık yapılması; merkezi Bursa'da bulunan, yirmi dört saat yayın yapacak bir TRT Balkan kanalının kurulması; kısa vadede, Bursa merkezli, Balkanlara ve Balkan Türklerine yönelik akademik çalışmalara uygun ortam sağlanması ve akabinde Bursa'da bir Balkan araştırma ve kültür enstitüsü kurulması; Bursa'nın Balkan şehri kimliğine yakışır bir Balkan evine kavuşması gerekmektedir.

Bütün bu sorunların tespit edilerek çözüme kavuşturulması için bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

3.- Bursa Milletvekili İsmet Büyükataman ve 21 milletvekilinin, raylı sistem ve demir yolu ulaşımındaki sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/177)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gereğesini ekte sunduğumuz, ülkemiz için hayati önem taşıyan demir yolu taşımacılığının gelişmiş ülkeler seviyesine çıkartılması amacıyla, raylı sistem ve demir yolu ulaşımındaki sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin araştırılması ve bunun için yapılacak yasal düzenlemeler dâhil olmak üzere alınacak önlemlerin tespiti için Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1) İsmet Büyükataman	(Bursa)
2) Mevlüt Karakaya	(Adana)
3) Şefkat Çetin	(Ankara)
4) Oktay Öztürk	(Mersin)
5) Emin Haluk Ayhan	(Denizli)
6) Mustafa Kalaycı	(Konya)
7) Atıla Kaya	(İstanbul)
8) Ahmet Kenan Tanrıku	(İzmir)
9) Zühal Topcu	(Ankara)
10) Ümit Özdağ	(Gaziantep)
11) Edip Semih Yalçın	(İstanbul)
12) İsmail Faruk Aksu	(İstanbul)
13) Ruhi Ersoy	(Osmaniye)
14) Muharrem Varlı	(Adana)
15) Yusuf Halaçoğlu	(Kayseri)
16) Arzu Erdem	(İstanbul)

17) Ahmet Selim Yurdakul	(Antalya)
18) Kadir Koçdemir	(Bursa)
19) Deniz Depboylu	(Aydın)
20) Mehmet Erdoğan	(Muğla)
21) İsmail Ok	(Balıkesir)
22) Baki Şimşek	(Mersin)

Gerekçe:

Demir yolları ülkemizde cumhuriyetin ilk yıllarından İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcına kadar Türkiye'nin kalkınma hamlelerinde temel bir öneme sahip olmuştur. Günlük yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası olarak görülen ulaştırma sistemi, ekonomik ve sosyal girdileriyle toplumu sürekli etkileyen bir yapıya sahiptir.

Gelişmiş ülkelerde demir yolu, yolcu taşımacılığında 1'inci sırada yer almaktadır. ABD ve Avrupa'da ulaşım daha çok demir yollarıyla yapılmaktadır. Hatta bu ülkelerde demir yolları, hava yollarıyla rekabet eder düzeye ulaşmıştır. Havaalanları şehir dışındadır. Bu alanlara ulaşana kadar bir hayli zaman geçmektedir. Demir yolu istasyonları ise şehrin içindedir. Ayrıca, ulaşım maliyeti olarak demir yolu ulaşımı hava yoluna göre bir hayli düşüktür.

Ülkemizde ise demir yolu ulaşımı yetersiz kalmakta, daha çok kara yolu ulaşımı kullanılmaktadır.

Cumhuriyet öncesi dönemde, yabancı şirketlere verilen imtiyazla, onların denetiminde ve ülke dışı ekonomilere, siyasi çıkarlara hizmet eder türde gerçekleştirilen demir yolları, cumhuriyet sonrası dönemde millî çıkarlar doğrultusunda yapılandırılmıştır.

Kara yolu, 1950 yılına kadar uygulanan ulaşım politikalarında, demir yolunu besleyecek, bütünleyecek bir sistem olarak görülmüştür. Ancak, kara yollarının demir yollarını bütünleyecek, destekleyecek biçimde geliştirilmesi gereken bir dönemde, Marshall yardımıyla demir yolları âdetâ yok sayılarak kara yolu yapımına başlanmıştır. Bu yıllarda uygulanan ulaştırma politikaları sonucunda, ulaştırma alt sistemleri içerisinde, 1960 sonrası planlı kalkınma dönemlerinde, demir yolları için öngörülen hedeflere maalesef hiçbir zaman ulaşılamamıştır.

Ülkemizde izlenen yanlış ulaşım politikaları sonucunda, demir yolu ve deniz yolu ulaşımı yerine kara yolu ulaşımına ağırlık verilmiştir. Gelişmiş ülkelerde bu durum tam tersinedir.

Ülkemizde kara yollarının büyük bir bölümü diri fayların yaratmış olduğu birinci sınıf tarım ovalarının ortasına yerleştirilmiştir. 1980'li yıllardan günümüze kadar artan bir şekilde millî servetimiz olan ovalarımızı yok ederek yapılan otoyollar, dışa bağımlılığımızı daha da arttırmıştır. Ülkemiz, daha fazla vakit kaybetmeden, ulaşımında önceliği kara yolları yerine demir yollarına vermelidir.

“Otoyol dönemi” olarak anılan 1980 sonrası projeler de hatalı yaklaşımlar, bilimsel gerçekler göz ardı edilerek sürdürülmüştür. Ayrıca, demir yolunun ekonomik ömrünün otuz yıl gibi çok yüksek, buna karşı kara yolunun (otoban) ekonomik ömrünün on beş yıl gibi çok düşük düzeyde olması, yatırım tutarı/faydalı ömürün karşılaştırılmasında demir yollarının daha randımanlı olduğunu göstermektedir. Otobanda tüketilen enerji, demir yollarına oranla 2 ila 5 misli fazladır.

Demir yollarında elektrik enerjisi kullanılması imkânı vardır ki, bu enerji, fuel-oil ve benzin gibi enerji türlerine göre daha ucuz, dışa bağımlılığı daha az bir enerji türüdür. Ayrıca, çevre kirliliğine yol açmamaktadır.

Yük taşımacılığının demir yollarına kaydırılmasıyla kara yollarının yükü azalacak, kazalar en aza inecektir. LPG, benzin, tüp gaz gibi patlayıcı ve tehlikeli maddelerin taşınmasının kara yollarından demir yollarına aktarılması ulaşım güvenliğini arttıracaktır. Otobanlarda meydana gelen kazalar da göstermiştir ki otobanlar çok fazla ulaşım güvenliğine sahip değildirler.

Türkiye'nin 4'üncü büyük şehri olan ve ülkemiz ekonomisine büyük katkılar sağlayan Bursa ilimizde hâlâ demir yolu ulaşımı yoktur. Ülkemizin her vilayetine, özellikle Bursa ilimize bir an önce demir yolu yapılmalıdır.

Bu sorunların tespit edilerek çözüme kavuşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, bir adet gensoru önergesi vardır, onu okutuyorum:

B) GENSORU ÖNERGELERİ

1.- HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, başta hidroelektrik santraller olmak üzere Cerattepe, Yeşil Yol, Kuzey Marmara Otoyolu ve diğer büyük projelerle ekolojik yıkım gerçekleştirildiği ve bu yıkımda sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi (11/9)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başta hidroelektrik santraller olmak üzere, Cerattepe, Yeşil Yol, Kuzey Marmara Otoyolu ve diğer büyük projelerle gerçekleştirilen ekolojik yıkım sebebiyle Orman ve Su İşleri Bakanı Sayın Veysel Eroğlu hakkında, Anayasa'nın 98'inci ve 99'uncu, TBMM İçtüzüğü'nün 106'ncı maddeleri uyarınca gensoru açılmasını arz ederiz.

Çağlar Demirel

İdris Baluken

Diyarbakır

Diyarbakır

HDP Grup Başkan Vekili

HDP Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

AKP döneminde yaratılan ekolojik tahribat ve halk sağlığına yönelik yaşamsal tehditler göz ardı edilerek kısa dönemli kârların gerçekleşmesi amacıyla doğayla ilişkilerde piyasa mantığını hâkim kılan yasal düzenlemeler yapıldı ve yapılmaktadır. Hidroelektrik santrallerin (HES) Türkiye'deki gelişim tarihi açısından bakıldığında, 4628 sayılı Yasa bir dönüm noktasına tekabül etmektedir. 2003 tarihi itibarıyla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde yürürlüğe giren Su Kullanım Hakkı Anlaşması Yönetmeliği ve takip eden yasal düzenlemelerle Türkiye'deki bütün akarsuların kullanım hakları kontrolsüz biçimde özel sektöre devredilmiş, doğa üzerinde sermaye hâkimiyetinin kurulması ve yaygınlaştırılması yasal bir zemine kavuşturulmuştur.

DSİ Genel Müdürlüğü web sitesinde yayınlanan veriler bütünlüklü olarak incelendiğinde, 2003 yılına kadar özel sektör tarafından inşa edilen HES sayısının 86 olduğu, 2003 yılı sonrasında ise 422 adet HES'in işletmeye alındığı görülmektedir. Özetle, Türkiye'de mevcut bulunan HES'lerin yüzde 82'si Sayın Bakanın sudan ormana, meteorolojiden tabii hayatın korunmasına kadar pek çok alandan sorumlu olduğu on üç yıllık dönemde gerçekleştirilmiştir.

“Yenilenebilir enerji” tanımlaması ile “zararsız” yapılmasını yaratan, havza planlaması temelinde bütüncül bir su politikasından yoksun, tüm akarsuların her noktasının parsellemesiyle kontrolsüz ve denetimsiz bir şekilde inşa edilmeye çalışılan HES’ler, doğanın dengesine çok boyutlu bir müdahaleye denk geldiğinden büyük bir ekolojik yıkımın esasını teşkil etmektedir. Dere yatağına yapılan müdahaleyle dere içindeki ve etrafındaki canlı yaşamı büyük zarar görmekte, yüzlerce endemik tür yok olmakta, taban suyu ve yer altı suyu seviyeleriyle oynanmakta, inşa aşamasında etraftaki ağaçlar kesilmekte, orman kalitesi düşüp erozyonun önü açılmakta, tarım ürünlerinin türü değişmekte, özetle, binlerce yıllık bir süreçle oluşmuş doğal dengeye yenilenebilir enerji, HES adı altında yapılan müdahalelerle doğa katliamları gerçekleştirilmektedir.

24 Ağustos 2015 tarihinde Hopa’da 8 yurttaşımızın hayatını kaybettiği sel felaketi, yukarıda açıkladığımız ekosistemde yaratılan bu tahribatlar ile denetimsiz ve bilimsel verilerden uzak, pervasızca hazırlanmış projelerle yapılmış dere ıslahları, taşkın koruma çalışmalarının sonucu gerçekleşen bir yapay afettir. Doğrudan sorumluluk alanlarından kaynaklı yaşanan bu ölümler karşısında hesap vermesi gereken Sayın Bakan “takdirilahi” diyerek durumu tüm sebepleriyle geçiştirmiştir.

Ülkenin hidroelektrik santrallere dair enerji politikası, Sayın Bakanın 2010 Dünya Su Günü’nde yaptığı konuşmada “Suyumuz var, boşa akıyor. Biz su akarken bakamayız.” şeklinde ifade ettiği, suların boşa aktığı temeline dayandırıldığı ve yine aynı konuşmada “Sudan ucuz tabiri yanlış, bunu lügatten çıkarmak gerekiyor.” şeklinde kendini ifşa eden, sermaye grubunun ihtiyaçları yönünde gerçekleştirilen, bilimsel verilerden ve doğayla bütüncül olmaktan uzak rant dayalı politikalar. Özellikle çevresel etki değerlendirme (ÇED) raporları süreçlerinde yaşananlar bu politikaların doğa ve toplum karşısındaki hukuksuzluğu ortaya koymaktadır. Gözle görülebilen zararlarına rağmen yatırımcının kolaylıkla ÇED raporu alabildiği ve yapımında çevreyi hunharca kullanabildiği projelere, HES kurulumuna yönelik birçok projeye -ÇED olmaksızın ve/veya muaf tutularak- onay verilebilmektedir. Mahkemenin yürütmeyi durdurma kararlarına rağmen inşaatına devam eden projeler de mevcuttur. ÇED raporları ve süreçlerdeki hukuksuzluklar açısından en güncel örnek Artvin ili Cerattepe ilçesinde yapılmaya çalışılan maden faaliyetidir. Binlerce ağacın yok edilme tehlikesi altında olduğu Cerattepe’de maden faaliyetleri istemeyen halkın yürüttüğü protesto eylemleri şiddetle bastırılırken Sayın Bakan “Çok cüzi bir ormanlık sahada çalışılacak.” şeklindeki açıklamasıyla durum karşısında sermayeden ve ağaç kesiminden yana tutum alacağını belirtmiştir.

1992 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan’ın “İstanbul’a karşı cinayet” şeklinde nitelendirdiği üçüncü köprüyü ve üçüncü havaalanını da kapsayan Kuzey Marmara Otoyolu Projesi kapsamında 3 milyona yakın ağaç kesilecek ve projenin tamamlanmasıyla birlikte kentin kuzeyinde yoğunlaşan son doğal yaşam alanları üzerinde geri döndürülemez yıkıcı sonuçlar yaratacaktır. Yeşil Yol, “turizm” adı altında her türlü yapılaşmaya yol açacak ve ormanları yok ederek Karadeniz doğal ormanına zarar verecek olan bir diğer rant odaklı büyük projelerdendir.

Su ve ormandan sorumlu bir bakanın yüzlerce yılda oluşmuş olan ekolojik dengeyi bozan ağaç kesimleri ve orman kıyımları karşısında “Yerine 3 tane dikeriz.” yaklaşımıyla yukarıda açıkladığımız sorunlara çözüm bulması, bulunduğu makamın gereğini ve sorumluluğunu yerine getirmedeğini ve getiremeyeceğini ortaya koymaktadır.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Gensoru önergesinin gündeme alınmasına ilişkin yapılacak görüşmelerin günü Danışma Kurulunun önerisiyle kabul edilecektir. Danışma Kurulu önerisi getirilmemesi durumunda anayasal sürenin sonunda Başkanlıkça resen gündeme alınacaktır.

Sayın milletvekilleri, şimdi Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

IX.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- HDP Grubunun, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve arkadaşları tarafından, kamu emekçilerine yönelik baskı ve tehditler ile ifade özgürlüğü başta olmak üzere kamu emekçilerinin temel haklarına yönelik ihlallerin tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla 14/1/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 25 Nisan 2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/4/2016 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Çağlar Demirel

Diyarbakır

HDP Grup Başkan Vekili

Öneri:

14 Ocak 2016 tarihinde İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu ve arkadaşları tarafından (605 sıra no.lu), “kamu emekçilerine yönelik baskı ve tehditler ile ifade özgürlüğü başta olmak üzere kamu emekçilerinin temel haklarına yönelik ihlallerin tüm boyutlarıyla araştırılması” amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 25/4/2016 Pazartesi günü birleşiminde sunuşlarda okunması ve görüşmelerin aynı tarihli birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin lehinde ilk söz İğdir Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman’a aittir.

Buyurun Sayın Adıyaman. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, parti grubumuzun vermiş olduğu önerge kamu emekçilerine yönelik baskı ve tehditlerin araştırılmasına ilişkin. Kamu emekçilerinin, hiç şüphesiz, bu ülkede kamu hizmetini yürütürken kendi bilgi birikimlerinin, emeklerinin ötesinde satabilecekleri ve günlük yaşamlarını ikame ettirebilecekleri başkaca bir sermayeleri yok. Kamu emekçileri emeklerini, bilgilerini ve sundukları hizmetle hem kendilerinin hem çocuklarının geleceğini bir bakıma teminat altına almış olmaktadır ama kamu emekçileri de bu emeklerini kamunun hizmetine sunarken geleceklerinin devlet erki tarafından güvence altına alınması bir yana, tam bir baskı, tehdit ve çalışma hakkından yoksun bırakılmaya yönelik durumla, şiddetle karşı karşıyalar.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz üzere, sendikal haklar özgür biçimde örgütlenme, toplu sözleşme yapma ve grev hakkını içerdiği gibi, yine, uluslararası sözleşmelerden ve Anayasa'dan kaynaklanan düşünce ve ifade özgürlüğü gibi temel hakları da içermektedir. Yine, ILO sözleşmeleri gereğince yani Uluslararası Çalışma Örgütünün 8 temel sözleşmeden 2'si olarak kabul ettiği 87 ve 98 sayılı Sözleşmelerle de bu hakların aslında güvence altında bulunması gerekiyor. Türkiye'nin de imzalamış

olduğu ve taraf olduğu bu sözleşmeler, Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre, usulüne uygun yürürlüğe giren bu sözleşmelere karşı Anayasa Mahkemesine aykırılık iddiasında bulunulamayacağı gibi, bu sözleşmelerin hükümleri de aynı zamanda Anayasa hükmündedir.

Yine, değerli arkadaşlar, ulusal ve uluslararası mahkemeler, özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11'inci maddesine dayanarak özellikle İsveçli Lokomotif Sürücüler Sendikası ile İsveç Hükûmeti ve yine, Schmidt ve Dahlström ile İsveç Hükûmeti arasındaki bir davada vermiş olduğu kararda şu hükmü kurmuştur: "Sendika hakkı, bir sendikanın üyelerinin mesleki çıkarlarını sendikanın toplu eylemi yoluyla koruma ilkesini içermektedir. Sözleşmecî devletler ortak hareketlere izin vermeli, seyrini ve gelişimini mümkün kılabilmelidir." Yani, sendikal hak... Aynı zamanda, egemen ya da taraf devlet tarafından bu sendikal haktan doğan tüm hakların kullanılmasına bırakın göz yummayı, devletin bizzat teşvik etmesi, olanak sağlaması, imkân sağlaması gerektiği sonucuna varmış Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

Peki, bugün içinde bulunduğumuz koşullarda AKP iktidarının yaptığı ne, ona bir bakalım. Biliyorsunuz, 17 Şubatta Başbakanlığın yayımladığı bir genelge söz konusu. Bu genelgede aslında kamu çalışanlarının tüm hakları, sendikal haklarından düşünce ifade özgürlüğüne kadar tüm hakları yargının alanından çıkarılıp bizzat amirlerinin iki dudağı arasında bir söze, bir soruşturmaya tabi kılınmış durumda.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarı, topluma kabul ettirmek adı altında, sürekli bir biçimde, kamu güvenliğini sağlama adı altında, aslında bu kılıf altında, bugün ülkemizde halkımıza, emekçilere, yoksullara ve en önemlisi de devletin bizzat hizmetini, devlet erkinin bizzat görevlerini, hizmetlerini sunan kamu emekçilerine belki de cumhuriyet tarihinin en karanlık dönemini dayatmakta, yaşatmaktadır.

Bakın, 10 Ekim Ankara katliamı, Suruç, Diyarbakır, yine Tahir Elçi'nin öldürülmesine ilişkin dosyalar hakkında en ufak bir ilerleme kaydedilmezken, 17 Şubat tarihli Başbakanlık genelgesiyle bugün, hızlı bir biçimde idari soruşturmalar, başta KESK olmak üzere meslek odaları, TMMOB, Türk Tabipleri Birliği gibi kuruluşlara yönelik hızlı bir yargı süreci ve daha da vahimi, âdeta kamusal alanda çalışanlara yönelik soykırım tarzında inanılmaz soruşturmalar yürütülmektedir. Sadece 17 Şubattan bu yana 5 binden fazla EĞİTİM-SEN üyesi hakkında soruşturmalar başlatıldı. 29 Aralık iş bırakma gününden bu tarafa, bu sayı on binleri aşmış durumda.

Değerli arkadaşlar, AKP'nin bugün kamu emekçilerine yönelik uyguladığı bu hukuk dışı uygulamalar, 12 Eylül askerî darbesi ile 28 Şubat döneminde yaşananları da aşan hatta onları aratan düzeyde bir noktada.

AKP iktidarı, tabii, Cizre, Silopi, Sur gibi ilçelerde yüzlerce insanı tankla, topla, vahşet bodrumlarında -âdeta, cenazeleri yakılmış ve tanınmaz hâlde- yüzlerce insanımıza yönelik katliam gerçekleştirirken kamusal alanda da kendisine muhalif, AKP'nin siyasal söylemlerine muhalif, ona aykırı tek söz, tek cümle dile getiren her kamu emekçisini çeşitli cezalarla cezalandırmakta, bunları bir şekilde devre dışı bırakmaktadır.

Mesela, bu cezaların çeşitleri o kadar ileri noktalara vardı ki sadece görevden atma, sürgün veya kademe ilerlemesinin durdurulması gibi değil ama aynı zamanda, bunlara o hukuki kılıfı uyduramayınca da bu sefer uyarı cezaları, maaştan para kesme, yine idari para cezası verme, açığa alma gibi inanılmaz, akla gelmez uygulamalarla bu emekçileri karşı karşıya bırakmıştır. Mesela, yüzlerce kamu emekçisi, özellikle EĞİTİM-SEN üyesi, yine kendi amirlerinin yargı denetiminden uzak, sadece idari kararlarla sürgüne tabi tutuldu.

Size burada yüzlerce örnek verebilirim ama mesela, ilk akla gelen -belki spesifik- örnekleri vereyim: EĞİTİM-SEN üyelerinden Nihat Macit Ağrı'dan Yozgat'a; Kemal Kürkcü, Fecri Aydın, Mehmet Emin Kaya, Asım Güneş Millî Eğitim Bakanlığı kararıyla, Ağrı'dan 950 kilometre uzaktaki Kayseri, Osmaniye, Gümüşhane illerine... Mesela, kademe ilerleme cezaları verilmiş: Muş Bulanık Belediye eş başkanlarının tutuklanmasını protesto ettiği için, buna katıldığı için bir çalışana bir yıl kademe ilerleme cezası verilmiş. Mesela, temel hak ve özgürlükler kapsamında grev hakkını kullandığı için Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde Sürekli Eğitim Merkezi Müdürlüğü bünyesinde görevli bir kamu emekçisi yine görevinden alınmış.

Açığa almalar var, memurluktan çıkarılanlar var ve bütün bu uygulamalar, az önce ifade ettiğim gibi, 17 Şubatta yürürlüğe konulan ve aslında AKP'nin -siyasal iktidar değil, AKP eşittir devlet, yani kendisini devletle özdeşleştiren- AKP siyasal iktidarına yönelik her eleştiriyi kamu güvenliği, millî güvenlik gibi, aslında devletle kendisini özdeşleştiren, Türkiye Cumhuriyeti devletini "AKP devleti" olarak ilan eden, toplumdaki her refleksi böyle algılayan AKP iktidarının çıkardığı 2016/4 no.lu yani 17 Şubatta yürürlüğe giren Millî Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları Hakkında Genelge'yledir. Bu genelge aslında Anayasa'ya aykırı bir genelge, bunun ne ulusal ne uluslararası düzeyde hiçbir dayanağı yok. Dilerim, bizim önergemizi yüce Meclis, sayın Meclis...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN ADIYMAN (Devamla) - ...ve Genel Kurul olumlu yönde oylar ve bu mağduriyet giderilir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Önerinin aleyhinde ilk söz Bursa Milletvekili Zekeriya Birkan'a aittir.

Buyurun Sayın Birkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum. HDP'nin grup önerisine karşı söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, Başbakanlığın yayımlamış olduğu 17/2/2016 tarihli genelgenin, yukarıda, memur ve kamu çalışanlarının görevlerinin anlatıldığı kısımlarının dışında sonuç kısmını okumak istiyorum: “Bu itibarla; terör örgütleri veya legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten yapılarla ilişki kuran veya eylem birliği içerisinde olan, bu örgüt ve yapıların emir ve talimatıyla hareket eden, bu örgüt ve yapılara yardım eden, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgüt veya yapıları desteklemeye yönelik kullanan veya kullandıran, bu örgüt veya yapılarla mücadeleyi engelleyen, bu örgüt veya yapıların propagandasını yapan, kamu çalışanları hakkında...” devam ediyor ve bunlarla ilgili idari ve adli işlemler yapılacağını belirtiyor.

Çok değerli milletvekilleri, hepinizin bildiği gibi, bir devletin en önemli hakkı egemenlik hakkıdır ve hükümrانlık hakkıdır; bunun en önemli tezahürü de devletin ülkesinde kamu düzenini sağlıyor olmasıdır. Bir devlet, kendi ülkesinde egemenliğinin doğal hakkı olarak kamu düzenini sağlamalıdır, kamu düzenini sağlarken de hukuka uygun ve kaynağını hukuktan alan meşru güçleri vasıtasıyla bunu yapar. Yani, bir ülkede ancak ve ancak meşru silahlı güçler devletin güçleridir, meşru yapılanma ancak kaynağını hukuktan alan devlet yapılanması ve devlet organlarıdır. Bunun dışındaki tüm güçler yasa dışıdır, gayrimeşrudur. Silahlı veya silahsız, kamu düzenine yönelik hareket edenler daima yasa dışıdır, teröristtir ve suç işlemişlerse de bunlar katildir.

“Hukukun üstünlüğü” çok önemli bir kavramdır ve devlet hareket ederken gücünü hukuktan alır. Az önce de belirttiğim gibi, devletin meşru silahlı güçleri dışında hareket edenler ve bunlara destek verenler hukuka aykırı hareket edenlerdir.

Hukuki terimler kullanarak, evrensel kavramların, temel değerlerin içini boşaltarak, arkalarına sığınarak, çalışma hakkından, temel hak ve hürriyetlerden bahsederek terörü övmek, teröristi övmek ve teröristi kutsamak yani bir canlı bomba olarak masum insanları öldüren, sivil insanları öldüren, kamu düzenini bozan teröristi kutsamak, ona taziyede bulunmak suç olduğu kadar aynı zamanda da ahlaksızlıktır.

Değerli milletvekilleri, devlet kamu düzenini sağlamak zorundadır. Bu anlamda hiç kimse dokunulmaz değildir. Ne kamu görevlileri ne sendikacılar ne akademisyenler, herkes, suç işleyen herkes devlet önünde, hukuka uygun bir şekilde bunun hesabını vermek zorundadır. Kamu düzenini değil de kamu yararını değil de yasa dışı örgütlerin, teröristlerin, terör örgütlerinin eylem ve talimatlarıyla hareket edenler bunların hesaplarını, yine az önce söylediğim gibi, hukuk önünde vereceklerdir.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, az önce de söyledim: Devletin temeli hukuktur. Grev yapmanın, iş bırakmanın yasal usulleri bellidir. Yani, bir kamu görevlisi, bir öğretmen, bir sendikacı, devlette çalışan herhangi bir kişi eğer grev yapacaksa, işi bırakacaksa bunu nasıl yapacağı yasalarımızda mevcuttur. Kimse kimseyi aldatmasın. Hiç kimse, terör örgütünün ya da terör örgütlerinin legal görünümlü illegal yapıları ve çalışmaları altında, onların istekleri doğrultusunda devletimizin aleyhine eylem ve işlemlerde bulunamazlar. Bulundukları zaman da devlet, hukuk içinde, az önce söylediğim gibi, bunun hesabını soracaktır.

Çıkarılan genelge ve yapılan soruşturmalar hukuka uygun soruşturmalardır. Çıkarılan genelge bir Başbakanlık genelgesidir. Bu genelgenin yasal denetim yolları mevcuttur. Yine, yapılan soruşturmalar yasa dışı soruşturmalar değildir, hukuka uygun olarak yapılan soruşturmalardır. Hiç kimse yasa dışı şekilde infaz edilmemektedir. Terörle mücadele edilmektedir, suç işleyenle mücadele edilmektedir. Kamu düzenine, yasalara aykırı hareket edenler, yine yasalar doğrultusunda, hukuksal merciler tarafından yargılanmaktadır ve bundan sonra da bu türden suç işleyenler daima bunun hesabını kamu önünde, hukuk önünde vereceklerdir.

Az önce de konuşmamın başında belirttiğim gibi, bugün ülkemizde bir terörle mücadele yürütülmektedir. Teröre destek veren, teröristleri öven, onları kollayan, onların talimat ve hedefleri doğrultusunda hareket eden, hukuka aykırı davrananlar, yine hukuk önünde hesaplarını vereceklerdir. Çıkarılan genelgeler, yapılan soruşturmalar hukuk içindedir. Sonuç olarak, kamu düzenine karşı suç işleyenler, eylemde bulunanlar, yasa dışı faaliyet gösterenler yargılanacaktır.

Bu açıklamalar ışığında, Halkların Demokratik Partisi grup önerisine karşı olduğumuzu belirtiyor, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önerinin...

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Adıyaman.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Efendim, sayın hatip aslında önergemizin ve benim konuşmamın tamamen dışında, hem önergemizin içeriğini hem konuşmamın içeriğini, sanki kamu emekçilerine yönelik değil, işte, bir silahlı örgütü ya da terör örgütünü savunuyormuşuz, ona yardım eden kamu emekçilerini savunuyormuşuz gibi, konuşmamı çarpıtarak yansıttı. Söz istiyorum.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Adıyaman, ben hatibi dikkatle dinledim. Sizinle farklı konuştı, o konuda katılıyorum. Her hatip her konuyla ilgili farklı düşüncelerini ifade eder. Ama, bunu açıklarken sizin ne şahsınızla ne grubunuzla ilgili herhangi bir söyleme girmeden, bu öneriyle ilgili kanaatlerini ortaya koydu. Ben bunu çok net dinledim, eğer öyle bir sataşma görseydim, gerçekten söz verirdim Sayın Adıyaman.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - İyi ama... Yani, Sayın Başkan, hem önerenin...

BAŞKAN - Ama...

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Bakın...

BAŞKAN - Yani “Benim gibi, aynı şekilde konuşsun.” deme şansımız yok ki! Her hatip için diyorum.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Aynı şekilde değil ama tamamen konuşmamızın...

BAŞKAN - Şimdi, siz lehinde konuştunuz, o aleyhinde konuştu. Dolayısıyla o, kanaatlerini o şekilde bildirecek.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) - Yani, sataşma var. Ben 69’a göre iki dakikalık söz istiyorum efendim.

BAŞKAN - Yani, siyasi eleştirinin dışında geçen, sataşmaya dönük herhangi bir şey göremedim. Ben sonraki konuşmacılara söz vereyim. Dilerseniz tutanakları da isteyebilirim ama öyle bir sataşma yok.

Evet, önerinin lehinde ikinci söz, İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya’ya aittir.

Buyurun Sayın Akkaya. (CHP sıralarından alkışlar)

YAKUP AKKAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu emekçilerine yönelik ihlallerin araştırılmasına ilişkin Halkların Demokratik Partisi Grubu araştırma önergesine ilişkin Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, her gün şehit haberleriyle yıkılıyoruz. Nusaybin’den de yeni, taze 2 şehit haberi geldi. Şehitlerimize bir kez daha Allah’tan rahmet diliyorum, ailelerine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Mecliste hangi konuyu konuşursak konuşalım, hangi yasayı çıkarmaya çalışırsak çıkaralım bu Meclis ülkemizde akan kanı durduramıyorsa, barışı tesis edemiyorsa ve her gün Meclisin açılışını biz şehitlerimize ayırıyorsak, taziyelerini iletiyorsak yapılanların nasıl anlamı olur, bu Meclisteki çalışmaların nasıl anlamı olur? Ülkemizin esas sorunu insanlarımızın hayatıysa, bunu hep birlikte kabul ediyorsak şehit haberlerinin olmadığı, ölümlerin olmadığı bir ülke yaratmak olmalı bu Meclisin öncelikli görevi, bu Meclis bunu başarabilmeli. Farklılıklarımız zenginliğimizdir diyoruz her zaman ve bunu görmeliyiz. Hepimizin ortak sorununu ortak akılla çözmeye iradesini bu Meclis gösterebilmeli. Gazi Meclisimizin tarihine baktığımızda, bunu başarabiliriz.

Değerli milletvekilleri, AKP’li hatip konuşmasında “Devletin temeli hukuktur.” diyor, doğru. Devlet hukuka uymuyorsa tuzun koktuğu yerdir diyoruz. Tuz kokuyorsa ne yapacağız? Bu ülkede Cumhurbaşkanı “Ben Anayasa’yı tanımıyorum.” diyorsa Cumhurbaşkanı kim hukuka davet edecektir?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Cumhurbaşkanımız “Anayasa’yı tanımıyorum.” demedi ki.

YAKUP AKKAYA (Devamla) - O hâlde, burada hukuktan, adaletten bahsediyorsak ilk önce Adalet ve Kalkınma Partisinin, Hükûmetin uygulamalarının hukuka uygun olması lazım. İşte, özelleştirme kararlarına bakın, mahkeme kararlarına bakın, Adalet ve Kalkınma Partisinin bu kararlara uymadığını görüyoruz. İşte, Sayın Cumhurbaşkanına bakın “Ben Anayasa’yı tanımıyorum.” diyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Öyle bir şey demedi ya!

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – “Anayasa’yı tanımıyorum.” demedi.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Nerede dedi bunu?

YAKUP AKKAYA (Devamla) - Ve bu konuda burada Hükûmet olarak nasıl şey yapacağız? Yeminine sadık olmayan bir Cumhurbaşkanı burada eğer bunu söylüyorsa...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Söylemedi onu, söylemedi. “Anayasa’yı tanımıyorum.” demedi.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Söylemedi ki ya!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ne söylediğini bilmiyorsun daha. “Anayasa Mahkemesi kararını tanımıyorum.” dedi.

YAKUP AKKAYA (Devamla) - ...ve Hükûmet adına, AKP adına burada gelip de hukuktan, devletin temeli hukuktan en son bahsedecek, en son şeyi söyleyecek olan iktidar partisidir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ama çarpıyorsun, öyle bir şey demedi Cumhurbaşkanımız, söylemediği sözü söylüyorsun.

YAKUP AKKAYA (Devamla) - Değerli arkadaşlarım, değerli milletvekilleri; ülkemizde örgütlü olmak bedel ödemekle birlikte anılıyor. Ülkemizde sendikalı olmak zor bir uğraş. İşçi sendikalarının örgütlenmesi başlı başına bir sorunken memur sendikalarının örgütlenmesi iktidara yakın politikalarla ancak mümkün olabiliyor. Ülkemizde sendikaların, sivil toplum kuruluşlarının demokrasiye yönelik, özgürlüklere yönelik mücadeleleri, söylemleri, etkinlikleri bu çerçevede değerlendiriliyor. Ülkemizde her hak arama mücadelesi darbe girişimi olarak değerlendiriliyor, terör faaliyeti olarak değerlendiriliyor. Bu anlayış doğru bir anlayış değildir, bu anlayış demokrasiyi içine sindiremeyenlerin anlayışıdır.

Bakın, demokratik ülkelerde bir sendika, konfederasyon, sivil toplum kuruluşları hükûmetin yanlış politikalarını eleştirebilir, onlar hatta hükûmeti istifaya bile davet edebilirler. Bizde sendikaların, sivil toplum örgütlerinin demokratik kuruluşların, legal kuruluşların yaptıkları etkinliklerde hükûmete karşı istifa söylemleri bile olabilir, bir bakanı istifaya bile davet edebilirler ama hemen onlar darbecidir ya da paralelcidir diye suçlanıyor. Bu, demokrasiyi içine sindiremeyen bir anlayışın sonucudur.

Bakın, böyle söylenenlerin başına neler geliyor? İşte, memur sendikalarının başına geldiği gibi. Uzun yıllardır yaşıyoruz burada. Soruşturmalara maruz kalıyor, işinden uzaklaştırmalara maruz kalıyor, kademe yükseltilmeleri yapılmıyor, sürgünlere muhatap oluyor, aile birlikleri bozuluyor. Bakın, son yedi ay içerisinde, sadece Kamu Emekçileri Sendikası üyelerine 6 binin üzerinde soruşturma açıldı, KESK üyelerine. EĞİTİM-SEN üyelerine ilişkin açılan soruşturma, görevden alma ve uzaklaştırmanın sayısı 5 binin üzerinde. Değerli milletvekilleri, gelin, çalışanlara baskı yapmak yerine onların haklarını hep birlikte verelim, hep birlikte korumaya çalışalım.

Bugüne kadar baktığımız zaman, memur sendikalarının, sendikaların mevcut kara tablosu var önümüzde. Emekçilerin nasıl kandırılmaya çalışıldığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır bu on dört yıllık süreç de. Maaşlara yapılan zamlar enflasyon rakamlarıyla birlikte buharlaşmaktadır. Kamu emekçilerinin uzun yıllar yaşadığı yoksullaşma süreci 2010 yılında artarak devam etmektedir.

Kamu çalışanlarının özlük hakları da giderek kötüleşmiştir. Dünyanın hiçbir yerinde bizdeki kadar farklı statülerde kamu çalışanı yok; memur, sözleşmeli personel, 4/C'liler, vekil öğretmenler, ücretli personel, geçici personel, özel kadrolular, son olarak da özel sektörden transfer edilen yöneticiler var. Şimdi, bir de taşeron işçilerle ilgili özel statü ortaya koyuyorsunuz. Bu yapılanların çoğu vatandaş müşteri gibi gören bir anlayışın sonucudur. Yani “Oradan ne kadar çok kâr edebiliriz? O hâlde biz de düzenlemeleri o şekilde yapalım.” diyorsunuz. Böyle bir anlayış olmaz.

Değerli milletvekilleri, kamu çalışanlarının en önemli sorunlarından birisi de gerçek bir toplu sözleşme hakkının olmamasıdır. Grev hakkı olmayan bu toplu sözleşmeye “toplular sözleşme” denmez. Bakınız, önemli bir örnek olarak 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun görüşmeleri de ibret vericidir. Hepiniz, sizi doğrudan ilgilendiren bu kanunun görüşmelerinin tutanaklarını Türkiye Büyük Millet Meclisi sayfalarından okuyabilirsiniz. Ortaya çıkan yasa ucube bir toplu sözleşme yasasıdır; grev hakkı yok, gerçek bir toplu sözleşme hakkı yok, toplu sözleşme görüşmeleri eski yasadan bile geriye götürülmüş bir durumda.

MEMUR-SEN Genel Başkanı, tabii ki değişiyor ama... Öyle bir düzenleme getirildi ki Türkiye’de 3 milyona yakın memur var, 3 konfederasyon var ve toplu iş sözleşmelerinde demokratik bir oluşum yok, sadece toplu iş sözleşme görüşmelerinde MEMUR-SEN’in iki dudağı arasına kalmış bir düzenleme var. Geçtiğimiz toplu iş sözleşmesinde bu anlayıştan dolayı memurların enflasyon farkını alamadıkları ve enflasyon altında ezildikleri de bir gerçektir.

Değerli milletvekilleri, bu sorunlarımız, problemlerimiz var, evet, biliyoruz. Bu çalışanlar bu ülkenin çalışanları. Eğer bu ülkede taş üstüne taş konmuşsa burada emekçilerin alın teri vardır, göz nuru vardır, emeği vardır. Gelin, onların sorunlarını artırmak yerine onların sorunlarını çözme yolunda adımlar atalım; gelin, sendikaların demokratik etkinliklerine kuşkuyla yaklaşmayalım, saygı duyalım, taleplerini dinleyelim. O hâlde, varsa bu eksiklikler biz Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak...

Halkların Demokratik Partisinin vermiş olduğu bu grup önerisini destekliyoruz ve memurların bu konuda maruz kaldıkları durumların araştırılması önergesine Cumhuriyet Halk Partisi olarak “evet” diyeceğimizi buradan bir kez daha ifade ediyor, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akkaya.

COŞKUN ÇAKIR (Tokat) - Sayın Başkan, sadece kayıtlara geçsin diye söylemek istiyorum. CHP’li değerli hatip konuşmasında “Cumhurbaşkanı ‘Anayasa’yı tanımıyorum.’ dedi.” diye bunu birkaç defa dedi. Sayın Cumhurbaşkanının böyle bir cümlesi yok, bildiğiniz gibi, sadece Anayasa Mahkemesinin kararıyla ilgili kanaatini beyan etmiştir. Kayıtlara geçsin istedim.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, önerinin aleyhinde ikinci ve son söz Antalya Milletvekili Mustafa Köse’ye aittir.

Buyurun Sayın Köse. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KÖSE (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

HDP Grubunun önerisinin aleyhine söz aldığımı ifade etmek istiyorum.

Biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir ve Anayasa, hukuk ve kanunlar çerçevesinde yönetilmektedir. Son dönemlerde özellikle, ülkemizde meydana gelen menfur terör hadiseleri çerçevesinde bu terör hadiseleriyle kapsamlı bir şekilde Hükûmetimiz mücadele etmektedir. Bu mücadelenin bir tarafını, kamuda kamu çalışanlarıyla ilgili, kamu çalışanlarının yaptığı örgüt propagandalarıyla ilgili mücadele teşkil etmektedir.

Başbakanlığımız bir genelge yayımlamıştır, 2016/4 sayılı Genelge. Bu genelgede millî güvenliği tehdit eden örgüt ve yapılarla irtibatlı kamu çalışanları hakkında birtakım tedbirler öngörülmüştür, öngörülmektedir. Terör örgütleri veya legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten yapılarla ilişki kuran veya eylem birliği içerisinde olan, bu örgüt ve yapıların emir ve talimatıyla hareket eden, bu örgüt ve yapılara yardım eden, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgüt veya yapıları desteklemeye yönelik kullanan veya kullandıran kamu görevlileri hakkında işlem yapılacağına ilişkin bir genelge ortaya çıkmış ve bu genelgeyle ilgili de ilgili birimler gerekli çalışmaları yapmışlar ve yapmaktadırlar. Bundan hiç kimsenin rahatsız olmasına gerek yoktur değerli arkadaşlar. AK PARTİ iktidara geldiği günden bu yana, kamuda çalışanlar daha önceki dönemlerde görevlerini nasıl ifa ediyorlarsa aynı şekilde ifa etmektedirler. Burada bir önerge veriliyorsa; somut olarak bu önergeyle, kimler hakkında hangi işlem yapılmış, kaç kişi soruşturma geçirmiş ve dolayısıyla da kaç kişi kamu görevinden menedilmiş veya kamu göreviyle ilgili yaptıkları faaliyetlerle alakalı -soruşturmalarla ilgili- ceza almıştır? Bunu da ifade etmek gerekmektedir.

Burada, Hükûmetimiz, Türkiye Cumhuriyeti devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, millî güvenliğini ve kamu düzenini tehdit eden ve devlet otoritesini zaafa uğratmayı amaçlayan kamu görevlileriyle mücadele anlamında bir genelge çıkararak bu çalışmaları yürütmektedir. Bu anlamda, yapılan iş tamamen hukukidir, kanunidir, yasaldir.

Bu bakımdan HDP önerisinin aleyhinde olduğumuzu ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz Başkan.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisinin oylanması sırasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım:

2.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Mayıs ayı salı ve çarşamba günlerindeki birleşimlerinde sözlü sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; bastırılarak dağıtılan (11/9) esas numaralı Gensoru Önergesi’nin Anayasa’nın 99’uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin 2 Mayıs 2016 Pazartesi günü birleşimde yapılmasına ve 307 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İçtüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/4/2016 Pazartesi günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Coşkun Çakır

Tokat

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 294, 295, 296, 297, 298, 277 ve 307 sıra sayılı Kanun Teklif ve Tasarılarının bu kısmın, sırasıyla 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9’uncu sıralarına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi;

Genel Kurulun;

Haftalık çalışma günlerinin dışında 30 Nisan 2016 Cumartesi ile 2 ve 6 Mayıs 2016 Pazartesi ve Cuma günleri saat 14.00’te toplanarak bu günkü birleşimlerinde gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi;

25 Nisan 2016 Pazartesi günü birleşiminde 307 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

26 Nisan 2016 Salı günü birleşiminde 87 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

27 Nisan 2016 Çarşamba günü birleşiminde 10 sıra sayılı Kanun Tasarısı’na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

28 Nisan 2016 Perşembe günü birleşiminde 26 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

29 Nisan 2016 Cuma günü birleşiminde 30 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

30 Nisan 2016 Cumartesi günü birleşiminde 32 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

3, 10, 17, 24 ve 31 Mayıs 2016 Salı günü birleşimlerinde sözlü sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

4, 11, 18 ve 25 Mayıs 2016 Çarşamba günü birleşimlerinde sözlü soruların görüşülmemesi,

Bastırılarak dağıtılan (11/9) esas numaralı Gensoru Önergesi'nin 2 Mayıs 2016 Pazartesi günü gündemin "Özel Gündemde Yer alacak İşler" kısmının 1'inci sırasına alınması ve Anayasa'nın 99'uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin 2 Mayıs 2016 Pazartesi günü birleşimde yapılması ve bu birleşiminde 34 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

3 Mayıs 2016 Salı günü birleşiminde 36 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

4 Mayıs 2016 Çarşamba günü birleşiminde 38 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

5 Mayıs 2016 Perşembe günü birleşiminde 40 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

6 Mayıs 2016 Cuma günü birleşiminde 42 sıra sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

Yukarıda belirtilen birleşimlerde gece 24.00'te günlük programın tamamlanamaması hâlinde günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi;

307 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetvellerdeki şekliyle olması;

Önerilmiştir.

307 sıra sayılı

Siyasi Etik Kanunu Teklifi

(2/1000)

Bölümler	Bölüm maddeleri	Bölümdeki madde sayısı
1. Bölüm	1 ila 8'inci maddeler arası	8
2. Bölüm	9 ila 17'nci maddeler arası	10
(Geçici madde 1 dâhil)		
Toplam madde sayısı		18

BAŞKAN – Önerinin üzerinde lehte ilk söz Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt'a aittir.

Buyurun Sayın Hasan Basri Kurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; grubumuz tarafından verilen ve bu hafta gündemimizi oluşturacak olan uluslararası sözleşmeler ve 2 adet temel kanunun gündemin ön sıralarına alınması teklifiyle ilgili grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

16 Aralık 2013 tarihinde Avrupa Birliğiyle imzalanan Geri Kabul Anlaşması 2018 yılı sonunda Türkiye'nin Avrupa Birliğine vizesiz seyahatini öngörüyordu. 22 AB üyesi ve 4 AB üyesi olmayan toplam 26 ülkeye Türkiye'nin vizesiz seyahat hakkını içeren bu anlaşmayı biz Avrupa Birliğiyle yapılan görüşmeler neticesinde bu sene içerisinde -yani 2018'de değil de- 2016 yılının ve hatta 1 Temmuz itibarıyla gerçekleşmesi için taahhütlerimiz var. Biliyorsunuz, yaklaşık bir aydır bununla ilgili temel kriterleri, uyum çalışmalarını Meclis olarak gerçekleştirmeye çalışıyoruz, artık son noktaya geldik. Önümüzde bulunan bu uluslararası sözleşmeler ve 2 temel kanunla birlikte umuyoruz ki vatandaşlarımız 1 Temmuz itibarıyla Schengen bölgesi ülkelere vizesiz seyahat gerçekleştirebilecekler.

Bunun ne gibi bir avantajı var? Bunu çok tartışmaya bile gerek yok. Diğer muhalefet partilerinin de Schengen bölgesine vizesiz seyahatin kolaylaştırılması, hızlandırılmasıyla ilgili herhangi bir itirazı olmadığını biliyoruz. Ancak ben size birkaç rakam vermek istiyorum, çok manidar. Bu, halkımızın işini nasıl kolaylaştıracak? Bunu ifade etmek adına, sadece 2014 yılında Schengen bölgesi ülkelere Türkiye'den 813 bin vize başvurusu gerçekleşmiş. Şu an için yaklaşık 60 avroluk bir rakam -İstanbul ve Ankara'da ağırlıklı olmak üzere konsolosluklara, büyükelçiliklere bu başvurular yapıyor- sadece 60 avro başvuru ücreti ödüyor vatandaşımız. İşte bunun seyahati, önceden toplanılan evrakları, bekleme süreleri, büyükelçilik, konsolosluk kapısı önünde bekleme sürelerinin tamamını inşallah kaldırmış olacağız. 1 Temmuz itibarıyla vatandaşımız sanki kendi ülkemizin içerisinde bir bölgeye girer gibi pasaportunu alarak herhangi bir Schengen bölgesi ülkesine rahatlıkla seyahat edebilecek.

Başka bir rakam daha vermek istiyorum sizlere. Bu 813 bin başvurunun 770 bini de kabul almış Schengen bölgesinde. Yani bu kadar sıkıntıyı çekiyoruz, bu harçları ödüyoruz, vatandaşlarımız, işte, Samsun'dan kalkıp, Erzurum'dan kalkıp Ankara'ya, İstanbul'a vize kuyruğuna gidiyorlar, bir sürü evrağını tomar tomar toplayıp ve yüzde 95,5'i de zaten bu vizeyi alıyor. Yani, yaklaşık 770 bin kişiye verilmiş. Verilmeyen kişi sayısı çok kısıtlı. Aslında biz, alabildiğimiz işi kolaylıkla yani vizesiz bir şekilde almanın da yolunu açmış olacağız. Bu, Schengen bölgesine 26 ülkeye 2018'e kadar hesapladığımızda çok ciddi bir rakam tutuyordu ve vatandaşımızın gerçekten ihtiyacı olan bir konu.

Bu çerçevede, dediğim gibi, 2 temel kanunu biz öne çekiyoruz gündemimizde ve bu hafta bitirmeyi hedefliyoruz. Bugün de -yine teklifimizin içerisinde var- daha önce onaylamış olduğumuz, tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerin ek protokolleri gündeme gelecek. Bunlara da bu vesileyle, bütün Meclisin, muhalefet partileri de başta olmak üzere, destek vermesini ve bu güzel müjdeyi, bu güzel haberi memleketimize hep birlikte, bu Türkiye Büyük Millet Meclisimizin belki bugünlerde çok da ihtiyacı olan birliğiyle beraber vermek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kurt.

Önerinin aleyhinde ilk söz Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'e aittir.

Buyurun Sayın Baluken.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AKP Grubunun vermiş olduğu öneri üzerine söz aldım.

Tabii, bu önerinin içeriğine baktığımız zaman, Meclisin çalışma saatlerini düzenleyen, Mecliste işlevsiz bir mesaiyi öngören, yetmediği zaman da işte, Meclisin normal, İç Tüzük'te belirtilen çalışma günlerinin dışında da çalışmasını merkeze koyan bir önerge olduğunu düşünüyoruz. Şimdi bir ayı aşkın bir süredir pazartesi ve cuma günleri de çalışacak şekilde bir planlama yapılmıştı, belli ki bu yetmedi, şimdi cumartesi gününü de içerecek şekilde, hafta sonlarını da içerecek şekilde, AKP Meclisi istediği şekilde çalıştıracağının mesajını veriyor. Tabii, bizler çalışmaktan çekinen, çalışmaktan ürken insanlar değiliz ancak şöyle bir durum var: Yani bu Meclisin mesaisine baktığımız zaman halkın gündeminden kopuk, halkın sorunlarına çözüm üretmeyen, bizler burada konuştuğumuz süre içerisinde de devasa sorunları halkın önüne getirmeye devam eden bir program olduğu için eleştirilerimizi yöneltiyoruz.

Bir kere bu Meclisin itibarı, Parlamentonun çözüm gücü olmasıyla ilgili süreçler AKP döneminde, bizzat AKP Grubunun eliyle tamamen askıya alınmıştır, bunu ifade etmemiz lazım. Yani, ülkenin içinde ağır bir savaş süreci yaşanıyor, sınır kentlerine hemen hemen her gün saldırılar düzenleniyor, metropol şehirlerinde insanların can ve mal güvenliğiyle ilgili kaygılar var, Meclis de bütün bu bir tablo içerisinde yirmi dört saat çalışıyor, çalışıyor ama çözüm üretmiyor; çözüm üretmedikten sonra cumartesi günlerini, pazar günlerini dâhil edip etmemenin bir anlamı yok. Buraya tamamen, işte, Hükûmetin önünüze, grubun önüne koymuş olduğu yasal düzenlemelerle geliyorsunuz, Meclisin gerçek olarak üzerinde tartışması gereken gündemlerden hiçbirini getirmiyorsunuz. Dolayısıyla da halkın gözünde, halkın nezdinde eskiden “Parlamento çalışıyorsa sorunlarımıza çözüm bulunur.” algısı varken şimdi “Parlamento çalışıyor ama iktidar grubuna çalışıyor, AKP Hükûmetine çalışıyor, sarayın talimatları doğrultusunda çalışıyor.” şeklinde bir algıyı yerleştirmiş oldunuz. Bu, dediğim gibi, Parlamentoyu tamamen işlevsizleştiren bir anlayıştır. Parlamento artık halkın gündeminden tamamen kopmuştur.

Bakın iki haftadır burada ana muhalefet partisi, Halkların Demokratik Partisi, ısrarla, Kilis'te yapılan saldırılarla ilgili Meclisin bilgilendirilmesi gerektiğini ifade ediyor, kamuoyunun bilgilenebilmesi gerektiğini söylüyor. Tam iki haftadır bu talebimize henüz iktidar partisi grubu ya da onların ulaşacağı bir kabine yetkilisi, zahmet edip, tenezzül edip, buraya gelip bir bilgilendirme yapmış değil. Ve gece yarılarna kadar çalışırken de IŞİD'e, tıpkı masal cümlelerinde geçen gibi, hani “gökten üç elma düştü” şeklinde o masal cümleleri sıralanıyor ya, “Kilis'e bir şekilde roket mermileri düştü.” şeklinde haberler servis ediyor. Acı olanı, insanlar yaşamını yitiriyor, ağır yaralananlar oluyor. Demin, Genel Kurul açılırken de ilk başlangıçta söyledim, sadece ocak ayından bugüne kadar Kilis'te 17 yurttaş yaşamını yitirmiş, 61 yurttaş ağır yaralanmış ve bununla ilgili bu Parlamente'ya henüz gelip Hükûmet tarafından bir bilgilendirme yapılmamış. Kilis halkı, bu saldırılardan sonra demokratik tepkisini ortaya koymak üzere sokağa çıktığında her zaman bizim alışkın olduğumuz gazlı, coplu, tazyikli sulu müdahalelere maruz kalıyorlar.

Şimdi, siz bu Parlamentonun gündeminin Kilis halkının yaşamış olduğu sorunlara değdiğini söyleyebilir misiniz, oradaki sorunları çözmek üzere toplandığını, tartışma yürüttüğünü söyleyebilir misiniz? Mümkün değil.

Şimdi, buraya işte birtakım sıra sayılarıyla Avrupa Birliğinin vize muafiyeti için vermiş olduğu ev ödevleriyle ilgili uluslararası sözleşmeler getirilmiş. Tabii ki bu uluslararası sözleşmeler burada görüşülürken bizler muhalefet partileri olarak İç Tüzük'ten kaynaklı olan bütün hakkımızı kullanacağız. Yani madem Parlamento açık, madem bu uluslararası sözleşmeler görüşülecek, hem uluslararası sözleşmelerle ilgili hem de halkın gerçek gündemleriyle ilgili burada görüşlerimizi, fikirlerimizi ifade edeceğiz. Ama ben bakıyorum, bazen AKP Grubundan milletvekilleri, hani “Bir an önce bitsin de evimize gidelim.” anlayışıyla, muhalefetin konuşmasından bile rahatsızlık duyuyorlar.

Yani, bakın, böyle bir Meclis işleyişi yok zaten. Sizin hani milletvekilleriniz hep söylüyor ya, “Yasama, yürütme, yargı da bizde.” Evet, gerçekten artık yasama faaliyetleri de tamamen yürütmenin talimatlarıyla oluyor. Normalde Meclisin gündemi, çalışma saatleri, çalışma günleri Danışma Kurulunda ortaklaşarak belirlenir ama bugüne kadar siz, 24’üncü Yasama Dönemi de dâhil olmak üzere, bir gün bile Danışma Kurulunda bu programı muhalefetle ortak yapmış değilsiniz. Hükûmet size oradan program sunuyor, siz de o programı getirip muhalefetin önüne dayatıyorsunuz; ondan sonra, muhalefet burada konuştuğunda ya da halkın gerçek sorunlarından bahsettiğinde de rahatsız oluyorsunuz. E, bunu kabul etmek mümkün değil.

Şu anda AKP Hükûmetinin içeride ve dışarıda yürüttüğü politikalar ülkeyi felakete götürüyor yani hızla bir uçuruma doğru freni boşalmış bir kamyon gibi, maalesef, bu ülkeyi büyük bir faciaya sürüklüyorsunuz. İçeride harp, işte yurttan harp, cihanda harp politikasının bizi getirmiş olduğu bir facia durumuyla karşı karşıyayız. Ya buna karşı doğru dürüst bir tartışma yürütüp doğru dürüst çözümler üreteceğiz ya da burada işte teknik birtakım tartışmalar, Hükûmetin verdiği yasa maddelerini geçirerek bu sorunların çığ gibi, devasa, daha fazla büyüyerek önümüze gelmesine, halklarımızın önüne gelmesine seyirci kalacağız.

Şimdi, bakın, içerideki bu yaşanan süreçle ilgili “İşte, terörle mücadele ediyoruz, kamu düzenini sağlıyoruz...” Ya, ortada bir kamu düzeni, kamu yararı diye bir şey kalmadı. Yani bu saat itibarıyla Şırnak, Yüksekova, Nusaybin, Sur, Silopi, buralara bir gidin; talan edilmiş, viran edilmiş, neredeyse yok edilmiş kent merkezleri var elde, sınır kentlerinde hakeza.

Biz, oysaki buraya gelmeden, bu Mecliste demokratikleşmeyle ilgili, özgürlükleri genişletmeyle ilgili, toplumsal barışla ilgili çok önemli çalışmalar ortaya koyarak bu süreçlerin yaşanmasını önleyebildik. İç güvenlik yasasını buraya getirdiğinizde defalarca uyarılarda bulunduk. “Kamu düzeni böyle sağlanmaz. Kamu düzenini eğer böyle sağlayacağımızı söylüyorsanız tam tersi bir sonuçla karşı karşıya kalacaksınız.” uyarılarını yaptık ama bugün gelinen tabloda işte bir facia durumuyla karşı karşıyayız. Hâlâ, bakın, çözüm süreciyle ilgili bir yerlerden bir çıkış yapılması gerektiğini söylüyoruz. Hükûmet içerisinde, kabine içerisinde, devlet içerisinde bu yönlü arayışları olanlar oluyor ama maalesef işte, Cumhurbaşkanı devreye giriyor, oradan bir talimat veriyor “Biz sonuna kadar savaşılmaya devam edeceğiz.” diyor, bütün o tartışmaların önü kesiliyor. Bu şekilde nasıl çözüm üretilecek? Daha dün Dolmabahçe mutabakatıyla ilgili “Ne mutabakatı?” diyor. Yani 28 Şubat, 29 Şubattaki açıklamasına baktığınızda o mutabakatı ne kadar önemli bulduğunu, o mutabakatın aslında kamuoyuna açıklanan içeriğini nasıl beklediğini ve uygulamada da barış getirmesi temennilerini iletmişti. Şimdi o dönem bir gün sonra mutabakatı olumlayan, “Sabırsızlıkla bekliyorduk.” diyen Cumhurbaşkanı bugün kalkmış “Bu Dolmabahçe mutabakatı nereden çıktı ya?” diyor. Ben şimdi o sürecin içinde olan birisi olarak yani her türlü detayını da burada paylaşabilirim ama ne etik anlayışımıza ne de siyasi ahlaka bunu yakıştırmamız mümkün değil.

Dış politikayla ilgili hakeza. Suriye ve Rojava politikasında köklü değişikliklere ihtiyaç var. Avrupa Birliğinin önümüze getirdiği ev ödevlerini yapmak yerine, insan hakları, demokrasi, hukuk devleti, temel hak ve hürriyetler konusunda gereğini yerine getirmiş olsaydınız, içeride ve dışarıda barışı önceleyen bir politika belirlemiş olsaydınız, bugün Avrupa Birliği benzeri bir bölgeyi biz kendi bölgemizde oluştururduk. Sınırsız, mayınların, tel örgülerin olmadığı, serbest ticaretin olduğu; İran’la, Irak’la, Suriye’yle, Rojava’yla, Kürtlerle bir bölge sağlamış olsanız Avrupa Birliği bizim kapımızda randevu sırası beklemek zorunda kalırdı.

O nedenle, yani bu gündemin, dayatmış olduğunuz bu gündemlerin çözüm getirmediğini üzülerək ifade etmek istiyorum. Buna karşı da halkın gerçek gündemini bu kürsüden dile getirmeye, mümkün olduğunca da sizi duyarlılığa çağırmaya devam edeceğiz diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin lehinde ikinci söz Ankara Milletvekili Levent Gök’e aittir.

Buyurun Sayın Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP grup önerisinin üzerinde söz aldım. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Lehinde Sayın Gök, buyurun.

LEVENT GÖK (Devamla) – Biz, ülkemizin menfaatleri doğrultusunda, her zaman lehinde çalışmaya gayret ettiğimizi her fırsatta ifade ediyoruz. Elbette, Parlamantonun çalışma düzeni tanzim ediliyor. Biz Avrupa Birliğiyle ilgili olarak Hükümetin giriştiği müzakere sürecinde, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bugüne kadar, Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde, elimizden geldiğince kolaylaştırıcı bir rol üstlenerek, ülkemizin menfaatleri doğrultusunda gördüğümüz her türlü yasanın geçmesine bu Mecliste katkı sağladık. Bunu kimse inkâr edemez. Nitekim uluslararası anlaşmalarda da hep beraber, birazdan göreceksiniz. Yapılan tüm çalışmalarda ülkemiz öne çıksın. Cumhuriyet Halk Partisi, AKP, MHP, HDP; olabilir, her partinin görüşü olabilir ama ülke menfaati olunca, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, “Ülke söz konusuysa gerisi teferruattır.” anlayışıyla hareket ediyoruz ve bu konuda uyarıcı, tamamlayıcı önerilerimizi her zaman sizlerle paylaşmaya gayret ediyoruz. Tabii, bu konuda yaparken iktidar partisinden de samimi bir yaklaşım bekliyoruz değerli arkadaşlarım. Geçtiğimiz hafta İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nu getirdiniz. Dört yıl önce getirilen İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu’na benzer bir tasarıyı lağvederek, dört yıl önce “Bu yanlışdır, bunu, bu kanunu değiştireceksiniz.” dediğimizde o zaman herkes feryat figan “Siz bunu istemiyor musunuz?” dediğinde, şimdi herkes Cumhuriyet Halk Partisinin önerisine geldi, bir başka kanun getirdiniz; İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu. Yine yanlış yaptınız, bir yanlış yanlışla düzeltiyorsunuz. Biz bunun yanlış olduğunu söylüyoruz. Çünkü siz bunu yaparken zannediyorsunuz ki Avrupa Birliği bu getirdiğiniz kanunu kabul edecek. Hayır değerli arkadaşlarım, kabul etmeyecek, yaptığının yanlış olduğunu size daha sonra ifade edecekler ama iş işten geçmiş olacak. Niçin muhalefeti dinlemiyorsunuz? Niçin dinlemiyorsunuz? Getirin... Pek çok konuda, biz anlaştığımız, uzlaştığımız konularda son derece rahat bir şekilde, Parlametoyu da yormadan, uygun atmosfer içerisinde, uygarca bir tartışma yaparak kanunları geçiriyoruz. Bunda hiçbir sıkıntı yok ama sıkıntı iktidar partisinde.

Şimdi, iktidar partisi önümüzdeki haftaya -yani bu haftaya- dönük olarak bir çalışma düzeni getiriyor. Birincisi kolluk gözetim komisyonu kurulmasına dair bir kanun, diğeri siyasi etik kanunu. Bunlar da Avrupa Birliği müktesebatı çerçevesinde yapılması gerekli uygulamalar ama sizin getirdiğiniz gibi değil. Şimdi, bu konuda sözlerimizi dinleyecek misiniz? Uyarılarımıza kulak asacak mısınız? Ben diyorum ki: Acaba iktidar partisi, Cumhuriyet Halk Partisinin yapıcı, uygun çözüm önerilerini niçin kabul etmiyor? Aklıma, herhâlde Avrupa Birliğiyle müzakere eder görüntüsü vermek istiyorsunuz ama Avrupa Birliğiyle aslında müzakere etmek istemiyorsunuz gibi bir düşünce geliyor değerli arkadaşlarım. Ben böyle düşünüyorum çünkü görüyoruz biz bu tabloyu. Uluslararası kuruluşlar bizlere geliyor, “Bu konuda ne diyorsunuz?” Yarın Venedik Komisyonu gelecek ziyaretimize. Ne anlatacağz onlara? E, bunların raporları gidip, işte, Avrupa Birliğinde, Birleşmiş Milletlerde önemli oluyor ve bu çerçevede Türkiye itibar kaybına uğruyor.

Temel kanun getiriyorsunuz. Kırk defa burada konuştuk, yüz defa konuştuk, torba yasalardan, temel kanunlardan vazgeçin diye. Değerli arkadaşlarım, 13 maddelik bir kanun, kolluk gözetimi hakkındaki kanun nasıl temel kanun olabilir? 18 maddelik siyasi etik kanunu nasıl temel kanun olabilir? Eğer, bunlara siz temel kanun diyecekseniz ceza hukukuna ne diyeceksiniz, medeni usul hukukuna ne diyeceksiniz, ticaret hukukuna ne diyeceksiniz? Temel kanun, esas onlardır. Ülkenin bütününe ilgilendiren hukuk sistemidir. Yani böyle yaparak, siz kavramların içini boşaltarak Meclisi çalıştırmaya çalışıyorsunuz, bunlar son derece yanlıştır.

Temel kanun olarak, torba kanun olarak buraya, bu kanunları getirmeyin değerli arkadaşlarım. Hakkıyla tartışalım. Bakın, cumartesi pazarları da koyuyorsunuz, hiç kaçmıyoruz bunlardan; gelin, çalışalım ama yaptığınız yöntemler yanlış. Bunları defalarca anlattık, anlatıyoruz ama değerli arkadaşlarım, bu kafa karışıklığı AKP’de, iktidar partisinde ve Cumhurbaşkanında o denli yoğun ki... Şimdi, Cumhurbaşkanı kalktı “Ya, neymiş Dolmabahçe mutabakatı?” dedi. Değil mi arkadaşlar, aynen bunu söyledi? “Dolmabahçe mutabakatı” diye bir mutabakat... Geçtiğimiz yıl bir kısım milletvekilleri, sizin de AKP’nin grup başkan vekili, bakanları tarafından Dolmabahçe Sarayı önünde oturuldu, el sıkışıldı, açıklamalar yapıldı; o gün her şey iyiydi. Şimdi, Dolmabahçe mutabakatı yapıldığı zaman havuz medyasının başlıklarını sizlerle paylaşıyorum. Star gazetesi: “Barış baharı.”, manşet; ertesi gün, Dolmabahçe mutabakatının yapıldığının ertesi günü. Ondan sonra, Yeni Şafak: “Silahlara veda çağrısı.” Bunlar ertesi gün gazetelerin manşetleri. Sabah gazetesi: “Şimdi barış zamanı.” Değerli arkadaşlarım, bunlar hep manşetlerden veriliyor. Bütün yurttaşlarımız bunu duydu, gördü. Adlarını veriyorum ki bütün gazetelerin, herkes neyin, ne zaman, nasıl kotarıldığını görsün diye. Güneş gazetesi: “Güzel şeyler oluyor.” Mutabakat yapıldığı zaman, değerli arkadaşlarım, manşetler bunlar. Yine, Akşam gazetesi: “Barışa dev adım.” Milat gazetesi: “Tarih yeniden yazılıyor.”

Değerli arkadaşlarım, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ülkemizin devasa sorunu olan Kürt sorununun çözümünde elimizden gelen her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzu ifade ettik. Ama, bu süreçler iktidar partisinin, Cumhurbaşkanının siyasi konjonktürüne göre değiştirilebilecek konular değildir, maliyetleri çok ağırdır. Bu maliyetleri sadece iktidar partisi ödemez, Cumhurbaşkanı ödemez, hepimiz öderiz, ödüyoruz da. Bu konuda bir kararlı tutum sergileyeceksiniz, milleti yolda bırakmayacaksınız. Biz de bu konuda sürecin başarıya ulaşması yönünde “İktidar partisi, eğer sen bu sorunu çözeceksen biz de sizi kutlarız.” dediğimiz günleri hatırlıyoruz değerli arkadaşlarım. Bu süreçler bir anda, günlük fikirlere göre, günlük egolara göre, siyasi konjonktürden nemalanmak için bir gün öyle bir gün böyle davranılacak konular değildir; çok ihtiyatlı olmak, çok soğukkanlı olmak gerekir. Bu konuda ülkeyi daha fazla kutuplaştırmayan bir dil kullanmak gerekir. Bu dili kullanırken ülkenin menfaatlerini öne çıkartmak gerekir. “Acaba bir referandumda, bir baskın seçimde ben ne kadar oy alırım?” telaşı içine düştüğü zaman, biliniz ki en büyük yanlış o zaman yapılmıştır. Bunlardan kaçınmamız gerekir değerli arkadaşlarım.

Ne oldu şimdi? Dolmabahçe mutabakatı yapıldığı zaman manşet atan gazeteler, neredesiniz? Ne diyorsunuz? Daha önemlisi, ben o gazetelerden öte, o toplantıya katılan şimdiki İçişleri Bakanı Efkân Ala’ya soruyorum, hakkımdır bunu sormak; şimdiki Bakan, Başbakan Yardımcısı Sayın Yalçın Akdoğan’a soruyorum; o zaman AKP Grup Başkan Vekili, şimdi Kültür Bakanı olan Sayın Mahir Ünal’a soruyorum: Cumhurbaşkanının, “Ya, o mutabakat ne mutabakatı?” dediği zaman, o toplantıda siz vardınız, siz şimdi Cumhurbaşkanının bu söylemlerine karşı ne diyorsunuz? Burada el sıkışırken mi samimisiniz, Cumhurbaşkanı çark ettikten sonra mı samimisiniz? Hangisi, hangisi? (CHP sıralarından alkışlar) “Tarih yeniden yazılıyor.” dediği zaman gazeteler, o zaman kendinizi bir sorumluluk duygusu içerisinde görüp bunun arkasında durduğunuz zaman o noktada mısınız; yoksa, şimdi Cumhurbaşkanı bu sözleri söyledikten sonra sizin söyleyecek bir çift lafınız yok mu? Ne diyorsunuz bu konuda?

Cumhurbaşkanı mı doğru söylemiyor, siz mi doğru yapmadınız; hangisi doğru, hangisi doğru? Bu karede oturan Efkân Ala, Yalçın Akdoğan, Sayın Mahir Ünal, siz mi doğruydunuz, o zaman Cumhurbaşkanı mı yanlış; şimdi mi Cumhurbaşkanı doğru, siz mi yanlışsınız? Çıkın konuşun, çıkın konuşun, bunun konuşulmaya ihtiyacı var; bunu halının altına süpürerek işin içinden çıkılmaz değerli arkadaşlarım. Böyle ikircikli bir yaklaşım içerisinde... İktidar partisinin ülkenin en önemli konusundaki yaklaşımı böyle, Avrupa Birliğiyle ilgili en ciddi konularda yaklaşımı böyle, ondan sonra “Muhalefet...” Muhalefet daha ne yapsın? Bakın, çıkmış, bu kürsüde yanlışlarınızı güzel güzel anlatıyorum değerli arkadaşlarım. Ülkeyi böyle yönetemezsiniz. Biz samimi olarak sizlere el uzatmaya hazırız ama siz buna hazır değilsiniz.

Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Önerinin aleyhinde ikinci ve son söz Mersin Milletvekili Baki Şimşek’e aittir.

Buyurun Sayın Şimşek. (MHP sıralarından alkışlar)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP grup önerisi hakkında Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere huzurunuzdayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün Nusaybin’de ve Kilis’te hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, şehitlerimizin önünde saygıyla eğiliyorum.

Değerli milletvekilleri, özellikle Kilis’e aylardır defaatle bombalar düşüyor ve 18’e yakın vatandaşımız hayatını kaybetti ama Kilis’e atılan her bombadan sonra televizyonlardan şu haberi duyuyoruz: “Misliyle karşılık verildi, Türk topçusu şu kadar atış yaptı.” Türkiye Cumhuriyeti devleti, maalesef, sınırlarında gerekli tedbirleri alamamakta, söz sahibi olması gereken bölgede gerekli tavrı takınmamaktadır. Suriye’de, Türk topçusu sadece sınırın ötesine misliyle karşılık vermekle kalmamalıdır; bu bölgede Türkiye üzerinde hesapları olanlara karşı, her türlü platformda terör destekçilerine, terör destekçisi ülkelere gerekli tavrını koymalıdır, aksi takdirde... Kilis’in nüfusu kadar Suriyeli şu anda Kilis’te yaşıyor, yalnız, artık, Kilis’te yaşayan kendi vatandaşlarımız Kilis’i terk etmeye başladılar. Mersin şu ana kadar 300 bin göç aldı, 300 bin Suriyeli yaşıyor. 100 bin civarı, doğu ve güneydoğudaki olaylardan sonra yeni bir göç dalgası yaşandı; Sur, Nusaybin, Silopi boşaltıldı, buradaki insanların birçoğu Mersin’e yerleşti. Mersin, zaten işsizlik olarak, ekonomik olarak en zor durumda olan illerden bir tanesi; yüzde 20’nin üzerinde işsizlik var ama maalesef yeni göç dalgalarıyla karşı karşıya kalıyor. Türkiye mutlaka gerekli tedbirleri almalı. Kandil başta olmak üzere teröre yardım eden hem iş adamları araştırmalı, mali kaynaklar araştırılmalı hem de terör destekçisi ülkelere karşı gerekli tedbirler alınmalıdır; aksi takdirde, belli bir grup yeni anayasa hayaliyle yatıp başkanlık hayaliyle uyanırken Türkiye’de şehitler gelmeye devam edecektir. Tarih tekerrürden ibarettir.

Osmanlı Devleti’nin Bursa’nın başkent olduğu dönemde Bursa’dan bir hayırsever bir çeşme yaptırıyor ve çeşmenin üzerine şunu yazdırıyor: “Her kula helal, Müslümana haram.” Tabii, Bursa’da dedikodu başlıyor, fitne çıkıyor, kadıya şikâyet ediyorlar: “Olur mu böyle bir şey? Sebil, hayrat olan bir çeşme nasıl olur yüzde 99’u Müslüman olan bir beldede her kula helal olur, Müslümana haram olur?” diyorlar. Kadı, şahsı çağırıyor ifadesini alıyor. Şahıs diyor ki “Efendim, bunu ben sadece padişaha anlatırım, başkasına anlatmam.” Olay padişaha intikal ettiriliyor, padişah bu zatı huzuruna çağırıyor. Padişaha “Efendim, vereceğiniz cezaya razıyım. Yalnız, sizden üç tane talebim var, bu taleplerimi yerine getirmenizi istiyorum.” diyor. Padişah “anlat” diyor; o da “Birincisi, kilisenin açık olduğu bir gün kilisenin papazını ayın sırasında gözaltına alacaksınız ve bunu bir hafta cezaevinde tutacaksınız.”

diyor. Padişah, bu zatın söylediğini yapıyor, kilisenin papazını gözaltına aldırıyor. Bir hafta içerisinde bütün yabancı erkân ayağa kalkıyor, dış devletlerden haberler geliyor: “Bizim papazımız iyidir, bizim papazımız yanlış yapmaz. Niye bizim papazımızı serbest bırakmıyorsunuz?” Bir hafta sonra zat, padişaha diyor ki “Efendim, bunun süresi doldu, serbest bırakın.” Daha sonra gidiyorlar sinagogdan hahamı gözaltına alıyorlar yine o zatın tarifiyle. Bir hafta içerisinde bu defa Yahudiler ayağa kalkıyor, bütün girişimlerini yapıyorlar. Zat, padişaha diyor: “Efendim, süresi doldu, bunu da serbest bırakın.” Daha sonra, üçüncü ve son isteğini söylüyor: “Ulu Cami’nin çok sevilen bilgili, değerli bir imamını cuma günü hutbe sırasında gözaltına alın.” diyor. Cuma günü hutbe sırasında Ulu Cami’nin imamını gözaltına alıyorlar. Bir hafta geçiyor aradan, ses soluk yok, hiç kimse itiraz etmiyor. Bursa’nın en cahil imamını da o camiye imam tayin ediyorlar. Vatandaşlar camide şunu konuşuyorlar: “Ya, zaten demek bir yaptığı vardı ki padişah bunu cezaevine attı.” Daha sonra bu zat, padişaha diyor ki: “Efendim, ben bu çeşmeye onun için ‘Her kula helal, Müslümana haram.’ yazdım.” Türk dünyası ve İslam dünyası maalesef bugün kendi hakkını, hukukunu savunamıyor. Savunamadığı için de birileri bizleri yönetme mücadelesine devam ediyorlar.

Konuşmamın son kısmında, seçim bölgem olan Mersin’in sorunlarıyla ilgili konuşmak istiyorum. Maalesef, şubat ayından bu tarafa, bir tarım kenti olan Mersin’e İran karpuzu gelmektedir. Binlerce ton İran karpuzu gelmekte, turfanda sezonunda 3-5 kuruş para kazanacak olan Çukurova çiftçisi mağdur olmaktadır. Karpuz fiyatları, kabak fiyatları, biber fiyatları dibe vurmuştur. Zaten ihracat sıkıntılı, Türkiye bugün hiçbir komşusuna mal satamayan bir duruma gelmiş ama maalesef Tarım Bakanlığımız bu konuda bir kısıtlama getirmediği için, hâlâ, bir tarım ülkesi olan Türkiye’ye yurt dışından bol miktarda karpuz gelmekte, diğer ürünler gelmekte ve Çukurova çiftçisi mağdur olmaktadır.

Yine, seçim bölgem olan Mersin’de Devlet Su İşleri, Pamukluk Projesi’yle alakalı olarak acele kamulaştırma kararı almış ve birçok arazi kanal istismali için kamulaştırılmıştır. Burada çiftçilerimiz, üzerinde ekili ürünlerini zaten kamulaştırmadan dolayı kaybetmişlerdir. Yalnız, bu kamulaştırma bedellerini de bir türlü alamamaktadırlar ve ciddi mağduriyetler vardır.

Yine, Tarsus-Çamlıyayla yolunda ve Silifke-Mut yolunda kamulaştırmalarla ilgili ciddi sıkıntılar vardır. Türkiye, dünya son yüz yılın en kurak yıllarını yaşamaktadır. DSİ Genel Müdürlüğümüz ve bölge müdürlüklerimiz bununla ilgili ivedi tedbirler almalıdır. Özellikle bir tarım bölgesi olan Çukurova’da yazın sulamayla ilgili sıkıntıların olmaması için şimdiden tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bu konuda da Tarım Bakanımızdan ve Çevre ve Orman Bakanımızdan gerekli destekleri bekliyoruz.

Çiftçilerimize verilen destek projeleriyle alakalı da mutlaka küçük çiftçiler ve hayvancılıkla uğraşan, kırsalda yaşayan insanlarımız desteklenmelidir, mağduriyetleri giderilmelidir. Maalesef, destek projelerinden hep büyük şirketler, holdingler ve bölgenin zengin aileleri faydalanabilmektedir. Kırsalda yaşayan insanlarımız bunlardan faydalanamamaktadır, bu projeleri çizdirmeye bile yetecek paraları yoktur. Hükümetimizin bu konuda da gerekli destekleri vermesini bekliyorum.

AKP’nin getirmiş olduğu, Meclisin çalışma düzeniyle ilgili olan... Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz Meclisin gerekirse yirmi dört saat bu ülkenin menfaatine çalışmasını destekleriz; yalnız, torba tasarıyla ilgili, komisyonlarda görüşülmeden, tali komisyonlarda görüşülmeden direkt Meclise getirilen bu çalışma düzenine de görüş olarak karşıyız. Yoksa, memleketin hayrına yirmi dört saatlik bir çalışma olsa Milliyetçi Hareket Partisi 40 milletvekiliyle bu milletin hayrına çalışmaya vardır diyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN – 20 kişi yok yalnız yoklamada.

LEVENT GÖK (Ankara) – Var efendim arkada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir sayın efendim, sayıncaya kadar...

BAŞKAN – Ayakta....

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz bir sayın, ihsasırey olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayıyorum.

Sayın Gök, Sayın Tanal, Sayın Yıldız, Sayın Aydın, Sayın Yüksel, Sayın Balbay, Sayın Özdemir, Sayın İrgil, Sayın Topal, Sayın Gökdağ, Sayın Özcan, Sayın Yılmaz, Sayın Havutça, Sayın Tuncer, Sayın Temizel, Sayın Göker, Sayın Bakır, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Öztrak, Sayın Akaydın.

Oylamadan önce yoklama talebi olmuştur.

Şimdi öncelikle yoklama işlemini gerçekleştireceğim ve yoklama için üç dakikalık süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.03

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.23****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif DOĞAN TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakikalık süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine; Mayıs ayı salı ve çarşamba günlerindeki birleşimlerinde sözlü sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; bastırılarak dağıtılan (11/9) esas numaralı Gensoru Önergesi’nin Anayasa’nın 99’uncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususundaki görüşmelerinin 2 Mayıs 2016 Pazartesi günkü birleşimde yapılmasına ve 307 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İçtüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Böylece, alınan karar gereğince, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ**

1.- Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/697) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280) (x)

BAŞKAN - Komisyon? Burada.

Hükûmet? Burada.

Komisyon raporu 280 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

(x) 280 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Tasarının tümü üzerinde ilk söz Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir'e aittir.

Buyurun Sayın Baydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Grubum adına tasarı hakkında söz almış bulunuyorum.

Her şeyden önce, grubum ve mensubu bulunduğum parti, Türkiye'nin Avrupa Birliğine dâhiliyetini, ilkeler ve prensipler çerçevesinde, ilk günden bugüne kadar destekleyen ve bunun hızlı bir şekilde yaşama geçmesini arzulayan bir siyasal partidir.

Sayın Başkan, bugün, özü itibarıyla, konuşmuş olduğumuz konu ve yasa tasarısıyla, hem Türkiye'nin Avrupa Birliğine dâhiliyeti ama aynı zamanda, müktesebatın uyarlanması ve bununla birlikte çocuk haklarının mevzuatla, yasayla güvence altına alınmasını tartışıyoruz, irdeliyoruz.

Sayın Başkan, bu kadar önemli bir konuyu, bu kadar önemli bir mevzuu tartışırken şu anda Hükümet sıralarındaki uğultu, çocuk haklarına dair ne kadar bir illiyet bağlarının ve dolayısıyla bu ülkenin geleceğine dair ne kadar içselleştirilmiş bir duyarlılığın içerisinde olduklarının da bir başka açıdan göstergesidir; bunu da Meclisi idare eden Sayın Başkanın takdirlerine sunuyorum. Umuyor ve diliyorum ki bir uyarı da bu vesileyle gelmiş olacaktır.

Sayın Başkan, her şeyden önce, bir mevzuat uyarlanmasına elbette ki ihtiyaç vardır. Ev ödevlerinin yerine getirilmesi konusunda elbette ki ivedilikle bir çalışmaya ihtiyaç vardır ama bütün mesele kanun çıkarma meselesi değildir. Çıkacak olan kanunun içselleştirilmesi, buna inanılması ve bundan daha önemli olan bir husus da uygulama ile mevzuatın, uygulama ile müktesebatın, uygulama ile Avrupa Birliğini Avrupa Birliği yapan temel değerlerin de eş güdüm içerisinde olması zorunluluğudur. Maalesef, bir kez daha, dostlar alışverişte görsün, dostlar pazarda görsün; yapıyormuş gibi yapıp, içeriği itibarıyla, uygulama itibarıyla hem içselleştirmeme hem de mevzuata aykırı bir tutum ve davranış içerisinde bulunma tablosu, bulunma siyasetinin devam ettiğini de ifade etmek istiyorum.

Türkiye, bu bağlamda, çocuklar açısından, şiddetin her türünün yaşamın her alanında yoğunca gözlemlendiği, yoğunca yaşandığı, Avrupa'nın neredeyse sınırlı sayıdaki ülkelerinden bir tanesidir. Hatta, çocuk haklarına yönelik saldırıların en yoğun yaşanmış olduğu ülkenin de ta kendisidir. Kuşkusuz ki şiddet ve şiddet türlerinin telafisi de en zor olandır ve hele hele yaşam hakkının ihlal edildiği bir atmosfer içerisinde, diğer hak alanlarına girmek ve diğer hak alanlarının savunuculuğunu yapmak da bir boyutuyla imkânsız hâle gelmektedir.

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu Birleşmiş Milletler Örgütü, çocukların erişkinlerden farklı fiziksel, fizyolojik davranış ve psikolojik özellikleri olduğu, sürekli büyüme ve gelişme gösterdiği bilincinin hem yerleşmesi hem de çocukların bu anlamda korunmasının birer toplumsal davranış biçimi olması gayretinden hareketle, 1959 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Çocuk Hakları Bildirgesi'ni kabul etti. Bu bildirgenin kabulünden neredeyse otuz yıl sonra, aynı şekilde, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme hazırlandı ve bu da Genel Kurulda, tabiri caizse, imzaya açıldı. Bugüne kadar, bütün uluslararası sözleşmelerde en çok taraftar bulan, 193 ülke tarafından kabul edilen ve hâlen birinciliği elinde tutan neredeyse yegâne sözleşmedir.

Bu sözleşme 1990 yılında Türkiye tarafından imzalandı ve 1995 yılında da bazı çekinceler konuldu. Bu çekincelere, her şeyden önce, baktığımızda, ayırım gözetmeme maddesi olan 2'nci madde, çocuğun yüksek yararı 3'üncü madde, yaşama ve gelişme hakkı 6'ncı madde, katılım hakkı 12'nci madde olmak

üzere, özü itibarıyla sözleşmenin ana ruhu, ana perspektifi çekinceyle sorumluluk dışına itildi. Hepimiz biliyoruz ki günlük yaşamda da siyaset yaşamında da ikili sohbetlerde de bir konuya başlarken “Ben bu hususa katılıyorum ama, fakat, lakin...” diye eğer söze girerseniz, bu sizin katılmış olduğunuz, desteklemiş olduğunuz bütün hususları berhava etmektedir. Bu itibarla da bu sözleşmenin ana ruhuna uyarlı bir hükümet politikasından söz etmek istiyorsak, uygulamadan, icraattan söz etmek istiyorsak, her şeyden önce bu çekincelerin behemehâl kaldırılması lazım şartsız şurtsuz. Çocukların geleceğine, çocukların bugününe ve şüphesiz ki toplumun geleceğine dair konulan tahditler, şartlar şartlar öncelikle ortadan kaldırılmalıdır. Aynı şekilde, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin çocuklarla ilgili hazırlamış olduğu sözleşme ve protokollere baktığımızda, yine benzer çekinceleri, benzer şartları şartları ortadan kaldırmamız gerekiyor.

Belki, bugüne kadar, yasama faaliyetleri içerisinde memnuniyet verici tek bir gelişme olarak kaydedebileceğimiz bir husus vardır ki o da Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu’nda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun çıkmış olmasıdır. Ancak bir kez daha söylüyorum, kanunların çıkmış olması yetmiyor, olması gereken bunun içselleştirilmesi ve bunun uygulayıcı tarafından da müktesebat perspektifi çerçevesinde hayata geçirilmesi çabasının ortaya konulmasıdır.

Peki, yasalar, mevzuatlar, uluslararası sözleşmeler bunu ifade ederken uygulamada ne oluyor? Sayın Bakan da buradayken bunu da bir fırsata dönüştürerek ifade etmek istiyorum. 1 Ocak-31 Aralık 2015 tarihleri arasında İnsan Hakları Derneğinin faaliyet raporuna, gözlem raporuna bakarak şunları ifade etmek mümkün: Direkt devlet eliyle veya devlet erkleri eliyle gerçekleşen ihlal alanları ama aynı zamanda devlet olmaktan kaynaklı sorumluluğunun gereğini yerine getirmeme ya da yeteri miktarda önleme mekanizmalarını devreye koymamadan kaynaklı onlarca alanda çocukların maruz kaldığı hak ihlallerine tanıklık ediyoruz. “Yaşam hakkı ihlali” kategorisine baktığımızda, 733 çocuk 2015 yılında hayatını yitirmiş; silahlı çatışma ortamında yaşanan yaşam hakkı ihlaline baktığımızda, 73 çocuk hayatını yitirmiş; mülteci, sığınmacı çocukların yaşam hakkı ihlaline baktığımızda, 152 çocuk hayatını yitirmiş. İş kazalarında hayatını kaybeden çocuk sayısı 14. Yine, okul içerisinde hayatını kaybeden çocuk sayısı 5, okul servislerinin kazası sonucu hayatını kaybeden çocuk sayısı 13. Cezaevlerinde direkt devletin gözetimi, denetimi, güvencesi altında olan çocuklardan 2 kişi hayatını yitirmiş. Yine, deniz, göl ve benzeri yerlerde boğularak hayatını kaybeden 112 çocuk bulunmaktadır.

Yıl boyunca yaşanan çocuk yaralanması sayısı 1.946’dır. Yine, toplumsal olaylarda müdahale sonucu, aşırı şiddet kullanımı sonucu 78 çocuk yaralanmıştır. Aynı şekilde kamu ortamında bulunan yani devletin yine güvencesi altında bulunan ortamlarda -zehirlenme veya dışsal etkilerle- 1.869 çocuk zehirlenmiştir. Yine -yakınma, şikâyet sayısı itibarıyla söylüyorum- 479 çocuk gözaltına alınmıştır. Bunların içerisinde 92 çocuk politik, siyasi nedenlerden dolayı tutuklanmıştır. Yine, Millî Eğitim Bakanlığının denetimi ve gözetimi altında bulunan eğitim ortamları içerisinde -yakınma sayısı itibarıyla söylüyorum- 872 çocuk soruşturmaya tabi tutulmuş, âdeta fişlenmiştir. Böylesi bir tabloya baktığımızda, böylesi bir reel atmosfer içerisinde “Ben böylesi bir yasayı Meclis Genel Kuruluna getirdim; Meclis Genel Kurulunda oylattım, kabul ettirdim. Dolayısıyla, ben Türkiye’nin Avrupa Birliğine dâhiliyeti sürecindeki ev ödevimin gereğini yerine getirdim.” dersiniz vallahi kimseyi kandıramazsınız, kusura bakmayın, hiç kimseyi inandıramazsınız.

Bugün Meclisin uluslararası sözleşmeler konusunda bu kadar yoğun çalışmasının nedenlerinden bir tanesi de vize muafiyetine dair 72 ev ödevinin gereğinin yerine getirilmesi meselesidir. Ben bir kez daha söylüyorum: Bütün bu ev ödevlerinin yerine getirilme şekli şemali bile başlı başına Avrupa

Birliğini Avrupa Birliği yapan temel değerlerle çatışmakta, bağdaşmamaktadır. Her şeyden önce yasama organının kendisi bir denetleme mekanizmasıdır, istişare mekanizmasıdır ve ortak paydalarda buluşma mekanizmasıdır. Bu yasanın kendisi dahi, örneğin istişare üzerine kurulu bir mekanizma değildir.

İktidarın çoğunluğu “Ben bilirim, ben yaparım, ben ederim, kimse benden daha iyisini bilmez.” edasıyla bu kurula gelmektedir ve bu kurulda da bu perspektifle onaylanıp geçmektedir. Böylesi bir durum –çok açık ve net söylüyorum- bu, katılımcı demokrasi değil, bu olsa olsa Meclisi zapturapt altına alma girişimidir ve bu girişimin somut ürünlerini, somut –tabiri caizse- projelerini bugünlerde hep beraber yaşıyoruz, hep beraber idrak ediyoruz. O hâlde yapılması gereken husus şudur: Tam da Parlamentoyu, Avrupa Birliğini temel değer yapan, denetleme mekanizması hâline dönüştürmektir. O da komisyondan Genel Kurula kadar istişari bir mekanizmayı hayata geçirmek ve bu istişari mekanizmayla yasal mevzuatları çıkarmaktır. Yasal mevzuatın çıkması yetmiyor, uygulayıcıları bu perspektifle eğitip donatmaktır. Peki bu olması gerekene ne kadar yakınız?

Sadece ve sadece sokağa çıkma yasakları dönemi içerisinde 102 çocuk direkt devlet şiddetiyle, sizin adına “yasal kurşun” dediğiniz, “yasal şiddet” dediğiniz şiddet yöntemiyle katledilmiştir; Cizre’de, Silopi’de, Sur’da ve diğer yerleşim birimlerinde. Yetmiyor, yetmiyor bu. Bütün bu çocuklar evlerini yitirdiler, barınaklarını yitirdiler. Yetmiyor, onun bütün akranları yani sayısı milyonları bulan çocuklar büyük bir travmayla büyüdüler, büyük bir travmaya tanıklık ettiler. İşte, o çocuklara biz gelecek inşa etmeye çalışıyoruz sözüm ona. O çocuklar büyüdüklerinde, o çocuklar ellerine sopa alma yaşına geldiklerinde, emin olun, bu topluma, şu veya bu şekilde, yaşamış oldukları bu travmanın hesabını kendi yöntemleriyle soracaklardır. İşte bundan dolayıdır ki, çocuk haklarını korumamızın yegâne bir yolu, yöntemi vardır; o da bugünün çocuklarına, bugünün bütün insanlarına şiddetsiz sosyal ve siyasal bir zemini armağan edebilmektir, sunabilmektir. Tam da Parlamentonun yapması gereken husus budur.

Hiç şüphemiz olmasın ki, kendimiz açısından bile hadiseye baktığımızda, burada -anne olan, baba olan- hemen hemen her vekilimiz anne veya babadır, evladımızdan daha değerli bir şey olamaz. Bir annenin, babanın hayatında evladından daha değerli bir şey olamaz. İşte, tek başına iktidar olma uğruna ve AB müktesebatını, AB müzakerelerini iç siyaset malzemesi olarak kullanma uğruna, vize muafiyeti uğruna gerçekler çarpıtılıyor, ters yüz ediliyor.

Vallahi, siz Avrupa Birliğini kandıramazsınız. Şu anda “Kayseri pazarlığı” olarak tanınmış olduğunuz pazarlık yöntemiyle Avrupa Birliğini kandırabileceğimize inanıyorsak vallahi yanılıyorz. Kaldı ki, bu anlaşma ya da bu müzakerenin kendisi, ruhu, içeriği de karşılıklı etik dışı bir süreçtir. Avrupa Birliğinin yaklaşımı da tıpkı Hükûmet gibi, en az Hükûmet gibi etik dışıdır. Zira, mülteci sorunu üzerine kurgulu bir ev ödevi verme süreci vardır. Avrupa Birliği çok iyi biliyor ki, bu 72 kriterin tamamı hayat bulmayacak ve Avrupa Birliği çok iyi biliyor ki, uygulama ile mevzuat arasında bir uçurum var. İşte, bundan dolayı, gelin, bu realiteye gözümüzü kapatmayalım. Gelin, işin esasına bir kez daha geri dönelim ve her şeyden önce çatışmasızlık zeminine bir kez daha bu ülkenin, bu toplumun insanlarını geri döndürelim. İşte o çatışmasızlık zemini içerisinde, Parlamentonun iradesini esas alan, bir kez daha Parlamento kurucu Meclis niteliğiyle, kurucu Meclis perspektifiyle A’dan Z’ye toplumun tüm dinamiklerinin ihtiyaçlarına yanıt bulabilecek bir anayasa ve o anayasanın ruhuna uygun olan yasalarla sürecin -tabiri caizse- dâhiliyeti ve müdahalesi içerisinde bulunalım. Bu itibarla da yapılması gereken çok önemli hususlar var.

Bunlardan bir tanesi, başta çatışma bölgelerinde hayatını kaybeden çocuklarla ilgili olmak üzere, yaşam hakkı ihlaline uğrayan her vaka için etkin soruşturmalar yürütülerek sorumlular ivedilikle yargı önüne çıkarılmalıdır. Bırakın çatışma bölgelerindeki kamu görevlilerinin işlemiş oldukları savaş suçlarından dolayı yargı muafiyetinin getirilmesini, tam tersine bu suçların her bir tanesinin cezasız

kalmaması konusunda Parlamento irade ortaya koymak durumundadır. Eğer bunu yapabilirse, bunu başarabilirse, o zaman çocuklarımıza ve çocuklarımızın geleceğine dair sorumluluğumuzu kısmen yerine getirmiş oluruz. Yine, çocuklara karşı işlenen suç ne olursa olsun ve fail kim olursa olsun, indirimden istifade edebileceği bütün yasal mevzuatı ortadan kaldıralım, bütün yasal mevzuatı bu manada değiştirelim. Toplumsal alanda, özellikle devlet kurumlarında veya kamu personeli eliyle uygulanan ihmal ve istismarın yol açmış olduğu, başta yaşam hakkı olmak üzere, tüm ihlaller bağlamında cezasızlığın ortadan kaldırılması konusunda yine bir mevzuat çalışması içerisine girelim. Genel ve yerel yönetimlerin bütçelerinden çocuklar için harcanacak miktarlar her bütçe döneminde belirlenerek, çocuklar için kullanılabilir, çocuklara özgü olacak bir bütçeyi yine yasal mevzuat hâliyle zorunlu hâle getirelim. Yine, ulusal ve uluslararası mevzuatta, çocuklar için düzenlenen tüm hakların da içerisinde yer aldığı çocuk hakları yasası çıkarılarak... Ki bu, temel bir yasa olmalıdır, ana bir yasa olmalıdır, böylelikle de dağınıklığın da önüne geçmiş oluruz.

Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde müstakil çocuk hakları ihtisas komisyonu kurularak, çocuklarla ilgili yasal uygulamaların, süreçlerin bunun eliyle gözetlenen, korunan bir sürecin içerisinde yer alalım çağrısında bulunuyorum. İnsan hakları örgütleri, sivil toplum örgütleri ve meslek örgütlerinin de içerisinde yer alacağı bağımsız çocuk hakları izleme kurulu da bu manada önemli bir ihtiyaçtır, hemen giderilmesi gerekir.

Yine, çocuklarla ilgili eğitim, sağlık, yoksulluk, işçilik, ihmal ve istismar, gözetim, cezaevi ve benzeri her türlü verinin tutulacağı çocuk hakları veri tabanının da oluşturulmasına acilen ihtiyaç vardır.

Yine, çocuk cezaevleri kapatılarak, kanunla, ihtilafa düşülen konularda çocuklarla ilgili insan hakları örgütleri ve alanla ilgili STK ve meslek odalarıyla iş birliği içerisinde alternatif bir iyileştirme programının hayata geçirilmesi konusunda, gelin, Parlamento olarak, Parlamentoyu oluşturan gruplar olarak el ele bir çalışma yürütelim.

Ve şüphesiz ki farklı dil, kültür ve inanca sahip olan yurttaşların ve çocuklarının kendi dil, kültür ve inancını öğretebileceği, öğrenebileceği yasal bir düzenlemeye de ivedilikle ihtiyaç vardır.

İşte, bütün bunlardan hareketle, bir kez daha grup olarak çağrımızı yineliyoruz. Bugün yaşamış olduğumuz ülke -çok açık ve net söylüyorum- emanettir, çocuklarımıza karşı sorumluluğumuzdan kaynaklı emanettir. Bu emaneti daha iyi bir noktada gelecek çocuklara, gelecek nesillere emanet etmek istiyorsak her şeyden önce samimiyetle, dürüstlikle hadiseye yaklaşım göstermek durumundayız. Yapıyormuş gibi yapıp, yapmamak; özgürlükleri, hakları koruyormuş gibi yapıp ihlal etmek, ihmal etmek sadece bugünüme karşı değil, geleceğe karşı da, gelecek nesillere karşı da çok ama çok büyük bir vebaldir.

Bugün, bu Parlamentoda, başından bugüne değin, savaşa, şiddete karşı çıkanların, savaşa ve şiddete karşı çıkmayanlardan vebalinin daha az olacağını da ben bir kez daha ifade etmek istiyorum. Yani, iktidarın yani sizlerin şüphesiz ki bu konudaki vebali, günahı bizimkilerden çok daha büyüktür. Bu manada, Allah yâr ve yardımcınız olsun. Bu dünya kadar gelecek dünyada da işinizin bu minvalde zor olacağını düşünüyorum Sayın Grup Başkan Vekili.

En derin saygılarımı sunuyorum Genel Kurul ile herkese. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**VELAYET SORUMLULUĞU VE ÇOCUKLARIN KORUNMASI HAKKINDA TEDBİRLER
YÖNÜNDEN YETKİ, UYGULANACAK HUKUK, TANIMA, TENFİZ VE İŞBİRLİĞİNE
DAİR SÖZLEŞMEYE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1- (1) “Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşme”ye çekince ve beyanlarla katılmamız uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel’e aittir.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Demirel, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

On dakikalık süreniz var.

HDP GRUBU ADINA ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; evet, 280 sıra sayılı Kanun Tasarısı hakkında konuşmalarımızı ifade ederken tabii ki bu, AB sözleşmesi kapsamında ele aldığımız, özelde Avrupa Birliği Vize Serbestisi Antlaşması’nın gereklerinin yasal düzenlemesi olarak ele aldığımız fakat bu tasarı mahiyetinde -bu tasarıyı bugün Genel Kurulda görüşürken- aslında bu tasarıyla, sadece göstermek istediğimiz ya da AB uyum yasasına girmemiz açısından değerlendirdiğimiz bir süreçtir.

Oysa biz, bu yasalaştıktan sonra da bunun gereklerini ne kadar yerine getireceğiz ya da şu anda bile bunun gereklerini ne kadar yerine getiriyoruz, biraz bunlara bakmak gerekiyor.

Bu yasanın hedefleri, çocukların korunmasına ilişkindir. Oysa, şu anda Türkiye’de çocukların durumunun ne hâlde olduğunu çok net olarak biliyoruz. Çocukların durumunu 23 Nisan Bayramı vesilesiyle de ifade etmiştik, yine bugün de ifade edersek, Türkiye’de çocukların, bırakın mülkiyet hakkını, yaşam hakkının bile olmadığını çok net olarak söyleyebiliriz.

Yine, özellikle 2015 ve 2016 yılları arasında Türkiye için, çok fazla ölümün yaşandığı, çocuğun yok sayıldığı ve çocukların insan hakları ihlalleri açısından geriye düşülen zamanların olduğunu da söylemek mümkündür. Çocukların her zamankinden daha fazla acı çektiği ve hayatını kaybettiği süreçleri yaşıyoruz.

Burada çocuklara dair uluslararası sözleşmelerden bahsederek, kanımca önce Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’ye değinmemiz gerekiyor. Söz konusu sözleşme, Türkiye Cumhuriyeti devletiyle ciddiyle uyulması gereken yükümlülüklerin yerine getirilmesi olarak ifade edilse de sözleşmeye göre taraf devletlerin, silahlı çatışma hâlinde uluslararası hukukun insan kurallarına uymak ve uyulmasını sağlamak, silahlı çatışmalardan etkilenen çocukları korumak ve bakımını sağlamak amacıyla mümkün olan her türlü önlemi almakla yükümlü olduğunu bir kez daha ifade edelim.

Fakat ne yazık ki bugün, daha bugün Gündem Çocuk Derneği tarafından yayınlanan Türkiye raporunda şöyle ifadeler yer alıyor: Türkiye’de çocuğun yaşam hakkı, 2015 verilerine göre yani 2015 yılının Türkiye’de özellikle savaş politikalarının çocukların yaşamını doğrudan etkilediği bir yıl olduğunu ve sadece 2015 yılında en az 873 çocuğun önlenebilir sebeplerden yaşamını kaybettiğini görüyoruz. Yine, 2016’da da bu çocukların ölüm durumları bildiğimiz gibidir. Dokuz aydır süren ablukalardan ötürü yaşamını yitirenler içerisinde 102’si çocuktur. Yani bu dokuz aylık bir süreçte Şırnak’ta, Cizre’de, Silopi’de, Sur’da, İdil’de, Nusaybin’de yaşamını yitiren çocukların 102’sinin yaşam hakkının bile elinden alındığı bir süreci yaşıyoruz. Çocuklar ablukalarda yaşadıkları, yaşam haklarının ihlali, yaşamlarını kaybetmesi ve aynı zamanda birçok çocuğun orada yaralanmasına neden

olmuştur. Yine, cezaevlerinde, sokaklarda çalışmak zorunda kalan çocuklar; yine, beslenemeyen çocukların beslenmemelerinden kaynaklı yaşamlarını yitirmeleri; yine, istismara uğramaları; yine, ifade özgürlükleri kapsamında özgürlüklerini kullanamadıkları için özelde de yaşamlarını cezaevinde geçirmek zorunda kalan çocuklar; yine, savaştan kaçarken sahillerde yaşamlarını yitiren çocuklar; sınırı geçmek istemeleri hâlinde, yine, vurulan ve sınırı geçemeyen çocuklar... Ne yazık ki bunları artırabiliriz. 2015 yılı, son beş yılın içerisinde çocuk ölümlerinin en çok olduğu bir yıl olarak kayda geçmiş olacak.

Bu süreçte ülkenin geçmişine büyük bir ayıp olarak kazınan çocuk katliamlarından yine listeden birkaç ismi ifade etmek istiyorum: Ceylan Önkol'u unutmamak, yine Uğur Kaymazları, yine Berkin Elvanları, yine Silopi'de top atışları sonucu katledilen 2 yaşındaki Esra Şalk bebeği, yine Cizre'de 3 aylık Miray bebeği ve ölü bedeni buzdolabında bekletilen 10 yaşındaki Cemile Çağırğa'yı. Bunlar sadece birkaçıdır. Yine, Sur'da ekmek almaya giderken polis kurşunuyla yere yığılan 12 yaşındaki Helin Hasret Şen'i unutmamak. Yine, cenazesi hâlâ Sur'da bekletilen aileleri, hâlâ Sur'daki cenazesi bile alınamayan Rozerin Çukur'u asla unutmamak. Yine, ismini sayacağımız yüzlerce çocuğumuzu hâlâ unutmamak. Birkaç tanesini daha buradan anmak istiyorum: Çekvar Çubuk, Beytullah Aydın, Baran Çağlı, Emin Yanaş, Selman Açar, Elif Şimşek, Tahsin Uray, Berat Güzel, Tevriz Dora, Bişeng Garan, Büşra ve Yusuf Akalın ve bunlar gibi yüzlerce çocuk bu süreç içerisinde katledildi ve yaşamını yitirdi. Bunlar, bahsettiğimiz abluka alanı içerisinde yaşamını yitiren çocuklardı.

Çatışmalı süreç boyunca çocukların yaşam haklarının ihlali dışında, korunma, eğitim, sağlık, güvenli bir ortamda yaşama gibi birçok hakkı bile ihlal edildi. Yaşamları abluka altına alınan çocuklar çok büyük yıkımlara tanık oldular. Bu çocuklar ebeveynlerini ve yakınlarını kaybettiler, annelerini ve babalarını kendi gözleri önlerinde kaybettiler, aileleriyle birlikte göç etmek zorunda kaldılar, yaralandılar, gözüktüğüne alındılar, sokağa çıkma yasağının bulunduğu yerlerde okulların kapatılmasıyla eğitim haklarından mahrum bırakıldılar. Yine, sağlık hizmetlerine erişimleri engellendi ve tüm bu yaşadıklarının ağır psikolojik, sosyal ve ekonomik etkileriyle mücadele etmek zorunda kaldılar. Savaş ve şiddete doğrudan maruz kalan veya şiddete tanıklık eden çocuklar üzerinde geleceğe dönük izler bırakmakta, çocukların kişiliklerinin tam ve uyumlu olarak gelişebilmesi önlenmektedir. Çocuklar savaş süreçlerinde üzüntü, kaygı, umutsuzluk, güvensizlik gibi duyguları yoğun biçimde yaşamakta, bunların etkilerini ileriki yaşamlarında hissedebilecekleri travmalarla karşılaşacaklardır. Bu sebeple, bahsi geçen uluslararası sözleşmelerden önce çocukların çatışma süreçlerinden zarar görmelerinin önüne geçmek üzere devletin öncelikle silahlı çatışmaların durması için demokratik adımları atması ve barışçıl çözüm yollarının geliştirilmesi gerekmektedir. Bizim bugün bunları konuşmamız gerekirken, ne yazık ki, bunları önlemekle birlikte, ancak Avrupa Birliği uyum yasaları içerisinde sorumluluğumuzu yerine getirmiş olacağız ama bunları tekrarlırsak, Avrupa Birliği sözleşmelerine uyumu gerçekleştiremezsek, ne yazık ki, bu vizelerin, bu uluslararası sözleşmelerin yasallaşmasının da bir anlamı kalmayacaktır.

Yine, Ensar Vakfının üstünü kapatarak, sadece bir bireye yükleyerek, o bireyin cezalandırılmasıyla çocuk istismarlarının önleneyeceğini zannediyorsak bunda da yanılmış olacağız. Biz, çocukları istismar eden birey/bireyleri değil sadece, kurumsal ve o zihniyeti ortadan kaldıracak bir yaklaşımı ele almak zorundayız. Bunları gerçekleştirmedeğimiz sürece ne kadar yasa çıkartırsak, kanun çıkartırsak da yine de bunlar sadece kâğıt üzerinde kalacaktır.

Yine, aynı şekilde, bizler çocukların hak ve hukuklarını savunmak yerine Avrupa Birliğine uyum sürecini nasıl geliştirebiliriz, Avrupa Birliği sürecinde nasıl onların gözlerini boyayacak yasalar, tasarılar gerçekleştirebiliriz diye ifade ediyoruz. Oysa, bunları gerçekleştirebilmenin tek yolu pratik uygulamaların, yaşadığımız sorunların birebir çözümünden geçecektir. Biz çok net olarak şunu

söyleyelim: Sadece cezaevlerinde 12-17 yaş arası çocukların olduğu toplam 2.373 kişi yer almaktadır. Cezaevlerine kapattığımız bu çocukları nasıl koruma altına alacağız, nasıl özgürlüklerinden, nasıl barıştan, nasıl adaletten söz edeceğiz? O yüzden, bunları ele alırken bütün çocukların yaşadıkları sorunları gidermenin yollarını arayacağız ve çocukların yaşam hakkı ihlalini ortadan kaldırmayı önümüze hedef olarak bırakacağız diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Deniz Depboylu’ya aittir.

Buyurun Sayın Depboylu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri; 280 sıra sayılı Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’yla ilgili olarak konuşmak üzere, Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Her birinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, bugün Mardin’de şehit düşen askerlerimize Allah’tan rahmet, yakınlarına ve yüce Türk milletine sabır diliyorum. Yine, tüm şehitlerimize ve Kilis’te yaşamını kaybeden vatandaşlarımıza da Allah’tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, boşanma, eşler kadar çocuklar için de zor bir süreçtir, yıpratıcı bir süreçtir. Şimdi, üzerinde konuştuğumuz kanun da bu boşanma sonrasında çocuğun haklarını korumaya yönelik, çocukların üstün menfaatini korumaya yönelik bir kanun tasarısı olmaktadır.

Boşanma neden çocukları yıpratır? Çocuğun güven ihtiyacı vardır. Bu güven ihtiyacı sadece fiziksel ihtiyaçları için değil, korunma ihtiyacı için de değil, bu, psikolojik anlamda da çocuğun en önemli ihtiyaçlarından biri olduğu için önemlidir. Çocuğun güven içerisinde, güven duygusuyla yaşamasını sağlayan anne ve babası, ailesidir. Eğer bu aile bir arada olmayı başaramaz, bütünlüğünü koruyamaz ve eşler boşanmaya karar verirse tabii ki eşler arasındaki karı kocalık ilişkisi biter ancak anne-babalık görevi devam eder.

Maalesef, ülkemizde gördüğümüz birçok boşanma olayında şahıslar arasında, eşler arasında anlaşmanın sağlanamadığı ve birçoğunda çekişmeli boşanmalara giden süreçlere şahit oluyoruz. Bunu etkileyen birçok sorun var; nafaka sorunu var, velayet sorunu var, yine en kötüsü icra yoluyla görüşmeye varacak kadar anne-babanın çocukları üzerinden kurduğu birbirlerine yönelik öfkelerini tatmin etme yolu var. Bütün bu konuları uluslararası sözleşmede ele alırken kendi iç hukukumuzda da dikkate alarak çözmemiz gerekmektedir.

Nafaka sorununda sadece kadınlar değil erkekler de mağdur durumdadır. Üç gün evli kaldıktan sonra bir ömür boyu nafaka ödemeye mahkûm olan erkekler de söz konusudur. Adalet Bakanımızdan özellikle bu konu üzerinde ve velayet, özellikle de icra yoluyla çocuk görme konusundaki sorun üzerinde çalışılmasını rica ediyorum. İcra yoluyla çocuk görme, sadece anne-baba açısından değil, çocuk üzerinde de çok yıkıcı etkileri olan bir sorundur.

Gurbetteki vatandaşlarımızın yurt dışında aile birliğini korumak konusunda yaşadığı birçok sorun var. Bir kere, birbirini tanımadan yapılan evlilikler söz konusu. Özellikle yeni kurulan aileler için Türkiye’den gelin ya da damat getirmek, birbirini tanımadan evlenen eşler arasında sorun yarattığı gibi ailelerin kurduğu baskı bu sorunları daha da büyük hâle getirmektedir.

Yabancı uyruklu şahıslarla yapılan evlenmelerde ise daha farklı sorunlar karşımıza çıkmakta, ki takdir edersiniz, yabancı uyruklu vatandaşlarla sadece yurt dışında değil yurt içinde de evlilikler artmış durumdadır.

İlk ve ikinci kuşaktan sonra –ikinci ve üçüncü kuşak diyebiliriz- nispeten yaşadıkları ülkeye uyum daha fazla, ancak daha iyi eğitim almışlar ama boşanma konusunda yardım süreçlerinden mahrum yaşamaktadırlar. Burada boşanma konusunda belki daha cesaretli görünüyorlar ama yine boşanma sonucunda oluşan anne-baba arasındaki tartışmalar, yine nişan döneminde bile ayrılırken yaşadıkları sorunlar aynı ülkemizdeki gibi orada da devam etmekte.

Boşanma bazen gerekliliktir. Öyle evlilikler vardır ki, evliliğin sürmesi değil, boşanmak bazen çitlerin hayrına olabilir. Boşanma konusunda Türk vatandaşlarımız yaşadıkları ülkelerde boşansalar bile Türkiye’de yasal işlemin kabul edilmediğini, Türkiye’de tekrar avukat tutup dava açmak zorunda kaldıklarını, bu nedenle de mağdur olduklarını belirtmektedirler. Yine bu sorunun da çözülmesini de beklemektedirler.

Bunun dışında, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın –madem uluslararası bir anlaşmayı imzalıyoruz, uluslararası sorunları da ele almamız gerekiyor- yaşadığı sorunlara da biraz dikkat etmek gerekiyor özellikle aile bütünlüğüyle ilgili. Hayatın yoğun koşuşturması içinde genç, yaşlı, kadın-erkek herkesin çalışması gerektiğinden maalesef yurt dışında yaşayan ailelerimizin birbirine ayıracak zamanı kalmamış. Aileler kendilerinin çalışma temposu dolayısıyla uzak kaldıkları değerlerine çocuklarının sahip olmasını isterken bu sefer çocukların üzerine daha farklı yükler binmiş. Hafta içi bulundukları ülkenin eğitim standartlarında eğitimlerini alırken yine kültürlerini, dinlerini, dillerini öğrenmek için bu sefer hafta sonu da eğitime tabi tutulmak durumundalar.

Yaşadıkları ülkeye ilk gelen ailelerde anne ve babalar çalıştıkları için çocuklarıyla yeterince ilgilenememiş ve maalesef bu çocukların boşta kalması, yanlış alışkanlıklar edinmesi daha farklı sorunlar yaşanmasına sebep olmuştur. İlk giden nesil yabancı ülkede eğitim görmüş, Türkçe dışında farklı dilde düşünen torunları arasında da anlaşma sorunu yaşamaktalar. Biliyorsunuz bizim kültürümüzde dede-torun, anneanne-babanne-torun ilişkisi çok önemlidir ve kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlar ama üçüncü nesilde yaşayan çocuklarımız, Türk vatandaşlarının çocukları dil farklılığı nedeniyle, yabancı bir dille de düşünme alışkanlığı kazanmaları sebebiyle bu kuşaklar arasındaki çatışma fazlaşmış, birbirlerini anlayamayacak hâle de gelmişlerdir. Yaşadıkları yabancı toplumda var olan aile içi ilişki yapısı ailelere de olumsuz yansıyor, bazen Türk aileleri onları daha özgür bulup kendisini baskı altında hissedebiliyorlar. Yine, anne ve babaların ayrı, boşanmış yaşamaları, ebeveynlerin birbirlerini, çocuklarını kötülemeleri burada da görülmekte. Yabancılar karşı ön yargılı yaklaşımlar gençlerde öz güven eksikliğine, bu eksiklik de toplumda pasif olmalarına yol açmaktadır. Bunun sonucunda dili, dini, kültürü, geleneği farklı toplumda olmaları neticesinde iki kültürün kısıpı arasında kalmakta ve toplumla bütünleşmekte zorluk yaşamaktadırlar. Gençlerin ergenlik döneminde okullardan başlayarak bazı kötü alışkanlıklar edinmesi, alkol, uyuşturucu, gençlerin ergenlik dönemleriyle ilgili bu sorunlara bedensel, ruhsal değişimle beraber yaşanan uyum problemleri de eklenince çocuklarımızı, gençlerimizi daha zora sokmaktadır.

Yine, biz yakın zamanda, Aile Bütünlüğünü Koruma Komisyonu olarak Danimarka ve İsveç’te Türk göçmenlerimizle birliktedik. Oradan edindiğimiz bir bilgi var, dediler ki kendileri: “Kız çocuklarının yüzde 36’sı, erkek çocuklarının yüzde 10-12’si üniversiteye gidiyor. Bu durumda, kızlar eğitimlerini tamamlıyor ama erkekler erken dönemde iş hayatına atıldıkları için bu sefer kız çocukları kendilerine eş bulmakta zorlanıyor.” Bu da yabancı uyruklu erkeklerle evlenmek durumuna getiriyor ki, bizim Türk vatandaşlarımızı biraz kaygılandırıyor.

Yine, yaptığımız görüşmelerde Türk vatandaşlarımız Türk televizyon kanallarını ve özellikle de evlilik programlarını şikâyet ettiler bize. Yani bu evlilik programları sadece bizim ülkemizin sınırları içerisinde değil, yurt dışında yaşayan tüm vatandaşlarımızı da olumsuz etkilemekte ve kendileri bunu dile getirmekte, şikâyet etmektedirler.

Bazı ülkelerde katı göç yasaları var. Bu, vatandaşlarımızı zora sokmakta, vatandaşlarımızın yasaları, kanunları iyi bilmemesi sebebiyle de sıkıntılarını artırmaktadır. Ve özellikle dile getirmek istiyorum, maalesef, koruyucu aile sorunu var. Biz Danimarka’da Öztürk ailesiyle görüştük. Size biraz bu konuda bilgi vermek istiyorum.

Öztürk ailesi yeni evlenmiş bir çift. Evlendikten sonra eşi hamile kalıyor ve bebek doğduğu gün anne babanın elinden alınıyor. Çok ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Burada bir ebe hemşire göz teması kuramıyor diye şikâyet ediyor anneyi ve anneye bir zekâ testi uygulanıyor. Zekâ testi Türkçeye çevrilmemiş, uygulayan Türk değil, Türk kültürüne uyum çalışması yapılmamış. Anne yarıda bıraktığı hâlde çocuk alınıyor, bir başka koruyucu aileye veriliyor. Onların yasalarına göre, koruma altına alınan çocuğun önce aile yakınlarına, sonra aynı etnik grupta bir aileye, sonra başka bir etnik gruba verilmesi gerekirken maalesef bu yasalar dikkate alınmıyor ve Türk aileden alınan çocuk direkt Danimarkalı, İsveçli, Norveçli bir aileye verilebiliyor, farklı kültürden.

Burada karşımıza çıkan ayrı bir sorun, Türk ailelerin koruyucu aile olmaktan çekindikleri dile getiriliyor. Şu kadarını ifade edeyim ki velayet sorunu çok önemli. Çocuklarımızın koruyucu ailelere verilmesi de çok önemli ama oradaki ailelerin ciddi anlamda yardıma ihtiyacı var. Boşanma sürecinde, aile birliğini koruma sürecinde, anne baba eğitimi konusunda ve her türlü hak ve kanunu öğrenebilmeleri için, haklarını öğrenebilmeleri için ciddi yardıma ihtiyaçları var, bizden destek bekliyorlar.

Bu konuda gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Depboylu.

Şimdi, gruplar adına 1’inci madde üzerinde son söz İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’a aittir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tanal’ı kürsüye davet ediyorum.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

280 sıra sayılı Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarı’sı üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Tabii, sözleşmeye baktığımız zaman, keşke konuyla ilgili bakan burada olmuş olsaydı, belki -prensipten- hukuk literatürü üzerinde, bazı olaylar üzerinde daha net konuşabilir idik. Çünkü, bizim, burada, sözleşmenin 2’nci maddesi “Bu Sözleşme, çocuklara, doğdukları andan 18 yaşına gelene kadar uygulanır.” diyor Sayın Bakan. Yani, uluslararası sözleşmelere göre “18 yaşına kadar olan herkes çocuktur.” diyor.

Şimdi, Anayasa’mızın 90’ıncı maddesinin beşinci fıkrası da “İç hukukla uluslararası sözleşme eğer çatışma hâline girerse uygulanacak olan hukuk, imzalamış olduğumuz sözleşmelerdir.” der. Buradan hareket ederek biz bu sözleşmeyi destekliyoruz, onaylıyoruz. Ancak, bizim Medeni Kanun hükümleri uyarınca Sayın Bakan, 16 yaşını doldurmuş olan çocuk, anne ve babanın muvafakatiyle evlenebiliyor. Peki, 16 yaşını doldurmuş olan çocukların anne ve baba muvafakatiyle evlenmesi

hâlinde, imzalayacağımız, yürürlüğe girecek olan bu sözleşme uyarınca sorun ortaya çıkmayacak mı? Sorun çıkacak. Peki, bununla paralel olarak, Medeni Kanun'daki hükümleri de düzenlemiş olsanız daha iyi olmaz mı? Olur.

Sadece bu mu? Aynı şekilde, 18 yaşını doldurmamış olan çocukların “yasal rüşt” dediğimiz, “yasal ergin” dediğimiz, mahkeme kararıyla kişinin reşit olmasını sağlayan hükümlerimiz var Medeni Kanun'da. Aynı şekilde, o hükümleri uyguladığımız zaman yine uluslararası bu sözleşmelerle çelişmeyecek mi? Çelişecek.

Biraz önce Milliyetçi Hareket Partisinin sözcüsü sayın hatip burada konuşmalarında dile getirirken dedi ki: “Yurt dışındaydık.” Değerli arkadaşlar, Danimarka'da, İsveç'te 18 yaşındaki çocuk, anne-baba muvafakat etse de evlenemez, mahkeme kararıyla da evlenemez. “Asıl olan, çocuğun 18 yaşını doldurması ve doğal yaşına gelmesi, çocuğun gelişimi açısından, hem aile kurumu açısından hem toplum açısından yararlıdır ve bu zorunluluktur.” diyor ve 18 yaş altındaki bu tür evlilikleri ve bu tür reşit olmayı kabul etmiyor. Peki, olmayınca alelacele “Efendim, biz vizeyi alacağız, bu 72 ev ödevini alalım.” Bunlar gayet rahat, bu işi çok iyi biliyorlar, çok iyi biliyorlar ki Avrupa Birliği ülkeleri bu kandırmaya, bu dolanmaya gelmez.

Ana muhalefet partisi olarak -biraz önce sayın grup başkan vekilimiz de anlattı- geçmişte yaptığımız uyarılar iki sene sonra, üç sene sonra tek tek karşınıza çıkıyor. Aynı şekilde, yaptığımız ve yapmaya devam edeceğimiz bu uyarılar gerçekten karşınıza çıkacak.

Şimdi, burada “velayet” deniliyor. Peki, arkadaşlar, yurt dışında boşanan vatandaşlarımız velayetle ilgili, çocuklarının korunmasıyla ilgili büyük sıkıntılar yaşıyor. Nedir? Tanıma ve tenfizle ilgili tebligatlar yapılamıyor. Peki, tebligatın çözümü yok mu Sayın Bakan? Tebligatın çözümü var, şu: Deyin ki: “Yurt dışında boşanan çiftler, iddet müddeti geçmişse -yani, bizim mevcut olan Medeni Kanun'daki iddet müddeti üç yüz gündür- tebligata gerek kalmaksızın mahkeme kararıyla, tanıma, tenfizi yerine getirin.” Niçin? Şimdi boşanma kararlarında tanıma, tenfiz yerine getirilmiyor değerli arkadaşlar veya geç yerine getiriliyor. Şimdi, bir tanesi yurt dışında evleniyor; evlendikten sonra çocuk dünyaya geliyor. Bu çocuğun babası kim? Oradaki devlet diyor ki: “Bu çocuğun babası, benim hükümlerime göre, son evlilik yapan kişidir.” Türk kanunlarına göre de “Efendim, bu karar hâlen benim nezdimde tanınmadığı için bu çocuğun babası ilk kocadır.” Arkadaşlar, böyle absürt bir şey olmaz. Bunu düzeltecek olan yer de siyaset kurumu olan Parlamentodur. Burada vatandaşlarımız bu konuda çok mağdur. Gerçekten büyük sıkıntılar yaşanıyor çocukların tanınmasında, tenfizinde.

Geliyoruz nafaka kısmına. Nafaka kısmını da, arkadaşlar, yurt dışında devletler şöyle çözümlemiş -ve bu sözleşmenin zaten gereklerinden bir tanesi de o- sosyal devletin gereği olarak anne-babaya eğer mahkeme kararıyla nafaka takdir edilmişse, onu ödeyemiyorsa, yine eğitim yaşamını, sosyal, kültürel yaşamını, kreşten tutun, spor okullarından tutun, yaz tatilinden tutun, yabancı dil eğitimden tutun, ana dil eğitiminden tutun çocuğun ne ihtiyacı varsa gelişimi için gayet rahat devlet bunu karşılıyor zaten. Bizim ilk önce kendi iç hukukumuzdaki bu ev ödevlerimizi de yapmamız lazım değerli arkadaşlar. Bu ev ödevlerini yapmadan bunu yapmak... Evet, destekleyeceğiz ama bunları da size hatırlatmakta yarar var.

Tabii, çocuk hakları derken, değerli arkadaşlar, Şanlıurfa'da çocuk hastanesinde her yatakta 2 çocuk yatıyor. İlk önce, Şanlıurfa'daki bu çocuk hastanelerini ve gerçekten, her yatakta 2 çocuğun yatma olayını düzeltmek lazım. “Çocuk hakları” diyoruz. Ve burada, Şanlıurfa'da kadın doğum hastanesinde aynı durum söz konusu.

Değerli arkadaşlar, ben Şanlıurfa'dan 1982'de hukuk fakültesini kazandıktan sonra ayrıldım. O dönemdeki kadın doğum hastanesi aynı kadın doğum hastanesi. Yıl 1982, yıl 2016. Çocuk hastanesi dersiniz yine aynı sıkıntılar.

Bakın, değerli arkadaşlar, Şanlıurfa, milattan önce 8000'li yıllarda tarımın yapıldığı, ilk yerleşimin yapıldığı yer. Şanlıurfa'da şu anda günde sekiz saat ile on iki saat arası elektrik kesiliyor. Şanlıurfa'da günde sekiz saat ile on iki saat arası... Sadece Şanlıurfa değil, Mardin de aynı durumda, Diyarbakır da aynı durumda. Hem sanayi zarar ediyor hem tarımla uğraşan vatandaşımız zarar ediyor. Şimdi, güneydoğuda yaşayan vatandaşlarımız diyorlar ki: “Ya, arkadaş, keşke biz de Suriyeli olsaydık, Suriye'den gelseydik.” Çünkü burada Suriyeliler dükkân açtığı zaman vergi levhası yok, çalışınca sigortası yok, denetim yok. Bu bir haksız rekabet doğuruyor ve orada göç başlıyor değerli arkadaşlar. Bir yandan diyorsunuz ki: “Efendim, biz terörle mücadele ediyoruz.” Arkadaşlar, oranın elektriğinin günde sekiz saat ile on iki saat arası kesilmesiyle bu insanları âdeta bir başka göçe zorluyorsunuz. Burada yapabileceğimiz olay... Vatandaş orada diyor ki: “Efendim, Suriye'de DEAŞ var, Urfa'da DEDAŞ var.” Böyle bir şey olabilir mi? Şimdi, Urfa'da elektrik niçin özelleştirildi, sebebi neydi? Elektriğin özelleştirilmesinin sebeplerinden bir tanesi...

Gerçi Meclis Başkan Vekilimiz, o da Adıyamanlı, orada da kesiliyor elektrikler Sayın Başkan. Yani, sizin durumunuz nedir, bilemiyorum; hiç kimse durumunuzu dile getirmiyor, onu da söylemiş olayım ben.

1) Kaliteli elektriğin verilmesi lazımdı.

2) Verimli elektriğin verilmesi lazımdı.

3) Altyapı tesislerinin yapılması lazımdı ve bunların hem güçlendirilmesi hem de yenilenmesi gerekiyordu.

4) Vatandaşa ucuz ve kaliteli elektriğin verilmesi gerekiyordu.

Bu gerekçelerden dolayı özelleştirildi.

Peki, sulama birliklerinin borcu varsa... Arkadaşlar, sulama birliğine hacze gitmiyorsunuz, komple vatandaşın elektriğini kesiyorsunuz. Hani suçta ve cezada kanunilik ilkesi vardı, hani herkes kendi eyleminden sorumluydu? Bir köyde 3 kişi elektrik borcunu ödemişse veya 10 kişi ödemeyip de 5 kişi ödemişse hepsinin elektriğini kesmek hangi hukuka sığar, hangi adalete sığar, hangi düzene sığar?

Şimdi, Şanlıurfa'da gerçekten en fazla oy verilen siyasi parti Adalet ve Kalkınma Partisi ama hizmetin en az gittiği yer de Şanlıurfa değerli arkadaşlar. Yani Urfalıları yazık günah değil mi? Size bu kadar oy veriyorlar, size bu kadar destek veriyorlar. Bu yazın sıcağında sekiz saat ile on iki saat elektriksiz bırakmak savaş ortamında bile yapılmıyor arkadaşlar.

Onun için, ben buradan hepinizi -siyasi iktidarı- Şanlıurfalılar karşısında takındığınız bu tavır ve tutum karşısında gerçekten adaletli davranmaya davet ediyorum. Siyasi iktidar olarak 11 Nisanda Bakanlar Kurulunu Urfa'da topladınız, elektrik sözü verdiniz, “Kesilmeyecek.” dediniz ama hâlen elektrikler kesik.

Ben tekrar teşekkür ediyorum, saygı ve hürmetlerimi sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanal.

Yalnız Adıyaman'da teknik arıza dışında kesinti olmuyor Sayın Tanal.

Diliyoruz ve umuyoruz, tabii ki tüm şehirlerimizde aynı şekilde, aynı duyarlılıkla devam eder ve tüm şehirlerimize de, Şanlıurfa'ya da hizmet olduğu gibi devam eder.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, siz bana satışmada bulundunuz. Adıyaman’ın hâlen pis lağım suları Fırat’a akıyor. Yani, hâlen Belediye o kanalizasyon işlemini bitirmemiş durumda. Yani, ben hangisinden bahsedeyim?

BAŞKAN – Yok yok, arıtma bitti Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Elektrikler kesik. Kâhta’nın Huni köyünden bana haberler geldi, gayet rahat onu da söyleyeyim ben size.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Böylece, 1’inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.18

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 18.32****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

280 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 1’inci maddesinin oylaması sırasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi maddeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

1’inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

Şimdi, 280 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde söz isteyen, Halkların Demokratik Partisi Grubu Adına İğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman. (HDP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Adıyaman.

HDP GRUBU ADINA MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 280 sıra sayılı Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı hakkında Halkların Demokratik Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, tabii, uluslararası nitelikte olan bu sözleşmelerin kabulü, bunların onaylanması, şeklen Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde ve Avrupa müfredatına uygun olan bu sözleşmenin imzalanması veya kabul edilmesi çocuk hakları bakımından önemli bir gelişme ama tabii sadece bu sözleşmenin imzalanması veya bu sözleşmeye taraf olmak yetmiyor çünkü öncelikle, uluslararası bir nitelikte olan bu sözleşmenin ötesinde, ülkemizin içinde bulunduğu koşullar ve ülke mevzuatımız açısından çocukların içinde bulunduğu durum aslında içler acısı.

Bakın, Türkiye, bunun gibi, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ni de imzalamış ama bu sözleşmeyi imzalarken -tıpkı benzer uluslararası sözleşmelerdeki gibi- temel insan hakları veya siyasal haklara ilişkin sözleşmeleri imzalarken hep çekincelerle bu sözleşmeler imzalanır. Çekincelerin temelinde yatan şey, aslında Türkiye’de maalesef Kürt sorununun henüz çözülmemiş olmasından kaynaklı. Çünkü, imzalanan her sözleşmede karşısına Kürtlerle ilgili veya Kürtlerin temel haklarına ilişkin sorunlar çıkacağından buna yönelik tüm maddelere çekinceler konulur. Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde de birçok çekince olmakla beraber özellikle ifade özgürlüğü, kendi kültürünü yaşatma ve kendi ana dilinde eğitim haklarına ilişkin 17, 29 ve 30’uncu maddelere çekince konulmuş gözüküyor.

Tabii, bunun yanında, bugün uygulamada maalesef çocukların hakları... Çocukların yaşama hakkı, eğitim, sağlık hakkı gibi haklardan Türkiye’de çocuklar ciddi anlamda mağdur durumda bulunmaktadır. Mesela, sokağa çıkma yasakları başladığından beri, bu sokağa çıkma yasaklarının salt uygulandığı ve abluka altındaki il ve ilçelerde bugüne kadar katledilen çocuk sayısı 103 civarında.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Terörist onlar, terörist.

MEHMET EMİN ADIYAMAN (Devamla) – Devletin temel yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle ortaya çıkan yaşam hakkı ihlallerinin yanı sıra toplumsal olaylarda birçok çocuk ağır suçlularla tutuklanmakta, karakollarda, sokaklarda, cezaevlerinde kolluk güçleri tarafından şiddete maruz bırakılmaktadır. Çocukların yaşam, barınma, sağlık ve eğitim hakları hususunda devlet üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmemiş ve çocuklar unutulmuştur. Bu da göstermektedir ki uluslararası sözleşmelere taraf olmak, çocuklara haklar tanımak sadece kâğıt üzerinde kalmaktadır. Her yeni yasal düzenlemeyle çocukların maruz kaldığı sorunlar dile getirilip bunlara birtakım çözüm önerileri getirilmekte ise de sorunların azalması yerine her geçen gün çocukların yaşadığı sorunlar artmaktadır.

Kamu görevlilerinin faili olduğu birçok çocuk ölümü cezasız kalmakta, failleri âdeta sistematik bir şekilde ödüllendirilip serbest bırakılmaktadır. Bunun en acı örneği, geçmişte, Uğur Kaymaz, Medeni Yıldırım davasında ve Roboski’de katledilen 17 çocuğun davasında görülmüştür. Kamu görevlilerinin çocuklara yönelik işlediği suçların cezasız kalması kamuoyunda “Faili kamu görevlisiyse fail cezasız kalacaktır veya ceza yoktur.” kanaati oluşturmaktadır.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bütün bunlara ilişkin pek çok veri var. Mesela, son olarak Gündem Çocuk Derneğinin yayımladığı bir raporda genel olarak Türkiye’de çocuklara yönelik, devletin negatif sorumluluğundan kaynaklanan, negatif görevlerini yerine getirmemesinden kaynaklanan istatistikler var. Örneğin, bu rapora göre 2005 yılı içinde yargısız infaz sayısı 61, silahlı çatışmada 1, çatışma atıkları, askerî mühimmat ve mayın gibi nedenlerle ölen çocuk sayısı 5.

Yine, kamu görevlilerinin ihmali sebebiyle yaşam hakkı ihlalleri var. Mesela, eğitim hizmeti alırken 15 çocuk, sağlık hizmeti alırken 11 çocuk, barınma hizmeti alırken 8 çocuk, kapatılma veya alıkonulma yerlerinde 1 çocuk, sokakta 1 çocuk; toplamda 103 çocuk; 2015 yılı içinde devletin negatif görevlerini yerine getirmemesinden kaynaklı çocuk kayıpları söz konusu.

Aynı şekilde devletin bir de pozitif görevlerini yerine getirmemesinden kaynaklı raporda yer alan bilgiler var; mesela, intihar ve bombalı saldırılar sonucu 6 kayıp, nefret cinayetlerinde 1 kayıp.

Yine, ev içi şiddette 18 çocuk kaybı, akran şiddetinden 8 çocuk, çocuk cinayeti olarak 16 çocuk, çocuk evliliklerinden kaynaklı 4 çocuk, uyuşturucu kullanımından 4 çocuk, intihar kaynaklı 35 çocuk, bireysel silahlanma kaynaklı 30.

Yine, ihmal sonucunda yaşanan hak ihlalleri var. Mesela, trafik kazalarında 186 çocuk, bisiklet kazalarında 17 çocuk, ev içi fiziksel güvenlik ve ev kazalarından kaynaklı 62 çocuk, yangınlar nedeniyle 24 çocuk, zehirlenmelerden 20, elektrik ve yüksek gerilim çarpmalarından 7 çocuk, kentsel ve kırsal açık alandaki olaylardan 142 çocuk, iş yeri ölümlerinden 55 çocuk, iş yeri kazalarından 10 çocuk, afetlerden 4 çocuk, mülteci çocuk geçişi yapılırken –bu daha çok Suriye’den geçenler- 59 çocuk, mülteci çocuk işçi ölümleri 11, mülteci çocuk barınma merkezlerinde 6 ve diğer nedenlerle 26, bir de ayrıca Türkiye’de yabancı ölen çocuk sayısı 6 ve toplamda 875 kayıp söz konusu.

Bu istatistiklerde izah ettiğimiz veriler devletin negatif veya pozitif sorumluluğunu yerine getirmemesinden kaynaklı ölümler yani adli vakalardan veya sair kazalardan kaynaklanan çocuk ölümlerini ayrı tutuyoruz.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, sadece yasaların Mecliste onaylanması veya salt vize serbestisi kaygısıyla... Mesela 1995 yılında imzalanan bu önümüze gelen sözleşme, 2002'den bu tarafa iktidarda olan AKP Hükûmeti tarafından nedense bu Meclise getirilmiyor. Toplam on dört yıldır iktidarda. On dört yıl boyunca bu yasa aslında imzalanmış, uluslararası devletlerce uygulamaya geçirilmiş ama yirmi yılı aşkın bir süredir Meclis huzuruna getirilmiyor ama son işte hazirana iki ay kala apar topar salt vize serbestisi kaygısıyla, buna yetiştirelim kaygısıyla tartışılmadan -gerekli samimiyet ve inançla getirilmiyor- şekli bir görev, Avrupa Birliği'ne karşı diplomatik bir avantaj elde etme kaygısıyla getirilen bu yasa dileriz, umarız salt bu saikle getirilmiş olmasın, pratikte, uygulamada da, buna uygun iş mevzuatımızda da var olan yasalar hayata geçirilsin, tatbik edilsin ve çocukların uluslararası boyuttaki koruması ülke içinde de gerçekleşmiş olsun diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Oylamaya geçmeden önce karar yeter sayısı talebi vardır.

2'nci maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Karar yeter sayısı vardır, madde kabul edilmiştir.

Şimdi 3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3.- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adıyaman Milletvekili Behçet Yıldırım konuşacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Yıldırım.

HDP GRUBU ADINA BEHÇET YILDIRIM (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

280 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesi üzerinde partim ve grubum adına görüşlerimizi belirtmek üzere söz almış bulunmaktayım.

Konuşmama başlamadan önce dün Ankaragücü-Amedspor maçında yapılan ırkçı ve faşist saldırıyı şiddetle kınadığımı belirtmek istiyorum. Kim bu şiddet ortamını yaratmışsa bunları da şiddetle kınıyorum.

Velayet sorumluluğu ve çocukların korunması hakkındaki bu yasa tasarısı özellikle çocuk haklarıyla ilgilidir. Sözleşme içeriğinden önce, söz konusu çocuklar olunca ülkemizin karnesini bir değerlendirmek gerekir.

Sözlerime Yaşar Kemal'in şu cümlesiyle başlamak istiyorum: “Zamanın bütün yaraların ilacı olduğu büyük bir yalan. Zaman öldürülmüş bir çocuğun yaralarını iyileştiremez.”

Çocuk haklarına ilişkin olarak Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, iç hukukun ayrılmaz ve tartışılmaz bir parçasıdır ve temel haklar ve özgürlüklerle ilgili mesele söz konusu olduğunda iç hukuka üstünlük taşımaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, devletlere, silahlı çatışma ortamlarında çocukları bütün zararlardan koruma ve haklarını güvence altına alma yükümlülüğünü getirmiştir. Devletler, silahlı çatışma ortamlarında sivilleri ve özellikle çocukları korumak ve her türlü işlemden çocuğun yararına öncelik vermekle yükümlüdür. Sadece savaşlarda değil, her türlü silahlı çatışma ortamında, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 38'inci maddesi başta olmak üzere, tamamı askıya alınmaktadır.

Uluslararası sözleşmeleri sadece imzalayan bir ülke konumundayız. Bunu, kendi ülkesinin vatandaşları ve çocuklarını koruma gibi bir önceliğimiz yoktur. Öyle bir hâle geldik ki, Avrupa Birliği ve uluslararası camianın baskısı olmasa demokratik değerleri benimseyen tek bir yasa çıkarmayacağız. Bütün özgürlükçü yasalarımızı Avrupa Birliği mevzuatına uyum ve raporlarda belirtilen eleştirileri kâğıt üzerinde karşılamak üzere düzenliyoruz ve insanlığın ortak değeri olacak hak ve özgürlükler konusunda imzaladığımız her türlü uluslararası belge sadece kâğıt üzerinde kalmakta ve ne yazık ki uygulamaya yansımamaktadır. Bunun başlıca sebebi, hak ve özgürlükleri içselleştirecek, demokratik değerleri savunan bir siyasi iradenin olmayışıdır. Hiçbir hak yoktur ki mevzuata işlenebilsin. Ancak, kafalara, ruhlara işlenebilmesi için ayrı bir empati, ayrı bir hoşgörü, ayrı bir olgunluk gerektirmektedir.

Bakın, demokratik değerleri içselleştiren bir siyasi irade döneminde çocukları koruyan düzenlemelere imza atıyoruz ya, çocukları koruyoruz ya, eğer çocukları korumuş olsaydık 2013 yılında polis tarafından gaz fişegiyle yaşam hakkı ihlaline uğrayan 15 yaşındaki Berkin Elvan ölmezdi.

Avrupa'ya ulaşabilmek için Akdeniz'i geçerken yaşanan kazalarda ölenlerin yüzde 30'u mülteci çocuklar ve bu çocukların ölümünü engellemek için Avrupa'dan para isteyen bir ülkeyiz. Ege'de karaya vuran, Aylan Kurdi'nin cesedi değil, Hükümetin vicdanıdır. İstenseydi, sıkı bir denetimle o kadar çocuk Ege sahillerinde ölmezdi, denizlerde boğulmazdı.

Yine, savaşın en büyük mağdurları çocuklardır. Sokağa çıkma yasağı uygulamaları sonrasında yaklaşık 500 bin çocuğun en temel yaşam ve sağlık hakkının ihlal edildiği bildirilmektedir. Yüzlerce çocuğun yaşamını yitirdiği belirtiliyor. Annesinin kucagında çocuklar öldürüldü; çocuklar, sokak ortasında yatan annesinin cenazesini günlerce seyretmek zorunda kaldı. Çocuk cenazeleri derin dondurucularda bekletildi. Cizre'deki ablukada halk çocuklarımız için bizden su ve mama getirmemizi istemişlerdi. Vekil olarak bu işi üstlendiğimi güvenlik birimlerine söyledim. Yanımda mama ve su vardı, "Hayır, götüremezsin." dediler. "Hekimim, götüreyim, ambulansla gideyim." dedim, maalesef abluka altındaki oradaki çocuklara bir su ve mama bile ulaştıramadım. Ölümünden ve yaralanmalardan kurtulabilen çocukların evleri, sokakları, okulları yani güvenlik alanları havan topları, füzeler, mermiler ve bombalarla yıkılmaktadır. Çocukların bir kısmı, bu yıkımı geride bırakarak göçmekte, yoksulluk ve yoksunluk içerisinde yaşamaya çalışmaktadır.

Çocukları korumanın en kestirme yolu barışçıl bir ortamı sağlamaktan geçmektedir. Çocuklar için yükümlülüğümüz silahların susturulmasını gerektirmektedir. Çocukları koruyoruz ya, örnek kabilinden çok acı iki olayı hatırlatayım sizlere. Pozantı Cezaevi taciz, tecavüz iddiaları ne oldu? Pozantı'da tecavüz olayında, örneğin, sanıklar beraat etti ve genelde kamu görevlileri bu tür suçlarda cezasız kalmaktadır. Bu olaylarda genelde devlet kurumları, eğitim kurumları, bazen olayı kapatma ve görmezden gelmeye yönelebilmektedir. Bilindiği üzere, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu konuyla ilgili "Buna bir kere rastlanmış olması hizmetleriyle öne çıkmış bir kurumumuzu karalamak için gerekçe olamaz. Biz Ensar Vakfını tanıyoruz, hizmetlerini de takdir ediyoruz." açıklamasıyla âdeta çocukları değil, vakfı koruyarak hiç çekinmeden çocuklara yönelik cinsel istismarı ve tecavüzleri meşrulaştırmaya gidebilecek beyanlarda bulunmuştur.

Ayrıca, Bakana şunu söylemek isterim: Bu bir kez olmadı, bu iktidar döneminde çocuk ve taciz olayları onlarca oldu. Pozantı Cezaevini unuttunuz mu? Bugünkü tavrın sonucu ne oldu biliyor musunuz? 2012'de Pozantı Cezaevine konulan çocuklara taciz ve tecavüz ettiği ortaya çıkan zanlılar hakkında açılan dava takipsizlikle sonuçlandı. Ülkede çocuklara yönelik istismarın önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması noktasında ihmali bulunan ve çocuk istismarıyla anılan vakıflar hakkında yaptığı açıklamalarla sorumluluğu bulunan vakıfların cezasız kalacağı konusunda kamuoyunda ciddi bir endişe ve güvensizlik yaratan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu hakkında

verdiğimiz gensoru iktidarın oylarıyla reddedilmiştir. Demokratik ülkelerde istifa sebebi olan bu uygulamalar istifa etmek yerine, suçta ihmali olanları savunabilecek, onları koruyabilecek bir duruma gelmiştir. Çocukların yoksulluğundan ve yoksunluğundan çocuklara karşı işlenen suçlarda bir numaralı sorumlu devlet ve devleti idare eden hükûmetlerdir. Devletin, Hükûmetin çocukların yararını koruma yükümlülüğü mevcuttur. Ortada çok vahim iddialar var ve çocukların tacize, tecavüze uğradığı iddiaları var ve Bakanın önceliği Ensar Vakfını aklamaya yönelik beyanlarda bulunmak olmamalı.

İşte, çocuklara verdiğiniz önemin tablosu Pozantı Cezaevi ve Ensar Vakfı iddiaları hakkındaki tutumunuzla gün yüzüne çıkmıştır. Bu nedenle, ne yazık ki biz çocuklarımızı koruyan, çocuklarımızın yararını gözeten bir ülke değil; çocuk ölümlerine, çocuk tacizlerine seyirci kalan ve yer yer çocuk ölümlerine, çocuk tacizlerine farkında olarak veya olmayarak zemin hazırlayan bir ülkeyiz. Bütün bu onur kırıcı uygulamaların bir numaralı sorumlusu icra makamında olan Hükûmettir. Kendi adıma bu Meclisin bir üyesi olarak çocuklarımızı ölümlerden ve tacizlerden koruyamadığımız için de bütün çocuklarımızdan özür diliyorum. Umarım Hükûmet de kendi sorumluluğunun farkında olup bu çocuk ölümleri ve tacizleri nedeniyle özür diler ve sorumluluğunu hatırlayarak bir an önce yaşanan bu vahşetin hesabını verir.

Sözlerime Nazım Hikmet'in Bulutlar Adam Öldürmesin şiirinden bir dörtlülle son vermek istiyorum: "Koşuyor altı yaşında bir oğlan/ Uçurtması geçiyor ağaçlardan/ Siz de böyle koşmuştunuz bir zaman/ Çocuklara kıymayın efendiler." diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Böylece, tasarının maddeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının tümü açık oylama tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için öngörülen üç dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 206

Kabul : 206 (x)

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana

Kâtip Üye

Özcan Purçu

İzmir"

Böylece tasarı kanunlaşmıştır, hayırlı uğurlu olsun.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa ekli.

Şimdi, 2'nci sırada yer alan, Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/698) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (x)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Komisyon raporu 281 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde gruplar adına ilk söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Burcu Çelik Özkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çelik Özkan. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA BURCU ÇELİK ÖZKAN (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu üzerine grubum adına konuşma yapmak üzere söz almış bulunmaktayım. Ancak, öncesinde ben Başkan, sizden sessizliği sağlamanızı rica edeceğim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın hatip kürsüde konuşmalarına başladı. Sessiz olalım lütfen.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Devamla) – Şimdi, nafaka sürecine nasıl gelindiğine dair herkesin az çok bir fikri vardır. Öncesinde, elbette ki ortada bir evliliğin olması gerekir ve akabinde de bu evliliğin boşanma süreciyle karşı karşıya kalması gerekir ki nafakadan bahsedebilelim.

Şimdi, günümüzde evliliklerin teşvikini sağlamaya çalışan iktidarın politikaları ne yazık ki evliliklerin uzun sürmesine sebebiyet verememektedir, engel olmaktadır. Şöyle; iktidarın aileye yönelik yaptığı tüm düzenlemelerin hemen hepsi aileyi antidemokratik bir yapı hâline getirme çabasıdır. Nafakanın tahsil mevzusunun ortaya çıkması için az önce bahsettiğimiz gibi, elbette ki bir evlilik sözleşmesinin olması gerekir. İktidar partisinin politikalarının evlilikler ve boşanmalar üstündeki tahakkümü gün gibi ortadadır.

Erken yaşta evlilikler ülkemizin en büyük sorunlarından biridir. Özellikle kadınların toplumdaki eşitsiz konumunu pekiştirmekte, kadınların yaşamsal imkânlarının ve hayat tercihlerinin azalmasına sebep olmaktadır. İktidarın 3 çocuk politikasındaki amacı, kadınları doğurmaya teşvik ederek çalışabilir nüfusu yüksek tutup iş gücü piyasasının genişlemesini desteklemek ve böylece ücretleri düşürmektir. Evdeki kadın hem çocuklara bakacak hem düşük de olsa ek gelir getiren faaliyetlerle hane halkının ölmeden ayakta kalmasına yardım edecek.

Elbette aile içi cinsiyete dayalı iş bölümü kadının üzerinden şekillenmektedir. Kadınlar daha fazla çocuk yaptıkça bu çocukların bakımını karşılama yükü ailede ve tabii ki kadının üzerindedir. Kadınlar çocuk doğurdukça giderek iş gücü piyasasından çekilecek ve evlere kapanacaktır. Peki, çalışmaya devam eden kadınlar ne olacaktır? Zira, bütün kadınların ilk önce birer anne olduklarının söylendiği, dahası hissettirildiği bir toplumsal düzende çalışan kadının anne olma yükünden kurtulmuş kadın olduğunu kim iddia edebilir? İktidar, kadınlara “Çocuk yapın.” diyerek kadın bedeninin üzerinde daha fazla tahakküm geliştirmek istemektedir.

(x) 281 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Herkesi evlendirmeye niyetli bir iktidarımız var, öyle ki üniversite öğrencilerine evliliğe teşvik için maddi destek sunulması bu politikalarından sadece bir tanesidir. Hepinizin bildiği üzere, 2013 yılında üniversite öğrencilerine evlilik kredisi verildi 10 bin TL. Bunun yanı sıra, evli olan üniversite öğrencilerine yurt imkânı sağlandı. Henüz gençlik yıllarında olan ve hayata dair hiçbir deneyimi olmayan öğrencileri evliliğe özendirme ve bunun üzerinden borçlandırma mantığını anlamak mümkün değildir.

Genç kadınların iş alanlarının daraltılıp evliliğin tek seçenek olarak dayatılması da yine önemli bir sorundur. Hükûmet bu dönem, kadınları ilgilendiren çok önemli yasa tasarılarını torba yasa yöntemiyle Meclis gündemine getirmektedir. Analık izni, kadınları yarı zamanlı çalıştırma, özel istihdam büroları ile kiralık işçilik uygulamasına dair düzenlemeler kadınların sosyal ve ekonomik yaşamdan temelden uzaklaştırılmasını öngörmektedir. Kadınların istihdama katılım oranının yükseltilip destekler biçiminde görünen ilgili tasarılarla esasında kadınların istihdama katılımını koşullara bağlayarak daha da esnek hâle getirmektedir. Tasarılarla kadınların istihdama katılımı değil, istihdamda yer alan kadınların çocuk doğurması teşvik edilmektedir. Kadınların iş alanlarından uzaklaştırılması için her türlü yasa ve mevzuatı önümüze koymaktasınız.

Bunun yanı sıra, kadına ev kadını olmaktan başka anlam yüklemeyen Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız var. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve başında olan Sayın Bakan Sema Ramazanoğlu'nun bugüne kadarki açıklamaları ve tutumu, ne yazık ki, kadınlara ev kadını olmaktan başka anlam yüklememektedir. Bu sebeptendir ki Halkların Demokratik Partisi olarak kadın bakanlığının kurulması yönünde ısrarlı önerimiz devam etmektedir. Çünkü önerdiğimiz bu bakanlığın ülkedeki kadın ve çocukların sorunları üzerinde özel ve gerçekçi çalışma yürütmesi amaçlanmaktadır.

Yakın zamanda bir kamu spotu yayınlandı. Bu kamu spotunda, öyle düşünün ki, yapmamız gereken, çocuklara yaşama sevincini, hayata tutunma umudunu ve gelecek kaygısını gidermekten bu kamu spotunda -ben şahsen “çocuk” ve “gelin” kelimesini bir arada kullanmayı hiç sevmeyen ve doğru bulmayan biri olarak ancak anlatmanız noktasında- ne yazık ki “çocuk gelin” dediğimiz görüntüleri, yayınları bu kamu spotlarında izledik. Bunlar da yine Hükûmetin politikalarıyla doğru orantılı yayınlardır.

Ancak bunların hiçbir tanesi evliliklerin kısa sürmesine ne yazık ki engel olamadı. Şöyle ki: Bir de bizim nafaka sürecine gelene kadar bir boşanma sürecini geçirmemiz gerekiyor. Boşanmalarla ilgili başvuruların yüzde 70'e yakınının kadınlar tarafından yapıldığı ve öncelikle sebeplerinin kültürel, sosyolojik, ekonomik ve toplumsal olarak aslında cinsiyete dayalı sebepler olduğu açıktır. Bu anlamda Hükûmet, şayet boşanmaları önlemek istiyorsa cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar da yapması gerekmektedir. Türkiye’de boşanma Hükûmet açısından öncelikli bir sorun olabilir ama bizim açımızdan öncelikli bir sorun olarak ortaya çıkmamaktadır. Hükûmet bir iyileştirme yapmak istiyorsa, kadın ve çocuklara yönelik psikolojik destek verme, hukuksal hizmetlere ulaşmayı kolaylaştırma, kadınların SGK’dan yararlanmaları için çeşitli çalışmalar ve düzenlemeler yapması gerekmektedir. Bunlar nafaka tahsilini de etkileyen faktörlerdir. İktidarın politikaları, teşvik ve çabaları, olağanüstü desteğine rağmen ülkede evlilikler uzun sürmemektedir.

Şunu söylemek lazım: Politikalarınız açık ve net bir şekilde mutsuz ve umutsuz bir toplum yaratmaktadır. Bireyleri evliliğe teşvik eden politikalara rağmen boşanma oranı son on yılda yüzde 38 artmıştır. TÜİK raporuna göre 2015 yılına yansıyan sonuç ise bir yılda, sadece bir yılda boşanmanın yüzde 5 artmış olduğudur. Özetle, iktidarın, bu politikaları kendi süzgecinden geçirmesi ve kadın endeksli bir politika yürütmesi elzemdir.

Gelelim tasarının konusuna: Nafaka. Hukuk fakültelerinde ne kadın hakları ne çocuk hakları diye bir ders vardır. Bunlar kendine özgü haklar ve çağımızda pozitif ayrımcılık gerektiren haklardır. Yani insan haklarının ötesinde bu kişilere özel haklar verilmesi gerekmektedir ki toplum gerçekten ileriye gidebilsin. Hukukçular ya da boşanma sürecine tanık olanlar nafaka sürecinin nasıl işlediğini bilir. Nafaka genelde çocuk ve kadın lehine hükmedilmektedir. Bazı istisnai durumlarda erkekler de nafaka hükümlerinden yararlanabilmektedir. Boşanmaların daha çok ekonomik sebeplerle gerçekleştiği ülkemizde yüklenen nafaka yükümlülüğünün yerine gelmemesi doğal bir sonuçtur. Tahsil edilemeyen nafakalar doğrudan icra yoluyla tahsil edilmeye çalışılmaktadır. Ancak bugün icra dairelerine gittiğimizde, icra dairelerinde bulunan dosyalara biraz baktığımızda, bir komisyon kurup oraya bir inceleme yaptığımızda göreceksiniz ki icra dosyalarının büyük çoğunluğu yine tahsil edilemeyen nafaka dosyalarıdır.

Bu noktada, nafaka yükümlüsü -burada da kalmıyor- şayet nafaka alacaklısı talep ederse, önerisi olursa, hepinizin bildiği üzere, nafaka yükümlülüklerini yerine getirmemekten kaynaklı olarak tutuklanabilmektedir de. Şu anki yasalar ve sistem ve uygulama hem kadını hem çocukları hem de nafaka yükümlüsünü olumsuz noktada etkilemekte ve mağdur etmektedir.

Kanun tasarısı elbette uygulanabilir olması hâlinde anlamlıdır. Bir, siz “Daha çok çocuk yapın.” dediğiniz bir topluma önce bu çocukların geleceklerini nasıl inşa edeceğinize dair politikalarınızı açıklayın. Böyle bir politika var mı? Yok.

İkincisi, emin olun ki nafaka borcunu ödeyemeyen ve belki de tam tersi, nafaka borcunun ödenmesini... Yani nafaka alacaklısı olarak şu anda ülkemizde sayısız insan şu soruyu size açık, net bir şekilde sorar: Siz daha henüz iç hukukta yani ülkenizdeki nafaka tahsilini sağlayamıyorken uluslararası düzlemde, uluslararası alanda nafaka tahsilini salt bir sözleşmeye taraf olmakla çözebilecek misiniz diye bir soruyla karşılaşmanız bizce çok doğal.

Sadece sözleşmelere taraf olmak kronik hâle gelen bu tahsil meselesini ne yazık ki çözemez. Nafakası ödenmeyen çocuğun mağduriyeti ise ayrı bir vaka. Bu çocuk -babaysa bu nafaka yükümlüsü ya da anneyse, fark etmiyor- kendisiyle ebeveyni yani annesi babasıyla olan ilişkisini sadece bu bağa bağlıyor yani hukuki olarak sadece bu bağla kendisini bu kişiye karşı bağlı görüyor. Aslına bakarsanız, mesele, çocuğun eğitim, sağlık, gıda ihtiyaçlarının karşılanması. Düşünün ki bir evlilik ekonomik sebeplerle bitti ve bir baba ya da anne asgari ücretle geçiniyor ve buna rağmen de mahkeme ayda 200 lira, kim yükümlüyse ona bu nafakayı ödeme kararını veriyor. Bu noktada, zaten evlilik ekonomik sebeplerle bitmişken, bu yükümlülüğe sahip olan kişinin bu nafakayı ödemesini nasıl bekleyebilirsiniz ki?

Bütün bu tasarılar, bütün bu hızlı bir şekilde yasalaştırılmaya çalışılan mevzuların hepsi elbette -burada günlerdir söylüyoruz- AB uyum süreciyle alakalı ve elbet tabii vize muafiyetiyle ilgili. Belli bir sistemin alt zeminini oluşturmak adına hızlı hızlı kanunlaştırılmaya çalışılan tasarılar bunlar. Sağlıklı bir alt komisyon çalışmasından uzak, üzerinde yeterince tartışma yürütülmemiş olması tasarının en büyük eksikliği.

Alt komisyon çalışmaları, hepiniz biliyorsunuz, parmak usulüyle yapılıyor yani alt komisyonlarda da yine buradakinden farksız. Buradaki herkes bir komisyona üye. Alt komisyonlarda çalışmalar, bizlerin farklı önerileri, eğer iktidar partisinin üyeleri fazlaysa ne yazık ki görüşülmeden askıya alınıyor, tartışılmıyor bile. Bu noktada, muhalefet partilerinin iyileştirici bir önerisi olsa dahi, ne yazık ki hiçbir önerinin görüşülmediği alt komisyon çalışmalarına hepimiz tanığız. Milletvekillerinin alt komisyonlara üyeliği ve oradaki çalışmalarına, dediğimiz gibi, hepiniz tanıksınız. Bu noktada, iktidar partisi hızlı bir şekilde bu yasaları, bu tasarıları kanunlaştırmaya çalışıyor olabilir. Ancak gelecek günler için, belki evlatlarımız ve çocuklarımız için sağlıklı bir yasa çalışması yapmamız gerekmektedir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler epeyce fazla. Özellikle çocuk haklarına dair uluslararası nitelikte olup da taraf olmadığı -ülkenin, Türkiye'nin- aslında hiçbir sözleşme yok, imza atmadığı herhangi bir anlaşma bulunmamakta. Bunlardan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, CEDAW yani uzunca tanımı Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında, Türkiye'nin uyması gereken düzenlemeler bu sözleşmeler kapsamında hüküm altına alınmıştır.

Burada, özellikle CEDAW'ın 6'ncı raporuna istinaden birkaç kelam etmek istiyorum. Bu raporda, Türkiye'deki erken ve zorla evliliklerin sürdürülmesinden duyulan endişe açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu noktada, aslında, bakarsanız, iç hukukta da geçmişe nazaran değişiklikler yapılmadı değil; burada asıl sorun, alınan tedbirlerin uygulanmasında karşımıza çıkmaktadır. Bu tedbirler yeterli değildir. Sadece sözleşmelere taraf olmak ne yazık ki bu ülkede sözleşmelerin uygulandığını göstermemektedir. Elbette ki çocuk nafakalarının ve aile nafaka türlerinin tahsili, boşanma sebebiyle yoksulluğa düşen taraf açısından önemlidir. Ancak şunu herkes kabul etmelidir: Çocukların tüm haklarını en başta koruması gereken devlettir, en üst merci bu noktada devlettir. Bunun yanında, bu Parlamento çatısı altında bulunan ve inisiyatif sahibi olan, bu konuda, herkes, hepimiz, birey olarak bizler, sizler, hepimiz ayrı ayrı, çocukların tüm haklarını koruma noktasında sorumluluk sahibiyiz.

Elbette, çocuk haklarını konuştuğumuz bir gündemde, çocukların yaşam haklarını da konuşmak gerekir. 2015 yılında, az önce, yine, vekil arkadaşımız belirtti, 875 çocuk -şurası çok önemli- önlenebilir sebeplerden dolayı yaşamını kaybetmiştir. Bunun yanı sıra, ülkedeki çatışmalı süreçte, ablukaların devam ettiği bölgelerde hayatını kaybedenlerin çoğu da çocuktur. Az önce iktidar sıralarından bir vekil arkadaş "Onların hepsi terörist." dedi.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Sorumlusu sizsiniz, sorumlusu!

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Devamla) – Burada günlerce çocukların ismini zikrettik. Hepsinin yaşını, nasıl hayatlarını kaybettiklerini, nasıl katledildiklerini anlattık. Tekrar tekrar buraya asla girmeyeceğiz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Katledilen çocuklara "terörist" diyen... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

BURCU ÇELİK ÖZKAN (Devamla) – Sadece üç aylık Miray bebeğin ismini burada tekrar anmak gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada, ablukalar... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, çok önemli bir şey söyleyeceğim, bakın, herkes vicdanıyla dinlesin.

Ablukalar altında hayatını kaybeden çocuklar da, bugün enkaz üstünde, yine, bu ablukalar devam ederken evleri başlarına yıkılan ve enkaza dönen evlerin üstünde bekleyen çocuklar da, 23 Nisanda sarayda, savaşta etkilenen çocuğun gözyaşları da tek bir şeyi gösteriyor: Bu ülkede artık barışın konuşulması gerekiyor. Bu çocukların hepsi ama hepsi sadece "barış" diyor.

Bu noktada, bu Parlamentoda yasalaşan tasarıların yaşam bulması, ülkenin savaş ve faşizm sürecinden onurlu ve kalıcı bir barışa giden yolu tercih etmesinden geçmektedir. Hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu ülkede toplumsal barışa giden yol, bugün yok sayılan Dolmabahçe mutabakatından geçmektedir. Dolmabahçe mutabakatı, eğer bilirsek, tüm kesimlerin sahiplenmesi gereken önemli bir haritadır. Daha fazla kutuplaşmanın ve iç savaşın derinleşmesine izin vermeden Parlamantonun sorumluluğunu yerine getirmesi önemlidir, elzemdir, çocuklarımız ve geleceğimiz için zaruridir.

Bu noktada, sevgili arkadaşlar, son olarak şunu söylemek istiyorum ben: Barışa giden bir yol yoktur arkadaşlar, barışın kendisidir yol olan. Umut ediyorum, bu duygularla hepiniz bu sorumluluğu alır ve gerekli çalışmayı yaparsınız.

Tekrardan hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ardahan Milletvekili Sayın Öztürk Yılmaz konuşacaktır.

Buyurun Sayın Yılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZTÜRK YILMAZ (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu konusunda grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Geri Kabul Anlaşması Avrupa Birliğinin vize serbestisi sağlamak için müzakere yapan aday ülkelere önerdiği bir şablon. Bu, özellikle son on yıl içerisinde Avrupa Birliğinin kriterlerini iyice sağlamlaştırdığı bir süreç. 72 tane kriter öngörülüyor; bu, kabul eden ülkenin ev ödevi gibi takdim ediliyor. 72 kriter yerine getirildikten sonra da süreç otomatikman tamamlanmıyor. Müsaadenizle teknik bazı bilgiler vermek istiyorum.

Şimdi, Sayın Başbakan 22 Nisanda açıklama yaptığında 72 kriterin çok büyük bir bölümünün tamamlandığını ve tek haneye düşürüldüğünü açıkladı. Ancak aynı gün TBMM AB Uyum Komisyonu Başkanı 55 kriterin yerine getirildiğini yani hâlâ 17 kriterin kaldığını belirtti ve yine aynı gün özellikle Avrupa Komisyonu yetkililerinden yapılan açıklamada ise Türkiye’nin sadece 19 kriteri tam olarak yerine getirdiği, 72 kriterden sadece 19 kriteri yerine getirdiği açıklandı. Dolayısıyla, bu bir görecelilik, nasıl değerlendirildiğine bağlı süreç. Yani bizim ev ödevini yerine getirmemiz gerekiyor, değerlendirmeyi ise Avrupa Birliği Komisyonu yapacak. Komisyon -önümüzde çok az bir süre kaldı- mayıs ayında ilk değerlendirme raporunu sunacak. Değerlendirme raporundan olumlu bir yeşil ışık çıkması hâlinde bu otomatik olarak Türkiye’ye vize serbestliği tanınması anlamına gelmiyor. Bu raporun, bu defa, Lizbon Anlaşması gereği geliştirilen “codecision” dedikleri ortak karar alma mekanizması çerçevesinde Avrupa Birliği Parlamentosuna gitmesi gerekiyor. Avrupa Birliği Parlamentosunda, Türkiye ile yapılan “Mülteci Anlaşması” olarak takdim edilen bu anlaşmanın çok fazla eleştirildiğini, eleştirenlerin buna uygun bakanlardan daha fazla olduğunu –sayı olarak- biliyoruz. Dolayısıyla, buradan nasıl bir sonuç çıkacağını göreceğiz. Velew ki buradan olumlu bir sonuç çıksa bile bu yine bu “codecision” yani ortak karar alma mekanizması çerçevesinde otomatik yürürlüğe girmiyor süreç. Bu defa Avrupa Konseyinin de “qualified majority” yani nitelikli çoğunlukla karar vermesi gerekiyor.

Süreç, hayli uzun. Dolayısıyla, haziran ayı içerisinde bu değerlendirmelerin yapılması, bu kararların alınması ve olumlu bir kararın çıkması kolay olmayacak gibi görünüyor. Esasen, 18 Martta Türkiye-AB açıklamasında da bu belli. Doğrudan, “Bu 72 kriter konusundaki yasalar kabul edildiğinde...” demiyor. Bunun hızlandırılmasından yani vize serbestliğine giden sürecin hızlandırılmasından bahsediliyor. Vize sürecinin, otomatik olarak vize serbestisinin sağlanacağı söylenmiyor. Çok nüanslar var bu anlaşmada. Dolayısıyla, biz ne kadar koşturursak koşturalım 4 Mayıs’tan itibaren Avrupa Komisyonunun vereceği rapor ve daha sonra Parlamentonun alacağı karar ve Avrupa Konseyinin akabinde vereceği karar belirleyici olacak. Eğer bütün bu süreç olumlu tamamlanırsa, olumlu sonuçlanırsa Türkiye’de vize serbestliği sağlanmış olacak.

Ancak, bu olayın teknik boyutu komisyon, komisyona kadar olan boyutu belki göreceli olarak teknik boyutu. Komisyondan sonra Parlamentoda ve Konseydeki görüşmeler siyasi bir süreçtir. Türkiye'ye vize verilmesi konusu, Türkiye'ye vize serbestisi tanınması konusu tamamen Avrupa Birliğindeki siyasi bir karar mekanizmasıdır, otomatik işlemeyecektir. Biz bir müzakere eden ülke olarak 2005 yılından beri müzakere edip Avrupa Birliğine bizden çok daha önce katılmış başka ülkelere sağlanan vize serbestliği ve Geri Kabul Anlaşması senkronizasyonunu incelediğimiz zaman, hakikaten Türkiye'nin sürecinin çok yavaştan alındığı, ağırdan alındığı, otomatik işlemediği ve bu sürecin esasen belki de bir süre sonra akamete uğrayacağı sonucu çıkıyor; umarız böyle olmaz.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, vize serbestliğinin sağlanmasından memnuniyet duyarız, Türk vatandaşlarının kuyruklarda rezil olmasına son verecek bu düzenlemeyi elbette destekleriz, destekleyeceğimizi daha o zaman Mecliste de açıklamıştık ancak sürecin, daha o gün belirtildiği gibi kolay olmayacağını da bilmemiz gerekiyor.

Avrupa Birliği tarafından baktığımız zaman, Türkiye'ye dönük bir çifte standart var. Süreç hep sulandırılıyor; Kıbrıs'la sulandırılıyor, sözde Ermeni soykırımıyla sulandırılıyor, başka konularla sulandırılıyor. Türkiye'nin müzakere süreci, olması gerektiği noktada tutulmuyor çünkü bir irade eksikliği var, bir irade gösterilmiyor. Avrupa Birliğinin bu yaklaşımı maalesef bizim de eleştirdiğimiz bir yaklaşım ancak bu sadece Avrupa Birliğinin yaklaşımıyla kalmıyor, Türkiye'de de Hükümet maalesef bu eleştirilere konu olmayacak düzenlemeleri yapma konusunda yeterince irade göstermiyor. Hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı, özellikle ifade hürriyeti, toplanma hürriyeti ve diğer alanlarda, temel hak ve özgürlükleri garanti altına alacak alanlarda, Avrupa Birliğinin eleştirmeye meyilli yapısını önleyecek düzenlemeler konusunda gerekli iradeyi maalesef göstermiyor. Hâl böyle olunca, iki tarafta da bu iradesizlik bir sonuç alınmasını engelliyor.

Bir başka konu arz etmek istiyorum: Şimdi, bize Avrupa Birliği süreciyle ilgili olarak haziran ayının sonuna doğru, en geç haziran ayının sonuna kadar vize serbestliğinin tanınacağı belirtiliyor; verilmediği zaman ne olacağı da sayın Hükümet tarafından açıklanıyor: "Biz de Geri Kabul Anlaşması'nı uygulamayız." deniliyor. Peki -teknik bir bilgidir- 18 Martta imzalanan yani o üzerinde mutabık kalınan anlaşmada sadece geri kabul ve vize yok, bir başka konu daha var. Ne var? Müzakerelerin hızlandırılması ve yeni fasılların açılması var. Peki, böyle bir adım atıldığı zaman biz tekrar ofsayta düşmüş olmuyor muyuz? Yanlış bir stratejiyle tekrar kenara itilmiş olmuyor muyuz? Biz bunu askıya aldığımız zaman yani bu anlaşmayı yaparken bunları düşünmek lazım. Böyle bir adım olmuyor; biz de bunu askıya aldığımız zaman, o zaman orada olan 33'üncü faslı da onlar bloke edecekler, başka fasılların açılmasını da onlar engelleyecekler. Dolayısıyla, bu senkronizasyon yapılırken yeterince hesaplama yapılmadı maalesef, biz bunu üzülerken gördük. Ve bu mültecilerle ilgili anlaşma hiçbir şekilde Türkiye'nin müzakere sürecine bulaştırılmamalıydı çünkü bizim müzakere sürecimiz zaten sıkıntılarla dolu, zaten zor ilerliyor, zaten bir sürü ön yargı var Avrupa'da Türkiye'nin üyeliğine karşı, aleyhte çalışan çok taraf var. Hâl böyleyken, bir de -mültecileri- sanki bunlarla ilgili yeterince adım atmasak müzakereler engellenecekmiş gibi bir noktaya getirdik kendi kendimizi, manevra alanımızı daralttık, şimdi koşuşturuyoruz "Bunu yetiştirecek miyiz?" diye. Burada kaldı on gün. Hepsini yetiştirsek bile Avrupa Komisyonu bakacak, "Bu, tam uygulanmamış." dediği anda nokta konuluyor. Biz yanlış bir yerden girdik ve yanlış sonuca gidiyoruz. Bizim müzakere sürecine kesinlikle bundan sonra hiçbir şeyi bulaştırmamamız lazım; zaten Kıbrıs bulaştırılmış, zaten sözde Ermeni soykırımı bulaştırılmış, zaten Ege adaları bulaştırılmış, iyi komşulukla başka ülkeler bulaştırılmış, bir bu kalmıştı, bu da bulaştırıldı. Dolayısıyla, bizim artık hakikaten, kendi ayağımıza kurşun sıkmaktan vazgeçmemiz

lazım. Biz vize serbestisi sağlamak istiyorsak, bunu mülteciler konusunda ayrı bir paket yapmalıydık; onların istediği gibi, onların işine yarayan bütün konuları da tek bir pakete koymamalıydık; şimdi işin içinden çıkamayacağız.

Bir başka konu -söz almışken belirtmek isterim- Türkiye'nin şu anda ulusal güvenliğine yönelik bir saldırı oluyor. Terör örgütü Suriye'den Kilis'imize saldırılar düzenliyor, insanlarımız ölüyor. İnsanlar artık korkudan dışarı çıkamaz hâle geldiler. Okullar tatil olmamasına rağmen -dünkü bilgi-çocuklar gidemiyor. Halkta bir panik var “Acaba bizim kafamıza da Katyuşa roketleri mi düşecek?” diye. Bizim ciddi manada bir tedbir almamız gerekiyor. Bu, Türkiye'nin bir şehrine yönelik saldırı değildir, Türkiye'ye dönük bir saldırıdır. Bunun adını koymak lazım ve buna uygun tedbir almak lazım. Türkiye'ye niye saldırı oluyor? Türkiye'ye bir terör örgütü saldırı yapıyorsa bu terör örgütünü de afiş etmeli ve ona ilişkin en sert tedbiri almalıyız. (CHP sıralarından alkışlar)

Türkiye böyle bir ortamda, maalesef, terör örgütünün hedefi hâline getirilip, Türkiye'nin sınır güvenliği, insanların can ve mal güvenliği hiçbir zaman tehlikeye atılamaz. Biz buna izin vermemeliyiz ve bu konuda alınacak tedbirler konusunda da biz gerekli desteği veririz. Mesele Türkiye'nin güvenliği, huzuru, vatandaşlarımızın huzuru olduğu sürece her konuda biz destek veririz. Bu konuyla ilgili de Hükûmetin, Kilis'te ne oluyor, niye bu roketler atılıyor, kim atıyor bunları, amaç ne, bunları açıklamasını bekliyoruz. Bu konuyla ilgili Meclise bilgi verilmesinden memnuniyet duyacağımızı, Hükûmet açısından da bunun esasen bir zorunluluk arz ettiğini belirtmek isterim.

Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum...

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istedim ama...

BAŞKAN – Bir sonrakinde dikkate alırız.

1'inci maddeyi okutuyorum:

ÇOCUK NAFKASI VE DİĞER AİLE NAFKA TÜRLERİNİN ULUSLARARASI TAHSİLİNE İLİŞKİN SÖZLEŞMEYE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) “Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşme”ye çekince ve beyanlarla katılmamız uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1'inci madde üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak.

Buyurun Sayın Parsak. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEHMET PARSAK (Afyonkarahisar) – Aziz Türk milleti, saygıdeğer milletvekilleri; 281 sıra sayılı Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'yla ilgili olarak Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, aile, toplumun huzurunu ve güvenini tesis eden en değerli kurumdur. Ailenin, muhabbet ve merhametten beslenen sağlam temeller üzerinde yükselmesi, dengeli ve sağlıklı bir ilişki ağına sahip olması, sadece bireyin değil, bir neslin güvencesi anlamına gelmektedir.

Değişimin bunaltan bir hızla yaşandığı günümüzde, toplumun yapı taşı olan ailenin ciddi sorunlarla başa çıkmak zorunda kaldığı önemli bir gerçektir. Sadece ebeveynler değil, çocuklar, gençler, hatta dede ve nineler, hayatın akışı içerisinde aile sorunlarıyla baş başa kalarak yıpranmaktadır. Yüce Allah, Nisa suresi 35’inci ayetikerimesinde şöyle buyuruyor: “Eğer eşlerin arasının açılıp birbirinden ayrılacaklarından endişe ederseniz, bu takdirde, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden de bir hakem tayin edin. İki taraf da işi düzeltmek dilerse Allah, aralarını bulur ve onları uyuşmaya muvaffak eder. Şüphesiz, Allah, her şeyi hakkıyla bilendir ve her şeyden hakkıyla haberdar olandır.”

Nitekim, eski Türklerde de aile müessesesi toplumsal yaşamda önemli bir yer tutmuş, Türk sosyal hayatı, aile ve akrabalık bağları üzerine kurulmuştur. Türk aile yapısı, binlerce yıl, varlıkta ve yoklukta birlik ve dayanışma içinde yaşamıştır. Türk kadını da en az erkekler kadar kıymetli görülmüş, gerek aile içerisinde gerek devlet yönetiminde önemli görevler üstlenmiştir. Tıpkı erkeği gibi ata binen, silah kullanan, avcılık yapan Türk kadını, kuvvet, tahammül, gayret, azim ve cesaret bakımından erkeğin evdeşi ve gerçekten eşi olmuştur.

Türk aile yapısının ve Türk kadınının önemi, her savaşta bir kez daha anlaşılmış, Türk milleti, son olarak Kurtuluş Savaşı’nda, kadın, erkek, yaşlı, çocuk demeden cepheye koşmuş ve toplumsal dayanışmasıyla kahramanlık ruhunu bütün dünyaya bir kez daha göstermiştir.

Görüldüğü üzere, gerek yüce dinimiz İslam’da gerek Türk örf ve âdetlerinde aile kurumu önemli bir yere sahiptir. Dinimiz İslam ile Türk örf ve âdetlerinde bu derece önemli yere sahip olan aile birliğinin hukukumuzda ve yaşantımızda da aynı derecede ehemmiyeti kuşkusuzdur.

Sayın milletvekilleri, üzerinde görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nın kaynağı olan uluslararası sözleşme, 5-23 Kasım 2007 tarihleri arasında düzenlenen 21. Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı sırasında imzaya açılmıştır. Son zamanlarda Genel Kurulda görüştüğümüz tüm kanunlarda olduğu gibi bu kanun tasarısının kaynağı da ne yazık ki vize serbestisi diyalogu, Sayın Başbakanın deyimiyle Kayseri pazarlığıdır. 2007 yılında imzaya açılan uluslararası sözleşmeye ilişkin kanun tasarısının ancak 2016 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine gelebilmesinin iktidar için hızlı bir çalışma olduğu kuşkusuzdur.

Değerli milletvekilleri, elbette çocuklara ilişkin, aile yapısına ilişkin veya aile yapısının dağılması sonrası bireylerin hayatının devamını sağlayan nafaka müessesesine ilişkin her türlü olumlu kanun tasarılarını ve uluslararası sözleşmeleri görüşelim. Ancak şu hususun altını önemle çizmek isterim ki bu konularda Türk milleti bizden, Genel Kurula alelacele getirilen kanun tasarılarının gereğince tartışılmadan kabul edilmesini değil, aile yapısının devamını sağlayacak uygulamalar yapmayı, boşanmış ailelerin çocuklarını korumayı ve bu hususta gereken kanuni düzenlemeleri gerçekleştirmemizi beklemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumunun resmî verilerine göre 2015 yılında toplam 131.830 boşanma gerçekleşmiş ve bu boşanmayla sonuçlanan evliliklerden 13.073 tanesi sadece bir yıl, 4.814 tanesi ise bir yıldan daha az sürmüştür. Diğer yandan, bu evliliklerin 103 tanesi zina, 38 tanesi cana kastetme ve kötü muamele, 35 tanesi cürüm ve haysiyetsizlik, 210 tanesi terk etme, 57 tanesi akıl hastalığı, tam 128.152 tanesi ise şiddetli geçimsizlik nedeniyle sona ermiştir. Bu noktada şiddetli geçimsizlik nedeniyle meydana gelen boşanmaların sayısındaki bu olağanüstü yükseklik dikkatimizden kaçmamalı, bu boşanmaların arkasına gizlenmiş kötü ekonomik koşullar, aldatma ve kötü muameleye bağlı nedenler görmezden gelinmemelidir. Bu hâliyle geçimsizlik, hayatımızın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Ekonomik geçimsizlik, aile içi geçimsizlik, bireyler arası geçimsizlik gibi sorunlar ne yazık ki çağımızın çözüm bekleyen en büyük meselelerinden birisi hâline gelmiştir.

Ayrıca, seçim bölgesi olan Afyonkarahisar’da da 2015 yılında 981 çift boşanmıştır. Afyonkarahisar, boşanma sayısı en yüksek olan iller arasında ne yazık ki Türkiye genelinde 25’inci il durumundadır. Görüleceği üzere Türkiye’nin bir yıllık boşanma tablosu içler acısı bir hâldedir.

Sayın milletvekilleri, bir toplumda aile bütünlüğünün yapısı, o toplumu oluşturan değerler bütünüyle doğru orantılıdır. Yani toplum içerisinde yolunda gitmeyen bir şeyler varsa muhakkak bu eksiklik aile yapısına da yansımaya sebep olacaktır. Domino taşlarının sırasıyla yıkılmasına benzeyen bu sistem, ne yazık ki ülkemizde aile yapılarımızda da ortaya çıkmakta, toplumsal yaşamımızda büyük sorunlara neden olmaktadır.

Biraz önce verdiğim rakamlar haricinde şimdi sizlere yıllar içerisinde boşanma sayılarındaki artışa ilişkin çarpıcı rakamları da sunmak istiyorum.

Ülkemiz genelinde 2001 yılında 91.994 olan boşanma sayısı, 2002 yılında -küsurları atlayarak ifade edeyim- 95 bin, 2008 yılında 99 bin, 2009 yılında 114 bin, 2011 yılında 120 bin, 2015 yılında 132 bine yükselmiştir. Görüleceği üzere ülkemizdeki boşanma sayılarında 2002 yılından itibaren ciddi derecede artışlar görülmektedir. Bu artışların nedeniyse elbette açık ve nettir. Tam da burada biraz önce ifade ettiğim domino etkisi ortaya çıkmaktadır. Çünkü ülkemizdeki ekonomik sıkıntılar başta olmak üzere, işsizlik, eğitim sisteminde izlenen yanlış politikalar, toplumsal tedirginlikler, adaletle güvensizlik ve terör gibi unsurlar aile yapımızı doğrudan etkilemektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, tabii ki bu boşanmalar sonucunda en çok mağduriyet, muhakkak Türk milletinin geleceği olan çocuklarımız bakımından gerçekleşmektedir. Çocuklarımız nafaka almak değil, ailesiyle birlikte bir ömür mutlu ve mesut bir şekilde yaşamak istemektedir. Çocuk nafakası ve diğer aile nafaka türleri, elbette ki dağılmış bir ailenin her bir bireyi için önemlidir ancak hastaya kefen biçmek yerine hastayı hayatta tutmak birinci vazifemiz olmalıdır. Ayrıca, ülkemizde meydana gelen boşanma sayılarındaki ciddi artışlar ve nafaka mağduriyetleri, çocuk işçi sayılarının, evsiz çocuk sayılarının, evden kaçan ve suça sürüklenen çocuk sayılarının artmasına da neden olmaktadır. Bu hususlara ilave olarak çocuklarımızın madde bağımlısı olması da yıkılan yuvaların doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak, öncelikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının, deyim yerindeyse, vakıf avukatlığı yerine sadece kendi işini yapmasını tavsiye eder, izah ettiğimiz tüm bu sorunların çözümü için Hükûmetin acilen bir girişimde bulunması gerektiğinin önemini vurgulamak isterim. AKP Hükûmeti, ülkemizdeki ekonomik, sosyal, eğitimsel ve işsizlik sorunlarını çözmediği müddetçe boşanmaların sayısı artmaya devam edecek ve bundan dolayı da mağduriyet yaşayan çocukların sayısı da artacaktır.

Yine, önemli olan diğer bir husus ise Hükûmetin, şehit çocuklarını siyasi gayelerle futbol statlarında kullanması yerine özel bir koruma ve destekleme paketi hazırlaması hususundadır.

Gazi Meclisi saygılarımla selamlarken konuşmama Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün şu sözleriyle son vermek istiyorum: “Çocuklar, geleceğimizin güvencesi, yaşama sevincimizdir. Bugünün çocuğunu yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.”

Bu düşüncelerle, bir kere daha hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Parsak.

Sayın milletvekilleri, birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.39

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 20.23

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Tasarının 1’inci maddesi üzerinde söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan’dadır.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nın 1’inci maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu belirtmek istiyorum: Tabii, akdın ne zaman imzalandığına bakıldığı zaman -biraz önceki değerli konuşmacılar da ifade ettiler- 2007 yılında Lahey’de uluslararası sözleşme imzaya açılıyor, özel hukuk sözleşmesi ve o tarihten bu tarafa doğru aradan on yıl geçmesine rağmen ne yazık ki herhangi bir acele yapılmıyor. Ve on yıl geçtikten sonra bu sözleşmenin bugünlerde alelacele gelmesinin nedenini biliyoruz, bir kere, bunu öncelikle ifade edelim; Avrupa Birliğiyle vize serbestisi kapsamındaki 72 fasıldan bir tanesi de bu. Bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konuda herhangi bir muhalefetimiz yok, bir an evvel bunun gündeme gelmesini ve yasalaşmasını bizler de istiyoruz ama önce şunu ifade edeyim: Buraya gelmeden iki gün evvel yine Anayasa Komisyonuna -alt komisyon da kuruldu- bu 72 fasıldan bir tanesi olan Siyasi Etik Yasa Teklifi geldi, her ne kadar Komisyonunda değişmiş olsa da. Bu siyasi etikle alakalı şey de uzun yıllardır Parlamento gündemindeydi; birçok milletvekili buna ilişkin yasa teklifi vermiş olmasına rağmen, ne yazık ki, AB’nin bu dayatması karşısında alelacele getirildi. Orada da dedik ki: “Yani bunu bir an evvel kabul etmekle beraber, Avrupa Birliği normlarına uygun, en azından o nesnelliği, o ölçütü ortaya koyabilecek bir yasa teklifi olsun.” Ama ne yazık ki onu orada sağlayamadık, bu konuda da tereddütlerimiz var. Biraz önce Öztürk Bey çok güzel ifade etti; bu fasıllar kabul edilse bile yarın bir gün ne olabileceği, Avrupa Komisyonunun, Avrupa Parlamentosunun buna ilişkin vize serbestisini kabul edip emeyeceği konusunda tereddütlerimiz var. İnşallah eder, yani Türk vatandaşlarının bu konuda, gümrük kapılarında, sınır kapılarında karşılaştıkları mağduriyetler, bir an evvel bunlar önlenir diye düşünüyorum.

Tabii, bu eğer geçerse, bu hâliyle bu kabul edilirse boşanmadan doğan bütün sorunlar, özellikle tahkim ve tenfiz, milletlerarası özel hukuk mevzuatıyla... Medeni Kanun, biliyorsunuz, 5 fasıldan oluşuyor: Şahsın hukuku, aile hukuku, borçlar hukuku, eşya hukuku ve miras hukuku. Bu 5 faslı milletlerarası özel hukuk mevzuatının hükümleriyle beraber Avrupa Parlamentosu normlarına entegre edeceğiz ve bundan kaynaklanan sorunlar ortadan kalkacak. Öncelikle bunları ifade edeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, buna ilişkin zaten, biraz önce de ifade ettiğim gibi, herhangi bir muhalefet şerhimiz yok. Ben şimdi söz alırken başka şeylerden de bahsetmek istiyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, Parlamentonun en önemli görevlerinden bir tanesi, milletvekillerinin en önemli görevlerinden bir tanesi denetim görevi. Biz ya yazılı soru önergesi veriyoruz ya sözlü soru önergesiyle Parlamente'ya başvuruyoruz. Meclis araştırması veya gensoru, Meclis soruşturması bunlardan bir tanesi. Sayın Başkana vermiş olduğumuz, milletvekilleri olarak bizlerin vermiş olduğu bütün soru önergeleri standart yazılarla geri geliyor değerli milletvekilleri. Yani, daha önceki dönemde de, 24'üncü Dönemde de birçok konuda yazılı soru önergesi verdik, Sayın Cemil Çiçek bunları işleme aldı -burada örnekleri de var- noktasına virgülüne dokunmadan değerli arkadaşlarım, hiç noktasına virgülüne dokunmadan. 26'ncı Dönemde de geldim, cevaplanmayan yazılı soru önergelerini Meclis Başkanlığına verdim. Meclis Başkanlığı 2 tane maddeyi gerekçe gösteriyor. Bunlardan bir tanesi İç Tüzük'ün 96'ncı, diğeri 97'nci maddesi. Çok ayrıntılarına girmek istemiyorum, orada da gayet açık bir şekilde belirtiyor "İstişare amaçlı, özel konularla ilgili herhangi bir soru soramazsınız." diye.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu soruları sorduğumuz zaman, eğer geçmiş dönemde Sayın Meclis Başkanı yani Cemil Çiçek... 2 tane önerge var hiç noktasına virgülüne dokunmadığım. Bunlardan bir tanesini hemen ifade edeyim. Birisini Sayın Ahmet Davutoğlu'na, Sayın Başbakan'a sormuşum, bir tanesini de İçişleri Bakanı Sayın Ertan Ala'ya sormuşum 2016 yılında. Birinin numarası 819, diğeri 842. İfade edilmiş, diyor ki: "Bunlar gerekli şartları taşıyor." Yani, Parlamentonun gündemine bunu getirmek istiyorum.

Aynı soruları noktasına virgülüne hiç dokunmadan 2014 yılında Cemil Çiçek Meclis Başkanıyken sormuşuz, Sayın Meclis Başkanı buna vize vermiş ve bunlar Parlamente gündemine gelmiş ama ilgili bakanlar tarafından cevaplanmamış. Ama şimdi, aynı zamanda, Sayın İsmail Kahraman bunları iade etmiş.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, hem Meclis Başkanlığı burada bir sansür kurulu gibi çalışıyor, filtre yöntemini uyguluyor -yani bunu kabul etmek mümkün değil- hem de soru sormuş olduğumuz ilgili bakanlar ne yazık ki sormuş olduğumuz sorulara gerçekten ciddi anlamda cevap vermiyorlar. Şimdi, bir tane soruyu, geçmiş dönemde sormuş olduğum bir soruyu sizlerle paylaşmak istiyorum. Sayın Başbakan'a bir soru soruyorum, diyorum ki: "Hükûmetçe stadyumların adlarının yenilenmesi konusunda, bazı isimlerle alakalı tereddütlerimiz var. Eski adı Antalya Atatürk Stadı olan stadı Antalya Arena yaptınız. Eski adı Afyon Atatürk Stadı olan stadı Afyon Arena yaptınız. Hatay Atatürk Stadı'nı Antakya Arena yaptınız. Bursa Atatürk Stadı'nı Timsah Arena yaptınız. Eskişehir Atatürk Stadı'nı Es-Es Arena yaptınız. Sakarya Atatürk Stadı'nı Sakarya Arena yaptınız." Bakın, tedadüflere bakın. "Rize Atatürk Stadı'nı Rize Şehir Stadı yaptınız. Samsun Atatürk Stadı'nın adını Samsun Arena yaptınız. Kocaeli İsmetpaşa Stadı'nın adını Kocaeli Arena yaptınız." Doğru mudur Sayın Akar?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yıkıldılar, yıkıldılar.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Şimdi, bakın, soruyorum ki bunları niye yaptınız? Cumhuriyetin kurucusu, Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın Önderi Mustafa Kemal Atatürk'ün adlarını niye değiştirdiniz diye soru soruyorum Sayın Başbakan'a. Sayın Başbakanın bana vermiş olduğu cevabı okuyorum. Bakın, altında Sayın Akif Çağatay Kılıç'ın imzası var Spor Bakanı olarak. Bakın, bana vermiş olduğu cevap şu... Ben soruyorum ki niye Atatürk'ün adını değiştirdiniz diye, Sayın Bakan bana aynen şöyle cevap veriyor, diyor ki: "Gerek Hükûmet ve gerekse Bakanlık olarak, cumhuriyetimizin banisi, bütün milletimizin ortak değeri olan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün siyasi polemik konusu hâline getirilmesini ve bunun üzerinden siyasi rant devşirme yoluna gidilmesini, tevessül edilmesini esefle karşılamaktayız." Ben soruyorum ki bu statlardan Atatürk'ün adını niye değiştirdiniz, Gençlik ve Spor Bakanı bana cevap veriyor: "Bunu siyasi polemik konusu hâline niye getiriyorsunuz?" diyor. Arkadaşlar, Gazi Mustafa Kemal Atatürk... Biz Gazi Meclisteyiz, burası Atatürk'ün Parlamentosu.

Ben de diyorum ki stadın adını niye değiştirdin? Devam ediyor, “1994-2002 tarihleri arasında tek bir stat bile inşa edememiş Türkiye.” diyor, devam ediyor “Biz bunu değiştirmekte haklıyız.” diye. Önce şaşırdım, niye böyle bir cevap verdi diye. Bakın, ben size Artvin’de yaşanmış bir olayı anlatayım. Şimdi, Gençlik ve Spor Bakanı herhâlde il müdürünü örnek aldı diye düşünüyorum. 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden önce Artvin’e siyasi liderler geldi değerli arkadaşla, Sayın Başbakan da geldi, Genel Başkanımız da geldi. Genel Başkanımızı getiren helikopter Artvin’e inecekti, 30 Mart seçimlerinden önce, her şey tamam, bir problem yok, ineceği yer de futbol sahasıydı. Bir gün evvel, bir baktık ki sayın il müdürü bizi aradı “Hayır, Sayın Genel Başkanın helikopteri buraya inemez.” dedi. “Nasıl inemez?” dedik. Dedi ki: “Çimlere zarar veriyor bunun helikopteri.” “Allah Allah, bu nereden çıktı?” dedik. İl müdürüne dedim ki: “Sayın müdür, bu gerçekçi değil. Buraya gelen devlet büyükleri veya siyasi parti genel başkanları hep buraya iniyorlar.” “Olsun.” dedi. “O zaman sen bana yazılı bir cevap ver.” dedim. Hoşuna gitmedi il müdürünün. Aynen dilekçemiz şu, il başkanına yazdırdım, dilekçeyi yazan da benim: “5 Mart 2014 Çarşamba günü gerçekleştireceğimiz miting için Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu şehrimize helikopterle gelecektir. Helikopterin İskebe Şehir Stadı’na inebilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunda gereğini arz ederim.” diye il başkanı dilekçe verdi. İl başkanının verdiği dilekçeye il müdürünün verdiği cevabı hiç kelimesine dokunmadan okuyorum değerli arkadaşlar: “Artvin Şehir Stadı sentetik çim yüzeyli olup helikopterlerin inişi sırasında halının üzerine serili granit ve kuvars kumunun fırlaması nedeniyle saha zeminine zarar verildiğinden, sentetik çim yüzeyli statlara helikopter inişine izin verilmemektedir. Gereğini bilgilerinize rica ederim.” Olabilir, gayet de normal, biz de bunu saygıyla karşıladık. Tamam, bizim Genel Başkanımız helikopterle “Kafkasör” diye tabir ettiğimiz bir yaylaya indi, yukarıya, zor koşullarda indirdik. Bizimkinin helikopteri, Sayın Genel Başkanın helikopteri küçük, “pırpır” diye tabir edilen bir helikopter, öyle söyleyeyim. Aradan bir on gün geçti, baktık ki aynı stada, bakın değerli milletvekilleri, 3 tane Skorsky indi, Sayın Başbakanın helikopterleri.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sıkıysa indirmesin!

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Skorskyler her tarafa iner.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Hani, bizimki kuvars şeyine zarar veriyordu ya... Şimdi, il müdürü bu. Ben önce, il müdürünü -sizleri incitmek istemiyorum- şikâyet edeyim dedim, “Böyle böyledir.” diye, “Bizimkinin helikopteri küçük, 3 tane kocaman helikopterlerle indi Sayın Başbakan, bunlar zarar vermiyor da bizim helikopter niye zarar veriyor?” diye.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Küçükler inemiyormuş!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Önce şikâyet edecektim, sonra şikâyet etmekten vazgeçtim. Niye biliyor musunuz? O birinci helikopterde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün koltuğunda oturan CHP’nin Genel Başkanı var; çimlere zarar veriyor, ağır geldi demek ki ondan dolayıdır diye il müdürünü şikâyet etmedim.

Şimdi, gelineen noktada, il müdürü böyle yaparsa sayın bakan da böyle cevap verir değerli arkadaşlarım. O nedenle sizlerden istirhamım şu, Başkanlık Divanına da söylüyorum, Sayın Başkan Vekili burada, Meclis Başkanımıza söyleyin: Meclis Başkanımız matbu şekilde göndermiş olduğumuz bütün dilekçeleri matbu şekilde geri göndermesin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Seçimi ondan mı kaybettiniz Uğur Bey? Helikopter inmeyince seçimi mi kaybettiniz? Belediyeyi kaybettiniz ama.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Milletvekilinin yasal denetim yollarından bir tanesi yazılı sorudur; yazılı soruya cevap vereceksiniz, sözlü soruya cevap vereceksiniz. Eğer bunlara cevap vermiyorsa bırakın, ilgili bakan cevap versin, Sayın Meclis Başkanının böyle bir görevi yok, böyle bir filtreleme görevi yok, bu şekilde engelleme görevi yok. Yani, burası bir sansür kurulu değil, sorularımıza gereken cevap verilir. Biz hangi soruyu soracağımızı gayet iyi biliyoruz, Parlamentoda uzun zamandır görev yapıyoruz.

Bu konuda bir daha bir yanlışlığın olmamasını temenni ediyorum, Meclis Başkanının bu tavır içerisinde olmamasını temenni ediyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bayraktutan.

Şimdi, söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İğdir Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman’a aittir.

Buyurun Sayın Adıyaman. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET EMİN ADIYAMAN (İğdir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

281 sıra sayılı Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, değerli arkadaşlar, aslında çocuk nafakası ve aile nafakası hakikaten uygulamada ciddi bir sorun. Özellikle, Avrupa’da 5-6 milyona yakın bir nüfusumuzun, yurttaşımızın olduğu, bunun bir kısmının çifte vatandaş olduğu varsayıldığında, bu nafakaların özellikle Türkiye’de tahsili veya yine, Türkiye’de nafakaya hak kazanmış olup muhatabı Avrupa’da bulunan nafaka borçlusunun borçlarını ödemesi konusunda uygulamada ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Dolayısıyla, bu anlaşmanın uygun bulunması belki bu sorunu bir nebze çözümlemiş olacaktır ama esasen, iç hukukumuz açısından da ciddi bir problem yani çocuk nafakası ve diğer aile nafakalarının tahsili başlı başına bir sorun. Yani, mahkemece hak kazanmak ayrı bir sorun ama onu icra yoluyla tahsil etmek tamamen, başlı başına bir sorun. Dolayısıyla, umarım, bu sözleşme kapsamında iç mevzuatımız da demokratik bir tarzda düzenlenir ve yine, bu çocuk nafakalarının tahsilini kolaylaştıracak düzenlemelere gidilir.

Şimdi, tabii, özellikle boşanma davalarından kaynaklı bu tür nafaka meselelerinde en başta mağdur olan çocuklardır. OECD’nin raporlarına göre mesela, çocukların maddi durum, sağlık ve çevreyle ilgili eğitim konularında Türkiye OECD ülkeleri arasında oldukça alt sıralarda yer almaktadır.

Yine, Türkiye’nin yalnızca riskli davranış konusunda sorumluluğu mesela, Meksika’dan sonra gelmekte. AB ilerleme raporları ve sivil toplum kuruluşları, özellikle çocuklara yönelik çalışma yürüten sivil toplum kuruluşlarının elde ettiği veriler ve iç mevzuatımız açısından, dilerim bu sözleşme vesilesiyle, özellikle -çünkü bizim her önerimiz, her kanun teklifimiz peşinen reddedildiğine göre- burada sunacağımız öneriler iktidar grubu tarafından dikkate alınır ve değerlendirilir.

Mesela, bu kurumların ve Avrupa Birliğinin ilerleme raporunda, yine benzeri sivil toplum kuruluşlarının elde etmiş olduğu verilerde ortaöğretim okullaşma oranında cinsiyetler arasında ciddi bir fark artışı olduğu Türkiye’de tespit edilmiş. Yine, okul kitaplarında cinsiyetle ilgili ön yargılar tam olarak henüz kaldırılmış değil. Yine, çocuklar arasında fakirlik oranı orantısız şekilde yüksek; 6 yaşın altında olanlar için bu oran yüzde 24, kırsal kesimde ise bu rakam oldukça yüksek, yüzde 49 gibi bir rakama ulaşıyor. Çocuklara yönelik aile içi şiddetle mücadele edecek etkili bir iç mekanizma maalesef, iç hukukumuzda yok. Tam zamanlı çocuk yuvalarındaki şartların iyileştirilmesine yönelik bir düzenleme

keza yok. Çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda yine henüz ölçülebilir bir gelişme kaydetmiş değiliz. Çocuk işçiliğini ortadan kaldıracak entegre bir sistemimiz yok. Terörle Mücadele Kanunu'nda ağırlaştırıcı koşulların çocuklara uygulanamayacağı ve çocukların sadece çocuk mahkemelerinde veya çocuk ağır ceza mahkemelerinde yargılanacağına ilişkin düzenleme öngörülüş olmasına rağmen maalesef, çocuklar hâlâ yetişkinlere ilişkin ağır ceza mahkemelerinde yargılanıyor. Çocuk işlahevi sayısı yetersiz. Yine Çocuk Koruma Kanunu'nda 81 ilde çocuk mahkemelerinin kurulmasına ilişkin düzenleme olmasına rağmen, bu mahkemelerin henüz daha kurulmadığı, yine çocuk mahkemelerinde davaların uzun sürmesi, yaşları 12-18 arasında değişen 2.500 çocuk hapisanede –ki bu rakam daha da artmış durumda- ancak çocuklar için hapis cezasının en son başvuru ceza yöntemi olması ve en kısa süreyi kapsaması gerekiyorken maalesef, buna da uygulamada dikkat edilmiyor.

Değerli arkadaşlar, şu anda, belki yine dramatik sorunlardan bir tanesi, mesela ebeveyni, özellikle anneleri hükümlü olan pek çok çocuk anneleriyle birlikte cezaevi koşullarında büyümekte ve dolayısıyla âdeta anneyle beraber hükmü infaz etmektedir. Dolayısıyla, buna ilişkin de bir düzenlememiz olmadığı gibi tersine bir durum da söz konusu. Mesela ebeveyn, anne veya baba içeride ama çocuk dışarıda belki dedesi veya büyükannesi tarafından yetiştiriliyor; dolayısıyla cezaevinde bulunan ebeveynleriyle sağlıklı bir ilişki kurabilmesini, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı gelişebilmesini düzenleyen bir düzenlememiz de yok.

Keza, bütün bunların yanında, çocukların cinsel istismarı, tecavüz, işkence gibi ahlak dışı eylemlerin yaşattığı üzüntü bir yana, bu tür olayların yaşandığı mekânlar ve bu mekânların özellikle devletin kontrolünde olan mesela cezaevleri, çocuk yurtları, vakıflar, okullar olması gibi ve yine bu fiilleri gerçekleştirenlerin büyük çoğunlukla devlet erkini kullanan kişiler olması olayı daha vahim bir hâle getiriyor.

Bütün bunların yanında, tabii, yine önemli bir sorun belki çocuk yaşta evlilikler sorunu. Mesela, bununla ilgili bizzat Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Sema Ramazanoğlu'nun bir soru önergesi üzerine vermiş olduğu bilgiler var. Örneğin, 2010'da çocuk yaşta evlenenlerin sayısı 45.738, 2011 yılında bu sayı 42.700, 2012'de 40.428, 2013'te 37.481, 2014'te bu rakam 34.629, 2015'te 31.337 gibi bir rakama ulaşmış durumda. Dolayısıyla biz bu sözleşmeleri, Avrupa müfredatına veya mevzuatına uygun bu sözleşmeleri onaylıyoruz ya da bu sözleşmeler çerçevesinde katılım gösteriyoruz ama bunun paralelinde biz, kendi iç hukukumuzu da uygun hâle getirmediklerimiz sürece bu sözleşmelerin pratikte pek de bir sonuç vermeyeceği, kadük kalacağı, belki yabancı uyruklular açısından bir fayda sağlayabilecek veya bizim yurt dışındaki yurttaşlarımızın nafaka alacakları konusunda bir fayda sağlayacaktır ama kendi iç hukukumuz açısından hem çocuk hem aile hem diğer aile fertlerinin nafakaları konusunda bir katkı sunmayacaktır.

Bu vesileyle, olumlu sonuç elde edileceğini umarak hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

1'inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

Şimdi, 2'nci maddeyi okutuyorum:

Madde 2.- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

2'nci madde üzerinde gruplar adına, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel konuşacaktır.

Buyurun Sayın Demirel. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

HDP GRUBU ADINA ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, bu maddeyle, aslında, yürürlüğe girmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Demirel, kusura bakmayın.

Buyurun.

ÇAĞLAR DEMİREL (Devamla) – Evet, Türkiye’de çocuk ve kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığa ilişkin aslında karnemiz çok kabarık ve zayıf. Bunu gidermenin tek yolu, bu maddeleri ve bu Avrupa Birliği uyum yasalarını hazırlamakla değil, aslında bir bütün sorunları genel anlamda çözmekle sorun çözülmüş olur.

Tabii ki bu Avrupa Birliği sözleşmesinde, uyum yasalarında vizeye ilişkin çalışmaların önemli ve anlamlı olduğunu biliyoruz. Ama, gelin görün ki burada yapılan bütün konuşmalar, söylemler, pratikler, ne yazık ki daha sonraki süreçlerde, kendi bulunduğumuz alanlarda inkâr ediliyor. Bunun en güzel örneğini biz, 23 Nisan günü burada yapmış olduğumuz açıklamada gördük. Sizin de bildiğiniz gibi, 23 Nisan vesilesiyle Genel Kurulda yaptığımız konuşmaya binaen Cumhurbaşkanı şu ifadeleri kullandı: Dolmabahçe mutabakatı diye bir mutabakatın olmadığını, “Nereden çıktı böyle bir şey? Böyle bir mutabakat falan söz konusu değil.” dedi, “Bu iktidarın böyle bir mutabakatı söz konusu değildir, olmamıştır.” diye ifade etti. Biz buradan sormak istiyoruz: Evet, Dolmabahçe mutabakatına atıfta bulunarak aslında bugünü ifade ederken tam da “olmadı” dediği, Cumhurbaşkanının “olmadı” dediği ve “olmamıştır da” dediği mutabakat tablosu burada. Biz bu fotoğrafı mı ele alacağız yoksa dün Cumhurbaşkanının söylediği sözü mü dikkate alacağız? O mutabakatın, Dolmabahçe mutabakatının imzalandığı gün, deklare edildiği günkü tablo. Biz, HDP Grubu olarak, bu mutabakatın arkasındayız ve bunu da sahiplendiğimizi ifade etmek istiyoruz ama bu tabloyu hâlâ Cumhurbaşkanı yok sayıyor ve görmezden geliyor. Oysaki, bunu tüm Türkiye halkları, tüm dünya halkları görmüş oldu. Hangisi doğru, bu Genel Kurul karar versin, Türkiye halkları karar versin. Bu fotoğraf mı doğru yoksa dün Cumhurbaşkanın yapmış olduğu açıklama mı doğru?

Yine, bildiğiniz gibi... Biz çok iyi biliyoruz yani bu oturma düzenine kadar Cumhurbaşkanın bilgisi dâhilinde gerçekleştiğini, aslında hepimiz biliyoruz. Bunu bir kez daha göstermek istedik. Ama, yine aynı gün, yine Cumhurbaşkanı 28 Şubat 2015’te Suudi Arabistan ziyareti öncesi yapılan açıklamada aynen şunu diyor, hatta bir gazetecinin sorusu üzerine şu cevabı veriyor: “Bu hasretle beklediğimiz bir çağrıdır.” diyor. Bunu da tekrar hatırlatmak istiyoruz.

Bu çağrıyı yaparken aynen, ertesi gün bütün gazete manşetlerinde tarihi bir çağrı olduğu da tekrar görüldü. Bu manşetleri biliyorsunuz, uygulamanın ne kadar önemli olduğunu Cumhurbaşkanı orada da ifade ediyor. Yine “barış baharı” diye ifade etti başka basın mensupları. Şiddetin dilinin sona ereceğini söyledi Sayın Davutoğlu. Yine aynı şekilde “Şimdi barış zamanı.” diye başka bir manşeti gösterelim ve bu manşette de “Çağrılar güzel, sıra uygulamada.” dedi, Cumhurbaşkanı. Yine aynı şekilde, biz 23 Nisanda, burada ifade ettiğimiz darbe süreçleri ile çözüm ve Dolmabahçe mutabakatı arasındaki farkı gösterirken de ifade etmiştik. Aynen o gün, Sayın Davutoğlu “Darbe gitti, çözüm geldi.” diye ifadelerde bulundu ve bunların hepsini bizler basında ve kamuoyunda çok net olarak izledik. Yine aynı şekilde, Cumhurbaşkanı şunu da ifade etmişti, birçok şeyi ifade etti ama sürem yetmeyeceği için sadece

bir kaçını burada ifade edeceğim: “Temennim odur ki bu yapılan açıklamaların arkasında durulur ve bununla ilgili adımlar da atılır.” Kimin arkasında durmadığı, Cumhurbaşkanının dünkü konuşmasından sonra biraz daha açığa çıktı ve net olarak görüldü. O yüzden, demokrasi mücadelesi tarihinin en önemli ve en anlamlı günüydü Dolmabahçe mutabakatının gerçekleştiği o gün ve toplumun özelde de barış süreciyle büyük bir umutla beklediği bir gündü; bunu görmek gerekiyor. Yine, toplumun her kesimince heyecanla karşılandı o gün, ölümlerin değil, konuşarak her sorunun çözülebileceğine dair eşit, özgür ve aidiyet bağıni güçlendiren bir birlikte yaşamın ve toplumsal barışın formülasyonuydu; herkes bunu çok net olarak gördü.

Yine “Sayın Başbakan da Cumhurbaşkanı gibi düşünüyor mu?” diye sormak istiyoruz. Başbakanın bir açıklama gelmedi. Yoksa, ete kemiğe kavuşturan, çözüme ivme kazandıran Dolmabahçe metninin oluşmasında Hükûmet olarak çaba ve ortaklaşmanın sahibi olduğunuzu söyleyebiliyor musunuz? Yine, bu sahiplenme yapılmış olsa büyük bir ihtimalle, yaşamını yitiren insanların tamamı şu anda yaşıyor olacaktı. Evet, Dolmabahçe mutabakatı gerçekleşmiş olsaydı, bugün aslında bu savaş değil, barışı ve çözümü konuşmuş olacaktık şu ana kadar, bundan önceki oturumlarda ifade ettiğimiz yaşamını yitirenlerin aslında bugün yaşamını yitirmemiş olmasına ilişkin konuşmalarımızı ve bu bütünlüğü sağlamış olacaktık.

Ben, kısaca, Dolmabahçe mutabakatı metni derken tekrar hatırlatmak istiyorum, metinde neler vardı, nelere imza atıldı ve bu deklarasyonda neler dile getirildi. Silahlı mücadelenin yerine demokratik siyasetin yer alması ve tarihî bir niyet beyanı olarak Dolmabahçe mutabakatı ele alındı ve hem gerçek bir demokrasinin hem de büyük barışımızın temel omurgasını teşkil edecek olan olgusal başlıklardı.

Başlıklar şunlar:

- 1) Demokratik siyasetin tanımı ve içeriği.
- 2) Demokratik çözümün ulusal ve yerel boyutlarının tanınması.
- 3) Özgür vatandaşlık, yasal ve demokratik güvenceleri.
- 4) Demokratik siyasetin devlet ve toplumla ilişkisi ve bunun kurumsallaşmasına dönük başlıklar.
- 5) Çözüm sürecinin sosyoekonomik boyutlarının ele alınması.
- 6) Çözüm sürecinde demokrasi-güvenlik ilişkisinin kamu düzenini ve özgürlükleri koruyacak şekilde ele alınması.
- 7) Kadın, kültür ve ekolojik sorunların yasal çözümleri ve güvence altına alınması.
- 8) Kimlik kavramı tanımı ve tanınmasına dönük çoğulcu demokratik anlayışın geliştirilmesi.
- 9) Demokratik cumhuriyet, ortak vatan ve milletin demokratik ölçütlerde tanımlanması, çoğulcu demokratik sistem içerisinde yasal ve anayasal güvencelere kavuşturulması.
- 10) Bütün bu demokratik hamle ve dönüşümleri içselleştirmeyi hedefleyen yeni bir anayasanın gerçekleştirilmiş olmasıydı.

Tabii, tüm bu hususların, beklenen tarihî gelişmelerin hayata geçirilebilmesi için tahkim edilmiş bir çatışmasızlığın elzem olduğundan şüphe yoktur. Biz de HDP’li heyet ve HDP Grubu adına, bu demokratik çerçeveye ve barıştan yana olan kesimlere geline bu demokratik müzakere ve çözüm aşamasında güç katacağını düşündük ve bu Dolmabahçe mutabakatının hâlâ hayata geçirilmesi gerektiğini tekrarlıyor ve yineliyoruz. Çünkü, bu kadar ölümlere, bu kadar insanın yaşamını yitirmesine, bu kadar çöküntünün ve Avrupa uyum yasalarıyla ilgili geldiğimiz bu süreçte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye’yi en çok mahkûm ettiği konuların, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü başta olmak üzere bu sorunların giderilmesine dair çözüm gücü olabilecekti Dolmabahçe mutabakatı. Biz, bu

Dolmabahçe mutabakatının hayata geçirilmesi için, barışın dilinin oluşturulması için hâlâ gündemde olduğunu ve hâlâ Dolmabahçe mutabakatının sürecine geri dönülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu mutabakatla birlikte aynı zamanda, Sayın Davutoğlu'nun da manşetlerde belirttiği gibi, biz de önceki günkü konuşmamızda ifade ettik ve hâlâ söylüyoruz, aslında yaşanan darbe süreçlerinin de önüne geçilen bir mutabakattı. Tüm halkların, tüm inançların, tüm kimliklerin ortak vatan ve demokratik siyasetle hayata geçebileceği bir süreçti. O yüzden, Dolmabahçe mutabakatıyla birlikte, bugün demokratik siyasetin hayata geçmesi için bu Parlamentonun bir kez daha bu konuyu ele alması ve gerçekleştirmesi gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı konuşacaktır.

Buyurun Sayın Gaydalı. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Halkların Demokratik Partisi ve grubum adına 281 sıra sayılı Kanun Tasarısı'nın 3'üncü maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve kamuoyunu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, son günlerde, iktidar vize serbestliği konusunda birçok kanun tasarısını Parlamente'ye getiriyor ve çoğunluğun oylarıyla kabul edip kanunlaştırıyor. Tabii, uluslararası alanda atılmaya çalışılan bu adımlar aynı zamanda iktidarın da birçok önemli değere nasıl yaklaştığını ve ne gibi bir yol izlediğini gözler önüne sermesi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle, bahsi geçen bu değer çocuk olunca, çocuğun hem uluslararası statüsü hem de son zamanlarda Türkiye'de yaşanan toplumun temel değer ve yargılarını olumsuz yönde etkileyen gerek Ensar Vakfında gerekse Türkiye'nin birçok yerinde meydana gelen çocuk istismarlarının bireylerin bu konuya olan hassasiyetini daha fazla artırmış olmasını da umut ediyorum.

Son zamanlarda savaşın yoğun olarak yaşandığı, yıkımın tüm şiddetini ve barbarlığını gösterdiği coğrafyalarda belki de bizleri, hatta tüm insanlığı yaşamından utandıran bir konu vardı ki o da Aylan bebekti. Avrupa, Orta Doğu'nun bu ölüm cenderesi karşısında sessizliğe bürünmüş ve habersizmiş gibi bir tutum sergilerken Aylan bebeğin karaya vurmuş görüntüsü dünyanın dört bir yanını yasa boğan bir andı. Bu da bizlere bugün bahsedeceğimiz ve tek evrensel değer olarak kalabilen çocuğun önemini bir kez daha göstermektedir çünkü her yıkım, ister bir ailenin dağılması olsun ister bir evin yerle bir olması, bu durum en çok çocuk üzerinde kalıcı hasarlar verir; genellikle de psikolojik olan bu yıkımlar uzun süre üzerlerinden atamayacakları bir ruh hâline dönüşebilir. Çocuktan yani uluslararası bir değerden bahsederken çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimlerinin yanında ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişmelerini de sağlayacak bir tutumun geliştirilmesi ve bu yönde ilerlenmesi gerekmektedir. Lahey Sözleşmesi ya da Avrupa Birliği vize serbestliği açısından değil, gerçekten doğru ve sağlıklı bir toplum yaratabilmek adına bu adımlar atılmalıdır. Hükûmet, bu konuyla ilgili sunduğu kanun tasarısının gerekçe kısmında yine Avrupa Birliğiyle başlatılan vize serbestliği konusuna değinmiş, genel olarak bu doğrultuda hayata geçirilmesini planlamıştır.

Değerli milletvekilleri, evrensel bir konuyu değerlendirdiğimiz zaman, yalın olarak kendi beklentilerimiz değil, hayata geçirilecek olan bu çalışmanın yetişecek olan gelecek kuşaklar üzerindeki pozitif ve negatif ölçüleri açısından ele alınması gerekmektedir. Bugün üzerinde konuştuğumuz bu tasarı, genel hatlarıyla çocuğun üstün yararını temel alan bir anlaşmaya taraf olma tasarısıdır ve çocuk yararına olan her çalışma tüm boyutlarıyla değerli bir durumdur. Bir çocuğun gelişimi için en önemli gereksinimlerinden biri de ekonomik boyutudur. Dolayısıyla, hem eğitimi ve öğretimi hem de gelişimi açısından ortaya çıkacak faturanın karşılanması için bu tasarı önemlidir. Tabii, aynı ölçüde aile nafakalarıyla oluşabilecek mağduriyetlerin giderilmesi ve hangi devlet olursa olsun bu yardımların sağlanması için hükümetler kolaylaştırıcı roller oynamalıdır. Çocuk gibi, aile de evrensel bir değerdir ve bu değer sonucunda ortaya çıkan mağduriyet nerede olursa olsun giderilmelidir. Bu yüzden, üzerinde durmamız gereken asıl konu bu tasarı değil, genel olarak Hükümetin izlediği politikalarındaki çocuğun yeridir.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki bugün, Türkiye’de çocuktan bahsederken ya da konu çocuk olunca çocukları ya tacizler ya da devletin ambargoların sürdüğü illerde uyguladığı savaş politikası sonucu yitip giden canlarla hatırlar hâle geldik. Ensar Vakfıyla gündeme düşen çocuk istismarı konusu, vicdanlı insanlar ile vicdansızların bu konu üzerindeki yaklaşımlarını gözler önüne serdi. Çocuk konusunda o kadar vurdumduymaz bir görüntü var ki neredeyse “Bir kereden bir şey olmaz.” denilecek duruma gelinmiş vahim boyutlarda. Ben, Ensar Vakfını savunan zihniyete ve ilgili Bakanlığına şunu söylemek isterim: “Ya o çocuk sizin çocuğunuz olsaydı, bu kadar vurdumduymaz bir tutum sergiler miydiniz?”

Zergele köyü, Suruç ve Ankara katliamları, toplumsal gösteriler ve iktidarın savaş konseptini tüm yıkıcılığıyla devreye soktuğu illerde yaşamını yitiren 868 kişinin 102’si çocuktı. Yaşama daha adım atmamış ufacak bedenlere kurşun ve top mermilerini reva görenler, tarihte eşine az rastlanır bir yıkımı sergilemeye de devam etmektedir.

2015 yılı çocuk yaşam hakkı ihlal verilerine göre, devlet eliyle ortaya çıkan yaşam hakkı ihlalleri sonucu, yargısız infazlarda 61, silahlı çatışmada 1, askerî mühimmat veya mayın sonucu 5, eğitim hizmeti alırken 15, sağlık hizmeti alırken 11, barınma hizmeti alırken 8, kapatılma ve alıkoyma alanlarında 1, sokakta 1 çocuk olmak üzere 103 çocuğun yaşam hakkı ihlal edildi. Aynı raporda, devletin önlem almadığı için ortaya çıkan çocuk yaşam hakkı ihlalleri; bombalı saldırılarda 6, nefret cinayetlerinde 1, ev içi şiddette 18, akran şiddeti 8, çocuk cinayetleri 16, uyuşturucu kullanımı 4, çocuk işçi ölümü 55 gibi birçok nedenle 772 çocuğun yaşam hakkının ihlal edildiği açıklandı ve raporda mülteci çocuklar için de bir kısım yer almaktadır. Türkiye’den geçiş yaparken 59, mülteci çocuk işçi ölümleri 11 ve mülteci çocuk barınma merkezinde 6 olmak üzere 76 çocuğun devletin yeterli önlem almamasından kaynaklı yaşam hakkı ihlal edilmiştir. Raporda son olarak, en yoğun çocuk ihlallerinin yaşandığı illerin ilk iki sırasında Diyarbakır ve Şırnak olduğu söylendi ve bu rapor sadece 2015 yılına aittir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu verilerle sizlere sataşmak ya da sizleri zayıf göstermek adına bir çaba ya da kaygı içinde değilim. Bu veriler benim hazırladığım veriler de değil, iktidarınızın uyguladığı çocuk politikaları karşısındaki karnedir. Her iyi çalışmanızı burada sayısal veriler üzerinden değerlendirip ambargo ve savaşın meydana getirdiği illerde yaşamını yitiren çocuk katliamlarını sadece “terörle mücadele” adı altında değerlendiremezsiniz. Ege’de neredeyse her gün yitirilen çocukları “mülteci sorunu” diye adlandırmanız yaptığınız yıkımın ve yetersizliklerin üstünü elbette örtmeyecektir.

Zaten bu tasarı da -açıkça belirttiğiniz gibi- çocukların zihinsel, bedensel, ruhsal ve ahlaki gelişmeleri konusunda herhangi bir kaygı içinde değil, tamamen vize serbestliği hususunda hazırlanmış ve asli değer olan çocuğu çok da önemsemeyen bir tutum içindedir.

Değerli milletvekilleri, iktidar partisinden beklentimiz, çocukları hak ve özgürlük konusunda bir yetişkin bireymişçesine görmesi ama savaş ve yıkım gibi politikalarda da masum bir hayat olarak görmesi gerekmektedir. Sağlıklı bir hayat sağlıklı bir ortak vatan ve yaşanabilir bir dünya oluşturabilmek adına bu konu büyük önem teşkil etmektedir. İster sığınmacı ister mülteci ister vatandaş veya dünyanın öbür ucunda olsun, evrensel bir değer olan çocuğu bütüncül politikalar çerçevesinde ele almalı ve çocuk hakları geliştirilerek tek ve sağlam bir yöntem izlenmelidir.

Ensar Vakfı davasında toplum baskısıyla derhâl mahkeme ve tek celsede karar alınmasının yanında, bugün doğu ve güneydoğu illerimizde sekiz dokuz aydır gözaltına alınıp mahkemeye çıkarılmayan gençlerimizin durumu ülkedeki hukuk anlayışını ve kişilerin kanun önünde eşitlik ilkesinin ihlalini göstermektedir.

Son bir vurgu da vize üzerine yapmak istiyorum. Vize serbestisi kesinlikle serbest dolaşım olarak algılanmamalıdır. Bu, otuz kırk yıl önce uygulanan turistik vize gerekmez, sadece gümrük kapılarında yetkililerin vereceği vizayla -bir hafta mı olur, on beş gün mü olur veya altı ay mı olur- onların takdiriyle verilecek vizelerdir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Böylece, tasarının üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre veriyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın yapılan açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Kullanılan oy sayısı : 213

Kabul : 212

Boş : 1 (x)

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Özcan Purçu

Elif Doğan Türkmen

İzmir

Adana”

Böylece, tasarı kanunlaşmıştır. Hayırlı uğurlu olsun.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Şimdi, 3'üncü sıraya alınan, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/707) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 294) (x)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Komisyon raporu 294 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Erol Dora.

Buyurun Sayın Dora. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

HDP GRUBU ADINA EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 294 sıra sayılı Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı üzerinde Halkların Demokratik Partisi adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, 1957 tarihli Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne taraf durumdadır. Sözleşmeye taraf olan devletler ile Türkiye arasındaki suçlu iadesi işlemleri hâlihazırda bu sözleşme hükümlerine göre yerine getirilmektedir. Bununla birlikte, Türkiye, sözleşmenin 1975 tarihli ek protokolüne ise bugüne kadar taraf olmamıştı. Söz konusu, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne Ek Protokol geçtiğimiz mart ayında Türkiye tarafından da imzalanmıştır.

Değerli milletvekilleri, üzerinde görüştüğümüz bu ek protokol, bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla hazırlanmış olup soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamında görülemeyeceğini kayda geçirmektedir. Tabii, Hükümet, bu protokolü demokratik bir gereklilikten değil, Avrupa Birliğiyle başlatılan vize serbestisi diyalogu çerçevesinde, yüzeysel ve sembolik bir yaklaşımla ve alelacele Meclis gündemine taşımıştır.

Tasarının gerekçe bölümünde, “Uluslararası hukuk uyarınca, bir uluslararası anlaşmaya ilişkin çekince ve beyanların, anlaşmanın imzalanması ya da onay veya katılım belgesinin tevdii sırasında yapılması mümkündür. Bu bağlamda, söz konusu Ek Protokol'e ilişkin çekince ve beyanlarımız onay aşamasında bildirilecektir.” denilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu noktada, Türkiye'nin uluslararası sözleşmeleri onaylarken yaygın bir biçimde uyguladığı, uygulayageldiği sözleşmelere çekince koyma tutumuna ilişkin birkaç konuya değinmeyi lüzumlu buluyorum. Tabii, Türkiye'nin uluslararası sözleşmelere koyduğu çekinceler âdeti bir çekince rejimi hâlini almıştır. Bildiğimiz gibi, çekinceler rejimine ilişkin, uluslararası alanda ortaya konan ve günümüzde örf ve âdet hukuku niteliği kazanmış hukuk metni, 1969 tarihli Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'dir. Çekincelere ilişkin düzenleme ise Viyana Sözleşmesi'nin 19 ve 23'üncü maddelerinde yer almaktadır. Bu maddelerde, sırasıyla, çekincelerin ileri sürülmesi, çekincelerin kabulü ve çekincelere itiraz, çekincelerin ve çekincelere yapılan itirazların hukuki etkisi, çekincelerin ve çekincelere yapılan itirazların geri alınması ve çekincelerle ilgili usul başlıkları altında konuyla ilgili düzenlemeler öngörülmektedir.

(x) 294 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, insan hakları hukuku ve insancıl hukuk alanında, gerek evrensel gerekse bölgesel kapsamlı sözleşme ve protokollerin birçoğuna taraf durumdadır. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin ikiz sözleşmeler, ırk ayrımcılığı karşıtı ve azınlık haklarını koruyucu sözleşmeler, kadın hakları sözleşmeleri, kölelik ve kölelik benzeri uygulamalara ilişkin sözleşmeler, işkence, onur kırıcı muamele ve kaybolmalara ilişkin sözleşmeler, çocuk hakları sözleşmeleri, örgütlenme özgürlüğüne ilişkin sözleşmeler, çalışma ve zorla çalıştırılmaya ilişkin sözleşmeler, eğitim hakkıyla ilgili sözleşmeler, mültecilere ve ilticaya ilişkin sözleşmeler, silahlı çatışma hukukuna ilişkin sözleşmeler bunlardan bazılarıdır.

Değerli milletvekilleri, uluslararası sözleşmelerin konu ve amacına aykırı biçimlerde konulan çekince ve beyanlar, 1969 Viyana Konvansiyonu ve Uluslararası Hukuk Komisyonu ilkeleri beraber değerlendirildiğinde hükümsüz addedilmektedir.

Bu hatırlatmadan sonra, çeşitli sözleşme organlarının, Türkiye'nin çekinceleri ve beyanları bakımından yaptığı değerlendirmelerden örnekler vererek konuşmamı sürdürmek istiyorum. Örneğin, İrsal Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi, 2009 yılında yayınladığı Sonuç Gözlemleri metninde, Türkiye'nin çekince ve beyanlarının tüm sözleşmenin uygulanmasına hâle getirebileceği uyarısını yapmış, çekincenin yanı sıra sözleşme uygulamasına getirilen coğrafi kısıtlamanın da kaldırılması gerektiğini belirtmiş ve bir yıl içinde, Türkiye'den, bu konuda kendisini bilgilendirmesini talep etmiştir. Ancak Türkiye bu konuda makul bir düzenleme gerçekleştirmemiştir.

Yine, Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin denetim organı olan İnsan Hakları Komitesi, 2011 yılında yayınladığı Sonuç Gözlemleri metninde, Türkiye'nin Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'ne koyduğu çekincelerin, Kürtler ve Romanlar gibi çeşitli azınlık grupların ayrımcılığa maruz kalmasına ve haklarının kısıtlanmasına yol açtığını, bu nedenle kendi kültürlerini gerçekleştirmelerinin ve dillerini kullanmalarının olumsuz etkilendiğini belirtmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; komite, ayrıca, her taraf devletin etnik, dinsel veya dilsel tüm azınlık gruplarının ayrımcılığa karşı etkin biçimde korunmasını ve haklarından yararlanmasını sağlama yükümlülüğü altında olduğunu belirtmiş, bunun yerine getirilebilmesi için Türkiye'nin 27'nci maddeye koyduğu çekinceyi kaldırması yönünde görüş bildirmiştir. Komitenin Türkiye'yi uyardığı ve çekinceyi kaldırmasını telkin ettiği 27'nci madde ne diyor bakalım: “Madde 27- Etnik, dinsel ya da dil azınlıklarının bulunduğu devletlerde, bu azınlıklara mensup olan kişiler, kendi gruplarının diğer üyeleri ile birlikte, kendi kültürlerinden yararlanma, kendi dinlerine inanma ve bu dine göre ibadet etme ya da kendi dillerini kullanma hakkından yoksun bırakılmayacaklardır.”

Değerli milletvekilleri, gördüğümüz gibi, Türkiye hükümetleri, Türkiye coğrafyasında yaşayan farklı kültür, farklı dil ve inançlara mensup yurttaşlarının bu temel haklarını sözleşmeye çekince koymak suretiyle açıkça engellemektedir. İnsan Hakları Komitesinin 2.929'uncu toplantısının özet kayıt metninde de Türkiye'nin Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'ne koyduğu beyan ve çekincelerin sözleşmenin konu ve amacına uygun olmadığı açıkça belirtilmektedir. Toplantı metninde, Türkiye delegasyonunun çekincenin kaldırılabilmesine ilişkin beyanlarından duyulan memnuniyet dile getirilmiştir ancak 2009'dan bugüne beyanların aksine Türkiye'de bu çekinceyi kaldırmak yönünde hiçbir düzenlemeye gidilmediğini hepimiz görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin uluslararası sözleşmelere koyduğu çekincelere bir diğer örnek Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'dir. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, 2011 yılında yayınladığı Türkiye'ye ilişkin Sonuç Gözlemlerinde, Türkiye'den sözleşmenin 13'üncü maddesine koyduğu çekinceyi kaldırmasını, söz konusu maddeyi komitenin içtihadı ışığında yorumlamasını ve uygulamasını önermiştir. Türkiye'nin çekince koyduğu maddeyi okuyalım: “Madde

13- Bu sözleşmeye taraf devletler ebeveynlerin kendi çocukları için kamu makamları tarafından kurulmuş okulların dışında devlet tarafından konulmuş ya da onaylanmış asgari eğitim standartlarına uygun diğer okulları tercih etme ve çocuklarına kendi inançlarına uygun, dinî ve ahlaki eğitim sağlama özgürlüğüne saygı göstermeyi taahhüt ederler.”

Değerli milletvekilleri, gördüğümüz gibi, Türkiye, ebeveynlerin kendi çocuklarına, kendi inançlarına uygun dinî ve ahlaki eğitim sağlama haklarını açıkça engellemektedir. Bu çekinceyi yorumlarsak eğer, devlet sadece kendi yaptığı din ve ahlak tanımı üzerinden çocukların eğitimini tekelleştirmekte ve farklı inançlara mensup ailelerin, çocuklarına kendi inançlarını eğitim yoluyla aktarmalarını engellemektedir.

Tabii, bunun Türkiye’de nüfus bakımından en büyük niceliğe sahip mağdurları Alevi yurttaşlarımızdır. Alevi yurttaşlarımızın ibadethanelerinin yasal bir statüsü dahi henüz mevcut değildir. Alevi yurttaşlarımızın kutsal günlerinde ve bayramlarında gerek okul ve gerekse iş hayatında tatil yapmaları mümkün değildir. Devlet, Aleviliği kendi din anlayışına göre, Alevilere danışmadan tanımlamakta ve Alevileri bu kalıba sokmaya çalışmaktadır. Elbette devletin bu tutumu Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’ne aykırıdır. Dolayısıyla, bu sözleşmeye konulan çekince kaldırıldığında, ülkemizde yaşayan ve farklı inançlara mensup yurttaşlarımız daha özgür zeminde kendilerini ifade edebileceklerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Çocuk Hakları Komitesi, Türkiye’ye ilişkin Sonuç Gözlemlerinde, Türkiye’nin, Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 17, 29 ve 30’uncu maddelerine koyduğu çekinceleri geri çekmesini önermektedir. Komitenin görüşüne göre ancak bu yolla, farklı gruplara mensup çocukların, özellikle Kürt çocuklarının belli eğitsel olanaklardan faydalanabilmesi sağlanabilecektir. Ayrıca, Çocuk Hakları Komitesinin 1.705’inci toplantısının özet kayıt metninde, çekincelerin kaldırılmasının azınlık gruplara mensup çocukların, özellikle Roman ve Kürt çocukların ayrımcılığa uğramasının engellenmesi bakımından önemi vurgulanmıştır.

Değerli milletvekilleri, bakınız, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin Türkiye’nin çekince koyduğu 30’uncu maddesi ne diyor: “Madde 30- Etnik, dinsel ya da dilsel azınlıkların ya da yerli halk kökenli kişilerin var olduğu devletlerde böyle bir azınlığa mensup ya da yerli halktan olan bir çocuğun kendi grubunun diğer üyeleriyle birlikte topluluk içinde kendi kültüründen yararlanması, kendi dininde ibadet etmesi ve dinin gereklerini yerine getirmesi ya da kendi dilini kullanması hakkından yoksun bırakılamaz.”

Şimdi sormak gerekiyor: Türkiye bu maddeye neden çekince koymuştur? Çekince koyarak ve çekinceyi kaldırmayarak neyi hedeflemektedir? Hükûmetin çıkıp bunu açıklaması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’nin çekince karnesinde eksi puan aldığı bir diğer uluslararası sözleşme Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi’dir. Bu sözleşme UNESCO Genel Konferansı’nda Ekim 2005’te kabul edilmiş ve Mart 2007’de yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, Türkiye tarafından imzalanmış olmasına karşın henüz onaylanmamıştır. Türkiye bu sözleşmeyi de 7’nci maddesine çekince koyarak imzalamıştır. Sözleşmenin 7’nci maddesi şöyle diyor:

“Kültürel İfadelerin Geliştirilmesi Önlemleri

1. Taraflar kendi ülkelerindeki bireyleri ve grupları,

(a) Kadınların ve ayrıca azınlıklara ve yerli halklara mensup kişiler dâhil, çeşitli sosyal grupların özel şartlarına ve ihtiyaçlarına gereken önemi vererek kendi kültürel ifadelerini yaratma, üretme, yayma, dağıtma ve bunlara erişme;

(b) Gerek kendi ülkeleri içinden gerekse dünyanın başka ülkelerinden gelen çeşitli kültürel ifadelere erişme hususlarında teşvik eden bir iklim oluşturma gayreti göstereceklerdir.”

Evet, ne yazık ki, Türkiye bu maddeye de çekince koymuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gördüğümüz gibi, uluslararası sözleşmelerde farklı dillere, inançlara, kültürlere tanınan asgari hakların neredeyse tamamına çekince koymak Türkiye’nin geleneksel bir politikası olagelmıştır. Türkiye’nin insan haklarına aykırı olan bu hattan bir an önce çıkması gerekmektedir.

Aslında hepimizin gördüğü gibi, ülkemizde yurttaşlarımızın yaşadığı ve kangren hâlini almış birçok mesele, uluslararası sözleşmelerde zaten yerini bulmuş olan bazı ilkelere onay vermememizden geçmektedir.

Gelişmiş demokrasilerin onayladığı çağdaş ilkelere Türkiye neden onay vermemektedir? Bunun makul bir izahı yoktur. Türkiye bu demokrasi ayıbından ne zaman kurtulacaktır? Türkiye kendi yurttaşlarının ana dilinde eğitimini daha ne kadar engelleyebilecektir? Türkiye farklı inançlara mensup yurttaşlarının sorunlarını daha ne kadar erteleyebilecektir? Çağımıza yakışmakta mıdır bu? Türkiye kendi yurttaşlarının yaşadığı farklı kültürlerin gelişimini engellemekten ne zaman vazgeçecektir? Bu soruları cevaplamamız gerekmektedir. Bu bağlamda, temel insan hakları belgelerine konulan çekincelerin bir an önce kaldırılması gerekir. Bu, demokrasinin gereğidir; bu, evrensel hukukun gereğidir; bu, eşit yurttaşlığın gereğidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bu bağlamda, üzerinde görüştüğümüz Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nda da Türkiye’nin sözleşmeye koyduğu çekinceleri görmekteyiz. Tasarı metninde “Türkiye Cumhuriyeti, ek protokolün 6’ncı maddesinin birinci paragrafına göre, ek protokolün 1’inci faslını kabul etmemektedir.” denilmiştir. Türkiye’nin çekince koyduğu maddeye baktığımızda, bu madde, Birleşmiş Milletlerin 1948’de kabul ettiği Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme’de belirtilen insanlığa karşı suçların siyasi suç kapsamında kabul edilemeyeceğini belirtmektedir. Yine, aynı maddenin diğer bendi, 1949’da kabul edilen Cenevre Sözleşmesi’nin silahlı kuvvetlerin savaş alanında sivillerin korunmasını düzenleyen maddelerinin kapsamına giren ihlallerin siyasi suç kabul edilemeyeceğini belirtmektedir. Türkiye ise koyduğu çekinceyle bu suçların siyasi olmadığını kabul etmediğini beyan etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının gerekçe bölümüne baktığımızda aynen şu ifade bulunmaktadır: “Ek Protokol, bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla hazırlanmış olup, soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamında görülmediğini kayda geçirmektedir.” Evet, Hükûmet gerekçeye aynen böyle yazmıştır. Ancak, gerekçede övgüyle anlatılan bu duruma metnin sonunda çekince konulması da AKP Hükûmeti açısından trajikomik bir durumdur. Hükûmet, bu maddelere çekince konulmasının gerekçesini Meclise ve kamuoyuna açıklamak durumundadır.

Değerli milletvekilleri, evet, protokolün 6’ncı maddesi, taraf devletlerin kabul etmek durumunda olmadıkları hususları belirtmiştir ve Türkiye de buna istinaden protokolün 1’inci bölümünü kabul etmediğini belirtmiştir. Ancak, burada ciddi teknik bir sorun bulunmaktadır. Türkiye’nin kabul etmediği madde, onay metninde “Çekince” başlığı altında sunulmuştur. Oysa, dikkat çekmek isterim ki protokolün 6’ncı maddesinin (3)’üncü bendinde “Bu protokolün hükümlerine herhangi bir çekince konulamaz.” denmektedir. Kanımızca, burada düzeltilmesi gereken teknik bir hata bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası alanda yüzyıllar boyu süren trajedilerden elde edilen deneyimler sonucu üzümlere ortaya çıkan temel değerleri görmezden gelemeyiz. İnsan hakları görmezden gelindiği sürece, haksızlıklar, sorunlar devam edecektir. Bu da daha fazla acı demektir, daha fazla kan demektir. Temel insan haklarını yok saymakla yok edemeyiz. Eşit yurttaşlık çağın bir gereğidir, insanlığın bir gereğidir ve biz de insanlığın gereğini yerine getirmekle yükümlüyüz diyerek sözlerimi bitiriyor; yine, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

ÇAĞLAR DEMİREL (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN – Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.27

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.39

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

294 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın maddelerine geçilmesinin oylanmasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi, tasarının maddelerine geçilmesini tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

294 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

Efendim, bir...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Gök.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman’ın laiklik ilkesi konusundaki söylemlerini şiddetle kınadığına ve derhâl istifa etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, ülkemizin giderek kutuplaştığı ve toplumda gerilimin tırmandığı...

BAŞKAN – Dilerseniz yerinizden bir dakika süreyle söz vereyim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yok, böyle izah etmek istiyorum efendim.

...toplumda giderek kutuplaşmanın arttığı ve Türkiye’nin çözümlerinin giderek zorlaştığı bir ortamda...

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz duyamıyoruz ama! Sayın Başkan, bizi bu sözlerden mahrum bırakmayın!

LEVENT GÖK (Ankara) – ...Türkiye’nin kurucu iradesine bugün Sayın Meclis Başkanı tarafından ağır bir saldırıda bulunulmuştur. Meclis Başkanı İsmail Kahraman bugün katılmış olduğu bir konferansta aynen şu sözcükleri söylemiştir: İsmail Kahraman “Laiklik bir kere yeni anayasada da olmamalıdır... Dindar anayasa meselesinden anayasamızın kaçınmaması lazım. Dinî olarak bahsetmesi lazım.” diyerek laiklik ilkesinin çıkartılmasını savunmuştur.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ne var bunda? Olabilir, düşüncesi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bu haberi yeni edindik, bu haberi yeni edindik.

AKP Grubundan “Ne varmış bunda?” diyen sözler kulağıma geliyor.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Fikir özgürlüğü, fikir özgürlüğü!

LEVENT GÖK (Ankara) – Değerli Başkanım, Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Mustafa Kemal Atatürk kurucu irade olarak laikliği Türkiye Cumhuriyeti’nin birinci unsuru olarak belirlemiştir. Meclisin kuruluşunun 96’ncı yılını kutladığımız daha birkaç gün önce, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyen ve bu Meclisi bizlere armağan eden... Varlık sebebini bu Meclisten alan Meclis Başkanının laiklik ilkesi konusundaki bu söylemlerini şiddetle kınıyorum, şiddetle kınıyorum. Meclis Başkanı, bu sözünü sadece bir kişisel sözü söylemekten uzak, kurucu iradeyi yok sayan bir anlayışla, bir Meclisin Meclis Başkanının neredeyse çok ağır söylemleriyle, bir darbe gibi nitelendirilebilecek söylemleriyle Meclisimizi, Anayasa’mızı ayaklar altına almıştır.

MEHMET METİNER (İstanbul) – O kurucu irade 1921 ve 1924 Anayasası’nda!

LEVENT GÖK (Ankara) – Böyle bir tabloyu Cumhuriyet Halk Partisi olarak kabul edemeyiz. Bu Meclis Başkanının söylediği bu sözleri şiddetle kınıyoruz ama bunu kınamak yetmez. “Evet, bu sözlerle biz de katılıyoruz.” diyen AKP Grubunu ne yapacağız?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kim “Katılıyoruz.” dedi ya? Kim söyledi onu?

MEHMET METİNER (İstanbul) – Fikir özgürlüğü!

LEVENT GÖK (Ankara) – Ne yapacağız bunları? Ne yapacağız? (CHP sıralarından alkışlar)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Şahsi düşüncesini açıklayamaz mı ya? Şahsi görüşünü açıklar. Niye ambargo koyuyorsun?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bu sorun ciddidir. Meclis Başkanı şahsi olarak söylese dahi kurumsal kimliği itibarıyla artık hepimizi temsil eden bir başkan olarak bu sözlerin altında kalacaktır ve kalmalıdır. Böyle bir Meclis Başkanı Türkiye Meclis Başkanlığını yapamaz, yapamaz!

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Sen yaparsın, sen! Sen yaparsın!

LEVENT GÖK (Ankara) – Böyle bir tabloyu Meclisimiz hak etmiyor, Türkiye hak etmiyor. Şurada iyi niyetle bir çalışma yaparken, sizler orada, bizler burada bir çalışma yaparken Meclis Başkanının söylemleriyle Türkiye’yi sabote etmesinin hiçbir gerekçesi yoktur. Böyle bir tabloyu kabul edemeyiz.

BAŞKAN – Sayın Gök...

LEVENT GÖK (Ankara) – Meclis Başkanı derhâl istifa etmelidir! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Böyle bir Meclis Başkanını Türkiye taşıyamaz, böyle bir Meclis Başkanını taşıyamaz.

Sayın Başkan, şimdi karşılaştığımız sorun, burada görüştüğümüz anayasal çerçevede yaptığımız görüşmelerin dışında, ama hepimizi bağlayan bir konumdur.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Bu, dayatmacı bir üslup Sayın Başkan. Herkesin her şeyi söyleme özgürlüğü olmalı.

LEVENT GÖK (Ankara) – Böyle bir tablo konusunda Meclis Başkanının özgürlüğü söz konusu olamaz. (CHP sıralarından alkışlar) O, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” diyen bir Meclisin Başkanıdır. O, iki gün önce Atatürk’ün manevi huzurunda saygı duruşunda bulunmak için oraya giden bir Başkandır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Böyle bir üslup, usul mü var ya?

LEVENT GÖK (Ankara) – Bunları ne çabuk çiğnedi; ne hakla, ne cüretle, ne cüretle? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gök, sizi dinledim. Tutanaklara geçmiştir.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bu, “Tutanaklara geçmiştir.” ile açıklanacak bir ifade değildir. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ne yapacaksın ya?

BAŞKAN – Sayın Gök...

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Böyle bir tabloyu Meclisimiz kabul edemez. Böyle bir tablo karşısında Meclis Başkanına karşı ortak bir bildiri açıklamamızda yarar vardır, ortak bir bildiri. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Gök, şu anda, tabii, burada bu milletvekillerinin değerli oylarıyla bu makama seçilen Sayın Meclis Başkanıyla ilgili lütfen biraz daha nazik bir dil kullanmanızı özellikle istirham ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben daha ne söyledim ki? İstifaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Dışarıda söylemiş olduğu ifadenin ne olduğunu biz bilemiyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – İstifaya davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Meclis Başkanımız da kendisi zaten bu noktada gerekli açıklamayı yapmıştır, yapar da.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şu anda bütün ajanslar veriyor bu haberi, biz de yeni gördük. Ben bunu Meclisimizle paylaşıyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Biz daha görmedik.

BAŞKAN – Sayın Gök, evet...

LEVENT GÖK (Ankara) – Sizler bilmiyorum aynı düşüncede misiniz?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Nereden biliyorsun öyle dediğini? Gazete haberleriyle hareket ediyorsun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, bu kabul edilebilir bir yan değildir.

ERTUĞRUL SOYSAL (Yozgat) – Ya, anlaşıldı; tamam, tamam.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kendisi açıklama yapacaktır zaten.

LEVENT GÖK (Ankara) – Öyle AKP Grubunun hafiften alacağı hiçbir yan değildir.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Burası da şov yapma yeri değildir.

BAŞKAN – Sayın Gök, sizi dinledim, şimdi Sayın Bostancı söz istiyor.

Buyurun Sayın Bostancı.

20.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, AK PARTİ Grubunun laiklikle hiçbir probleminin olmadığına ilişkin açıklaması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, Sayın Meclis Başkanı ne demiş, hangi bağlamda söylemiş bilmiyoruz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Burada.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Levent Gök bu konuyu dile getirdi. Sayın Başkan herhâlde buna ilişkin, kendi sözlerine ilişkin bir değerlendirme yapacaktır.

LEVENT GÖK (Ankara) – Siz ne diyorsunuz?

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – AK PARTİ Grubunun laiklikle hiçbir problemi yoktur; bu, bir.

MYK'ya katılıyorum, AK PARTİ aynı zamanda bir anayasa taslağı hazırlıyor, anayasa taslağı hazırlanırken hiç böyle bir gündemimiz yok. Dolayısıyla, AK PARTİ Grubunun gündeminde laiklikle ilgili Sayın Gök'ün ifade ettiği çerçevede herhangi bir tartışma söz konusu değildir, durum bundan ibarettir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Grubu suçlamayın.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, ben, Sayın Bostancı'nın sözlerini memnuniyetle karşıladığımı ifade ediyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tamam, ne yapacağız daha?

LEVENT GÖK (Ankara) – Ancak, ben konuşurken atılan o sözleri duymadığımı kimse farz etmesin, çocuk değiliz burada. Kendisine teşekkür ederim böyle bir hassasiyet gösterdiği için ama Meclis Başkanının bu açıklamalarını lütfen herkes okusun ve tutumunu ona göre belirlesin. Benim söylediğim budur. (CHP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ne yapacağız ya?

LEVENT GÖK (Ankara) – Ne yapacaksak yapacağız hep beraber.

BAŞKAN – Evet Sayın Gök.

MEHMET METİNER (İstanbul) – O adam fikrini söylemiş, ne var ya bu kadar abartıyorsun?

LEVENT GÖK (Ankara) – Bak hâlâ “Ne var?” diyorsun Metiner. O, Meclis Başkanı; basit mi o kadar?

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Yemin etmiş, yemin etmiş o ilkeye bağlı kalacağına.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz demokratik laiklikten yanayız. Hem adam fikrini söylemiş ya; bu kadar horgörüye gerek yok ya.

LEVENT GÖK (Ankara) – Artık “şahsına kalmış” mı? O, Meclis Başkanı.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Gerek yok, ne var bunda ya? Fikir söylemesin mi yani? Bir de ifade özgürlüğünden bahsediyorsunuz.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

3.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/707) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 294) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

SUÇLULARIN İADESİNE EK AVRUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Mart 2016 tarihinde Starzburg'da imzalanan “Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi”ne Ek Protokol’ün çekince ve beyanla onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'e aittir.

Buyurun Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 294 sıra sayılı Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı üzerine söz aldım.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Tabii, buradan geçen her yasal düzenlemenin uygulamasının ne şekilde olduğuna da Avrupa Birliği ya da Avrupa’yla ilgili kurumlar önem verirler. Pek çok konuda; düşünce, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü konusunda AKP Hükûmetinin uygulamalarının AB kriterleriyle ne kadar uyduğuna ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesiyle ilgili burada yapılan düzenlemelerin ne kadar hayata geçtiğini bu kürsüden defalarca belirttik, ifade ettik.

Şimdi, bugün yapılan düzenleme de suçluların iadesine ilişkin bir kabulü, bir onayı öngörüyor. Ancak yakın dönemde AKP Hükûmetinin suçluların iadesiyle ilgili karnesi, sicili o kadar bozuk ki bu konuda hangi yasal düzenlemeyi getirirseniz getirin Avrupa Birliğini inandırmanız ya da bugüne kadar işlemiş olduğunuz suçlardan sıyrılmanız mümkün değil. Bütün bunların tamamı da yine Suriye ve Orta Doğu politikasıyla yakından ilişkilidir. IŞİD başta olmak üzere oradaki çete yapılarla girilen birtakım kirli ilişkiler neticesinde, bugün dünyanın neresinde olursa olsun herhangi bir yerde bir bomba patladığında bu bombayı patlatanların Türkiye’den geçtiğine dair, bu toprakları, bu sınırları kullandığına dair hemen sıcaklığına bir tartışma başlıyor çünkü dediğim gibi, bu konuda geliştirmiş olduğunuz ilişkiler zaten sizi böyle bir tartışmanın ortasına atıyor.

Bakın, yakın dönemde, 2015 yılının Temmuz ayında Ankara’da EĞİTİM-SEN’de bir polis operasyonu yapıldı, EĞİTİM-SEN misafirhanesinde AFAD kimlik kartıyla Türkiye’ye gelen 6 Rojava’lı yurttaş gözaltına alındı ve sonra birtakım hukuksal süreçler, mahkeme süreçleri işletildi. Dikkat edin, bu kişilerin cebinde AFAD kimlik kartı vardı yani AKP Hükûmeti ya da AFAD kurumu Rojava’daki yetkililere “Eğer bu yaralıları Türkiye’ye getirirseniz biz onları tedavi edip, sağlık sorunlarını giderip ondan sonra kendi topraklarına geri göndereceğiz.” sözünü vermişlerdi, o taahhütte bulunmuşlardı. Ancak, yapılan operasyondan sonra gözaltına alınan 6 Rojava’lı yurttaş çıkarıldıkları mahkeme sürecinden beraat ettiler yani herhangi bir suçlarının olmadığı, gözaltına alınma işleminin haksız, hukuksuz olduğu ve dolayısıyla da tutuklanmaları için bir gerekçe olmadığı belirtildi. Şimdi, beklenir ki tedavi için bu topraklara kabul ettiğiniz ve taahhüt verdiğiniz bu 6 Rojava’lı yurttaş kendi topraklarına, kendi sınırlarına geri göndermeniz. Ancak, AKP Hükûmeti bu insanları kendi sınırlarına göndermek, kendi yakınlarının yanına göndermek yerine o dönem Ahrar el-Şam ve El Nusra’nın denetiminde bulunan Cılgözü Sınır Kapısı’ndan bu örgütlere teslim etti. Yani, 6 Rojava’lı yurttaş sedyeler üzerindeyken gözaltına alındı; gözaltında yaralıyken ağır hakaretlerden, ağır işkencelerden geçirildi; beraat ettikten sonra da âdeta ölüme gönderilecek şekilde Suriye’de, Rojava’da savaştıkları çete yapılarına teslim edildi.

Biz o dönem hem Hükûmet nezdinde hem devlet nezdinde girişimlerde bulunduk. Önce inkâr ettiler, “Böyle bir şey olamaz.” dediler. Çünkü, bu, Birleşmiş Milletlerin evrensel sözleşmelerine göre, Türkiye’nin de 1949 yılında altına imza attığı Cenevre Sözleşmesi’ne göre savaş suçudur ve bir ülkeyi Lahey’e götürecek, orada yargılanmaya götürecek olan, insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur. Ancak, bunu inkâr eden yetkililer, daha sonra konuyu araştırdıklarında bu olayın gerçekten o şekilde vuku bulduğunu ve bu 6 Rojava’lı yurttaşın bu çetelerin elinde olduğunu, bu çetelerden almak için de kendilerinin devreye gireceği sözünü bize verdiler. Ancak, aradan aylar geçmesine rağmen, bu verilen sözler ve taahhütlere rağmen bu Rojava’lı yurttaşlar o çetelerden alınmadı ve AKP eliyle, Türkiye açık bir şekilde savaş suçu konusu olabilecek bir suçun altına imza atmış oldu.

Şimdi, tabii, bu konuda sayısız örnekler verebiliriz. Ancak suçluların iadesinden çok, suçluları bir takas pazarlığı konusu hâline getirmek geleneğini AKP'nin daha fazla alışık olduğu bir gelenek olarak buradan ifade etmek gerekiyor. Musul Başkonsolosluğuna yapılan baskından sonra -hatırlarsanız- o dönem 49 yurttaşımız rehin alınmıştı ve o dönem IŞİD'le yapılan birtakım gizli pazarlıklardan sonra, yüz bir günlük bir rehine olma durumu ortadan kaldırılmış ve bu yurttaşlarımız kendi ailelerine, kendi ülkelerine, topraklarına geri dönmüşlerdi. Tabii, geri dönmeleri son derece memnuniyet verici ancak IŞİD gibi bir çete örgütüyle o dönem hangi kirli pazarlıkların yapıldığını bütün dünya kamuoyu ve Türkiye kamuoyu tartışmasına rağmen, bugüne kadar kamuoyunu tatmin edecek hiçbir açıklama yapılmadı. O dönem hatırlarsanız Cumhurbaşkanı Erdoğan da IŞİD'le birtakım müzakerelerin yapıldığını, velev ki takas olmuşsa bile bunun bir başarı sayılması gerektiğini ifade etmişti. Hükûmete yakın olan bazı yandaş kalemler de bu 49 yurttaş karşılığında 50'ye yakın IŞİD mensubunun -ki bunların içerisinde örgütün üst düzey yöneticilerinin de olduğunu ifade etmişlerdi- IŞİD'e teslim edildiğini, IŞİD'le bir takas alışverişinin yapıldığını ifade etmişlerdi.

Şimdi, siz böylesi bir karneye sahipken yani bu tarz çete örgütleriyle olmaması gereken her türlü karanlık birtakım ilişkilere girmişken burada suçluların iadesine ilişkin herhangi bir düzenleme yaptığınızda da herhangi bir inandırıcılığınız olmaz. Avrupa Birliğinin de bu süreçleri bilmediğini farz ediyor olamazsınız. Yani bütün bu süreçler, dosyalar hâlinde, uluslararası kamuoyu tarafından da yakından takip ediliyor. Belki bugün içeride, bölgede, Orta Doğu'daki sıcak gelişmelerden dolayı bu dosyalar gündemleştirilmiyor, önünüze getirilmiyor ancak yakın dönemde yapılan pazarlıklar konusunda hazırlanmış olan dosyaların tamamının önünüze getirileceğini bilmeniz gerekiyor.

Bakın, bu, suçluların iadesiyle ilgili kanayan bir yaraya özellikle buradan parmak basmak istiyorum: Bu geri gönderme merkezlerindeki insanlık dışı uygulamalar. En son, Erzurum Aşkale'deki geri gönderme merkezinde Dilo Derviş'in, Dilo Derviş adında bir Rojava'lı yurttaşın katledilmesiyle, altını çizerek söylüyorum katledilmesiyle birlikte bu geri gönderme merkezlerindeki insani dram burada da gündemleştirilmişti. Dilo Derviş, Aşkale'deki geri gönderme merkezinde, 3 metrekairelik bir hücrede, 1,80 boyundaki bir ranzada, ölüm sebebi "Kendi hazırlamış olduğu bir ip ile intihar etti." şeklinde kamuoyuna yansıtıldı. Ancak o dönem milletvekillerimizi, insan hakları savunucularını, ailesini o geri gönderme merkezine gönderdiğimizizde, maalesef, o alanda herhangi bir inceleme yapmalarına müsaade edilmedi ve Dilo Derviş'in otopsi raporu da bütün kamuoyundan saklandı. 1,80 boyundaki bir kişinin 1,80 boyundaki bir ranzadan kendini asmak suretiyle intihar ettiğini kamuoyuna ifade edecek kadar çılgınlaşmış ve aslında da insanlıktan uzaklaşmış olan bir yaklaşımdan bahsediyoruz. Dolayısıyla, bu tarz süreçler geri gönderme merkezlerinin hemen hemen tamamında yaşanıyor. Yani, insanlar geri gönderilmesi gereken yerlere, kendi topraklarına, kendi ailelerine geri gönderilmek yerine, ya bu geri gönderme merkezlerinde infazlara tabi tutuluyorlar ya da oralarda hayatlarını kurtarabilmişlerse de onları sınır dışında kendi savaştıkları çetelere teslim etme süreçleri AKP eliyle geliştiriliyor.

Dolayısıyla, bu konularla ilgili, uluslararası hukuk mercilerinde her geçen gün biriken dosyalarınız ortadayken burada suçluların iadesiyle ilgili bir düzenlemenin altına onay vermeniz hiçbir şekilde inandırıcı bulunmaz. AB kriterleri açısından da bu tarz palyatif çözümlerle herhangi bir şekilde yol alınmaz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gruplar adına ikinci söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Trabzon Milletvekili Haluk Pekşen'e aittir.

Buyurun Sayın Pekşen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye’nin, özellikle AKP iktidarıyla, gündemini önceden öngörmek, kestirmek pek kolay değil. Hele hele böyle köşeye sıkıştığı dönemlerde mutlaka absürt bir gündem konusu bulmayı başarıyorlar. Bu, zaten artık toplumun, kamuoyunun her kesiminin bildiği bir yöntem. Bakıyorsunuz, bir anda Anayasa değişikliği gündeme geliyor, bir hafta onu kullanıyoruz, miadı bitiyor pop şarkı gibi; yeni gündem dokunulmazlıklar oluyor, onun da miadı bir hafta sürüyor, o da bitiyor; bu defa “Yargılansın, yargılanmasın.” tartışmaları. Ama, halkın gündemi ile Parlamentonun gündemini veya AKP’nin gündemini örtüştürmeyi bir türlü ne yazık ki bu Parlamento başaramıyor.

Ama, bugün emin olun, bu Meclis Başkanının gündem belirleme gayreti boşa çıkacak. Niye biliyor musunuz? Zencani’nin sizlere selamı var. (CHP sıralarından alkışlar) Hani bu İran’da tutuklu bir Zencani var ya, o Zencani diyor ki: “Ya, bu Türkiye’de bana büyük haksızlık yapılıyor. Bu 3 bakan değil, başkası da var, daha başkaları var. Hatta bakanın birisi onların dışında...” Aman, onları karıştırmayın, o meşhur 17-25’ciler var ya onlar değil. “Onların dışında bakanın birine o kamu bankasındaki paramı söyledim, inanmadı; hemen kamu bankasını aradı, o kamu bankasından aldığı cevabı duyunca gözleri fal taşı gibi açıldı.” diyor, “Kadim dostumdur, ben içerideyim, ona selam söyleyin.” diyor; siz anladınız. (CHP sıralarından alkışlar) Bir hafta süre, o Zencani dosyası buraya gelecek. Emin olun, siz bile o arkadaşlarınızın asla arkasında duramayacaksınız. Onların bir kısmı şu anda burada, burada aranızda, onlar da aranızda. Onlar kim olduklarını iyi biliyorlar. Zencani konusunu Türkiye de, Avrupa da dikkatle izleyecek; şimdilik bu kadar. (CHP sıralarından alkışlar)

Dün akşam, çok enteresan bir gelişme oldu. Trabzon’da bir futbol maçı büyük bir talihsizlikle yarıda kaldı. Maçın yarıda kalması gerçekten bizi de, Trabzonluları da üzdü. Ama, asıl gerçek şu: İktidara geldiğinizde Trabzon’da Rahip Santorini öldürüldü, siz iktidardaydınız; öldürenin, arkasında kimlerin olduğunu bulmadınız ama faturayı biz Trabzonlular ödedik.

İSMAİL AYDIN (Bursa) – Bulundu, bulundu.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Aradan kısa bir süre geçti, bu defa Hrant Dink’i iktidarınızdaki devlet görevlilerinin gözetiminde öldürdünüz ama yine faturayı Trabzonlular ödedi. Bitmedi, arkasından bir başka, üniversite profesörü, masumane bir şekilde, 3 yaşında çocuğuyla evine giderken iktidarınızın gözetiminde katledildi ama yine, faturayı Trabzonlular ödedi. Bitti mi? Bitmedi, devam edelim: Sizin iktidarınız döneminde Trabzon, yalnızca Trabzon değil, bütün Karadeniz göçtü, “Lanet olsun.” dediler, o illerden ayrıldılar, Trabzon’dan 400 bin insan göçtü ama siz o faturayı yine Trabzon’a ödettiniz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – 5 nasıl oldu, 5?

HALUK PEKŞEN (Devamla) – 2007 yılında iki yıl içerisinde bitireceğiz diye bir futbol stadının temelini attınız, o iki yıldan beri bir sürü iki yıllar geçti, hâlâ o stadı yüzünüze gözünüzü bulaştırdınız.

Bak, Bilal’e anlatır gibi anlatıyorum, sen bile anlayabilirsin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Vay, vay, vay, vay!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Bak, Bilal’e anlatır gibi anlatıyorum, hâlâ anlamadıysan daha düşük tempoda anlatayım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – 5 nasıl oldu, 5? Sen de gideceksin oradan. 6 oldu, 6!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Evet, el koydular...

BAŞKAN – Sayın Pekşen, Sayın Pekşen, bir dakika...

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Bakın, Karadenizlilerin tarım alanlarına, baba, ata, dede topraklarına el koydunuz.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, şahsiyatla uğraşılıyor, şahsiyatla uğraşmasına izin vermeyin!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Tapulu arazilerini ellerinden aldınız, tapuya kayıtlı arazilerini ellerinden aldınız ama faturayı yine Karadenizliler ödedi.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, şahsiyatla uğraşılıyor, izin veremezsiniz buna!

BAŞKAN – Sayın Pekşen... Bir dakika sayın milletvekilleri...

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Buyurun Sayın Başkan.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – O ifadesini geri alması gerekiyor, buna izin veremezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Pekşen, şimdi, hem İç Tüzük’ün amir hükümleri, 66 ve devamı...

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Evet, evet...

BAŞKAN – ...hem yine geçtiğimiz gün sayın grup başkan vekilleriyle birlikte yapılan mutabakat metnine göre de konuşmacıların görüşülen konudan ayrılmamaları gerekmektedir ve bu konuda Meclis başkan vekili ikaz edecektir.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Tam da o konuya gelelim işte, tam da o konuya gelelim.

BAŞKAN – Bundan sonra da, bakın...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Özür dilesin... Sayın Başkan, o sözünü geri alması lazım!

BAŞKAN – ...şahsiyatla lütfen uğraşmayın, konudan ayrılmayın. Lütfen...

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Tam da o konuya gelelim.

BAŞKAN – Lütfen... Sözüünüzün nereye gideceğini de çok iyi düşünerek konuşun.

Buyurun.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Burada olmayan şahıslarla ilgili cevap hakkını doğuruyor Sayın Başkan.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Ben sözlerimin nereye gittiğini çok iyi biliyorum.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Burada olmayan isimlere cevap hakkı doğuyor.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Sayın Başkan, siz susturacak mısınız?

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Hakaretini geri alması gerekiyor, buna izin veremezsiniz.

BAŞKAN – Fatih Bey, lütfen buyurun.

Buyurun siz...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Bu üslupla konuşamaz burada.

LEVENT GÖK (Ankara) – Lütfen sükûneti sağlayınız.

BAŞKAN – Fatih Bey, buyurun.

Buyurun siz.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Cumhurbaşkanımızın ailesiyle ilgili burada bu ifadeleri kullanamaz, buna izin veremeyiz. O sözlerini geri alması gerekiyor Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, lütfen sükûneti sağlayınız, konuşmacımız konuşamıyor.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun siz oturun.

Sayın Pekşen, lütfen siz de kişileri hedef alarak sataşmaya meydan verebilecek...

LEVENT GÖK (Ankara) – Niye almıyorlar?

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Hiç kimseyi hedef almıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - ...ya da burada olmayan insanlarla, şahsiyatla uğraşmayın.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Böyle bir üslup olabilir mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, lütfen sükûneti sağlayınız.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Böyle bir üslup olabilir mi?

BAŞKAN – Sayın Gök, böyle bir üslup da olmaz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kaybın 6 olacak, 6!

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Bunu geri alması gerekiyor!

BAŞKAN - Sayın Şahin, siz de lütfen aynı şekilde buyurun.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Cumhurbaşkanının ailesiyle hakaretamiz bir şekilde konuşamazsın!

BAŞKAN - Sayın Pekşen, kaldığınız yerden devam edin, konudan ayrılmayın. Konuya davet ediyorum sizi

Buyurun.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, oturturun arkadaşları yerlerine.

FATİH ŞAHİN (Ankara) - Hayır, konuya gelmeyecek, özür dileycek ilk önce, özür dileyecek!

LEVENT GÖK (Ankara) – Yerlerine oturturun arkadaşları.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Sayın Başkan, ben...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, özür dileyecek!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Hiç dileyeceğim bir şey yok burada. Ben Silivri’den geliyorum, Silivri’den geliyorum, orada da...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, özür dileyecek.

HALUK PEKŞEN (Devamla) – ...boynumu bükmedim, burada da boynumu bükmem.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkan, buna göz yumamayız!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, sükûneti sağlayınız, sükûneti sağlayınız!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Bu ülkede kimse bizi susturamaz.

Bu nedir?

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen...

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Burada buna izin veremeyiz!

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Haddini bileceksin, haddini!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Herkes bilecek, herkes bilecek!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, lütfen sükûneti sağlayınız burada.

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Haddini bileceksin, haddini!

HALUK PEKŞEN (Devamla) – Herkes bilecek, herkes, herkes bilecek, herkes!

LEVENT GÖK (Ankara) – Sükûneti sağlayın lütfen burada. Böyle şey olur mu ya!

(Kürsü önünde toplanmalar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.04

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.42

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Özcan PURÇU (İzmir), Elif Doğan TÜRKMEN (Adana)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80’inci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

294 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon ve Hükûmet yerinde.

Sayın milletvekilleri, daha önce de bu kürsüden birkaç defa yapmış olduğum bir genel uyarı vardı, bunu tekrar tüm milletvekillerinin dikkatine özellikle sunmak istiyorum: Gerek İç Tüzük’ümüzün amir hükümleri gerekse de yine grup başkan vekilleri ve Meclis başkan vekillerinin Sayın Meclis Başkanımızın başkanlığında yapmış olduğu toplantılarda varmış olduğu mutabakat metnine göre, aynı zamanda, İç Tüzük’ün de 66’ncı maddesi İç Tüzük’e uymayı, görüşülen konudan ayrılınmamasını, İç Tüzük’ün 67’nci maddesi Genel Kurulda yapılan konuşmalarda temiz bir dil kullanılmasını, kaba ve yaralayıcı sözler sarf edilmemesini düzenlemektedir. Yine İç Tüzük’ün 65’inci maddesinde Genel Kurulda söz kesmek, şahsiyatla uğraşmak ve çalışma düzenini bozucu harekette bulunmak yasaklanmıştır. Görüşmelerin sağlıklı ve verimli yürütülebilmesi, gerginliklere imkân tanınmaması için tüm milletvekillerimizden, konu dışına çıkılmamasını, temiz bir dil kullanılmasını ve şahsiyatla uğraşılmamasını ve yine hatibin sözünün kesilmemesi hususunda da azami hassasiyet gösterilmesini özellikle istirham ediyorum. Bu vesileyle, tüm milletvekillerimizden, iktidar, muhalefet, her konuşmacının, azami nezaket kuralları çerçevesinde de olsa, bu uyarılara dikkat etmesini önemle istirham ediyorum ve göstereceğiniz hassasiyet için de şimdiden teşekkür ediyorum.

Az önce, ara vermeden önce Sayın Haluk Pekşen’in konuşması devam ediyordu. Zannediyorum dört buçuk dakikası kalmıştı. Ben Sayın Pekşen’e...

LEVENT GÖK (Ankara) – Biz burada kullanmak istiyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Sayın Pekşen.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ben bir muhalefet milletvekiliyim. Benim görevim, bana verilen görev, muhalefet adına, milletimiz adına hassasiyetleri Parlamento gündemine taşımak ve burada tartışmaktır. Elbette sert eleştiride bulunmak benim en önemli görevlerimin başında geliyor. Hiç kimseyi itham etmek, zan altında bırakmak gibi bir düşüncem asla söz konusu olamaz. Mesleğimde, avukatlık mesleğimde otuz yıla yakın bir süre kürsüde de konuştum. Hiç kimseyi bugüne kadar zan altında bırakacak, hiç kimsenin kişisel haklarına, özgürlüklerine, temel değerlerine saldıracak hiçbir davranışım meslek hayatım içerisinde de yaşamım içerisinde de olmamıştır. Buradaki saygıdeğer milletvekillerinin bu hassasiyetle konuşmayı değerlendirmeleri önemlidir.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – “Bu salonda var.” dedin ama bak, “Bu salonda var.” dedin. “Biliyor onlar.” dedin, “Cevap versin...”

HALUK PEKŞEN (Trabzon) - Bizim burada temel vurgumuz uluslararası hukukun temel gereklerini hatırlatmaktan ibarettir. Bu itibarla buradaki, bu salondaki milletvekillerinin şahıslarıyla ilgili herhangi bir şey, bir itham, bir iddia, onları bağlayacak bir sözüm söz konusu olamaz. Buna ilişkin amaç hasıl olmuştur.

Çok teşekkür ederim.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Mesele yok zaten, meselenin aslı o değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “İçinizde var.” dediniz.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanının oğlu ile buradaki milletvekillerini ilzam edici, itham edici cümle konuşamazsınız.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 1’inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Cumhurbaşkanımızdan özür dilemedi. Cumhurbaşkanımızın ailesinden özür dileyecek.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hayır, özür dilesin. Özür dilesin, maksat hasıl olmamıştır.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Maddeyi kabul edenler...

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hayır, Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler....

1’inci madde kabul edilmiştir.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hayır Sayın Başkanım, bu model, model değil ki.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Özü kabahatinden büyük.

BAŞKAN - 2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Kadri Yıldırım.

Buyurun Sayın Yıldırım. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA KADRİ YILDIRIM (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bugünlerde en çok konuşulan kavramların başında “çocuk”, “suç”, “suçluyu iade”, “hak”, “hukuk” gibi terimler gelmektedir. Ben de çocuklara verilen “Savaş” ve “Barış” isimleriyle ilgili Hazreti Peygamber’in tavrı hakkında bir iki anekdot arz etmek istiyorum. Bilindiği gibi İslam’ın türemiş olduğu “silm” kökü “barış” anlamına geliyor. Bu bağlamda Bakara Suresi’nin 208’inci ayetinde şöyle deniliyor: Bismillahirrahmanirrahim...

(Hatip tarafından Bakara Suresi’nin okunması)

KADRİ YILDIRIM (Devamla) – Yani, “Ey iman edenler, hepiniz topyekûn barış içerisinde yerinizi alınız.”

Bu bağlamda, Hazreti Peygamber -ki kendisi Kur’an-ı Kerim’in en büyük açıklayıcısıdır- aileleri tarafından kendilerine “Savaş” ismi verilen çocukların bu ismini “barış” anlamına gelen “silm”le değiştirmiştir. Kütüb-ü Sitte’nin yazarlarından biri olan Ebu Davut “Sünen” adlı eserinde belirttiğine göre, Hazreti Peygamber, adı “Harp” olan bir çocuğunun adını “silm” yani “Barış” ismiyle değiştirilmiştir.

Yine, İmam Malik'in bir rivayetine göre, Hazreti Peygamber bir gün devesini sağdırmak için -tek başına bunu yapamadığından dolayı- yolda geçecek olan birini beklerken çok geçmeden oradan geçen bir Müslüman sahabeyi çağırıyor ve devesinin sağılması için kendisine yardımcı olmasını talep ediyor. Söz konusu şahıs tam da elini devenin memesine atmak üzereyken Hazreti Peygamber "...”(x) yani "Senin adın nedir?" diyor. Kendisi de "...”(x) yani "Benim adım 'savaş' manasında Harp'tir." deyince Hazreti Peygamber derhâl devenin memesini bırakmayı emrediyor ve "Git, uğurlar olsun." diyor. Bir süre sonra biri daha geliyor ancak ona da "Devemin sağılması için bana yardım et." demeden önce "...”(x) yani "Senin adın nedir?" diye soruyor. Kendisi "...”(x) "Benim adım Yaıştır." diyor. "Yaış" Arapça bir kelimedir, Arapçadaki eş anlamlısı "Yahya"dır, Türkçedeki karşılığı "Yaşar"dır. Dolayısıyla, burada bizim dikkatimizi çeken husus, Hazreti Peygamber çocuklara verilen "Harp" yani "Savaş" ismine tahammül etmediği gibi, adı "Harp" olan yani "Savaş" olan birine devesini sağdırmayı da, dolayısıyla bu konuda kendisinden yardım almayı da uygun görmemiştir. Bunun yerine, adı "Yaış" yani "Yaşar" olan, yani yaşamayı tercih eden bir felsefeyle ismi "Yaşar" olan, "Yaış" olana da devesini sağdırmıştır.

Bundan anlaşılıyor ki çocuklara aileleri tarafından isim konulurken bile İslam ahlakına göre, İslam felsefesine göre ve anlayışına göre hem "Savaş" ismi verilmemelidir hem de "Savaş" ismini çağrıştıracak olan başka birtakım isimler de verilmemelidir. Bunlar yerine bizatihi "silm" yani "Barış" ismi tercih edilmeli veya barışı çağrıştıracak olan başka isimler aileler tarafından çocuklara verilmelidir.

Bu, aslında görünürde küçük bir detay gibi gözüküyor ancak İslam'da çocuğun, ebeveyn veya aile üzerindeki haklarından bir tanesinin de ona uygun bir isim verilmesi gerektiğini eğer düşünecek olursak, bunun hiç de dikkate alınmayacak bir detay olmadığı çok açık ve net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayıdır ki biz her zaman gerek lokal olarak bulunduğumuz birimde, ülkede, bölgede gerekse genel manada yaşamakta olduğumuz cihanda, dünyada, evrende mümkün olduğu kadar savaşı dışlayacak olan, savaşı bizden uzak tutacak olan; buna mukabil, barışı her zaman çağrıştıracak olan ve her zaman barışa yaklaşılmaya vesile olacak olan isimleri çocuklarımız için tercih etmeliyiz. Dolayısıyla, "silm" dediğimiz "barış" kökeninden türeyen İslam, kendi türemiş olduğu bu "barış" köküyle de yetinmemiş, çocuklara verilecek olan isimlerin de yine "Barış" olmasını tavsiye etmiş, hatta emretmiş ve Hazreti Peygamber de bu tavsiyeyi aynen uygulamıştır, yerine getirmiştir.

Buna mukabil, bakın, tam manasıyla savaş ve barışı bir tarafa bırakacak olursanız, sertlik ifade eden özel isimleri, yumuşaklık ifade eden özel isimlerle yine değiştirmiştir. Örneğin, bir sahabe, ailesi tarafından kendisine verilen "Saab", -Arapçada "saab", Türkçede "çetin", "zor", "sert" manasına geliyor- yani "zor", "çetin" kelimesini, "sert" kelimesini, "haşın" kelimesini neyle değiştirmiştir? "Sehlün" ismiyle. "Sehl" demek, "kolay", "yumuşak" ve "basit" demektir. O hâlde, çocuklara verilecek olan isimlerin de mutlaka ama mutlaka bir topluma hâkim kılınmak istenen anlayış doğrultusunda verilmelidir şeklinde, bu, algılanmalıdır.

Bugün, gerek dünyada gerek ülkemizde gerekse bölgemizde en çok muhtaç olduğumuz kavramlardan bir tanesi de "barış"tır; "barış"la birlikte "kardeşlik"tir; "kardeşlik"le birlikte anılması gereken "eşitlik"tir.

Bütün bunların bir gün hem dünyaya hem ülkemize hem bölgemize hâkim olması dileğiyle sözlerime son vermeden evvel bu dileklerle, hem sorumluluk mevkisinde olan Hükûmetin hem sorumluluk mevkisinde olan HDP'nin hem sorumluluk mevkisinde olan CHP ve MHP'nin bu konuda mutlaka ama mutlaka bir şeyler yapmaları gerektiğine inanıyoruz.

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yapıyoruz biz Hocam.

KADRI YILDIRIM (Devamla) - Ha, yapılacak olan şey nedir? Yapılacak olan şey, ismine bile tahammül edilmeyen bu savaşın mutlaka ama mutlaka bir şekilde gündemimizden, ülkemizin gündeminden, bölgemizin gündeminden çıkarılması ve bunun yerine, İslam'ın da arzuladığı, insaniyetin de gerektirdiği ve bütün evrensel değerlere saygılı olan her kesimin de arzuladığı barış, yani “silm” yani sulhun ikame edilmesi için çalışmaktır. Bu konuda kimin üzerine ne düşüyorsa yapmalıdır; yapmadığı takdirde hem bu dünyada toplum ve halk nezdinde gerekli sorumluluğun altında ezilecektir hem de öbür dünyada bunun ezikliğini yaşayacak, bunun manevi sorumluluğu altından kalkamayacak bir duruma gelecektir.

Bu bağlamda ülkemize, dünyaya ve bölgemize savaş yerine barış yani harp yerine “silm”in hâkim olması dileğiyle yüce Meclisi ve halkımızı tekrar saygılarımla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum:

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karar yeter sayısı arayacağım.

Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama yapacağız.

İki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Madde kabul edilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken konuşacaktır.

Buyurun Sayın Baluken. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 294 sıra sayılı Kanun Tasarısı’nın 3’üncü maddesi üzerine söz aldım. Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Başından beri Avrupa Birliği süreci ve vize muafiyetiyle ilgili yapılması gereken köklü değişikliklerle ilgili buradan uyarılarda bulunuyoruz. Şunu herhâlde hepimiz hakkını teslim ederek kabul ediyoruz: Bu ülkede vatandaşlık tanımıyla ilgili, temel hak ve hürriyetlerle ilgili, inanç özgürlüğüyle ilgili, ana dil önündeki engellerin kaldırılmasıyla ilgili ve yerinden yönetim modelleriyle ilgili yani yetkiyi yerele veren bir idari reformla ilgili temel birtakım düzenlemeler yapılmadan, bizim, Avrupa Birliği standartlarını yakalamamız ya da onlarla ilgili herhangi bir iddiada bulunmamız mümkün değil. O nedenle getirilen teknik düzenlemelerden çok, bahsettiğim konu başlıklarında hızla köklü birtakım değişikliklere ve buradan yola çıkarak da sivil özgürlükçü demokratik bir anayasaya ihtiyacımız var.

Şimdi, bakın, demin CHP grup başkan vekili Meclis Başkanının laiklikle ilgili söylemiş olduğu sözlerle ilgili burada bir konuşma yaptı. Herhangi bir milletvekili bu konuda görüşlerini ifade edebilir, bu bir düşünce ve ifade özgürlüğü hakkıdır ve bir milletvekilinin kendi hakkını kullanması kadar da doğal bir şey yoktur ama bir Meclis Başkanı, özellikle 78 milyonunun tamamının iradesini temsil eden bu Meclisin iradesiyle ilgili bu tarz süreçlerde çıkıp böyle sorumsuzca açıklamalar yapma hakkına sahip

değildir. Evet, Türkiye’de gerçek anlamda bir laiklik hiçbir zaman olmamıştır yani Türkiye’deki laiklik laiklikten çok bir laikçilik dogması üzerinden, neredeyse doksan yıldır bugünlere getirilmiştir. Bu dogmatik yapı dini devletin tahakkümü altına almış, dini devletin hizmetine sunmuş ve bu yönüyle de aslında laikliğin esas amacı olan bağlamdan da laikliği olabildiğince uzaklaştırmıştır. Çoğu zaman bir sopa olarak toplumsal kesimleri terbiye etmenin bir aracı olarak kullanılmıştır. Yani bugün iktidar partisi sıralarını dolduran birçok milletvekili ve cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar laiklik sopasıyla muhafazakâr, mütedeyyin kesimlerin inanç dünyası üzerinde büyük bir baskı oluşturmuştur. Bu tavrın kendisi laiklik falan değil. O nedenle Türkiye’nin bu dogmatik laikçilik anlayışı aşırıp özgürlükçü bir laikliği yeni anayasaya mutlaka oturtması gerektiği kanaatindeyiz.

Bakın, doksan yıldır bir devlet dini oluşturuldu âdeti. Yani, Türk Sünni ve Hanefi mezhebini merkezine alan ama aslında o Sünni ve Hanefi mezhebinin içtihatlarından da uzak olan bir kutsal devlet dini oluşturuldu ve o kutsal devlet dinine göre de inanç dünyasının, din dünyasının tamamı tahakküm altına alınmaya çalışıldı. Sadece Alevilik ya da Şiilikle ilgili ya da diğer din ve inançlarla ilgili sorunlar aslında bu topraklarda yaşanmadı. Sünniliğin diğer mezhepleriyle ilgili de dayatmacı ceberut bir devlet anlayışı, bu dogmatik laiklik üzerinden yaşama geçirilmeye çalışıldı. Örneğin ben bir Şafii Kürt olarak, kendi bulunduğum memleketin yüzde 95’i Şafii mezhebine göre ibadetlerini, o içtihatları yerine getirmelerine rağmen o il sınırları içerisinde kendi mezhebimin içtihatlarına göre ibadet yapma özgürlüğüne hiçbir zaman sahip olmadım.

Yine diğer mezheplerle ilgili, zaten herhâlde burada uzun uzun konuşmaya gerek yok. Yani Alevilikle ilgili bu devlet dininin yaklaşımı, bu dogmatik laikliğin yaklaşımı doksan yıldır ortada. Hâlâ cemevlerine statü verilmemesi, ibadethane statüsünün tanınmaması, hâlâ Alevilerin nasıl bir inanç dünyasının olması gerektiğiyle ilgili devlet kurumlarının kendi hadlerini de aşarak birtakım çerçeveler çizmeleri, bu konuda içerisinde bulunmuş olduğumuz geri noktayı anlatmaya yeter diye düşünüyoruz.

Tabii ki Müslümanlık dışında diğer dinlere mensup olan Hristiyan, Musevi, Ezidi gibi yurttaşlarımızın da inanç özgürlüğünü olabildiğince özgür bir şekilde yaşadığını herhâlde hiçbir milletvekili iddia edemez. Bizim savunmuş olduğumuz özgürlükçü laiklikte devlet, yurttaşın veya toplulukların dinle ilgili faaliyetlerine ya da örgütlenme çalışmalarına nötr kalmak zorundadır, burnunu sokma hakkına sahip değildir. Bu nötr pozisyonda o toplulukların ya da bireylerin kendi dini ya da inancının gereklerini yerine getirmekle kaynak sunma, destek sunma pozisyonunda ancak olabilir. Bunun ötesindeki yaklaşımlar -dediğim gibi- doksan yıllık dogmatik bir laikçilik anlayışının ötesine geçemez ki bunu da aşmadan bizim temel birtakım reformları yapmamız mümkün değil.

Yani bahsettiğim beş konu başlığında, her konu başlığında çok uzun detaylı konuşulabilir ancak özellikle demokrasi, insan hakları, barış ve hukuk devleti konusunda kabul etmeliyiz ki Avrupa Birliği kriterlerinin çok çok gerisinde ve özellikle son on dört yıllık AKP iktidarının son beş altı yıllık döneminde de olabildiğince uzağına savrulmuş durumdayız. 2002 ile 2010 AKP dönemini bir şekilde ayrı tutup 2010’la 2016 arasına bir parantez açmak gerekirse düşünce, ifade, örgütlenme özgürlüğü, basın özgürlüğü, özgür medya, yargı bağımsızlığı konusunda nerelere savrulduğumuz noktasında herhâlde en son AB ilerleme raporuna bir göz atmak yeterlidir. Yani en son, daha birkaç hafta önce açıklanan ilerleme raporunda açık bir şekilde Türkiye’de medyanın bağımsız olmadığı, yargının bağımsız olmadığı, hukuk devleti ilkesinden alabildiğince Türkiye’nin uzaklaştığı, kuvvetler ayrılığıyla ilgili kaygıların had safhaya ulaştığı, temel insan hakları ve hak ve hürriyetler konusunda da her geçen gün geriye doğru giden bir tablo çizildi.

Yine, içeride yaşanan savaş süreciyle ilgili Avrupa Birliği ilerleme raporunda net olarak bir an önce müzakere masasına dönme ve çözüm sürecini başlatma çağrısı yapıldı.

Şimdi, bu bahsedilen hususların hiçbirinin gereğini yerine getirmeyeceksiniz, bu konuda temel düzenlemeyi esas alan hiçbir ilerlemeyi sağlamayacaksınız, barışla ilgili herhangi bir kaygınız olmayacak, özellikle Suriye ve Orta Doğu politikasında sizin politikalarınızın ortaya çıkarmış olduğu mülteci sorunuyla ilgili gerçek çözüme hiçbir katkı sunmayacaksınız, mültecileri Avrupa Birliğine karşı bir tehdit kartı olarak gittiğiniz her yerde kullanacaksınız, ondan sonra da buraya getirdiğiniz teknik birtakım yasaları, işte “1 Mayıs’a kadar geçirirsek Avrupa Birliği konusunda şu şu ilerlemeleri sağlarız.” gibi tespitlerde bulunacaksınız. Buna, ne bizim inanmamız ne dünyanın inanması mümkün değildir. Yapılması gereken, temel konularda cesur, köklü reformlar yapmak ve bir an önce içeride iç barışını sağlamış, dışarıda da Orta Doğu’da yaşanan kaos ve savaş süreçlerinde sözü dinlenir, ağırlığı olan, barışçıl, diplomatik çabaların merkezinde yer alan bir ülke pozisyonunu hızla yakalamaktır diyorum Sayın Başkan.

Karar yeter sayısı isteyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Daha oylamaya geçilmedi Sayın Başkan.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Karar yeter sayısı arayacağım.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Karar yeter sayısını zamanında istemedi, erken istedi.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oylama anında istemedi efendim, geçersizdir.

BAŞKAN - Evet, karar yeter sayısı vardır, madde kabul edilmiştir.

Böylece, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Yoktu.

BAŞKAN - Şimdi de elektronik yapacağız Sayın Baluken.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı’nın yapılan açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 201

Kabul : 201 (x)

Kâtip Üye

Özcan Purçu

İzmir

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana”

Böylece, tasarı kanunlaşmıştır. Hayırlı olsun.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Şimdi, 4'üncü sıraya alınan, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

4.- Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/708) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 295) (x)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Komisyon raporu 295 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Tasarının tümü üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Osman Baydemir konuşacaktır.

Buyurun Sayın Baydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OSMAN BAYDEMİR (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, her şeyden önce, bir kez daha, gecenin bu ilerleyen saatinde şu soruyu kendimize yönelterek istişareye, tartışmaya, konuşmaya başlayalım: Türkiye ve Türkiye'yi idare eden Hükümet ve Hükümet perspektifi gerçekten Türkiye'nin Avrupa Birliğine dâhiliyetini istiyor mu, istemiyor mu? Ve gerçekten Türkiye, mensubu bulunduğu, içerisinde yaşamış olduğu coğrafya ve coğrafya içerisinde bütün yaşanmışlıkları ve yaşananları “Benim kaderimdir.” deyip bu negativizme teslim mi olacak, yoksa bu girdap içerisinde çıkışın bir yolunu, yöntemini mi arayacak ve bunun samimi çabasını mı ortaya koyacak?

Eğer ki gerçekten bir pazarlıkla mülteciler meselesinden istifade etme çabasıyla, vize muafiyetini getirme çabasıyla bu mesai Parlamentoda yapılıyorsa, emin olun ki birkaç uluslararası sözleşme -ki bu iyi bir şeydir de aynı zamanda- Meclisten geçmiş olacak. Ancak esas hedef olan, menzil olan, Türkiye'nin Avrupa Birliğine dâhiliyetini, bu eksik perspektif, bu yanlış perspektif, bu fırsattan istifade etme perspektifi nihai sonuca bizleri götürmeyecektir. Sözün özü şudur: Hükümet Avrupa Birliğini Avrupa Birliği yapan temel değerlerden Avrupa Birliğini vazgeçirme çabasından özü itibarıyla vazgeçmelidir çünkü Avrupa Birliğini Avrupa Birliği yapan temel değerlerden, öyle görünüyor ki Avrupa Birliğinin kurucu iradesi ve şu ana kadarki yürütücü iradesi vazgeçmeyecektir. Eğer bu toplumun temel dizaynlarını Avrupa Birliğiyle uyumlu hâle getirme arzusundaysa Hükümet gerçekten, gelin, o zaman birlikte birkaç kritere göz atalım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, saygıdeğer milletvekilleri; demokrasi, özgürlük, hukukun üstünlüğü ve yaşam kalitesine dair kimi verileri birlikte inceleyelim. Türkiye, Demokrasi Endeksi'nde 165 ülke içerisinde 84'üncü sıradadır, Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 199 ülkeden 142'nci sıradadır, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 168 ülke içerisinde 66'ncı sıradadır, yine, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 102 ülke arasında 80'inci sıradadır, yargı bağımsızlığı konusunda en kötü olan 20 ülke içerisinde yer almaktadır.

Şimdi hem Sayın Bakana hem saygıdeğer milletvekillerinin tümüne sormak isterim: Avrupa Birliğine üye olan hangi ülke bu endeksler içerisinde hangi sıradadır? İşte, gerçekle yüzleşmek gerekiyor. Muhalefetin, gerek ana muhalefetin gerek orta muhalefetin gerek yavru muhalefetin, tüm muhalefetin esas görevi, ana görevi Hükümetin yüzüne ayna tutmaktır. İşte, şu anda bugün burada yapmaya çalışmış olduğumuz husus da Hükümetin yüzüne aynayı tutmaktır Sayın Bakan, tabii ki eğer Hükümetin gerçekten aynada kendisini görmeye cesareti varsa.

(x) 295 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Şimdi, peki tablo buysa, realite buysa, bu tablo ve bu realite içerisinde çıkış nedir, çıkışı nasıl sağlayabiliriz? Bir kez daha söylüyorum: Cumhuriyet tarihi boyunca bu ülke iki büyük fırsatı yakaladı, altın kıymetinde, mücevher kıymetinde, paha biçilmez kıymette, Sayın Başkan, iki büyük fırsatı yakaladı. Bunlardan bir tanesi: 7 Haziran sabahı, Türkiye'nin bütün farklılıklarının oluşturmuş olduğu, hür iradesiyle, özgür iradesiyle oluşturmuş olduğu Parlamentoydu ve o Parlamento kurucu irade parlamentosu görevini üstlenebilirdi. Ve bırakın Türkiye'nin bu girdaba girmesini, bugün Avrupa Birliği'nin, bütün Orta Doğu mülahazalarında sorunların çözüm mekanizması, çözüm yöntemi konusunda alın size model ülke, alın size Türkiye; Kürt'üyle, Türk'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle, dindarıyla, inananiyla, inanmayanıyla, Hristiyan'ıyla bir bütün olarak alın size model ülke önermesinde bulunacaktık. Bu fırsat –çok açık ve net söylüyorum- aç gözlülükle, bu fırsat iktidar koltuğundan zinhar, asla, kata, olamaz hezeyanıyla tepildi, ortadan kaldırıldı. Ve maalesef şu anda içerisinde yaşamış olduğumuz bu girdabın daha da derinleşmesine dair bir Hükümet çabasına tanıklık ediyoruz.

İkinci büyük fırsat, ikinci tarihî fırsat, o da, her fırsatta ifade ediyorum, bugün burada bir kez daha ifade etmekte de hiçbir mahzur görmüyorum: Cumhuriyet tarihinin, Kürt sorununun çözümünde en büyük siyasal gelişmesi 2013 Nevroz'u deklarasyonudur, adına “çözüm süreci” demiş olduğumuz sürecin başlamasıdır. Burada da iki temel aktör, iki temel rol vardır: Bir tanesi Sayın Öcalan'ın rolüdür, bir diğeri de Sayın Erdoğan'ın rolüdür. Ama maalesef...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Ne deniyordu o deklarasyonda, 4 madde vardı, neydi o? Söyle haydi! Sonunda ne vardı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Maalesef bu fırsat...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Söyle, deklarasyonda ne vardı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – ...iki buçuk yıllık zaman dilimi içerisinde...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Ben sana söyleyeyim onları: “Silahları bırakacaksınız.” Ortak şeyimiz Müslümanlık.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – ...sürüncemeye bırakılarak, ötelenerek, konuşulan, istişare edilen ama...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – “Türkiye Cumhuriyeti perspektifinden bu sorun çözülecek.” Konuşsana bunları.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – ...hiçbir adım atılmadan heba edildi, ters yüz edildi ve böylelikle iki büyük fırsatı, iki büyük olanağı bu ülkenin 78 milyon insanı birlikte yitirdi.

Eksen ne üzerine kuruldu? Eğer gerçekten eksen Türkiye'nin Avrupa Birliği dâhiliyeti üzerine kurulmuş olsaydı ne 7 Haziran seçim sonuçları heba edilecekti ne de çözüm sürecinin kendisi heba edilecekti.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – 2013 deklarasyonunu söylesene.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Eksen kaydı, bu ülkede eksen kaydı. Siyasal iktidar, bana göre, demokrasi kültürünü içselleştirmemiş olmasından kaynaklı rota değiştirdi, rota.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – 2013 deklarasyonunda ne deniliyordu söylesene.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – “Şanghay Beşlisi” dedi, bilmem ne dedi ama en sonunda dönüp dolaştı, Suud, Katar, El Nusra, El Kaide şer odağının maalesef bir parçası hâline dönüştü.

Değerli kardeşlerim, eğer ki bu bir çözüm olsaydı, Medine Sözleşmesi'nden bugüne değin Orta Doğu coğrafyasını kasıp kavuran ve bugün emperyallerin de sürekli kaşındığı coğrafya hâline dönüştüren en büyük etmen nedir biliyor musunuz? Mezhep kavgasıdır, mezhep kavgası. Ve bugün, bu

mezhep kavgası Türkiye'nin en kılcal damarlarına dahi enjekte edilmiş durumda. Toplum, bu manada çok büyük bir kaygıyı, çok büyük bir endişeyi bünyesinde barındırıyor, yaşıyor. Dolayısıyla, bu iki büyük fırsatın kaçırılmış olmasından, heba edilmiş olmasından her birimiz ne kadar hayıflanırsak emin olun yeridir.

Bakın, bu atmosfer bizi nereye getirdi? Bundan iki gün önce -spor barıştır değil mi, spor kardeşliktir değil mi, spor hoşgörüdür değil midir, spor çeşitliliktir değil mi- Ankara'da Amedspor'un maruz kaldıklarını "Bu, bir taraftar kavgasıdır; bu, bir nezaketsizliktir." deyip bir yere atamayız, üstünü örtmeyiz. Son bir yıllık -açık söylüyorum ha- Kürt düşmanlığı, savaşta ısrar, çatışmada ısrar ve şüphesiz ki bunun yaratmış olduğu bütün can kayıpları ve şüphesiz ki bütün bu can kayıplarının, hukuksuzlukların kitle iletişim araçlarında tek taraflı topluma empoze edilmesi, işte bizi getirmiş olduğu nokta budur.

Ben on yıl Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı yaptım ve o zaman Amedspor Kulübü Büyükşehir Belediyespor'du. Diyarbakır'a gelen her takım, kim olursa olsun, ağırlanmıştır, çiçeklerle karşılanmıştır, el üstünde, baş üstünde tutulmuştur mensubu olduğumuz kültürün de gereği olarak. Bu takımın kendisi de bir hafta, on gün, bir ay önce Diyarbakır'da yine bu şekilde karşılanmıştır ama gelin görün ki faşizm ve ırkçılık öyle bir illet, öyle bir hastalıktır ki kulübün yöneticileri linçe maruz bırakılıyor. İşte savaşın topluma sirayetinin bir başka versiyonunu biz görüyoruz. Çok değil ha, bundan birkaç ay sonra toplumda komşu komşuyla yaşayamaz hâle gelecektir çünkü ölüm var, çünkü insanlar toprağa düşüyor ve çünkü bu medya dili, bu siyasal akıl, bundan daha da büyüme, bundan daha da büyük bir oy devşirme propagandası, çabası içerisinde. Kısa vadeli, çok kısa vadeli, örneğin kasım ayında yapılması planlanan bir referanduma bir miktar oy toplanabilir bu politika ve bu zihniyetle ama emin olun, esas, temelin kendisi sarsılıyor, sarsıtılıyor. Çok değil ha, bundan birkaç ay sonra dönmek istense bile bu fırsat yakalanmayabilir, yakalanamayabilir.

Şimdi, bir kez daha ana konuya, ana temasa dönersek, normal koşullarda bugün burada yürütmüş olduğumuz tartışmada ya Dışişleri Bakanının -Sayın Bakanın- ya da AB'den sorumlu Bakanın Kabinede bu tartışmalara katkı sunması bekleniyor idi. Ama maalesef görüyoruz ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bugün burada ve bu uluslararası sözleşmelerin istişare edilmiş olduğu Mecliste kendileri Hükümet adına bulunuyorlar.

Sayın Bakan, inşallah, Hükümetin bu sözleşmelere bakış açıları ve bu sözleşmeleri hayata geçiriş perspektifi, politikası, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çevreye dair politikalarına benzemez. Eğer çevreye dair politikalara, şehirciliğe dair politikalara benzerse vay bu uluslararası sözleşmelerin ruhunun hâline! Şimdiden -bana göre- bu uluslararası sözleşmelerin ruhuna Fatiha okumak işten bile değildir diye düşünüyorum.

Şimdi, öyle bir noktada başladı ki Hükümet, aslında bizim söylememize gerek yok, kendisinin de, sizlerin de bunu kendi iç dünyasında sorgulaması lazım diye düşünüyorum. "Sıfır sorun" diye bir politikayla başladılar Orta Doğu'da ve hatta kimi ülkelerle vize uygulamasından da vazgeçildi. Ne oldu da veya ne olmadı da bugün dünyada neredeyse tek bir dost kalmadı? Ne oldu veya ne olmadı da, ne yapılmadı da bugün biz bu realiteyi yaşıyoruz? Ben işin püf noktasını, işin esasını aha şuramdan gelerek söylüyorum, şuramdan gelerek söylüyorum.

Demin siz ifade ettiniz ya, 2013 Nevroz deklarasyonunda ne vardı? Türk ve Kürt halkının yani Türkiye halklarının tarihî, ebedî, ezeli, bin yıl etkisi sürececek bir ittifak çağrısı vardı, ittifak çağrısı. Gelin, birlikte ittifak edelim ve bu girdaba girmeden, bundan etkilenmeden Orta Doğu coğrafyasına sulhu da, barışı da, birlikte yaşamı da, beraber ha beraber, sadece biz değil, sadece siz değil, beraber inşa edelim çağrısı vardı.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Silahsız.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bu çağrı karşılık bulmadı. Bu çağrı boşa çıkarıldı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Silahı bırakmadınız ki.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Silahı bırakmadınız ki.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Vallahi, billahi, tillahi, siz de benden iyi biliyorsunuz ki silahların ilelebet gündemden, yaşamdan çıkmasına bir karış zaman kalmıştı.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Evlerin önündeki hendekler...

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Ama ne oldu? Çünkü o silahlar gündemden çıkmış olsaydı, bugün 317 milletvekili olmayacaktı; bugün Hükûmet AKP olmayacaktı, koalisyon Hükûmeti olacaktı.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Eylemleri kim başlattı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) - İşte, koalisyon hükûmeti olmasın, tek başına bu Hükûmet olsun diye, bütün bu kan, bütün bu gözyaşı, bütün bu revan bunun bedelidir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – PKK eylemlerine başlamamış mıydı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bu bir vatan müdafaası, vatan savunması meselesi değildir ama öyle bir noktaya gelmiş ki maalesef her şey ters yüz edilmiş durumda.

Bakın, muhalefet kalkıyor, eleştiri hakkını kullanıyor. Eleştiri, bir denetim mekanizmasıdır demokrasilerde ve eleştiri şok edici mahiyette olsa bile, yönetmenin getirmiş olduğu erdem ve elzem olarak buna tahammül etmek durumundadır.

Sayın Başkan, ben çok uzatmayacağım, sadece yirmi dakikalık söz hakkımı kullanacağım, uzatmayacağım, çok zamanınızı da almayacağım.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Eleştirilerin de usulü vardır, şeyi vardır.

ADNAN BOYNUKARA (Adıyaman) – İstedğin kadar uzatma.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Şimdi, bu denetim mekanizması soru önergesinin tek bir tanesine yanıt verilmiyor. Bugüne kadar, Meclisin bir başka denetim mekanizması olan araştırma önergelerinde neredeyse -bir tanesi dışında- muhalefetten gelen hiçbir çaba kabul görmedi.

Peki, bütün bu uygulamalar yaşandığında, Venedik Komisyonu, Karma Parlamenterler Asamblesi, Avrupa Birliği Parlamentosu raporlar hazırlamıyor mu, gözlemlemiyor mu? 78 milyon insanla dâhil olacağımız bir ülke, bir topluluk... Ya, bu gelecek nüfusun demokrasi standardı, yaşam standardı, kültürü, siyaset kültürü nedir diye bakmıyor mu, bakmayacak mı? İşte, birkaç ay sonra yine rapor hazırlanacak ve o raporlarda, uygulamadan kaynaklı, savaştan kaynaklı, çatışma ortamından kaynaklı bütün ihlaller, ihmaller yine raporlara sirayet edecek. Ne olacak peki? Sayın Cumhurbaşkanı diyecek ki: “Ey ABD, ey AB, ey Kate Piri, ey falankes, ben senin raporunu tanımıyorum, senin raporunu geri gönderiyorum.” Peki, bu, çözüm mü? Vallaha çözüm değil. Bu, çözümü getirir mi? Vallaha getirmez. Bu, ne yapar? Bu, çözümsüzlüğü derinleştirir. Bu, aynı zamanda bizi uzaklaştırır.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Raporun bir hükmü yok. Kate Piri orada oturup rapor yazıyor, teröristlere “terörist” demiyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sen onun kadar gezmedin Osman, bütün bölgeyi gezdi, her yeri gezdi, her tarafı gezdi.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Madem her şeyi biliyordunuz Osman, niye Avrupa’nın eline bakıyorsunuz? Girme, madem beğenmiyorsun girme, niye kapısında dileniyorsun? Hem kapısında dilen hem de yazdığı mektuba itiraz et.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bakın, Kate Piri, Cizre’ye gitti, Diyarbakır’a gitti ama sizin kaçınız Diyarbakır’a gittiniz, Cizre’ye gittiniz, Sur’a gittiniz, kaçınız gördünüz, kaçınız dokundunuz?

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Hem Hükûmetimiz gitti hem bakanlarımız gitti, vekil arkadaşlarımız gitti, hiçbir zaman oranın halkını yalnız bırakmadı.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – “Hükûmetimiz gitti.”, çok güzel, çok yaşa Sayın Milletvekili, çok yaşa! Hükûmetimiz, Bakanlar Kuruluyla Urfa’ya gitti, davul, zurna çalarak, halaylar çekerek Urfa’ya gitti, Balıklıgöl’de Urfalıları müjde verdi.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Urfa’nın dışında Diyarbakır’a da gitti, Mardin’e de gitti, her yere gitti.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Ne oldu? Bir hafta sonra Urfa’nın elektriği kesildi. 500 bin dönümlük alan, arazi şu anda kuruyor ey milletvekilleri, kuruyor.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Hayır, sorun çözüldü, öyle bir şey yok. Biz oradaki çiftçiye de savunuyoruz.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Nasıl yok ya?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – 300 bin insan, mevsimlik işçi olarak Türkiye’nin batı yakasına ırgat olarak gidiyor ve bu 300 bin insana bir 100 bin insan daha eklenecek.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Hiç öyle bir şey yok.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – “Hiç öyle bir şey yok.” diyor ya, Karacabey Ovası’nda Urfalı dolu.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Şimdi ben hiddetlenmeyeyim de kim hiddetlensin? Urfa, size 9 milletvekili verecek, Bakan verecek ama Bakan, Urfa’da Truva atı görevini görecek...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ne demek Truva atı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – ...içeriye girmiş, Urfa’nın çiftçisi ölsün diye, Urfa’nın çiftçisi üretimden düşün diye elinden gelen bütün gayreti, bütün çabayı ortaya koyuyor. Ya, böyle bir şey olabilir mi, hakikaten böyle bir şey olabilir mi?

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Hayır, hiç öyle bir şey yok.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, sulama tünellerini görmüyor musun? Çiftçiler memnun. Tünelleri görmüyor musun, tünelleri? GAP projesini görmüyor musun?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – İşte, bu bile başlı başına Hükûmetin A’dan Z’ye bütün politikalara bakış açısının bir yansıması, pratiğidir.

HÜSEYİN ŞAHİN (Bursa) – Şap ile şekeri karıştırıyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – GAP projesini de söyle, sulama tünellerini de söyle.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Ne demişti? Lafa bakılmaz, iştir, iştir, değil mi, sonuçtur? İşte, sonuç ortada, sonuç ortada.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sonuç ortada, Urfa’dan 9 tane... 317...

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Urfa’da 4 tane hastane kapatıldı ya. 4 tane hastanenin SGK’yla anlaşması iptal edildi ve ortadan kaldırıldı.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Yanlış yapanın kapatıldı. Yanlış yapanların hepsi kapatılır. Kapatıldı falan deme, haksızlık olur.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bir nevi cezalandırılıyor ha, cezalandırılıyor. “Benim fikrimde olmayan, benim inancımda olmayan, seçimde bana biat etmeyen kim varsa yaşam hakkı tanımıyorum.” diyor.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Her yerde öyle, her yerde. Sadece Urfa’da değil.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bakın, bu nedir, bunun adı nedir, biliyor musunuz?

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – O, halkın verdiği yetkidir.

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Bunun adı, özetle, kısaca, “tek lider, tek parti, tek dil ve tek inanç rejimi”dir. Bu, tek parti rejimidir. Bu ülke tek partililikten ve millî şeflikten çekti çekeceği kadar.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Tek parti şimdi yok, eskiden vardı. Şimdi var mı?

OSMAN BAYDEMİR (Devamla) – Yeni bir millî şefe ve yeni bir tek partili rejime veya kurucu irade meclisinden tek parti meclisine ihtiyacı yoktur bu ülkenin. Bu ülkenin barışa, bu ülkenin selamete ihtiyacı vardır.

En derin saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Rüya görmüş ya, ama yanlış bir rüya.

BAŞKAN – Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİNE İKİNCİ EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Mart 2016 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi’ne İkinci Ek Protokol’ün çekince ve beyanla onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Böylece tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının tümünün oylamasının elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 197

Kabul : 197 (x)

Kâtip Üye

Özcan Purçu

İzmir

Kâtip Üye

Elif Doğan Türkmen

Adana”

Böylece, tasarı kanunlaşmıştır; Allah hayırlı, mübarek eylesin.

5’inci sıraya alınan, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyorum.

5.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/709) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 296)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

6’ncı sıraya alınan, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Dördüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

6.- Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Dördüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/710) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 297)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da Komisyonun bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 26 Nisan 2016 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı geceler diliyorum.

Kapanma Saati: 23.41

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

XI.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 280) Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 281) Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 294) Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

4.- (S. Sayısı: 295) Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı	: 280	Sıra Sayısı	: 281	Sıra Sayısı	: 294	Sıra Sayısı	: 295
Oylama Saati	: 18:52	Oylama Saati	: 21:03	Oylama Saati	: 23:08	Oylama Saati	: 23:34
Üye Sayısı	: 550	Üye Sayısı	: 550	Üye Sayısı	: 550	Üye Sayısı	: 550
Kabul Edenler	: 201	Kabul Edenler	: 209	Kabul Edenler	: 197	Kabul Edenler	: 196
Reddedenler	: 0	Reddedenler	: 0	Reddedenler	: 0	Reddedenler	: 0
Çekimserler	: 0	Çekimserler	: 0	Çekimserler	: 0	Çekimserler	: 0
Geçersiz Oylar	: 1	Geçersiz Oylar	: 0	Geçersiz Oylar	: 0	Geçersiz Oylar	: 0
Mükerrer Oylar	: 4	Mükerrer Oylar	: 3	Mükerrer Oylar	: 4	Mükerrer Oylar	: 1
Toplam	: 206	Toplam	: 212	Toplam	: 201	Toplam	: 197
Açık Üyelikler	: 1	Açık Üyelikler	: 1	Açık Üyelikler	: 1	Açık Üyelikler	: 1
Kanunlaşmıştır.		Kanunlaşmıştır.		Kanunlaşmıştır.		Kanunlaşmıştır.	

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Danış Beştaş	Meral	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Erdinç	Mehmet Şikrî	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Küçükcan	Talip	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Özdiş	İbrahim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Sarı	Fatma Güldemet	AK PARTİ	Kabul2/Mük.1	Kabul2/Mük.1	Kabul2/Mük.1	Kabul2/Mük.1
Adana	Tuner	Zülfikar İnönü	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Türkmen	Elif Doğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Uslupehlivan	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Ünütvar	Necdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Yılmaz	Seyfettin	MHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Aydın	Almet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Boynukara	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Yıldırım	Behçet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Özkal	Hatice Düdu	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Kabul
Afyonkarahisar	Parsak	Mehmet	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Gökçe	Cesim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Zana	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Ertan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Babacan	Ali	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bilgehan	Ayşe Gülsün	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Ankara	Çetin	Şefkat	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Çiçek	Cemil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Gök	Levent	CHP	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gündoğdu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	İyimaya	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Mit	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Nazlıaka	Aylin	Bağımsız	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Önder	Sırrı Süreyya	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Ankara	Sarıhan	Şenal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Topcu	Zühal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Türkes	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünal	Aydın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yılmaz	Necati	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Akaydın	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Günal	Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Kara	Niyazi Nefi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Kök	Devrim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özdoğan Enç	Gökçen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Samani	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Antalya	Uslu	Alay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Yurdakul	Ahmet Selim	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Artvin	Kışla	İsrafil	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Baydar	Metin Lütfi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Depboylu	Deniz	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erdem	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Öz	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balikesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balikesir	Aydınlioğlu	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balikesir	Bostan	Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balikesir	Havutça	Namık	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balikesir	Kırcı	Sema	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balikesir	Ok	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balikesir	Poyrazlı	Mahmut	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Balikesir	Tüm	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Fehmioglu	Enver	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Bitlis	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	İrgat	Mizgin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Ercişkun	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küçük	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Özcan	Tanju	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Perçek	Reşat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altıca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Birkan	Zekeriya	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	İrgil	Ceyhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Karaburun	Bennur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Koçdemir	Kadir	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Müezzinoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Şahin	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ertök	Muharem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Öz	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşıoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çankırı	Filiz	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Çorum	Ceritoğlu Kurt	Latfiye İlksen	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Geçersiz	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çorum	Uslu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Arslan	Kazım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ayhan	Emin Haluk	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Basınacı	Melike	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Katılmadı
Denizli	Ramazanoğlu	Sema	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tın	Şahin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Zeybekçi	Nihat	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Aydın	Nursel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Baluken	İdris	HDP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Demirel	Çağlar	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Erdogmus	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Pir	Ziya	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tan	Altan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Uca	Felekmas	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Yığıtalp	Sibel	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Bircan	Erdin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Gayfanoğlu	Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Sezen	Rafet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Elazığ	Ayıkçı	Ejder	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Öztürk	Tahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Elazığ	Serdar	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Erzincan	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul2/Mük. I	Kabul
Erzincan	Karakelle	Sebahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Deligöz	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	İlcalı	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu	Zehra	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Uku	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Eskişehir	Usluer	Gaye	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Yüksel	Cemal Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Candemir Çelik	Canan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Gaziantep	Ekici	Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Erdogan	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Gökdağ	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Özdağ	Ümit	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Şimşek	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Tayyar	Şamil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul/Mük.	Kabul
Giresun	Bektaşoğlu	Bülent Yener	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Gümüşhane	Algül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Akdoğan	Nihat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	İrmak	Selma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Zeydan	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Alhrazoğlu	Mehmet Necmettin	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Dudu	Mevlüt	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Hatay	Ertan	Biröl	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Karasayar	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Öntürk	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Şanverdi	Fevzi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoglu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yarıyıcı	Hilmi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Bakır	İrfan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Bilgiç	Şüreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Okutan	Nuri	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Yüce	Sait	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Altıcı	Aytuğ	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çamak	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Firat	Dengir Mir Mehmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Kuyucuoğlu	Serdal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Mersin	Öztürk	Oktay	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Sağlar	Durmuş Fikri	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Tezcan	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkaya	Yakup	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Akkus İlgezdi	Ganize	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Albayrak	Berat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ataş	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayata	Süleyman Sencer	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bahçekapılı	Ayşe Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Başcı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Benli	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Emis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkun	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Bürge	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Cihaner	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Alihan Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çiçek	Dursun	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Alihan Berat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Hâlis	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Demirtaş	Selahattin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Selina	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Celal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Engin	Didem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Eren	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Ekrem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İhsanoğlu	Ekmeleddin Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kahraman	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Karaca	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
İstanbul	Kaya	Atıla	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tulay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kerestecioglu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kıyıklık	Feyzullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kuzu	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Küçük	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Metiner	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Özcan	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Pavey	Şafak	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paylan	Garı	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Pulcu	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sarıkaya	Durmuş Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satur	Mıhrimah Belma	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Seferinoğlu	Yıldız	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sert	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Tamaylıgil	Bihlun	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yankadaş	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yedekci	Gülray	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Hürşit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldız	Haydar Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Zengin	Mürteza	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Altıok	Zeynep	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Balbay	Mustafa Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çam	Musa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çray	Aytun	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Doğan	Müslüm	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Hotar	Fatma Seniha Nühket	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kalkan	Necip	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kocabıyık	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Katılmadı
İzmir	Kürkütü	Ertuğrul	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özkan	Ahmet Tunçay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Purcu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Boke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atilla	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Şirekli	Kerem Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Tanrıkulu	Ahmet Kenan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
İzmir	Temizel	Zekeriya	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Turhan	İbrahim Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
İzmir	Vural	Oktay	MHP	Kabul	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binalı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yiğit	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Beyribey	Yusuf Selahattin	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Kabul
Kars	Bilgen	Ayhan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Demir	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Anık	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Dedeoğlu	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Halaçoğlu	Yusuf	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhaskeci	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	Arslan	Mikail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Çetinkaya	Salih	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul/Mük.	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Aygün	Zeki	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Kaplan Hürriyet	Fatma	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Suncaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altınyaldız	Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Babaoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Konya	Baloğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Bozkurt	Mustafa Hüsnü	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Davutoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdogan	Hüsnüye	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Etiyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Kaleli	Muhammet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Ünal	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Katılmadı
Kütahya	Kavuncu	Vural	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Nazlı	Mustafa Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Özhan	Taha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Şahin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Malatya	Tufenkci	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Yaşar	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Alçay	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Berber	Recai	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Nurlu	Mazlum	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Manisa	Özdeş	Selçuk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Yıldız Biçer	Tur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Çitil	Mehmet İlker	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Dilipak	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kaynak	Veysi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kılıç	İmran	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Reyhannoğlu	Nursel	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Tor	Fahrettin Oğuz	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Atalan	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Böllünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Dora	Erol	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Miroğlu	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Yıldırım	Gülser	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Aldan	Ömer Süha	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Nurettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erdogan	Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Öztürk	Nihat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Özyer	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Üstündağ	Akın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Çelik Özkan	Burcu	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Yıldırım	Ahmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Ayıköz	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Gizligider	Ebubekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Gökürk	Murat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Kavaklıoğlu	Alpaslan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Niğde	Özgen	Erdogan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Çanak	Oktaç	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Ayar	Hikmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Karal	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul2/Mük.1	Kabul
Sakarya	Açba	Zihni	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Dişli	Şaban	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	İsen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Üstün	Ayhan Sefer	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Koktaş	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kurt	Hasan Basri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Tekin	Hayati	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Aktay	Yasin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Siirt	Konca	Besime	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Yıldırım	Kadri	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Akyıldız	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Bilgin	Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı	Kabul
Sivas	Dursun	Selim	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Tekirdağ	Algün	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Doğan	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Köprülü	Emre	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Aslan	Zeyid	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Çakır	Coşkun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Göçer	Celil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Günar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Köseoğlu	Ayşe Sula	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Pekşen	Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Akyürek	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Şanlıurfa	Ayhan	İbrahim	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Baydemir	Osman	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Gülpinar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Şanlıurfa	Kaçar	Mahmut	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Öcalan	Dilek	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul2/Mük.1	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Yılmaztekin	Kemalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Tunç	Alim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Atalay	Beşir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Botan	Lezgin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Geveri	Adem	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Hezer Öztürk	Tuğba	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kayattürk	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Özgökçe Ertan	Bedia	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Yıldırım	Nadir	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Yüksekdağ Şenoğlu	Figen	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul2/Mük.1	Kabul	Kabul
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Soysal	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çaturoğlu	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Özbakır	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Zonguldak	Turpcu	Şerafettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Zonguldak	Ulupınar	Özcan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Serdengeçti	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Ağhal	Naci	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bayburt	Kavcıoğlu	Şahap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Konuk	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Aslan	Mehmet Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Beçerekli	Saadet	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Hamidi	Ataullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 280	S. Sayısı: 281	S. Sayısı: 294	S. Sayısı: 295
Şınak	Encu	Ferhat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şınak	İmmez	Aycan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şınak	Sarıyıldız	Faysal	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Bartın	Yalçınkaya	Muhammet Rıza	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Iğdır	Adıyaman	Mehmet Emin	HDP	Katılmadı	Kabul	Kabul	Kabul
Iğdır	Aras	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Demirel	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı	Kabul
Yalova	İnce	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Şahin	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Uysal	Burhanettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Dulger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Kilis	Polat	Reşit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ersoy	Ruhi	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Önal	Suat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Arsılan	Fevai	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Özlu	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul	Kabul

XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, Kocaeli ve ilçelerinde yeşil kart uygulamasından faydalanan vatandaşlara ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3511)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Haydar AKAR
Kocaeli Milletvekili

Yeşil kart kullanan vatandaşların durumu özel olarak 1992 yılında çıkartılan “Ödeme Gücü olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Devlet Tarafından Karşılanması ve Yeşil Kart Uygulaması Hakkında Yönetmelik” le düzenlenmiştir. Herhangi bir sosyal güvenlik kaydı ve ekonomik gücü olmadığı için sağlık hizmeti devletçe karşılanan yeşil kartlıların kamu maliyesine yükü her geçen gün artmış, Yeşil kart uygulamasının istismar edildiği, ihtiyaç sahibi olmadığı halde kart verilenlere ilişkin hikayeler, haberlere konu olmuştur.

Yeşil kart uygulamasına son verilmesi, bu kapsamda muhtaç kişilerin gerçek sayısı belirlenerek, sadece bunların sağlık giderlerinin devletçe karşılanması öngörülerek getirilen Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında yeşil kart uygulaması sonlandırılmıştır. Buna göre kişi başına aylık geliri asgari ücretin üçte birinden az olan vatandaşların sağlık primlerinin devletçe ödenmesi, bu sayede bu kişilerin sağlık hizmetlerinden bedava yararlanması hükme bağlanmıştır.

Bu bağlamda,

1. Kocaeli ve ilçelerinde Yeşil kart uygulamasından yararlanan kaç vatandaşımız bulunmaktadır? Bu vatandaşlarımızın nüfusa kayıtlı oldukları il ve ilçeler hangileridir?

2. Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre Kocaeli de sosyal güvenlik kapsamında kaç kişi vardır? Bunların kaç Yeşil kart sahibidir?

3. Kocaeli de Sosyal Yardımlardan yararlanan kaç kişi vardır? Bu kişilerin kaç yeşil kart sahibidir? 2012, 2013, 2014 ve 2015 yılında yapılan yardımların miktarı ne kadardır? Bu yardımların ilçelere göre dağılımı nasıl olmuştur?

4. Kocaeli’de 01.01.2012 yani gelir testi uygulamasından önce yeşil kartlı sayısı ile bugünkü yeşil kartlı sayısı kaçtır? Bunların ilçelere göre dağılımı nasıl olmuştur?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı : 68925832-<...>-E.<...>
Konu: Kocaeli Milletvekili
Sayın Haydar AKAR'a
Ait (7/3511) Esas No'lu Soru
Önergesi

25 Nisan 2016

6150447

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/03/2016 tarihli ve 26966 sayılı yazı.

Kocaeli Milletvekili Sayın Haydar AKAR'a ait 7/3511 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

EK:
Cevap Yazısı

Süleyman SOYLU
Bakan

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN HAYDAR AKAR'A AİT (7/3511) ESAS NO'LU SORU
ÖNERGESİNE CEVAP

2016 yılı Ocak ayı itibarıyla Kocaeli ilinde sosyal güvenlik kapsamında (Aktif + Pasif + Gelir Testi Yaptırınlar) bulunan kişi sayısı 1.745.312, genel sağlık sigortası primi devlet tarafından ödenenlerin sayısı ise 50.832'dir.

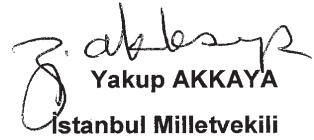
2.- İstanbul Milletvekili Yakup Akkaya'nın, emeklilerin zamlardan faydalanamadıkları iddiasına ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3512)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

03.03.2016

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla,

Yakup AKKAYA
İstanbul Milletvekili

Bir toplumun demokratikleşmesinin ve gelişmişliğinin en önemli göstergelerinden birisi hiç kuşkusuz o toplumun yaşlılarına verdiği değerdir. Sosyal devlet olmanın en temel gereklerinden birisi yaşlıların hayatlarını kolaylaştırmak ve korumaktır.

Ancak bugün gelineen noktada yaşlılarımız ve emeklilerimiz ne yazık ki bu korunma ilkesinin çok uzağındadırlar ve insani ihtiyaçlarını dahi karşılamaktan çok uzakta yaşamaya, hayata tutunmaya çabalamaktadırlar. Emeklilerimizin büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında emekli aylığı almakta, bunların büyük bir kısmı da açlık sınırı altında emekli aylığına mahkûm edilmiş durumdadır.

5510 Sayılı Kanunun 4. Maddesinin c fıkrası çerçevesinde emekli aylığı alan devlet memurları da emekli aylıklarının düşük olması nedeniyle yaşamlarını zor şartlar altında sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu emeklilerimiz, 2012 yılı Ocak ayında yapılan intibak düzenlemesinde de kapsam dışı bırakılmışlardır.

Memur emeklilerimizin aylıklarında ancak 2015 yılı Eylül ayı başında ek bir zam öngörülmüş ve 27 Ağustos 2015 tarihli ve 29458 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 22.08.2015 tarihli ve 2015/8057 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 Eylül 2015 tarihinden geçerli olmak üzere ek zam yapılmıştır.

Gerek 7 Haziran 2015 tarihinde gerçekleştirilen Genel Seçimler öncesinde ve sonrasında Gerekse 1 Kasım 2015 tarihinde gerçekleştirilen son seçimler öncesinde ve sonrasında Başbakan Ahmet Davutoğlu ve önceki Çalışma Bakanı ve Şahsınız tarafından çeşitli defalarca bütün emeklilere (işçi, esnaf ve memur) zam yapıldığı kamuoyuna yaptığınız açıklamalarda da dile getirilmiştir.

Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumunun bir memur emeklisinin dilekçesine verdiği 04.11.2015 tarih ve 51748897/60.258.050 Sayılı yazılı cevapta da belirtildiği üzere, bazı memur emeklilerine bu zamların verilmediğini öğrenmiş bulunmaktayız.

01.10.2008 tarihinden önce 4/a ve/veya 4/b kapsamında sigortalılığı bulunup, 1.10.2008 tarihinden sonra 5510 Sayılı Kanun'un 4/c fıkrası çerçevesinde sigortalı olan kişilerden, bu zam tarihinden önce emekli olmalarına rağmen bu zamdan yararlandırılmadıkları belirtilmektedir ve bunun gerekçesi olarak da ilgi yazıda gösterge sisteminin dışında olmalarından dolayı bu zammın kapsamı dışında tutuldukları açıklanmaktadır.

1. Bu durum, kamuoyuna yönelik yaptığınız "Bütün emeklilere ek seyyanen zam verdik" açıklamalarınızla çelişmektedir. Bu çelişkiyi düzeltmek için açıklama yapacak mısınız?
2. Yukarıda belirtilen durum nedeniyle mağdur olmuş ve bu ek zamlardan yararlanamamış kaç memur emeklimiz bulunmaktadır?
3. Bu emeklilerimizin söz konusu mağduriyetini gidermek için bir kanun değişikliği yapılarak bu emeklilerimize bu ek seyyanen zamlar hak kazanıldığı tarihten itibaren ödenecek midir?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı : 68925832/610/

6152480

Konu: İstanbul Milletvekili

Sayın Yakup AKKAYA'ya

Ait (7/3512) Esas No'lu Soru

Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31/03/2016 tarihli ve 26966 sayılı yazı.

İstanbul Milletvekili Sayın Yakup AKKAYA'ya ait 7/3512 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

EK:

Cevap Yazısı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN YAKUP AKKAYA'YA AİT (7/3512) ESAS NO'LU
SORU ÖNERGESİNE CEVAP

2008 yılı Ekim ayı başından sonra 4/1-c kapsamında sigortalı sayılanların aylıklarının hesabı 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri esas alınmaksızın bu statü öncesindeki çalışma süre ve statüleri esas alınarak belirlenmekte ve bağlanan aylıklar 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 28 inci maddesi uyarınca toplu sözleşme hükümlerine göre belirlenen aylık ve taban aylık katsayılarındaki artış dikkate alınarak artırılmaktadır.

Öte yandan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa 04/04/2015 tarihli ve 6645 sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 58 inci maddesi ile eklenen geçici 65 inci madde ile Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine 2015 yılından önce bağlanmış aylıklardan, 2015 yılı Temmuz ödeme döneminde 1.000 TL (dâhil) ve altında olanlar 100 TL tutarında, 1.000 TL'nin üstünde olanlar da 1.100 TL'yi geçmeyecek tutarda ayrıca artırılmıştır.

5510 sayılı Kanuna 25/12/2015 tarihli ve 6655 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenen geçici 67 nci maddesi ile yine Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine 2016 yılı başından önce bağlanmış gelir ve aylıklar 2016 yılı Ocak ödeme döneminden geçerli olmak üzere 100 TL tutarında ayrıca artırılmış ise de, belirtildiği üzere söz konusu 100 TL'lik artışlardan yalnızca 4/1-a ve 4/1-b kapsamındaki emekli ve hak sahiplerinin yararlanacağı açıkça belirlenmiştir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanununun geçici 4 üncü maddesi hükmü gereği haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulananların emekli aylıkları Gösterge Aylığı, Kıdem Aylığı, Ek Gösterge Aylığı, Taban Aylık ve Emeklilik Tazminatı unsurlarının toplamından oluşan Emekli Keseneğine Esas Aylık (Emekli Aylığı Bağlanmasına Esas Aylık) Tutarı üzerinden hesaplanmakta olup, bu hesaplama konu olan tazminat yansıtma oranları, 27/08/2015 tarihli ve 29458 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/8057 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01/09/2015 tarihinden geçerli olarak 15'er puan artırılmış ise de, söz konusu artış 5510 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca; ilk defa 2008 yılı Ekim ayı başından sonra 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan 2008 yılı Ekim ayı başından önce hizmet akdine tabi ve/veya kendi adına ve hesabına çalışmaları olanların aylıklarının Kanunun Geçici 4 üncü maddesi uyarınca 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre değil, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanun hükümleri dikkate alınarak, 2008 yılı Ekim ayı öncesinde bulunulan sigortalılık statüleri ve bu sigortalılık statülerine ilişkin aylık bağlama mevzuatı esas alınmak suretiyle karma bir aylık bağlama sistemi uygulanarak hesaplanması gerektirmesi nedeniyle ilk defa 4/1-c kapsamındaki sigortalıların aylık miktarlarında herhangi bir değişiklik meydana getirmemiştir.

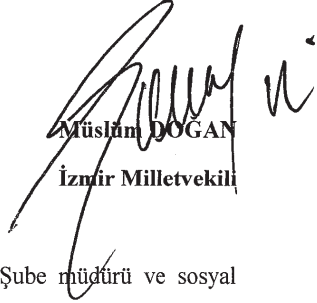
23/08/2015 tarihli ve 29454 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2016 ve 2017 Yıllarını Kapsayan 3. Dönem Toplu Sözleşme uyarınca 2016 yılındaki artış oranları ilk altı aylık dönem için % 6, ikinci altı aylık dönem için %5 olarak tespit edilmiştir.

Bu çerçevede, ilk defa 2008 yılı Ekim ayı başından sonra 4/1-c kapsamında sigortalı sayılan emeklilerin aylıkları yukarıda açıklanan düzenlemeler kapsamında; 2015 yılının birinci altı ayında % 3 oranında, 2015 yılının ikinci altı ayında % 4,76 oranında, 2016 yılının ilk altı ayında ise enflasyon farkı da esas alınmak suretiyle % 6,90 oranında bir artıştan yararlandırılmışlardır.

3.- İzmir Milletvekili Müslüm Doğan'ın, SGK'da yapılan atamalara ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3515)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman Soylu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Müslüm DOĞAN
İzmir Milletvekili

Sosyal Güvenlik Kurumu görevde yükselme yönetmeliğine göre Şube Müdürü ve sosyal güvenlik merkezi müdürü olarak atanabilmek için; En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak, Kurumda sosyal güvenlik merkezi müdür yardımcısı kadrosunda en az bir yıl veya şef kadrosunda en az dört yıl veya uzman tabip, daire tabibi, tabip, dış tabibi, eczacı, mühendis, mimar, şehir plancısı, avukat ve çözümleyici kadrosunda en az iki yıl veya APK uzmanı, araştırmacı, uzman, eğitim uzmanı, sivil savunma uzmanı, muhasebeci, istatistikçi, programcı, matematikçi, aktüer, kimyager, biyolog, psikolog, grafiker, tekniker, teknisyen, sağlık teknisyeni, sağlık teknikeri, diyetisyen, sosyal çalışmacı, çocuk eğiticisi, çocuk gelişimcisi, koruma ve güvenlik şefi, sosyal güvenlik kontrol memuru veya icra memuru kadrolarında en az sekiz yıl hizmeti bulunmak gibi şartlar aranmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- SGK bünyesinde bulunun Şube Müdürü ve Şef'lerin eğitim düzeyleri nelerdir?
- 2- Sosyal Güvenlik Kurumu atamalarında liyakat esasına uygun davranılmakta mıdır?
- 3- Sosyal Güvenlik Kurumu görevde yükselme sınavı ne kadar sıklıkla yapılmaktadır? Sınav soruları hangi kurul ve heyet tarafından hazırlanmaktadır?
- 4- Sosyal Güvenlik Kurumunda görevlendirme yapılarak müdür olanların daha sonra bu görevlerde kalıcı olarak bulunduklarına dair iddialar doğru mudur? Bu iddialar doğru ise bu durum 657'ye tabi devlet memurluğu yönetmeliğine uygun mudur?
- 5- Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde çalışan Mühendis ve Mimarların başına açık öğretim mezunu bir kişinin atandığı iddiası doğru mudur? Doğru ise bu durum çalışma yönetmeliğine uygun mudur?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Sayı : 68925832/610/

6151469

25 Nisan 2016

Konu: İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN'a

Ait (7/3515) Esas No'lu Soru

Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/03/2016 tarihli ve 26966 sayılı yazı.

İzmir Milletvekili Müslüm DOĞAN'a ait 7/3515 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

EK:

Cevap Yazısı

İZMİR MİLLETVEKİLİ MÜSLÜM DOĞAN'A AİT (7/3515) ESAS NO'LU SORU
ÖNERGESİNE CEVAP

Atamalar, mevzuatta belirtilen niteliklere haiz personel arasından, liyakat esasına uygun şekilde yapılmaktadır.

Kurumda 2010 yılından bu yana her iki yılda bir görevde yükselme sınavı yapılmaktadır.

4.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, yaş şartını taşımadığı için emekli olamayan vatandaşlara ilişkin sorusu ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/3517)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Süleyman Soylu tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Özcan Purçu

İzmir Milletvekili

1. 4759 Sayılı Kanunla yaş sınırı nedeniyle emekli olamayan kaç kadın yurttaşımız bulunmaktadır?
2. 4759 Sayılı Kanunla yaş sınırı nedeniyle emekli olamayan kaç erkek yurttaşımız bulunmaktadır?
3. Kamuoyunda emeklilikte yaşa takılanlar olarak bilinen, emekli olabilmek için gerekli prim gün sayısını doldurmasına rağmen yapılan yasal düzenlemeler ile öngörülen kademeli artış ile yaş sınırına tabii olan yurttaşlarımızın yaşadığı mağduriyeti gidermeye yönelik Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

25 Nisan 2016

Sayı : 68925832/610/

6152794

Konu: İzmir Milletvekili

Sayın Özcan PURÇU'ya

Ait (7/3517) Esas No'lu Soru

Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/03/2016 tarihli ve 26966 sayılı yazı.

İzmir Milletvekili Sayın Özcan PURÇU'ya ait 7/3517 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya dair cevabi bilgi ve değerlendirmeler ekte sunulmuştur.

Bilgilerini arz ederim.

Süleyman SOYLU
Bakan

EK:

Cevap Yazısı

İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN PURÇU'YA AİT (7/3517) ESAS NO'LU SORU
ÖNERGESİNE CEVAP

Sosyal güvenliğin finansmanında kullanılan yöntemlerden biri dağıtım yöntemidir. Bu yöntemde cari dönemde çalışanlardan alınan primler, aynı dönemde aylık ve gelir alanlara ödenmektedir. Halihazırda Türkiye’de sosyal güvenliğin finansmanı dağıtım esasına göre yapılmaktadır. Ayrıca, Devlet sisteme doğrudan katkı yaparak açıkların kapatılmasını sağlamaktadır. Dağıtım sisteminde denge hali, mevcut dönemin gelirleri ile aynı dönemin giderlerinin karşılanabilmesi halidir. Bu dengenin sağlanmasındaki en önemli unsur ise aktif/pasif dengesidir. Bir çalışan sigortalının kaç emekliyi finanse ettiğinin göstergesi olan aktif pasif oranı; ülkemizde 2015 yılında 1,94 olarak gerçekleşmiştir. Aktif pasif oranı emeklilik yaşından doğrudan etkilenen bir parametredir. Ülkemizde 2014 yılı içerisinde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendi kapsamında emekli olanların ortalama yaşı 51, (b) bendi kapsamında emekli olanların ortalama yaşı 59, (c) bendi kapsamında emekli olanların ortalama yaşı 53 olarak gerçekleşmiştir. Her ne kadar emeklilik yaşı günümüz için kadınlarda 58, erkeklerde 60 yaş olsa da yıl içinde emekli olanların ortalama yaşı kademeli geçiş gereği bu seviyelerde gerçekleşmektedir. Emeklilik sistemlerinde finansal sürdürülebilirliğin temel sigortacılık ilkeleri içinde devam edebilmesinde yaş en önemli parametrelerden biridir. Dolayısıyla, yaş ile ilgili bir düzenleme Kurumun aktüeryal dengesini olumsuz etkileyecek ve hazine transferlerinin artmasına sebep olacaktır. Bu kapsamda, Kurumun temel amacı sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve malî açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmek olup, yaş koşulu dışındaki koşulları sağlayan sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilmesine yönelik yürütülen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 1

80'İNCİ BİRLEŞİM

25 NİSAN 2016 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, "Sunuşlar" ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun;

26 Nisan 2016 Salı günü Birleşiminde Sözlü Sorular ve diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

27 Nisan 2016 Çarşamba günü Birleşiminde Sözlü Soruların görüşülmemesi,

Yukarıda belirtilen Çarşamba günü Birleşimde Genel Kurulun saat 14.00'te toplanması,

Yukarıda belirtilen birleşimlerin dışında, 26'ncı Dönem 1'inci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 - 24.00, Çarşamba ve Perşembe günleri 14.00 – 24.00 saatleri arasında;

Çalışmalarını sürdürmesi,

170 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüdüğü 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi; birinci bölümünün 1 ila 5'inci maddelerden, ikinci bölümünün 6 ila 12'nci maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.3.2016 tarihli 59'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun haftalık çalışma günlerinin dışında 22, 25 ve 29 Nisan 2016 Pazartesi ve Cuma günleri saat 14.00'te toplanarak, bu günlük birleşimlerinde Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 31.3.2016 tarihli 64'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun;

25 Nisan 2016 Pazartesi günü Birleşiminde 33 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

26 Nisan 2016 Salı günü Birleşiminde 35 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

27 Nisan 2016 Çarşamba günü Birleşiminde 37 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

28 Nisan 2016 Perşembe günü Birleşiminde 39 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Nisan 2016 Cuma günü Birleşiminde 41 Sıra Sayılı Kanun Tasarısına kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

Yukarıda belirtilen birleşimlerinde gece 24.00'te günlük programın tamamlanamaması halinde günlük programın tamamlanmasına kadar,

Çalışmalarını sürdürmesi,

277 Sıra Sayılı Kanun Tasarısının İhtüdüğü 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 5'inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dâhil olmak üzere 6 ila 13'üncü maddelerden oluşması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 14.4.2016 tarihli 73'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm

Komisyonu

26.4.2016 Salı – Saat: 15.30

* Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,

Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

26.4.2016 Salı – Saat: 15.30

28.4.2016 Perşembe – Saat: 10.30

* İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

27.4.2016 Çarşamba – Saat: 14.30

* Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu

27.4.2016 Çarşamba – Saat: 10.00

28.4.2016 Perşembe – Saat: 10.00

* Dışişleri Komisyonu

28.4.2016 Perşembe – Saat: 11.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

80'İNCİ BİRLEŞİM

25 NİSAN 2016 PAZARTESİ

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

- 1.- **(S. Sayısı: 280)** Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/697) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2016) **(X)**
- 2.- **(S. Sayısı: 281)** Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/698) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2016) **(X)**
- 3.- **(S. Sayısı: 277)** Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/688) ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve İçişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.04.2016) **(**)**
- 4.- **(S. Sayısı: 170)** İş Kanunu ile Türkiye İş Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/597) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(**)**
- 5.- **(S. Sayısı: 248)** Avrupa Konseyi Terörizmin Önlenmesi Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/672) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.03.2016) **(X)**
- 6.- **(S. Sayısı: 87)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/419) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**
- 7.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**
- 8.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**
- 9.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**
- 10.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/332) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**
- 11.- **(S. Sayısı: 29)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Fransız Toplumu Hükümeti, Valonya Hükümeti ve Brüksel-Başkent Bölgesi Fransız Toplumu Komisyonu Heyeti Arasında Kültür, Eğitim ve Bilimsel Araştırma Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı (1/324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**
- 12.- **(S. Sayısı: 30)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsani İşler Eşgüdüm Ofisi Arasında Türkiyede Bir Ülke Ofisi Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/327) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

() İktüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

13.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/330) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 32)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel ve Eğitsel İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/333) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 33)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Singapur Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Bilim, Eğitim, Basın-Yayın ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/334) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 35)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Surinam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/337) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 36)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Gençlik Faaliyetleri ve Spor Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/338) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 37)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Kültür ve Sanat Alanında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/340) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 38)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/341) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 39)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/342) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 40)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim, Basın-Yayın, Gençlik ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/343) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 41)** Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/346) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 42)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/347) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 43)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/348) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) **(X)**

26.- (S. Sayısı: 44) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/349) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

27.- (S. Sayısı: 45) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Venezuela Bolivar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/355) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

28.- (S. Sayısı: 48) Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Cibuti Cumhuriyeti Milli Eğitim ve Yükseköğretim Bakanlığı Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/360) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.01.2016) (X)

29.- (S. Sayısı: 46) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/358) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

30.- (S. Sayısı: 47) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/359) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

31.- (S. Sayısı: 49) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

32.- (S. Sayısı: 50) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) (X)

33.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/376) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.01.2016) (X)

34.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uruguay Doğu Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/378) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

35.- (S. Sayısı: 56) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/379) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

36.- (S. Sayısı: 57) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Belize Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/380) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

37.- (S. Sayısı: 58) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Peru Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/381) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

38.- (S. Sayısı: 59) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/382) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.01.2016) (X)

39.- **(S. Sayısı: 62)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/345) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.01.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 88)** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Kültür Yollarına İlişkin Genişletilmiş Kısmi Anlaşmayı Tesis Eden Kararına Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/373) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 69)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/351) Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Temsilcilik veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Fertlerinin Gelir Getirici İşlerde Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/352) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 71)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/362) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı (1/364) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/366) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.02.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/374) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Yönelik Anlaşmaya İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/298) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ile Dışışleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/371) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 77)** Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/372) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 78)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Örgütlü Suçlar ve Terörizmle Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/383) ve Dışışleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 79)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kolombiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/384) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 80)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Yasadışı Uluslararası Ticaretiyle Mücadele Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/385) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 81)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guyana Kooperatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/389) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 82)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/394) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 83)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulaştırma Altyapısı ve Denizcilik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/407) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 84)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Yük Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 89)** Denizcilik Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/456) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 90)** Uluslararası Sivil Havacılığa İlişkin Yasadışı Eylemlerin Önlenmesi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 91)** Uçakların Kanundışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Sözleşmeye Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 92)** Akdeniz ve Karadeniz İçin Sanal Bölgesel Deniz Trafik Merkezi Kurulmasına Dair Operasyonel Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/463) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 93)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Saint Vincent ve Grenadinler Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/375) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 94)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dominik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/377) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 96)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/464) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.02.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 99)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/416) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

71.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

72.- **(S. Sayısı: 106)** Gemilerin İhtiyati Hazine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/443) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

73.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

74.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/446) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

75.- **(S. Sayısı: 107)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Değiştirilmiş Şekliyle 1978 Tarihli Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirilme ve Vardiya Standartları Uluslararası Sözleşmesi Kural 1/10 Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınması Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/444) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

76.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

77.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

78.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

79.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

80.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

81.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

82.- **(S. Sayısı: 116)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

83.- **(S. Sayısı: 120)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/465) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

84.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

85.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

88.- **(S. Sayısı: 126)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Portekiz Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/485) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

89.- **(S. Sayısı: 127)** Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Arasında İşbirliği Konusunda Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/486) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

90.- **(S. Sayısı: 128)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/488) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

91.- (S. Sayısı: 129) Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/489) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

92.- (S. Sayısı: 130) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

93.- (S. Sayısı: 131) Kıta Sahanelğinde Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokole Ait 2005 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/459) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

94.- (S. Sayısı: 132) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında İade Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/500) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

95.- (S. Sayısı: 133) Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna Hersek Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/501) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

96.- (S. Sayısı: 135) Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Karadağ Dışişleri Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

97.- (S. Sayısı: 138) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/350) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

98.- (S. Sayısı: 142) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

99.- (S. Sayısı: 143) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

100.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) (X)

101.- (S. Sayısı: 134) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

102.- (S. Sayısı: 137) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/331) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

103.- (S. Sayısı: 139) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

104.- (S. Sayısı: 141) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/493) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

105.- (S. Sayısı: 153) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nüfus İşleri Alanında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/490) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

106.- (S. Sayısı: 156) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

107.- (S. Sayısı: 158) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/477) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

108.- (S. Sayısı: 159) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/473) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

109.- (S. Sayısı: 160) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/467) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

110.- (S. Sayısı: 172) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Hayvancılık ve Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/423) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

111.- (S. Sayısı: 173) Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Deniz Balıkçılığı ve Kültür Balıkçılığı İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/442) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

112.- (S. Sayısı: 174) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

113.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/392) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

114.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/409) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

115.- (S. Sayısı: 181) Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ile Çin Halk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/507) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) (X)

116.- (S. Sayısı: 140) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

117.- (S. Sayısı: 144) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

118.- (S. Sayısı: 145) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/515) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

119.- (S. Sayısı: 150) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

120.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Tarım Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/400) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

121.- (S. Sayısı: 154) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Kullanımı ve Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/503) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

122.- (S. Sayısı: 155) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/495) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

123.- (S. Sayısı: 166) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/426) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

124.- (S. Sayısı: 182) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında Hükümetlerarası Tahıl Grubu 31 inci Oturumu ve Hükümetlerarası Pirinç Grubu 42 nci Oturumu Ortak Toplantısına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/524) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

125.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/527) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) (X)

126.- (S. Sayısı: 146) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Makedonya Cumhuriyetinin Kazakistan Cumhuriyetindeki Temsilinin Türkiye Cumhuriyeti Astana Büyükelçiliği İmkânlarından Yararlanılarak Gerçekleştirilmesine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/519) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

127.- (S. Sayısı: 157) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Demiryolu Bağlantısı Olan Limanları ile Ukrayna Limanları Arasında Uluslararası Doğrudan Yük Demiryolu Feri Hizmetinde Yük Taşımacılığına İlişkin Kurallar ve Ekleri ile Yük Vagonlarının İşletiminin Organizasyonuna İlişkin Kuralların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/492) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

128.- (S. Sayısı: 162) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/390) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

129.- (S. Sayısı: 163) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Meksika Devletleri Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/388) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

130.- (S. Sayısı: 164) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/391) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

131.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Ekonomik İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/425) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

132.- (S. Sayısı: 169) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallık Hükümeti Arasında Savunma Sanayi Alanında İşbirliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/510) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

133.- (S. Sayısı: 171) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel, Ekonomik ve Ticari İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/393) ve Tarım, Orman ve Köyişleri ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

134.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.03.2016) (X)

135.- (S. Sayısı: 161) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/466) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

136.- (S. Sayısı: 167) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

137.- (S. Sayısı: 175) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/521) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

138.- (S. Sayısı: 180) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 24 Mart 2008 Tarihinde İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

139.- (S. Sayısı: 184) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/482) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

140.- (S. Sayısı: 190) Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Cumhuriyeti ve İtalya Cumhuriyeti Arasında Türkiye-Yunanistan-İtalya Gaz Nakil Koridorunun Geliştirilmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/615) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) (X)

141.- (S. Sayısı: 192) Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hindistan Cumhuriyeti Petrol ve Doğal Gaz Bakanlığı Arasında Petrol ve Doğal Gaz Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/624) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.03.2016) (X)

142.- (S. Sayısı: 185) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/579) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

143.- (S. Sayısı: 187) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göç Konularına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/620) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

144.- (S. Sayısı: 188) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Şahısların Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/622) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

145.- (S. Sayısı: 189) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Madenler Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

146.- (S. Sayısı: 191) Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Enerji ve Hidrokarbonlar Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/616) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

147.- (S. Sayısı: 193) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/625) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

148.- (S. Sayısı: 194) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Krallığı Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/626) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

149.- (S. Sayısı: 195) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/627) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.03.2016) (X)

150.- (S. Sayısı: 196) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Kültür Varlığının Yasa Dışı İthal ve İhracının, Transitinin ve Mülkiyet Transferinin Yasaklanması ve Önlenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/396) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

151.- (S. Sayısı: 197) 2009 Gemilerin Emniyetli ve Çevreye Duyarlı Geri Dönüşümü Hakkında Hong Kong Uluslararası Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/474) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

152.- (S. Sayısı: 201) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/544) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

153.- (S. Sayısı: 203) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/547) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

154.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ile Mali Cumhuriyeti Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

155.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/549) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

156.- (S. Sayısı: 208) Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlarla Kullanımına Dair Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/475) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

157.- (S. Sayısı: 209) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

158.- (S. Sayısı: 210) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayisi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/551) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

159.- (S. Sayısı: 211) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Hususunda İkili Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/554) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

160.- (S. Sayısı: 212) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/556) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

161.- (S. Sayısı: 216) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İslam Kalkınma Bankası Grubu Arasında Türkiye ve İKB Üye Ülkeleri Arasındaki Ticaret ve Yatırımların Teşviki İçin İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

162.- (S. Sayısı: 217) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/569) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

163.- (S. Sayısı: 218) Türkiye Cumhuriyetine Şanhay İşbirliği Örgütünün Diyalog Ortağı Statüsü Tanınmasına İlişkin Muhtıranın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

164.- (S. Sayısı: 219) Uzak Pazarlardan Turist Çekilmesi Hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/420) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

165.- (S. Sayısı: 220) Dünya Turizm Örgütü Statüsünün 38 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/530) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

166.- (S. Sayısı: 221) Eşyaların Karayolundan Uluslararası Nakliyatı İçin Mukavele Sözleşmesi Elektronik Taşıma Belgesi ile İlgili Ek Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/531) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

167.- (S. Sayısı: 222) Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Uluslararası Demiryolu Yük Taşımacılığına İlişkin Sınır Geçiş İşlemlerinin Kolaylaştırılması Başlıklı 9 Numaralı Ekinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

168.- (S. Sayısı: 223) Trans-Asya Demiryolu Ağı Hükümetlerarası Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

169.- (S. Sayısı: 225) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında Sanayi ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/538) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

170.- (S. Sayısı: 226) Gemi Alacaklısı Haklarına ve Gemi İpoteklerine İlişkin Milletlerarası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/476) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

171.- (S. Sayısı: 227) 1996 Tehlikeli ve Zararlı Maddelerin Deniz Yoluyla Taşınmasından Kaynaklanan Zararın Tazmini ve Sorumluluğu Hakkında Uluslararası Sözleşmeye İlişkin 2010 Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/478) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

172.- (S. Sayısı: 228) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/397) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

173.- (S. Sayısı: 229) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/398) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

174.- (S. Sayısı: 230) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Krallığı Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

175.- (S. Sayısı: 231) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/421) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

176.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/560) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

177.- (S. Sayısı: 233) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapımına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/561) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

178.- (S. Sayısı: 234) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve E-Devlet Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/566) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

179.- (S. Sayısı: 235) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Mali İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/581) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

180.- (S. Sayısı: 236) 3 Mart 2005 Tarihinde Pretoriada İmzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

181.- (S. Sayısı: 238) Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 2 Haziran 1987 Tarihinde Ankarada İmzalanan Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/505) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

182.- (S. Sayısı: 239) Güneyde Sürdürülebilir Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Komisyonuna Üye Devlet Olarak Katılım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/526) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

183.- (S. Sayısı: 242) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Cibutide TİKA Program Koordinasyon Ofisi Kurulmasına ve Teknik İşbirliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/578) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

184.- (S. Sayısı: 244) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/552) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

185.- (S. Sayısı: 246) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Balıkçılık Alanında İşbirliği Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/559) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

186.- (S. Sayısı: 249) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/344) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

187.- (S. Sayısı: 250) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/339) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

188.- (S. Sayısı: 251) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında İşbirliği İçin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/468) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

189.- (S. Sayısı: 252) Türkiye Cumhuriyeti Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Azerbaycan Cumhuriyeti İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı Arasında Bilim, Teknoloji, Sanayi ve Girişimcilik Alanında İşbirliğini Güçlendirmeye Yönelik Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/504) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

190.- (S. Sayısı: 259) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolüne İlişkin Taraflar Konferansında Alınan Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/595) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

191.- (S. Sayısı: 261) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/328) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

192.- (S. Sayısı: 262) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

193.- (S. Sayısı: 264) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/523) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

194.- (S. Sayısı: 265) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çevre ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/605) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

195.- (S. Sayısı: 271) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çevre, Doğa, Su ve Ormanlık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/607) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

196.- (S. Sayısı: 275) Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) (X)

197.- (S. Sayısı: 198) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Reasürans Şirketi Anlaşma Hükümlerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/533) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

198.- (S. Sayısı: 199) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/557) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

199.- (S. Sayısı: 200) Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyon, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/558) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

200.- (S. Sayısı: 202) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

201.- (S. Sayısı: 206) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticari ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/550) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

202.- (S. Sayısı: 213) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Geri Kabul Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/623) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

203.- (S. Sayısı: 214) Tıbbi Ürün Sahteciliği ve Halk Sağlığına Tehditler İçeren Benzeri Suçlar Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/321) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

204.- (S. Sayısı: 215) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

205.- (S. Sayısı: 237) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/429) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

206.- (S. Sayısı: 240) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

207.- (S. Sayısı: 241) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/572) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

208.- (S. Sayısı: 243) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Hakkında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

209.- (S. Sayısı: 245) Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile Senegal Cumhuriyeti Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Arasında Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/553) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

210.- (S. Sayısı: 247) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/563) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

211.- (S. Sayısı: 253) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliğine Yönelik Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/506) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

212.- (S. Sayısı: 254) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Guernsey Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/564) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

213.- (S. Sayısı: 255) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Man Adası Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşması ve Söz Konusu Anlaşmaya İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/565) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

214.- (S. Sayısı: 256) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cebelitarık Hükümeti Arasında Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/567) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

215.- (S. Sayısı: 258) Doha Konferansında Kyoto Protokolünde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/594) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

216.- (S. Sayısı: 260) Türkiye Cumhuriyetinin Orta Amerika Entegrasyon Sistemine Bölge Dışı Gözlemci Olarak Katılımı Konusunda Türkiye Cumhuriyeti ile Orta Amerika Entegrasyon Sistemi Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/640) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

217.- (S. Sayısı: 263) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brunei Sultanlığı Hükümeti Arasında Ekonomik, Ticaret ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/573) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

218.- (S. Sayısı: 266) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/614) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

219.- (S. Sayısı: 267) Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/322) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

220.- (S. Sayısı: 268) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Dair Kanun Tasarısı (1/422) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

221.- (S. Sayısı: 269) Antarktika Andlaşması Çevre Koruma Protokolüne Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/592) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

222.- (S. Sayısı: 270) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ekonomik, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasına Ek Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının (TİKA) Statüsüne Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/598) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

223.- (S. Sayısı: 272) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/618) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

224.- (S. Sayısı: 276) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Gürcistan Hükümeti Arasında İcra Edilecek Kafkas Kartalı Küçük Birlik Komando Tatbikatı İçin Ev Sahibi Ülke Desteği Koşullarına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/508) ile Millî Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 19.04.2016) (X)

225.- (S. Sayısı: 294) Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/707) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2016) (X)

226.- (S. Sayısı: 295) Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/708) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2016) (X)

227.- (S. Sayısı: 296) Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/709) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2016) (X)

228.- (S. Sayısı: 297) Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Dördüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/710) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2016) (X)

229.- (S. Sayısı: 298) Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma ile Oluşturulan Ortak Geri Kabul Komitesinin 2/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/711) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2016) (X)

230.- (S. Sayısı: 306) Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yolcu ve Eşya Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) (X)

231.- (S. Sayısı: 307) Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 280

**Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması
Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak
Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair
Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna
Dair Kanun Tasarısı (1/697) ve Dışişleri Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/697 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Gerekçesi	4
• Dışışleri Komisyonu Raporu	5
• Tasarı Metni	7
• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	7
• Sözleşme Metni	8
• Çekinceler	22
• Beyanlar	23

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1258-1139

30/3/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 28/3/2016 tarihinde kararlaştırılan “Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/697)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GEREKÇE

1961 tarihli “Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşme” ülkemiz bakımından 24 Ekim 1983 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Sözleşmenin uygulamadaki ihtiyaçları karşılayamaması nedeniyle Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı tarafından “1996 Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Lahey Sözleşmesi” 19 Ekim 1996 tarihinde imzaya açılmış olup ülkemiz Sözleşmeye taraf değildir. Sözleşmeye bu zamana kadar 41 ülke taraf olmuştur.

Sözleşme çocukların ve mallarının korunması bağlamında farklı devletlerin makamları arasındaki yetki çatışmasının bertaraf edilmesini teminen çeşitli düzenlemeler getirmekte, çocuğun mutar meskeninin bulunduğu ülke makam ve mahkemelerine öncelik tanımaktadır. Bu itibarla Sözleşme yetki karmaşasının ortadan kaldırılması açısından yarar sağlamaktadır.

Söz konusu Sözleşme, Avrupa Birliği ile 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyalogu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen yasal düzenlemelerden birini oluşturmaktadır.

Uluslararası hukuk uyarınca, bir uluslararası anlaşmaya ilişkin çekince/beyanların anlaşmanın imzalanması yahut onay veya katılım belgesinin tevdi sırasında yapılması mümkündür. Bu bağlamda, söz konusu Sözleşmeye ilişkin çekince/beyanlarımız imza yahut onay belgesinin tevdi sırasında yapılabilmektedir. 1996 tarihli anılan Sözleşme imzaya kapanmış bulunduğundan, söz konusu Sözleşmeye katılma yoluyla taraf olunması, olası çekince veya beyanların da katılma anında bildirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda arz ve izah edilen hususlar ışığında, anılan Sözleşmeye katılma yoluyla taraf olunması ülkemiz açısından önem arz etmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

8/4/2016

Esas No: 1/697

Karar No: 309

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 30/3/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 31/3/2016 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 26’ncı Yasama Dönemi 7/4/2016 tarihli 24’üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile, çocukların ve mallarının korunması bağlamında farklı devletlerin makamları arasındaki velayet sorumluluğu ve çocukların korunması alanlarındaki yetki çatışmasının bertaraf edilmesi için çeşitli düzenlemelerin getirilmesini ve çocuğun mutad meskeninin bulunduğu ülke makam ve mahkemelerine öncelik tanınmasını teminen imzaya açılan Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

1961 tarihli Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşmenin, ülkemiz bakımından 24 Ekim 1983 tarihinde yürürlüğe girdiği,

1961 tarihli Sözleşme’nin uygulamadaki ihtiyaçları karşılamaması nedeniyle Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı tarafından, 1996 Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Lahey Sözleşmesinin 19 Ekim 1996 tarihinde imzaya açıldığı ve Sözleşmeye bu zamana kadar 41 ülkenin taraf olduğu,

Sözkonusu Sözleşmenin; çocukların ve mallarının korunması bağlamında farklı devletlerin makamları arasındaki yetki çatışmasının bertaraf edilmesini teminen çeşitli düzenlemeler getirdiği, çocuğun mutad meskeninin bulunduğu ülke, makam ve mahkemelerine öncelik tanıdığı, bu itibarla, Sözleşmenin yetki karmaşasının ortadan kaldırılması açısından yarar sağlayacağı,

Sözleşmenin, Avrupa Birliği ile 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyaloğu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen yasal düzenlemelerden birini oluşturduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ravza Kavakcı Kan, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak, Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi ve Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt Tasarı ile ilgili özel sözcük seçilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Cemalettin Kani Torun</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>	<i>Hasan Basri Kurt</i>
Bursa	Antalya	Samsun
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Serdengeçti</i>	<i>Saadet Becerekli</i>	<i>Ziya Pir</i>
Aksaray	Batman	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Serkan Topal</i>	<i>Azmi Ekinci</i>
Hatay	Hatay	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Recep Şeker</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Hasan Karal</i>	<i>Halil Özcan</i>
Rize	Rize	Şanlıurfa
(Bu raporun özel sözcüsü)		

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

VELAYET SORUMLULUĞU VE ÇOCUKLARIN KORUNMASI HAKKINDA TEDBİRLER YÖNÜNDEN YETKİ, UYGULANACAK HUKUK, TANIMA, TENFİZ VE İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞMEYE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) “Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşme”ye çekince ve beyanlarla katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

VELAYET SORUMLULUĞU VE ÇOCUKLARIN KORUNMASI HAKKINDA TEDBİRLER YÖNÜNDEN YETKİ, UYGULANACAK HUKUK, TANIMA, TENFİZ VE İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞMEYE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı V.

B. Tüfenkci

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

**34. VELAYET SORUMLULUĞU VE
ÇOCUKLARIN KORUNMASI HAKKINDA
TEDBİRLER YÖNÜNDEN YETKİ,
UYGULANACAK HUKUK, TANIMA, TENFİZ
VE İŞBİRLİĞİNE DAİR SÖZLEŞME¹**

(19 Ekim 1996 tarihinde imzalanmıştır)

Bu Sözleşme'yi imzalayan Devletler,

Uluslararası durumlarda çocukların korunmasının iyileştirilmesine olan ihtiyacı göz önünde bulundurarak;

Çocukların korunması hakkında tedbirlere ilişkin yetki, uygulanacak hukuk, tanıma ve tenfiz'in uygulanması açısından yasal sistemleri arasındaki çatışmaları önlemeyi arzularak,

Çocukların korunmasına ilişkin uluslararası işbirliğinin önemini anımsayarak;

Çocukların üstün vararının öncelikli olarak göz önünde bulundurulacağını tevit ederek,

5 Ekim 1961 tarihli Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak

Yasaya İlişkin Sözleşme'nin gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğunu belirterek,

20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni göz önüne almak

suretiyle bahsedilen hususlar doğrultusunda ortak hükümler oluşturmak arzusuyla,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

BÖLÜM I – SÖZLEŞME’NİN KAPSAMI

Madde 1

- (1) Bu Sözleşme'nin amaçları şunlardır:
- a) Makamları, çocuğun kişiliğinin veya malvarlığının korunmasına yönelik tedbirleri almaya yetkili olan Devleti belirlemek;
 - b) Yetkilerini kullanırken söz konusu makamlar tarafından uygulanacak hukuku belirlemek;
 - c) Velayet sorumluluğuna ilişkin olarak uygulanacak hukuku belirlemek;
 - d) Tüm Akit Devletlerde bu tür koruma tedbirlerinin tanınması ve tenfizini sağlamak;
 - e) Akit Devletlerin makamları arasında, Bu Sözleşme'nin amaçlarını gerçekleştirmek için gerekli olabilecek işbirliğini oluşturmak.
- (2) Bu Sözleşme'nin amaçları doğrultusunda, “velayet sorumluluğu” terimi, ebeveyn otoritesini veya çocuğun kişiliği veya mallarına ilişkin olarak ebeveynlerin, vasilerin veya diğer yasal temsilcilerin haklarını, güçlerini ve sorumluluklarını belirleyen herhangi bir benzer otorite ilişkisini içerir.

Madde 2

Bu Sözleşme, çocuklara, doğdukları andan 18 yaşına gelene kadar uygulanır.

Madde 3

1. maddede belirtilen tedbirler özellikle şu hususlara yönelik olabilir:
- a) velayet sorumluluğunun niteliği, kullanımı, sonlandırılması veya kısıtlanmasının yanı sıra başkasına devri;

¹ Bu Sözleşme'ye, ilgili dokümanlar da dahil olmak üzere, “Sözleşmeler” başlığı altında Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı (www.hcch.net) internet sitesinden ulaşılabilir. Sözleşme'nin geçmişini için, bkz Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı, Sekizinci Oturma Tutanakları (1996), Cilt II, Çocukların Korunması (s. 615).

- b) çocuğun kişiliğinin korunmasına yönelik haklar dâhil olmak üzere velayet hakkı ve özellikle çocuğun yerleşim yerini belirleme hakkı yanı sıra, çocuğun belirli bir zaman dilimi için mutad meskeninden başka bir yere götürülmesi hakkını da içeren erişim hakları;
- c) vasilik, kayımlık ve benzer kurumlar;
- d) çocuğun kişiliğini ve mallarını koruması altına alan, çocuğu temsil eden veya çocuğa yardımcı olan kişi ya da kurumun belirlenmesi ve söz konusu kişi ya da kurumun işlevleri;
- e) çocuğun koruyucu aile yanına veya bir bakım kurumuna yerleştirilmesi ya da bakımının kafala (sponsorluk) veya benzer bir kurum tarafından sağlanması;
- f) çocuğun, koruması altında bulunduğu kişi tarafından yerine getirilen bakımının, yetkili kamu kurumunca denetlenmesi;
- g) çocuğun mallarının idaresi, korunması veya elden çıkarılması.

Madde 4

Sözleşme, aşağıdaki hususlarda uygulama alanı bulmaz;

- a) ebeveyn-çocuk ilişkisinin kurulması veya böyle bir ilişkiye itiraz edilmesi;
- b) evlat edinme kararları, evlat edinmeye hazırlık niteliğindeki tedbirler veya evlat edinmenin iptali veya feshi
- c) çocuğun adı ve önadları;
- d) serbest bırakma;
- e) nafaka yükümlülükleri;
- f) vakıf veya tereke;
- g) sosyal güvenlik;
- h) eğitim ve sağlık konularındaki genel nitelikli kamu tedbirleri;
- ı) çocuklar tarafından işlenen cezai suçlar sonucu alınan tedbirler;
- j) iltica hakkı ve göç konularındaki kararlar.

BÖLÜM II – YETKİ

Madde 5

- (1) Çocuğun mutad meskeni olan Akit Devletin adli veya idari makamları, çocuğun kişiliğinin veya mallarının korunmasına yönelik tedbirleri almaya yetkilidir.
- (2) 7. Madde uyarınca, çocuğun mutad meskeninin diğer bir Akit Devlete alınması durumunda, yeni mutad meskenin bulunduğu Devletin makamları yetkili olur.

Madde 6

- (1) Mülteci çocuklar ve ülkelerinde meydana gelen karışıklıklar yüzünden yerlerinden edilmiş çocuklar için, söz konusu çocukların topraklarında bulunduğu Akit Devletin makamları 5. maddenin 1. fıkrasında belirtilen yetkiye sahip olur.
- (2) Önceki fıkranın hükümleri mutad meskenleri belirlenememiş olan çocuklar için de uygulama alanı bulur.

Madde 7

- (1) Çocuğun haksız bir şekilde yerinin değiştirilmesi veya alıkonulması durumunda, yeri değiştirilmeden veya alıkonulmadan hemen önce mutad meskeninin bulunduğu Akit Devletin makamları, çocuk bir başka Devlette mutad mesken edinene kadar yetkilerini ellerinde bulundurulur, ve
 - a) Velayet hakkı bulunan her kişi, kurum veya diğer kuruluş yerinin değiştirilmesi ya da alıkonulmasına rıza gösterir; veya
 - b) Velayet hakkı olan kişi, kurum veya başka bir organın çocuğun nerede olduğuna ilişkin bir bilgisi olduğunda veya olması gerektikten sonra çocuk en az bir yıl süreyle diğer Devlette ikamet etmiştir, bu süre zarfında hiçbir iade talebi beklemede olmamış ve çocuk yeni bir muhite yerleşmiştir.
 - (2) Çocuğun yerinin değiştirilmesi veya alıkonulması aşağıdaki durumlarda haksızdır;
 - a) Çocuğun yerinden alınmadan veya tutulmadan hemen önce mutad meskeninin bulunduğu Akit Devletin kanunları uyarınca münferiden veya müştereken bir kişiye, kuruluşa veya başka bir organa verilen velayet hakkı ihlal edildiğinde; ve
 - b) Bu hakların yerinden alınma veya tutulma sırasında münferiden veya müştereken gerçekten kullanılması veya yerinden alınma veya tutulma için bu şekilde gerçekleştirilebilmesi.
- Yukarıdaki a fıkrasında bahsedilen velayet hakları özellikle kanun hükmünden veya adli veya idari bir karardan ve yahut söz konusu Devletin kanunlarına göre hukuksal sonuç

doğuran bir anlaşmadan kaynaklanabilir.

- (3) 1. fıkra da belirtilen makamlar yargı yetkisine sahip oldukları sürece, çocuğun götürüldüğü veya alınıldığı Akit Devlet makamları 11. madde uyarınca yalnızca çocuğun kişiliği veya mallarının korunması için gerekli olan acil tedbirleri alabilir.

Madde 8

- (1) İstisnai olarak, 5. veya 6. madde uyarınca yargı yetkisine sahip Akit Devletin makamının, çocuğun çıkarlarını en iyi şekilde değerlendirmek üzere diğer Akit Devletin makamının belirli bir davada bulunmasının daha iyi olacağını düşünmesi halinde,
- ya diğer makamın doğrudan veya Devletin Merkezî Makamının yardımıyla gerekli gördüğü koruma önlemlerini almak üzere kendini yetkili saymasını talep edebilir ya da
 - durumun değerlendirilmesini erteler ve tarafları, diğer Devletin makamı önünde bu tür bir talebi sunmaya davet edebilir.
- (2) Makamlarına bir önceki fıkra da belirtildiği şekilde başvurulabilen Akit Devletler şunlardır;
- a) çocuğun vatandaşı olduğu Devlet,
 - b) çocuğun mallarının bulunduğu Devlet,
 - c) çocuğun ebeveynlerinin boşanma veya yasal olarak ayrılması veya evliliklerinin iptali için yapılan başvuruyu makamlarının üstlendiği Devlet,
 - d) çocuğun önemli irtibatının bulunduğu Devlettir.
- (3) İlgili makamlar görüş alışverişine geçebilir.
- (4) 1. fıkra da belirtilen makam, çocuğun üstün yararına olduğunu düşündürse 5. veya 6. madde uyarınca yetkili olan makamın yerine yetkiyi üstlenebilir.

Madde 9

- (1) 8. maddenin 2. fıkrasında belirtilen Akit Devletin makamları çocuğun çıkarlarını en iyi şekilde değerlendirmek üzere belirli bir davada bulunmalarının daha iyi olacağını düşünüyorsa,
- ya çocuğun mutlak meskeninin bulunduğu Akit Devletin yetkili makamından doğrudan veya Devletin Merkezî Makamının yardımıyla gerekli gördüğü koruma önlemlerini almak üzere yetkilendirilmeyi talep edebilir veya
 - Tarafları, çocuğun mutlak meskeninin bulunduğu Akit Devletin makamı önünde bu tür bir talebi sunmaya davet edebilir.
- (2) İlgili makamlar görüş alışverişine geçebilir.
- (3) Talepte bulunan makam, yalnızca Akit Devletin makamının talebi kabul etmesi halinde, çocuğun mutlak meskeninin bulunduğu Akit Devletin makamı yerine yetkili olabilir.

Madde 10

- (1) 5. ve 9. maddelere hâlel getirmeksizin, diğer Akit Devlette mutlak meskeni bulunan çocuğun ebeveynlerinin boşanması veya yasal olarak ayrılması için yapılan başvuruya ilişkin karar vermek üzere yargılamayı gerçekleştiren Akit Devletin makamları, Devletin hukuku bu şekilde öngörüyorsa,
- a) yargısal işlemlerin başladığı zaman ebeveynlerinden birinin o Devlette mutlak meskeninin bulunması ve birinin çocuğun velayet sorumluluğuna sahip olması ve söz konusu makamların bu tür önlemler almasına yönelik yargının, ebeveynler ile çocuğun velayet sorumluluğuna sahip olan diğer kişi tarafından kabul edilmesi ve çocuğun üstün yararına olması halinde, çocuğun kişiliğinin ya da mallarının korunmasına yönelik önlemler alabilir.
- (2) Çocuğun korunmasına yönelik önlemleri almak üzere 1. fıkra uyarınca tanıyan yetki, boşanma, yasal ayrılık veya evliliğin iptali başvurusunu kabul eden veya reddeden karar nihaileştiği zaman veya yargısal işlemler başka sebepten ötürü sona erdiği zaman sona erer.

Madde 11

- (1) Tüm acil durumlarda çocuğun veya çocuğa ait malların topraklarında bulunduğu herhangi Akit Devletin makamları her türlü gerekli koruma önlemlerini alma yetkisine sahiptir.
- (2) Akit Devlette mutat meskeni bulunan çocuğa ilişkin olarak önceki fıkra uyarınca alınan önlemler, 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisine sahip makamlar durumun gerektirdiği önlemleri alır almaz sona erer.
- (3) Akit Olmayan Devlette mutat meskeni bulunan çocuğa ilişkin olarak 1. fıkra uyarınca alınan önlemler, durumun gerektirdiği ve makamlar tarafından alınan önlemler söz konusu Akit Devlette tanınır tanınmaz her bir Akit Devlette sona erer.

Madde 12

- (1) 7. maddeye tabi olarak ülkesinde çocuğun veya çocuğa ait malların bulunduğu Akit Devletin makamları, söz konusu Devlet ile sınırlı olmak üzere yerel etkiye sahip olan çocuğun kişiliği ya da mallarının korunması için geçici nitelikte önlemlerin alınması için yargı yetkisine sahiptir; böylece bu tür önlemler, 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisine sahip olan makamlar tarafından hâlihazırda alınmış olan önlemle uyumsuz olmaz.
- (2) Akit Devlette mutat meskeni bulunan çocuğa ilişkin olarak önceki fıkra uyarınca alınan önlemler, 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yetki sahibi olan makamlar durumun gerektirebileceği koruma önlemlerine ilişkin kararı alır almaz sona erer.
- (3) Akit Olmayan Devlette mutat meskeni bulunan çocuğa ilişkin olarak 1. fıkra uyarınca alınan önlemler, durumun gerektirdiği ve diğer Akit Devletin makamları tarafından alınan önlemler söz konusu Akit Devlette tanınır tanınmaz önlemlerin alındığı Akit Devlette sona erer.

Madde 13

- (1) Çocuğun kişiliğinin ve mallarının korunmasına ilişkin önlemler almak üzere 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yetki sahibi olan Akit Tarafın makamları, işlemlerin başladığı zaman talep esnasında 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisine sahip diğer Akit Devletin makamları uygun gelen önlemleri talep etmişse ve bu talepler incelenmekteyse, bu yargı yetkisini kullanmaktan kaçınmalıdır.
- (2) Önceden önlem talebinde bulunulan makamların yargı yetkisini reddetmesi halinde önceki fıkranın hükümleri uygulanmaz.

Madde 14

Sözleşme uyarına yetki sahibi olan makamlar alınan önlemleri değiştirmede, yenilemediği veya sonlandırmadığı sürece koşullardaki değişiklik yetkinin dayanağını ortadan kaldırsa bile 5. ve 10. maddeler arasındaki maddelerin uygulanmasında alınan önlemler, kendi koşullarına göre yürürlükte kalır.

BÖLÜM III – UYGULANACAK
HUKUK

Madde 15

- (1) Akit Devletlerin makamları II. Bölümün hükümleri uyarınca yetkilerini kullanırken kendi hukuklarını uygularlar.
- (2) Bununla birlikte, çocuğun kişiliğinin ya da mallarının korunması gerektirdiği ölçüde

istisnai olarak, duruma ilişkin somut bağlantısı bulunan diğer Devletin hukuku uygulanabilir veya dikkate alınabilir.

- (3) Çocuğun mutat meskeninin bulunduğu Akit Devletin değişmesi halinde değişimden itibaren diğer Devletin hukuku, önceki mutat meskenin bulunduğu Devlette alınan önlemlerin uygulanmasına ilişkin koşullar için geçerli olur.

Madde 16

- (1) Velayet sorumluluğunun, adli veya idari makamın müdahalesi olmaksızın, kanun gereğince verilmesi ya da sona ermesi, çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülke hukukuna tabi olur.
- (2) Velayet sorumluluğunun, adli veya idari makamın müdahalesi olmaksızın, bir anlaşma veya tek taraflı işlem ile verilmesi ya da sona ermesi, anlaşma ya da tek taraflı işlemin yürürlüğe girdiği sırada çocuğun mutat meskeninin bulunduğu ülke hukukuna tabi olur.
- (3) Çocuğun mutat meskeninin bulunduğu Devletin hukuku uyarınca mevcut olan velayet sorumluluğu, mutat meskenin bulunduğu yerin diğer Devlet olarak değişmesinden sonra da varlığını devam ettirir.
- (4) Çocuğun mutat meskeninin değişmesi halinde, kanun gereğince velayet sorumluluğunun hâlihazırda bu tür bir sorumluluğu bulunmayan bir şahsa verilmesi, yeni mutat meskenin bulunduğu ülke hukukuna tabi olur.

Madde 17

Velayet sorumluluğunun uygulanması, çocuğun mutat meskeninin bulunduğu Devletin hukukuna tâbidir. Çocuğun mutat meskeninin değişmesi halinde, velayet sorumluluğu, yeni mutat meskenin bulunduğu Devletin hukukuna tâbi olur.

Madde 18

Bu Sözleşme uyarınca alınan önlemlerle, 16. maddede belirtilen velayet sorumluluğu sonlandırılabilir veya uygulama koşulları değiştirilebilir.

Madde 19

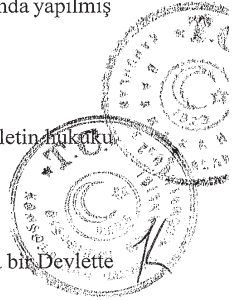
- (1) Üçüncü şahıs ile işlemin gerçekleştiği Devletin hukuku uyarınca çocuğun yasal temsilcisi olmaya hak kazanan diğer kişi arasında yürürlüğe giren işlemin geçerliliğine itiraz edilemez, ve üçüncü şahıs, diğer kişinin yalnızca velayet sorumluluğunun sonraki hukuk ile yerine getirildiğini bilmediği veya bilmesi gerekmediği sürece bu Bölümün hükümlerince düzenlenen hukuk uyarınca çocuğun yasal temsilcisi olarak hareket etmeye hak kazanmadığı gerekçesiyle sorumlu tutulamaz.
- (2) Önceki fıkra, işlemin yalnızca aynı Devletin ülkesinde bulunan şahıslar arasında yapılmış olması halinde uygulanır.

Madde 20

Bu Bölümün hükümleri, bu hükümlerce düzenlenen hukukun Akit Olmayan Devletin hukuku olması durumunda dahi uygulanır.

Madde 21

- (1) Bu Bölümdeki "hukuk" terimi, hukukun seçimine yönelik kuralların dışında bir Devlette yürürlükte olan hukuk anlamına gelir.

- (2) Bununla birlikte, 16. maddeye göre uygulanabilir hukukun Akit Olmayan Devletin hukuku olması ve söz konusu Devletin hukuk kuralları seçiminin, kendi hukukunu uygulayacak diğer Akit Olmayan Devletin hukukunu düzenlemesi halinde sonraki Devletin hukuku uygulanır. Diğer Akit Olmayan Devlet kendi hukukunu uygulamazsa, uygulanabilir hukuk 16. madde uyarınca belirlenendir.

Madde 22

Bu Bölümün hükümlerince düzenlenen hukukun uygulanması, çocuğun üstün yararı dikkate alınarak yalnızca kamu düzenine açıkça aykırı olması halinde reddedilebilir.

BÖLÜM IV – TANIMA VE TENFİZ

Madde 23

- (1) Akit Devletin makamlarınca alınan önlemler, diğer tüm Akit Devletlerdeki kanun gereğince tanınır.
- (2) Bununla birlikte tanıma aşağıdaki hallerde reddedilebilir –
- a) önlemin, yargı yetkisi II. Bölümde belirtilen gerekçelerden birine dayanmayan makam tarafından alınması halinde;
 - b) önlemin, acil durum haricinde, adli veya idari yargısal işlem bağlamında çocuğun dinlenilmesine fırsat verilmeksizin talep edilen Devletin temel usul ilkelerini ihlal edecek şekilde alınması halinde;
 - c) acil durum haricinde, böyle bir önlemin şahsın dinlenilmesine fırsat verilmeksizin alınması halinde, önlemin velayet sorumluluğunu ihlal ettiğini ileri süren herhangi bir şahsın talebi üzerine;
 - d) çocuğun üstün yararı göz önünde bulundurularak böyle bir tanımanın talep edilen Devletin kamu düzenine açıkça aykırı olması halinde;
 - e) söz konusu önlemin, sonradan alınan önlemin talepte bulunulan Devlette tanıma için gereklilikleri yerine getirmesi durumunda, çocuğun mutlak meskeninin bulunduğu Akit Olmayan Devlette sonradan alınan önlem ile bağdaşmaması halinde;
 - f) 33. maddede belirtilen usule uygun olmaması halinde.

Madde 24

23. maddenin 1. fıkrasına hâlel getirmeksizin herhangi bir ilgili şahıs, Akit Devletin yetkili makamlarından diğer Akit Devlette alınan önlemin tanınması veya tanınmamasına ilişkin karar almalarını talep edebilir. Bu usul, talepte bulunulan Devletin hukuku uyarınca yerine getirilir.

Madde 25

Talepte bulunulan Devletin makamı, önlemin alındığı Devletin makamının yargı yetkisini dayandırdığı bulgulara bağlıdır.

Madde 26

- (1) Bir Akit Devlette alınan ve orada uygulanabilir önlemlerin başka bir Akit Devlette uygulanması gerekiyorsa, ilgili tarafın talebi üzerine sonraki Devletin hukukunda belirtilen usule uygun olarak diğer Devlette uygulanması amacıyla uygulanabilir olduğu

beyan edilir veya kaydedilir.

- (2) Her bir Akit Devlet tenfiz beyanı veya kaydına basit ve hızlı bir usul uygular.
- (3) Tenfiz bildirimi veya kaydı, yalnızca 23. maddenin 2. fıkrasında belirtilen gerekçelerin birinden ötürü reddedilebilir.

Madde 27

Önceki maddelerin uygulanmasında gerekli olduğu şekilde bu incelemeye hâlel getirmeksizin, alınan önlemin esasına ilişkin inceleme yapılmaz.

Madde 28

Akit Devletin birinde alınan ve uygulanabilir olduğu beyan edilen veya başka bir Akit Devlette uygulanması amacıyla kaydedilen önlemler, sonraki Devletin makamları tarafından alınmış gibi bu Devlette uygulanır. Çocuğun üstün yararı dikkate alınarak talepte bulunulan Devletin hukuku uyarınca bu hukukun belirlediği ölçüde uygulama gerçekleşir.

BÖLÜM V – İŞBİRLİĞİ

Madde 29

- (1) Akit Devlet, Sözleşme'nin bu makamlara yüklediği görevleri yerine getirmek üzere Merkezi Makam belirler.
- (2) Federal Devletler, birden fazla hukuk sistemine sahip Devletler veya özerk bölgesel birimlere sahip Devletler birden fazla Merkezi Makam atayabilir ve bölgesel veya kişisel işlevlerinin boyutunu belirleyebilirler. Devlet, birden fazla Merkezi Makam atadığı durumlarda, Devlet içinde uygun Merkezi Makama iletilmesi için her türlü iletişimin kurulabileceği Merkezi Makamı belirler.

Madde 30

- (1) Merkezi Makamlar birbirleriyle işbirliği yaparlar ve Sözleşme'nin amaçlarını gerçekleştirmek üzere Devletlerindeki yetkili makamlar arasında işbirliğini teşvik ederler.
- (2) Sözleşme'nin uygulanması ile bağlantılı olarak, çocuğun korunmasına ilişkin Devletlerindeki mevcut hukuk kuralları ve hizmetler ile ilgili bilgi sağlamaya yönelik uygun adımlar atarlar.

Madde 31

Akit Devletin Merkezi Makamı doğrudan veya kamu makamları veya diğer organlar aracılığıyla aşağıdaki hususlara yönelik uygun adımları atar-

- a) Bu Bölüm ile 8. ve 9. maddelerde belirtilen yardım teklifinde bulunma ve iletişimi kolaylaştırma;
- b) Sözleşme'nin uygulandığı durumlarda arabuluculuk, uzlaşma veya benzer yollarla çocuğun kişiliğinin ve mallarının korunması için mutabık kalınan çözümleri kolaylaştırma;
- c) Diğer Akit Devletin yetkili makamının talebi üzerine, talepte bulunulan Devletin ülkesinde çocuğun bulunabileceği veya yardıma muhtaç olabileceği bilindiği durumlarda, çocuğun yerinin bulunması için yardım sağlama.

Madde 32

Çocuğun somut bağlantısının bulunduğu herhangi Akit Devletin diğer yetki makamı veya Merkezi Makamı tarafından destekleyici gerekçelerle yaptığı talep üzerine, çocuğun mutak meskeninin bulunduğu Akit Devletin Merkezi Makamı doğrudan veya devlet makamları veya diğer organlar aracılığıyla,

- a) çocuğun durumuna ilişkin rapor sunabilir;
- b) çocuğun kişiliği ya da mallarının korunması için önlem alınmasının gerekip gerekmediğine ilişkin bir değerlendirmenin yapılmasını kendi yetkili makamından talep edebilir.

Madde 33

- (1) 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yetki sahibi bir makamın çocuğun korucuyu aile yanına veya bir bakım kurumuna yerleştirilmesini düşünmesi veya bu bakım hükmünün *kafala* sistemi veya benzer kurum tarafından yerine getirilmesi ve bu yerleştirme veya bakım şartının diğer Akit Devlette gerçekleşmesi halinde, öncelikle diğer Devletin Merkezi Makamına veya diğer yetkili makamına danışır. Bu hususta önerilen yerleştirme veya bakım hükmüne ilişkin gerekçeler ile birlikte çocuğa ilişkin rapor iletir.
- (2) Çocuğun üstün yararı dikkate alınarak yalnızca talepte bulunulan Devletin Merkezi Makamının veya diğer yetkili makamının yerleştirme veya bakım hükmüne rıza göstermesi halinde yerleştirme veya bakım hükmüne ilişkin karar talep eden Devlette alınabilir.

Madde 34

- (1) Koruma önlemi alınması düşünüldüğü hallerde yetkili makamlar, çocuğun durumu gerektiriyor ise, söz konusu çocuğun korunmasına ilişkin bilgi sahibi olan başka bir Akit Devletin makamından bu bilgileri Sözleşme uyarınca talep edebilir.
- (2) Akit Devlet, 1. fıkra uyarınca yapılan talepleri yalnızca Merkezi Makamı aracılığıyla makamlarına ileteceğini bildirebilir.

Madde 35

- (1) Akit Devletin yetkili makamları diğer Akit Devletin makamlarından bu Sözleşme uyarınca koruma önlemlerinin uygulanmasına yönelik, özellikle düzenli olarak doğrudan temasların sürdürülmesi hakkının yanı sıra erişim haklarının etkin şekilde yürütülmesini güvence altına alınmasına yönelik yardım talebinde bulunabilir.
- (2) Çocuğun mutak meskeninin bulunmadığı Akit Devletin makamları, çocuğa erişim hakkını elde etmek veya sürdürmek isteyen ebeveynin talebi üzerine, bilgi veya delil toplayabilir ve söz konusu ebeveynin erişim hakkını yerine getirmesine ilişkin uygunluk ve erişimin hangi şartlar altında yerine getirileceğine ilişkin tespitte bulunabilir. 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisini kullanan makamın çocuğa erişime ilişkin uygulamayı belirlemek üzere kararını vermeden önce bu bilgi, delil ve tespiti kabul eder ve gözden geçirir.
- (3) 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisine sahip makam erişime ilişkin karar vermek için, özellikle çocuğun daha önceden mutak meskeninin bulunduğu Devlette verilen erişim haklarının kısıtlanması veya sona erdirilmesine dair bir uygulama göz önünde bulundurulduğu zaman, 2. fıkra uyarınca yapılan talebin sonucunu beklerken yargısal işlemleri erteleyebilir.
- (4) Bu maddede belirtilen hiçbir şey, 5. ve 10. maddeler arasındaki maddeler uyarınca yargı yetkisine sahip makamın 2. fıkra uyarınca yapılan talebin sonucunu beklerken gecici önlemler almasını engellemez.

Madde 36

Çocuğun ciddi bir tehlikeye maruz kaldığı her türlü durumda, çocuğun korunması için önlemlerin alındığı veya alınmasının görüşüldüğü Akit Devletin yetkili makamları, çocuğun yerleşim yerinin diğer Devlet olarak değiştiğine ve çocuğun başka bir Devlette bulunduğu ilişkin bilgilendirilmesi halinde, diğer Devletin makamlarını ilgili tehlike ve alınmış veya alınması görüşülmekte olan önlemler hakkında bilgilendirir.

Madde 37

Bir makamın bilgi talep etmesinin veya aktarmasının kendi kanaatine çocuğun kişiliğini ya da mallarını tehlikeye sokması veya çocuğun aile bireylerinden birine ciddi tehdit teşkil etmesi halinde, söz konusu makam bu Bölüm uyarınca hiçbir bilgi talep etmez veya aktarmaz.

Madde 38

- (1) Hizmetlerin sağlanması için makul düzeyde masrafların yüklenmesi olasılığına hâlel getirmeksizin, Akit Devletlerin Merkezi Makamları ile diğer devlet makamları bu Bölümün hükümlerinin uygulanmasında çıkan kendi masraflarını karşılarlar.
- (2) Herhangi bir Akit Devlet, bir veya daha fazla başka Akit Devletle masrafların paylaşımına ilişkin anlaşmalar yapabilir.

Madde 39

Herhangi bir Akit Devlet, bir veya daha fazla başka Akit Devletle karşılıklı ilişkilerinde bu Bölümün uygulanmasını iyileştirmek amacıyla anlaşmalar yapabilir. Böyle bir anlaşma imzalamış olan Devletler, bir örneğini Sözleşme'nin depoziterine iletirler.

BÖLÜM VI – GENEL HÜKÜMLER

Madde 40

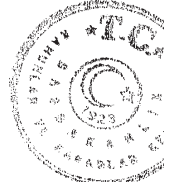
- (1) Çocuğun mutlak meskeninin bulunduğu veya koruma önleminin alındığı Akit Devletin makamları, bu şahsın eylemde bulunmasına ilişkin hak tanıyan ehliyeti ve şahsa verilen yetkileri gösteren belgeyi kişinin talebi üzerine velayet sorumluluğuna sahip şahsa veya çocuğun kendisini ya da mallarını korumakla görevlendirilen şahsa teslim edebilir.
- (2) Belgede gösterilen ehliyet ve yetkilerin, aksine kanıt olmadığı sürece, söz konusu şahsa verilmiş olduğu varsayılır.
- (3) Her bir Akit Devlet, belgeyi düzenlemeye yetkili makamlar görevlendirir.

Madde 41

Sözleşme uyarınca toplanan veya iletilen kişisel veriler yalnızca toplandığı veya iletildiği amaçlar doğrultusunda kullanılır.

Madde 42

Bilginin iletildiği makamlar, Devletlerinin hukuku uyarınca bilginin gizliliğini güvence altına alır.

Madde 43

Bu Sözleşme uyarınca gönderilen veya teslim edilen tüm belgeler, tasdik veya benzer her türlü formaliteden muaftır.

Madde 44

Her bir Akit Devlet 8., 9. ve 33. maddeler uyarınca taleplerin gönderileceği makamlar görevlendirebilir.

Madde 45

- (1) Bu maddenin 29. ve 44. maddelerinde belirtilen görevlendirmeler, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Daimi Bürosuna iletilir.
- (2) 34. maddenin 2. fıkrasında belirtilen beyan, Sözleşme'nin depoziterine iletilir.

Madde 46

Çocuğun ve mallarının korunması için farklı hukuk sistemlerinin veya hukuk kurallarının uygulandığı Akit Devlet, bu tür sistemler veya kurallar arasında münhasıran ortaya çıkan uyumsuzluklara Sözleşme kurallarını uygulamak zorunda değildir.

Madde 47

Farklı bölgesel birimlerinde herhangi bir meseleye dair iki veya daha fazla hukuk sistemi veya hukuk kurallarının uygulandığı Devlete ilişkin olarak –

- (1) söz konusu Devletteki mutat meskene ilişkin her türlü atıf, bölgesel birimdeki mutat meskene yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (2) söz konusu Devletteki çocuğun mevcudiyetine ilişkin her türlü atıf, bölgesel birimdeki mevcudiyete yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (3) söz konusu Devletteki çocuğun mallarının bulunduğu yere ilişkin her türlü atıf, bölgesel birimde çocuğun mallarının bulunduğu yere yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (4) çocuğun vatandaşı olduğu Devlete ilişkin her türlü atıf, söz konusu Devletin hukuku uyarınca belirlenen bölgesel birime veya ilgili kuralların bulunmaması halinde çocuğun en yakın bağlantısının bulunduğu bölgesel birime yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (5) makamlarının çocuğun ebeveynlerinin boşanma veya yasal olarak ayrılması veya evliliklerinin iptali için yapılan başvuruyu üstlendiği Devlete ilişkin her türlü atıf, makamlarının bu tür başvuruya el koyduğu bölgesel birime yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (6) çocuğun somut bağlantısının olduğu Devlete ilişkin her türlü atıf, çocuğun bu tür bağlantısının bulunduğu bölgesel birime yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (7) çocuğun gönderildiği veya tutulduğu Devlete ilişkin her türlü atıf, çocuğun götürüldüğü veya tutulduğu ilgili bölgesel birime yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (8) söz konusu Devletin organları veya Merkezi Makamları dışındaki makamlarına ilişkin her türlü atıf, ilgili bölgesel birimde eylemde bulunmak üzere yetkilendirilenlere yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (9) bir önlemin alındığı Devletin hukuku veya usulü veya makamına ilişkin her türlü atıf, bu önlemin alındığı bölgesel birimin hukukuna veya usulüne veya makamına yapılan atıf olarak anlaşılır;
- (10) Talepte bulunulan Devletin hukuku veya usulü veya makamına ilişkin her türlü atıf, tanıma veya tenfizini gerçekleştirdiği bölgesel birimin hukukuna veya usulüne veya makamına yapılan atıf olarak anlaşılır;

Madde 48

III. Bölüm uyarınca uygulanabilir hukuku belirlemek amacıyla, her birinin bu Sözleşme uyarınca kapsanan konulara dair kendi hukuk sistemine veya hukuk kurallarına sahip olduğu iki veya daha fazla bölgesel birimden oluşan Devlete ilişkin aşağıdaki kurallar uygulanır –

- a) hangi bölgesel birimin hukukunun uygulanabilir olduğunu belirleyen bu Devlette yürürlükte bulunan kurallar varsa, söz konusu birimin hukuku uygulanır;
- b) bu kuralların bulunmaması halinde, 47. maddede tanımlandığı şekilde ilgili bölgesel birimin hukuku uygulanır.

Madde 49

III. Bölüm uyarınca uygulanabilir hukuku belirlemek amacıyla, bu Sözleşme uyarınca kapsanan konulara dair farklı kategorilerdeki şahıslara uygulanabilir iki veya daha fazla hukuk sistemine veya hukuk kurallarına sahip Devlete ilişkin aşağıdaki kurallar uygulanır –

- a) bu hukuklar arasında hangisinin uygulanabilir olduğunu belirleyen böyle bir Devlette yürürlükte bulunan kurallar varsa, söz konusu hukuk uygulanır;
- b) bu kuralların bulunmaması halinde, çocuğun en yakın bağının bulunduğu hukuk sistemi veya hukuk kuralları uygulanır.

Madde 50

Bu Sözleşme, her iki Sözleşmeye de Taraf olanlar arasında olduğu gibi, *Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yönlerine Dair 25 Ekim 1980 tarihli Sözleşme*'nin uygulanmasını etkilemez. Bununla birlikte, hiçbir şey, yanlışlıkla gönderilen veya tutulan çocuğun iadesini gerçekleştirmek veya erişim haklarının düzenlenmek amacıyla bu Sözleşme'nin hükümlerine başvurulmasını önlemez.

Madde 51

Akit Devletler arasındaki ilişkilerde, *5 Ekim 1961 tarihli küçüklerin korunması konusunda makamların yetkisine ve uygulanacak kanuna dair Sözleşme* ile 12 Haziran 1902 tarihinde Lahey'de imzalanan *küçüklerin vesayetini tanzim eden Sözleşme*, yukarıda anılan 5 Ekim 1961 tarihli Sözleşme uyarınca alınan önlemlerin tanınmasına hâlel getirmeksizin, bu Sözleşme'nin yerine geçer.

Madde 52

- (1) Bu Sözleşme, bu belgeye ilişkin Taraf Devletlerce aksine bir beyanda bulunulmadığı sürece, Akit Devletlerin taraf olduğu ve Sözleşme tarafından düzenlenen hususlara ilişkin hükümler içeren hiçbir uluslararası belgeyi etkilemez.
- (2) Bu Sözleşme, bir veya birden fazla Akit Devletin, Taraf Devletlerin herhangi birinde mutlak meskeni bulunan çocuklar konusunda bu Sözleşme uyarınca düzenlenen hususlara ilişkin hükümler içeren anlaşmaları akdetme imkânını etkilemez.
- (3) Bir veya birden fazla Akit Devletin bu Anlaşma kapsamındaki hususlarda akdedeceği anlaşmalar, bu Devletlerin diğer Akit Devletlerle ilişkilerinde, bu Sözleşme'nin hükümlerinin uygulanmasını etkilemez.
- (4) Önceki fıkralar ayrıca ilgili Devletler arasındaki bölgesel veya diğer yapıdaki özel bağlara dayalı bir örnek kanunlara da uygulanır.

Madde 53

- (1) Sözleşme, yalnızca söz konusu Devlet için Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra önlemlerin bu Devlette alınması halinde uygulanır.
- (2) Sözleşme, önlemlerin alındığı Devlet ile talepte bulunulan Devlet arasındaki şekilde yürürlüğe girmesinden sonra alınan önlemlerin tanıma ve tenfizi hususunda uygulanır.

Madde 54

- (1) Akit Devletin Merkezi Makamına veya diğer herhangi makamına gönderilen her türlü bildirim orijinal dildir ve diğer Devletin resmi diline veya resmi dillerinden birine veya bunun uygulanmadığı hallerde Fransızca veya İngilizce'ye çevirisi ile gönderilir.
- (2) Bununla birlikte Akit Devlet, 60. madde uyarınca çekince koyarak Fransızca veya İngilizce dillerinden birinin kullanımına itiraz edebilir, iki dilin birden kullanımına itiraz edilemez.

Madde 55

- (1) 60. madde uyarınca Akit Devlet;
 - a) ülkesinde bulunan çocuğun mülkiyetinin korunmasına yönelik önlemler almak üzere makamlarının yargı yetkisine çekince getirebilir;
 - b) söz konusu mülkiyete ilişkin makamlarının aldığı her türlü önlemle uyumsuz olduğu sürece her türlü velayet sorumluluğunu veya önlemi tanımama hakkını saklı tutabilir.
- (2) Çekince, bazı mülkiyet kategorileri ile sınırlı olabilir.

Madde 56

Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Genel Sekreteri, Sözleşme'nin uygulanışını gözden geçirmek üzere düzenli aralıklarla Özel Komisyon'u toplantıya davet eder.

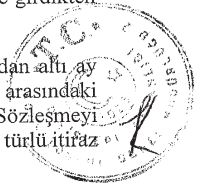
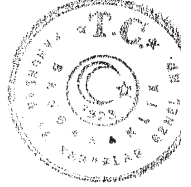
BÖLÜM VII – SON HÜKÜMLER

Madde 57

- (1) Bu Sözleşme, On Sekizinci Oturumu sırasında Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Üyesi Devletler için imzaya açıktır.
- (2) Sözleşme onaylanır, kabul edilir ve uygun bulunur ve onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya ilişkin belgeler, Sözleşme'nin depoziteri olan Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığı'na tevdi edilir.

Madde 58

- (1) Herhangi bir Devlet, Sözleşme'ye 61. maddenin 1. fıkrası uyarınca yürürlüğe girdikten sonra katılabilir.
- (2) Katılıma ilişkin belgeler depozitere tevdi edilir.
- (3) Bu katılım, yalnızca 63. maddenin b bendinde anılan bildirimin alınmasından altı ay sonra katılıma ilişkin itirazda bulunmayan Akit Devletler ile katılan Devlet arasındaki ilişkiler bakımından geçerli olur. Böyle bir itiraz, katılımdan sonra Devletler Sözleşmeyi onayladıkları, kabul ettikleri veya uygun buldukları zaman da yapılabilir. Her türlü itiraz depozitere bildirilir.

Madde 59

- (1) Bu Sözleşme’de ele alınan hususlara ilişkin farklı hukuk sistemlerinin uygulanabilir olduğu iki veya daha fazla bölgesel birimi olan Devlet, imzalama, onaylama, kabul veya katılım sırasında, Sözleşme’nin tüm bölgesel birimlerini veya yalnızca bir veya birden fazlasını kapsayacağını beyan edebilir ve bu beyanını herhangi bir zamanda başka bir beyanla değiştirebilir.
- (2) Bunun gibi her beyan depozitere bildirilir ve Sözleşme’nin uygulandığı bölgesel birimleri açıkça belirtir.
- (3) Devlet bu madde uyarınca beyanda bulunmazsa, Sözleşme, Devletin tüm bölgesel birimlerini kapsar.

Madde 60

- (1) Her Devlet, onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım zamanından sonra olmamak üzere veya 59. madde uyarınca beyanda bulunulduğu sırada, 54. maddenin 2. fıkrası ile 55. maddede belirtilen çekincelerin birini veya her ikisini getirebilir. Başka bir çekinceye izin verilmez.
- (2) Her Devleti getirdiği çekinceyi herhangi bir zamanda geri çekebilir. Geri çekme depozitere bildirilir.
- (3) Çekincenin geçerliliği, önceki fıkrada anılan bildirimden sonra üçüncü takvim ayının ilk gününde sona erer.

Madde 61

- (1) Bu Sözleşme, 57. maddede belirtilen onaylamaya, kabule, uygun bulmaya veya katılıma ilişkin üçüncü belgenin tevdi edildiği tarihten itibaren başlayacak üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.
- (2) Bundan sonra Sözleşme aşağıdaki sürelerde yürürlüğe girer –
 - a) onaylamaya, kabule, uygun bulmaya veya katılıma ilişkin belgenin tevdi edilmesinden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk gününde, onaylayan, kabul eden veya daha sonra uygun bulan her Devlet;
 - b) 58. maddenin 3. fıkrasında belirtilen altı aylık sürenin sona ermesinden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk gününde, katılan her Devlet;
 - c) bu maddede anılan bildirimden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk gününde, 59. madde ile uyumlu olarak Sözleşme kapsamına alınan bölgesel birim.

Madde 62

- (1) Sözleşme’ye Taraf Devlet, depozitere yazılı bildirimde bulunmak suretiyle feshedebilir. Fesih Sözleşme’nin uygulandığı belirli bölgesel birimlerle sınırlı olabilir.
- (2) Fesih, söz konusu bildirimin depoziter tarafından alınma tarihinden itibaren on iki aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk günü geçerlilik kazanır. Feshin geçerli olması için daha uzun bir sürenin bildirimde belirtilmesi halinde, fesih, bu uzun sürenin sona ermesi üzerine geçerli olur.

Madde 63

Depoziter, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Üye Devletlerine ve 58. madde uyarınca katılan Devletlere aşağıdakileri bildirir –

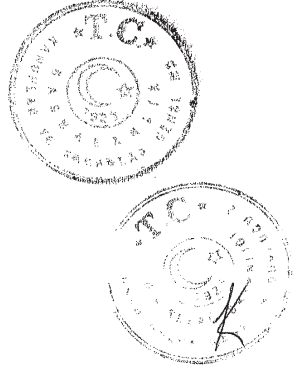
- a) 57. maddede belirtilen imzalar, onaylar, kabuller ve uygun bulmalar;

- b) 58. maddede belirtilen katılımlar ve katılımlara yapılan itirazlar;
- c) 61. madde uyarınca Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği tarih;
- d) 34. maddenin 2. fıkrası ile 59. maddede belirtilen beyanlar;
- e) 39. maddede belirtilen anlaşmalar;
- f) 54. maddenin 2. fıkrası ile 55. maddede belirtilen çekinceler ve 60. maddenin 2. fıkrasında belirtilen geri çekmeler;
- g) 62. maddede belirtilen fesihler.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, aşağıda imzası bulunanlar, tam yetkili olarak bu Sözleşme'yi imzalamışlardır.

Bu Sözleşme, 19 Ekim 1996 tarihinde Lahey'de, her iki metin de eşit derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca dillerinde, Hollanda Krallığı Hükümeti arşivlerinde saklanacak ve tasdikli nüshası diplomatik yollardan On Sekizinci Oturumu sırasında Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Üye Devletlerinin her birine gönderilecek şekilde tek nüsha olarak imzalanmıştır.

ÇEKİNCELER

Türkiye Cumhuriyeti, sözleşmenin 54. maddesinin 2. fıkrasına ilişkin Fransızca dilinin kullanımına itiraz ederek, çekince koyar.

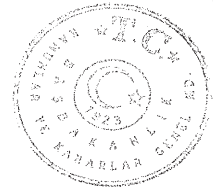
* * *

Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşmenin 60. maddesine atıfla, 55. maddenin 1. fıkrasına ilişkin;

a) "Türkiye, çocuğun kendi ülkesinde malları hakkında koruma tedbirlerinin alınmasında kendi makamlarının yetkisini" ve

b) "Velayet sorumluluğu veya kendi makamları tarafından daha önce alınmış bir tedbirle telafi edilemeyen bir tedbiri, bu mallara ilişkin olarak tanımama hakkını saklı tutmaktadır." şeklinde çekince koyar.

7

BEYANLAR

Türkiye, "Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunması Hakkında Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliğine Dair Sözleşme"nin onaylamasının, hukuken geçerliliği bulunmayan "Kıbrıs Cumhuriyeti"nin anılan Sözleşmeye taraf olan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından temsil edildiği iddiasının herhangi bir biçimde kabulü anlamına gelmeyeceğini ve Türkiye'ye sözde Kıbrıs Cumhuriyeti ile işbu Sözleşme kapsamında herhangi bir temasta bulunma yükümlülüğü getirmeyeceğini beyan eder.

Kıbrıs Cumhuriyeti, Ada'daki Kıbrıs Rum ve Türk halkları arasında ortaklık temeline dayandırılan uluslararası antlaşmalar uyarınca 1960 yılında kurulmuştur. Söz konusu ortaklık Kıbrıs Rum tarafının 1963 yılında Kıbrıs Türk tarafını tüm devlet organlarından zorla uzaklaştırarak devleti hukuka aykırı bir şekilde ele geçirmesiyle ortadan kalkmıştır. Böylelikle 1963 yılından itibaren Ortaklık Devleti'nden dışlanan Kıbrıslı Türkler, kendi hudutları içerisinde örgütlenerek, devlet otoritesini, salâhiyetini ve egemenliğini icra etmektedir. Kıbrıslı Türkleri ve Kıbrıslı Rumları ortaklaşa ve dolayısıyla Kıbrıs'ı bir bütün olarak hukuken veya fiilen temsil etmeye yetkili tek bir makam mevcut değildir. Bu itibarla, Kıbrıslı Rumlar, kendileriyle eşit haklara sahip Kıbrıslı Türkler ya da bir bütün olarak Kıbrıs üzerinde yetki, salâhiyet veya egemenlik iddiasında bulunamazlar.

* * *

Türkiye Cumhuriyeti, 34. maddeye ilişkin "Sözleşmenin 34. maddesinin 1. fıkrasındaki bilgiler sadece Merkezi Makam aracılığıyla talep edilebilir." şeklinde bildirimde bulunur.

TBMM Basımevi - 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 281

**Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka
Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin
Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulun-
duğuna Dair Kanun Tasarısı (1/698) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/698 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Gerekçesi 4

• Dışışleri Komisyonu Raporu 5

• Tasarı Metni 7

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 7

• Sözleşme Metni 8

• Çekince 41

• Beyanlar 42

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

1/4/2016

Sayı: 31853594-101-1257-1147

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 28/3/2016 tarihinde kararlaştırılan “Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/698)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GEREKÇE

“Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşme” 5-23 Kasım 2007 tarihleri arasında düzenlenen 21. Lahey Uluslararası Özel Hukuk konferansı sırasında imzaya açılmıştır.

Sözleşme, genel olarak nafaka alacaklarının uluslararası alanda etkin bir şekilde tahsilini sağlamak ve uygulamada birçok belgede yer alan hükümleri birleştirmeyi amaçlamaktadır. Diğer taraftan Avrupa Birliği ile ülkemiz arasında başlatılan Vize Serbestisi Diyaloğu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen yasal düzenlemelerden birini oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği’nin kurumsal olarak katılım sağladığı Sözleşme’ye ülkemiz henüz taraf değildir. Bu çerçevede açıklanan hususlar ışığında Sözleşme’ye çekince ve beyanlarla katılmamızın önem arz ettiği mütalaa edilmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

8/4/2016

Esas No: 1/698

Karar No: 310

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 1/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/4/2016 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 26’ncı Yasama Dönemi 7/4/2016 tarihli 24’üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile, genel olarak nafaka alacaklarının uluslararası alanda etkin bir şekilde tahsilini sağlamayı ve uygulamada birçok belgede yer alan hükümleri birleştirmeyi teminen Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşmeye katılmamızın uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Çocuğun desteklenmesi ve aileyle ilgili diğer nafaka alacaklarının milletlerarası tazminiyle ilgili Lahey Sözleşmesinin 5-23 Kasım 2007 tarihleri arasında düzenlenen 21’inci Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı sırasında imzaya açıldığı,

Sözleşmenin, genel olarak nafaka alacaklarının uluslararası alanda etkin bir şekilde tahsilini sağlamayı ve uygulamada birçok belgede yer alan hükümleri birleştirmeyi amaçladığı,

Söz konusu Sözleşmenin, Avrupa Birliği’yle 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyalogu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen yasal düzenlemelerden birini teşkil ettiği, ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Rize Milletvekili Hasan Karal, Aksaray Milletvekili Mustafa Serdengeçti, Karaman Milletvekili Recep Şeker ve Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili
Cemalettin Kani Torun
Bursa

Sözcü
Sena Nur Çelik
Antalya

Kâtip
Hasan Basri Kurt
Samsun
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Mustafa Serdengeçti</i> Aksaray (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Saadet Becerekli</i> Batman	Üye <i>Ziya Pir</i> Diyarbakır
Üye <i>Fevzi Şanverdi</i> Hatay	Üye <i>Serkan Topal</i> Hatay	Üye <i>Azmi Ekinci</i> İstanbul
Üye <i>Ravza Kavakcı Kan</i> İstanbul	Üye <i>Serap Yaşar</i> İstanbul	Üye <i>Recep Şeker</i> Karaman (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Osman Aşkın Bak</i> Rize	Üye <i>Hasan Karal</i> Rize (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Halil Özcan</i> Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**ÇOCUK NAFAKASI VE DİĞER AİLE
NAFAKA TÜRLERİNİN ULUSLARARASI
TAHSİLİNE İLİŞKİN SÖZLEŞMEYE KA-
TILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) “Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşme”ye çekince ve beyanlarla katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**ÇOCUK NAFAKASI VE DİĞER AİLE
NAFAKA TÜRLERİNİN ULUSLARARASI
TAHSİLİNE İLİŞKİN SÖZLEŞMEYE KA-
TILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı

V. Bozkır

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı V.

B. Tüfenkci

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

38. ÇOCUK NAFAKASI VE DİĞER AİLE NAFKA TÜRLERİNİN ULUSLARARASI TAHSİLİNE İLİŞKİN SÖZLEŞME¹

(23 Kasım 2007 tarihinde akdedilmiştir)

Bu Sözleşme'ye Taraf olan Devletler,

Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşme'ye yönelik Devletler arasında işbirliğini geliştirme arzusuyla,

Sonuç veren ve erişilebilir, hızlı, verimli, uygun maliyetli, duyarlı ve adil usullere yönelik ihtiyacın bilincinde olarak,

Mevcut Lahey Sözleşmeleri, diğer uluslararası belgeler, özellikle 20 Haziran 1956 tarihli Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsiline İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin en iyi özelliklerini esas almayı arzu ederek,

Teknolojilerdeki gelişmelerden yararlanma ve ihtiyaçların değişmesi ve teknolojideki ilerlemelerin yeni fırsatlar yaratması sebebiyle gelişmeye devam eden esnek bir sistem oluşturma arayışıyla,

20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 3. ve 27. maddeleri uyarınca aşağıdaki durumları hatırlatarak,

- Çocukları ilgilendiren tüm faaliyetlerde, çocuğun üstün yararı temel alınmalıdır,
- Her çocuğun fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişmesini sağlayacak yeterli yaşam standardına sahip olma hakkı vardır,
- Ebeveyn/Ebeveynler veya çocuktan sorumlu diğer kişiler, kendi imkanları ve mali güçleri ölçüsünde, çocuğun gelişmesi için gerekli hayat şartlarını sağlama konusunda başlıca sorumluluğa sahiptir, ve
- Taraf Devletler, uluslararası anlaşmaların akdi de dâhil olmak üzere, ebeveyn/ebeveynler veya çocuktan sorumlu diğer kişilerden, özellikle de söz konusu kişilerin çocuktan farklı bir ülkede yaşadığı durumlarda, çocuğun nafakasının tahsil edilmesini sağlamak için gerekli tüm önlemleri almalıdır,

Bu Sözleşme'yi akdetmeye karar vermişler ve aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

BÖLÜM I – AMAÇ, KAPSAM VE TANIMLAR

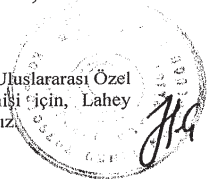
Madde 1

Amaç

Bu Sözleşme'nin amacı, özellikle aşağıdaki hususları gerçekleştirerek çocuk nafakası ve diğer aile nafaka türlerinin etkin bir şekilde uluslararası tahsilini sağlamaktır:

- a) Akit Devletlerin makamları arasında kapsamlı bir işbirliği sistemi kurarak;

¹ Bu Sözleşme'ye, ilgili dokümanlar da dâhil olmak üzere, "Sözleşmeler" başlığı altında, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı'nın (www.hcch.net) internet sitesinden erişilebilir. Sözleşme'nin geçmişi için, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı, Yirmi Birinci Oturma Tutanakları'na [yayınlanacak] bakınız.

- b) Nafaka kararlarının tesis edilmesi için başvuruları mevcut hale getirerek;
- c) Nafaka kararlarının tanıma ve tenfizini sağlayarak; ve
- d) Nafaka kararlarının hızlı bir şekilde tenfizi için etkin önlemler şart koşarak.

Madde 2

Kapsam

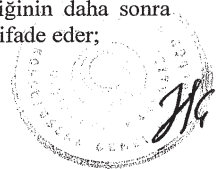
- (1) Bu Sözleşme aşağıdaki hususlara uygulanır:
 - a) 21 yaş altı şahıslara yönelik ebeveyn-çocuk ilişkisinden kaynaklanan nafaka yükümlülüklerine;
 - b) a) bendi kapsamında bir taleple başvuru yapıldığında eş nafakasına yönelik bir kararın tanınması ve tenfizi veya tenfizine; ve
 - c) Bölüm II ve III hariç olmak üzere, eş nafakasına.
- (2) Herhangi bir Akit Devlet, 62. madde uyarınca, 18 yaşını doldurmamış kişilere Sözleşme'nin uygulanmasını sınırlama hakkına 1. fıkranın a) bendi kapsamında çekince koyabilir. Bu çekinceyi koyan bir Akit Devlet, çekinceyle hariç tutulan söz konusu yaştaki kişilere Sözleşme'nin uygulanmasını talep etme hakkına sahip olamaz.
- (3) Herhangi bir Akit Devlet, 63. madde uyarınca bu Sözleşme'nin tümünü veya bir bölümünü, özellikle korunmaya muhtaç kişilere ilişkin yükümlülükler de dâhil olmak üzere, aile ilişkisi, ebeveynlik, evlilik veya kayın hısımlığından doğan herhangi bir nafaka yükümlülüğüne kadar genişleteceğini beyan edebilir. Böyle bir beyan, iki Akit Devlet arasında, ancak beyanlarının aynı nafaka yükümlülüklerini ve Sözleşme'nin aynı bölümlerini kapsaması durumunda, sorumluluk doğurur.
- (4) Bu Sözleşme'nin hükümleri çocuklara ebeveynlerinin medeni hallerine bakılmaksızın uygulanır.

Madde 3

Tanımlar

Bu Sözleşme'nin amacı bakımından:

- a) "Alacaklı", nafakanın ödeneceği veya ödeneceği iddia edilen kişiyi ifade eder;
- b) "Borçlu", nafaka borcu olan veya borcu olduğu iddia edilen kişiyi ifade eder;
- c) "Adli yardım", başvuranlara haklarını bilip ileri sürmelerine ve başvuruların talep edilen Devlette bütün yönleriyle ve etkin bir şekilde ele alınmasını sağlamaya yönelik gerekli yardımı ifade eder. Bu tür yardım sağlama araçları, gerektiği şekilde hukuki danışmanlık, yetkili makam önünde dava açma hususunda yardım, yasal temsil ve dava masraflarından muafiyeti içerebilir;
- d) "Yazılı anlaşma", herhangi bir araçla kayıt altına alınmış ve içeriğinin daha sonra referans olarak kullanılabilecek şekilde erişilebilir olduğu anlaşmayı ifade eder;
- e) "Nafaka düzenlemesi", nafaka ödemelerine ilişkin

- i) yetkili bir makam tarafından düzenlenmiş veya geçerli bir belge olarak onaylanmış olan; veya
- ii) yetkili bir makam tarafından gerçekliği doğrulanmış veya karara bağlanmış, kaydedilmiş veya sunulmuş olan ve yetkili makamının inceleme ve değişiklik konusu olabilen;

yazılı anlaşmayı ifade eder:

- f) "Korunmaya Muhtaç Kişi", kişisel yetilerindeki bir engel veya yetersizlik nedeni ile kendisine bakamayan kişiyi ifade eder.

BÖLÜM II – İDARİ İŞBİRLİĞİ

Madde 4

Merkezi Makamın Tayini

- (1) Âkit Devletler, Sözleşme tarafından verilen görevleri yerine getirmesi için bir Merkezi Makam tayin ederler.
- (2) Federal Devletler, birden fazla hukuk sistemi olan Devletler veya özerk bölgesel birimlere sahip Devletler birden fazla Merkezi Makam atayabilir ve görevlerine yönelik bölgesel veya kişisel kapsamını belirler. Bir Devletin birden fazla Merkezi Makam atadığı durumlarda, herhangi bir bildirim söz konusu Devlet içindeki uygun Merkezi Makama iletmesi için bir Merkezi Makam belirler.
- (3) Merkezi Makam veya Makamların belirlenmesi, irtibat bilgileri ve 2. fıkrada belirtilen şekli ile görevlerinin kapsamı, Akit Devlet tarafından bir onay veya katılım belgesi teslim edildiği zaman veya bildirgenin Madde 61'e uyarınca sunulduğu zaman, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansının Daimi Temsilciliğine bildirilecektir. Yapılan herhangi bir değişiklik de derhal Daimi Temsilcilığe bildirilir.

Madde 5

Merkezi Makamların Genel Görevleri

Merkezi Makamlar:

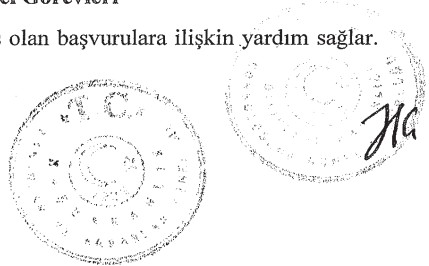
- a) Birbirleriyle işbirliği yapar ve Sözleşme'nin amaçlarına ulaşabilmek için Devletlerinde bulunan yetkili makamlar arasında işbirliğini teşvik eder;
- b) Sözleşme'nin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerle karşı mümkün olduğunca çözüm arayışında olurlar.

Madde 6

Merkezi Makamların Özel Görevleri

- (1) Merkezi Makamlar, Bölüm III'te düzenlenmiş olan başvurulara ilişkin yardım sağlar. Özellikle;

- a) Bu tür başvuruları iletir ve alır;

b) Bu tür başvurularla ilgili usulî işlemleri başlatır veya söz konusu işlemlerin yapılmasını kolaylaştırır.

(2) Bu tür başvurulara ilişkin aşağıdaki hususları sağlamak üzere tüm uygun önlemleri alır:

- a) Koşullar gerektirdiğinde, adli yardım sağlamak veya kolaylaştırmak;
- b) Borçlu veya alacaklının yerini tespit etmeye yardımcı olmak;
- c) Borçlu veya alacaklıların gelirle ilgili ve gerektiği takdirde mallarının yerinin tespiti de dâhil olmak üzere diğer mali koşullarına ilişkin ilgili bilgi edinmeye yardımcı olmak;
- d) Nafakanın gönüllü ödenmesini sağlamak için uygun olduğu durumlarda arabuluculuk, uzlaşma veya benzer süreçler kullanarak dostane çözümleri teşvik etmek;
- e) Ödenmemiş borçlar da dâhil olmak üzere nafaka kararlarının devam eden tenfizini kolaylaştırmak;
- f) Nafaka ödemelerinin tahsil edilmesini ve hızlı transferini kolaylaştırmak;
- g) Belge veya diğer delillerin elde edilmesini kolaylaştırmak;
- h) Nafakanın tahsili için gereken hallerde ebeveynliğin tespitinde yardımcı olmak;
- i) Mahiyeti ülkesellik barındıran ve bekleyen nafaka başvurusunun sonucunu güvenceye almayı amaçlayan gerekli geçici önlemleri sağlamak için dava işlemlerini başlatmak veya başlatılmasını kolaylaştırmak;
- j) Tebligatı kolaylaştırmak.

(3) Bu madde kapsamında Merkezi Makamın görevleri, kendi Devletin yasalarının izin verdiği ölçüde, kamu kuruluşları veya söz konusu Devletin yetkili makamlarının denetimine tabi olan diğer kurumlar tarafından gerçekleştirilebilir. Söz konusu kamu kuruluşları veya diğer kurumların tayini, iletişim bilgileri ve görev kapsamı, bir Akit Devlet tarafından Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansının Daimi Bürosu'na bildirilir. Taraf Devletler, herhangi bir değişikliği derhal Daimi Büro'ya bildirir.

(4) Bu maddedeki veya 7. maddedeki hiçbir durum, talep edilen Devletin hukukuna göre sadece adli makamlar tarafından icra edilebilen yetkileri kullanmak üzere Merkezi Makama yükümlülük getirdiği şeklinde yorumlanamaz.

Madde 7

Özel önlem talepleri

(1) Bir Merkezi Makam, 10. madde kapsamındaki bir başvuru işlem görmekte değilse Madde 6 (2) b), c), g) h) i) ve j) uyarınca başka bir Merkezi Makama nedenlerini belirterek uygun özel önlemler alması yönünde talepte bulunabilir. Talepte bulunulan Merkezi Makam, söz konusu önlemlerin Madde 10 bağlamında başvuruda bulunabilecek kişinin olası başvurusuna yardımcı olmak için ya da böyle bir başvurunun başlatılıp başlatılmamasını belirlemede gerekli olduğu yönünde kanaate ulaşırsa, uygun önlemleri alır.

- (2) Bir Merkezi Makam ayrıca talep eden Devlette görülmekte olan nafaka tahsiline ilişkin uluslararası bir unsur barındıran bir davayla ilgili olarak bir başka Merkezi Makamın talebi üzerine özel önlemler alabilir.

Madde 8

Merkezi Makam masrafları

- (1) Her Merkezi Makam bu Sözleşme'yi uygularken kendine ait masrafları karşılar.
- (2) Merkezi Makamlar, 7. madde uyarınca özel önlem talebinden doğan istisnai masraflardan başka Sözleşme kapsamındaki hizmetlerin sağlanmasına yönelik başvurandan herhangi bir ücret talebinde bulunamaz.
- (3) Talep edilen Merkezi Makam bu maliyetteki söz konusu hizmetlerin sağlanması için başvuranın izni olmadan 2. fıkrada belirtilen hizmetlerin masraflarını tahsil edemez.

BÖLÜM III – MERKEZİ MAKAMLAR ARACILIĞIYLA BAŞVURULAR

Madde 9

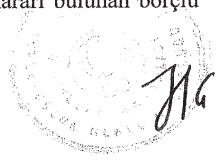
Merkezi Makamlar Aracılığıyla Başvuru

Bu bölüm kapsamındaki bir başvuru, başvuranın yerleşim yerinin bulunduğu Akit Devletin Merkezi Makamı aracılığıyla talepte bulunulan ülkenin Merkezi Makamına yapılır. Bu hükmün amaçları çerçevesinde, yerleşim yeri sadece orada bulunmayı kapsamaz.

Madde 10

Başvuru Olanakları

- (1) Aşağıdaki başvuru kategorileri, bu Sözleşme kapsamında talep eden Devlette nafaka tahsil etmeyi amaçlayan alacaklı için uygundur:
- a) Bir kararın tanınması veya tanınma ve tenfizi;
- b) Talep edilen Devlette verilen veya tanınan bir kararın tenfizi;
- c) Soybağının belirlenmesinin gerekli olduğu haller de dâhil olmak üzere, hiçbir mevcut kararın bulunmadığı talep edilen Devlette bir kararın verilmesi;
- d) Talepte bulunulan devlette bir kararın tanınma ve tenfizi, 2. Madde kapsamında tanınma ve tenfizin esasına ilişkin bir eksiklik ya da 22. Maddenin b) veya e) fıkralarında belirtilen nedenler yüzünden mümkün değilse ya da reddedilmişse, söz konusu talepte bulunulan devlette bir kararın verilmesi;
- e) Talep edilen Devlette verilen bir kararın değiştirilmesi;
- f) Talep edilen Devlet dışında bir Devlette verilen bir kararın değiştirilmesi;
- (2) Bu Sözleşme kapsamında talep eden Devlette aleyhine nafaka kararı bulunan borçlu aşağıdaki başvurulardan yararlanır:

- a) talep edilen devlette önceki bir kararın tenfizinin durdurulması ya da sınırlandırılmasına yol açan bir kararın ya da eşdeğerde bir işlemin tanınması;
 - b) Talep edilen Devlette verilen bir kararın değiştirilmesi;
 - c) Talep edilen Devlet dışında bir Devlette verilen bir kararın değiştirilmesi;
- (3) Bu Sözleşme’de aksine hüküm bulunmadıkça, 1. ve 2. fıkralardaki başvurular talep edilen Devletin hukukuna göre belirlenir ve fıkra 1 c)- f) ve 2 b) ve c)’deki başvurular talep edilen Devletteki yargı yetkisi kurallarına tabidir.

Madde 11

Başvuru içeriği

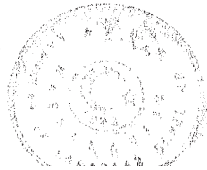
- (1) 10. madde kapsamındaki tüm başvurular asgari olarak aşağıdaki hususları içerir:
- a) Başvuru veya başvuruların mahiyetine ilişkin açıklama;
 - b) Başvuranın adres ve doğum tarihi de dâhil olmak üzere adı ve iletişim bilgileri;
 - c) Muhatapın (karşı tarafın) adı ve biliniyor ise adres ve doğum tarihi;
 - d) Kendisi için nafaka istenen kişinin adı ve doğum tarihi;
 - e) Başvurunun dayandığı gerekçeler;
 - f) Alacaklı tarafından yapılan bir başvuruda, nafaka ödemesinin nereye gönderileceği veya elektronik olarak iletileceğine ilişkin bilgi;
 - g) Madde 10 (1) a) ve (2) a) kapsamındaki başvuru hariç, Talep edilen Devlet tarafından 63. madde uyarınca bir beyanla belirtilen herhangi bir bilgi veya belge;
 - h) Talep eden Devletin Merkezi Makamında başvuruyu işleme koymakla sorumlu kişi veya birimin adı ve iletişim bilgileri.
- (2) Uygun olduğu ve bilindiği ölçüde, başvuru ayrıca, özellikle aşağıdaki hususları içerir:
- a) Alacaklının mali durumu;
 - b) Borçlunun işverenin adı ve adresi ile borçlunun mallarının mahiyeti ve konumu da dâhil olmak üzere, borçlunun mali durumu;
 - c) Ve davalının yerinin tespitine yardımcı olabilecek başka herhangi bir bilgi.
- (3) Başvurana ücretsiz adli yardım sağlamaya ilişkin belgeler de dâhil olmak üzere, gerekli destekleyici bilgi veya belgeler başvuruya eklenir. Madde 10 (1) a) ve (2) a) kapsamındaki başvurularda, başvuruya yalnızca 25. maddede sıralanan belgeler eklenir.
- (4) Madde 10 uyarınca yapılmış olan bir başvuru, Uluslar arası Özel Hukuk hakkında Lahey Konferansı tarafından tavsiye edilen ve şekli ile hazırlanabilir.

Madde 12

Başvuruların ve davaların Merkezi Makamlar aracılığıyla iletilmesi, alınması ve işleme konulması

- (1) Talep eden Devletin Merkezi Makamı, başvurunun değerlendirilmesinde gerekli olduğu bilinen tüm bilgi ve belgelerin başvuruya eklenmesi konusunda başvurana yardımcı olur.
- (2) Talep eden Devletin Merkezi Makamı, başvurunun Sözleşme hükümlerine uygun olduğuna kanaat getirdiğinde başvuruyu başvuran adına ve onun rızası ile talep edilen Devletin Merkezi Makamına iletir. Başvuruya Ek 1'de belirtilen teslimat formu eklenir. Talep eden Devletin Merkezi Makamı, talep edilen Devletin Merkezi Makamı tarafından istendiğinde, Madde 16 (3), 25 (1) a), b) ve d) ve (3) b) ve 30 (3) kapsamında belirtilen herhangi bir belgenin menşe Devletin yetkili makamı tarafından onaylanmış tam suretini temin eder.
- (3) Talep edilen Merkezi Makam, başvurunun alındığı tarihten itibaren altı hafta içinde, Ek 2'de belirtilen şekilde başvurunun alındığını bildirir ve talep eden Devletin Merkezi Makamını başvuru ile ilgili olarak öncelikle hangi adımların atıldığı ya da atılacağı hakkında bilgilendirir ve gerekli olan başka bilgi ve belgeyi talep edebilir. Aynı altı haftalık süre içinde, talep edilen Merkezi Makam, talep eden Merkezi Makama başvurunun ilerleyişiyle ilgili bilgi vermekle sorumlu kişi veya birimin adı ve iletişim bilgilerini sağlar.
- (4) Bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde, talep edilen Merkezi Makam başvuru durumunu talep eden Merkezi Makama bildirir.
- (5) Talep eden ve talep edilen Merkezi Makamlar aşağıdakilerle ilgili olarak birbirlerine bilgi verir:
 - a) Belirli bir davadan sorumlu kişi veya birim;
 - b) Davanın ilerleyişi,Söz konusu Makamlar ayrıca talep edilen bilgileri vaktinde sağlamalıdır.
- (6) Merkezi Makamlar konuların düzgün bir şekilde değerlendirilmesini sağlayacak en kısa sürede davayı işleme koyar.
- (7) Merkezi Makamlar en hızlı ve etkili iletişim araçlarını kullanırlar..
- (8) Talep edilen Merkezi Makam, bir başvuruyu işleme koymayı ancak Sözleşme şartlarının yerine getirilmediğinin açık olduğu durumlarda reddedebilir. Böyle bir durumda, Merkezi Makam ret sebeplerini derhal talep eden Merkezi Makama bildirir.
- (9) Talep edilen Merkezi Makam yalnızca ek belge veya bilgilerin gerekli olduğu gerekçesiyle bir başvuruyu reddedemez. Bununla beraber, talep edilen Merkezi Makam talep eden Merkezi Makamdan söz konusu ek bilgi ve belgeleri isteyebilir. Talep eden Merkezi Makam üç ay içinde veya talep edilen Merkezi Makam tarafından belirlenen daha uzun bir süre içinde istenen bilgi ve belgeleri sağlamazsa talep edilen Merkezi Makam artık başvuruyu işleme koymama kararı alabilir. Böyle bir durumda, talep eden Merkezi Makama kararını bildirir.

Madde 13

İletişim araçları

Bu Bölüm ile uyum içerisinde olarak, Akit Devletlerin Merkezi Makamları vasıtası ile yapılan her türlü başvuru ve bir Merkezi Makam tarafından sağlanan ve bu başvuruların beraberinde gönderilen her türlü belge ve bilgiye, ilgili Merkezi Makamlar arasında kullanılan haberleşme vasıtaları sebebi ile davalı tarafından itiraz edilemez.

Madde 14

İşlemlere Etkin Katılım

- (1) Talep edilen Devlet, başvuranın, tenfiz ve temyiz yolları da dâhil olmak üzere, bu Bölüm kapsamındaki başvurulardan kaynaklanan işlemlere etkin katılımını sağlar.
- (2) Söz konusu etkin katılımı sağlamak için talep edilen Devlet, üçüncü fıkranın uygulandığı durumlar hariç olmak üzere, 14 ve 17. Madde uyarınca adli yardım sağlar.
- (3) Talep edilen Devlet, başvuranın gerekli işlemleri böyle bir yardıma gerek olmadan yapabilmesine imkân tanıdığı ve Merkezi Makamın bu gibi gerekli hizmetleri ücretsiz olarak sağladığı ölçüde, başvuruna ücretsiz adli yardım sağlamaya mecbur değildir.
- (4) Ücretsiz adli müzaheret alma hakkı muadil iç hukuk başvurularından daha az olamaz.
- (5) Hiçbir menkul kıymet, bono veya mevduat, ne şekilde tanımlanmış olursa olsun, Sözleşme kapsamındaki davaya ait masraf ve giderlerin teminatı olarak istenemez.

Madde 15

Çocuk nafakası başvurularına yönelik ücretsiz adli yardım

- (1) Talep edilen Devlet, 21 yaşından küçüklere yönelik ebeveyn-çocuk ilişkisinden kaynaklanan nafaka yükümlülüklerine ilişkin bu Bölüm kapsamında alacaklı tarafından yapılan tüm başvurularda ücretsiz adli yardım sağlar;
- (2) Birinci fıkradaki düzenlemeye rağmen, talep edilen Devlet, Madde 10 (1) a) ve b) kapsamındaki başvurular ve Madde 20 (4)'te düzenlenen davalar hariç olmak üzere, başvuru veya temyiz dayandığı gerekçenin açıkça temelsiz olduğu sonucuna varırsa ücretsiz adli yardımı reddedebilir.

Madde 16

Çocuk merkezli mali durum araştırmasının kullanımına izin verilmesi beyanı

- (1) Madde 15 (1)'deki düzenlemeye rağmen, bir Devlet 63. madde uyarınca çocuğun mali durumunun değerlendirilmesine yönelik araştırmaya bağlı olarak Madde 10 (1) a) ve b) kapsamındaki başvurular ve Madde 20 (4)'te düzenlenen davalar hariç olmak üzere, ücretsiz adli yardım sağlayacağını beyan edebilir.
- (2) Bir Devlet, böyle bir beyanda bulunurken, araştırmayı tamamlamak için gereken mali ölçütler de dâhil olmak üzere, çocuğun mali durumunun değerlendirilmesinde uygulanacak yönteme ilişkin Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansının Daimi Bürosu'na bilgi sağlar.

- (3) Birinci fıkrada belirtilen başvuru, aynı fıkrada belirtilen beyanda bulunmuş olan bir Devlete yapılmışsa, başvuran tarafından verilmiş olan çocuğun mali durumunun 2. Fıkra da belirtilen ölçütleri karşıladığını belirten resmi bir onayı içerir. Talep edilen Devlet, yalnızca başvuranın sağladığı bilgilerin doğru olmadığına ilişkin haklı gerekçelerin bulunduğu kanaat getirirse çocuğun mali durumuna ilişkin daha fazla kanıt talebinde bulunabilir.
- (4) Ebeveyn-çocuk ilişkisinden kaynaklanan nafaka yükümlülüklerine ilişkin bu Bölüm kapsamındaki başvurular açısından talep edilen Devletin hukuku tarafından sağlanan en elverişli adli yardım, çocuk için 1. ve 2. fıkralar kapsamında sağlananlardan çok daha elverişli ise, en elverişli adli yardım sağlanır.

Madde 17

15. ve 16. madde kapsamına girmeyen başvurular

Bu Sözleşme kapsamında 15. veya 16. madde kapsamına girmeyen tüm başvurularda:

- a) Ücretsiz adli yardım hükmü, mali durum ya da gerçek değer tespitine tabi tutulabilir.
- b) Menşe Devlette ücretsiz adli müzaheretten faydalanan bir başvuru sahibi, herhangi bir tanıma ve tenfiz davasında, en azından aynı seviyede, aynı şartlar altında muhatap Devletin yasalarına göre sağlanan ücretsiz adli müzaheretten faydalanmaya hak kazanır.

BÖLÜM IV– YASAL GİRİŞİME İLİŞKİN KISITLAMALAR

Madde 18

Yasal girişimlere ilişkin kısıtlamalar

- (1) Alacaklının mutaat meskeninin bulunduğu Akit Devlette verilen bir kararda, kararın değiştirilmesi veya yeni bir kararın verilmesine ilişkin işlemler borçlu tarafından, alacaklının mutaat meskeni kararın verildiği Devlette olduğu sürece, herhangi bir başka Akit Devlette yapılamaz.
- (2) 1. fıkra aşağıdaki durumlarda uygulanamaz:
 - a) Çocuklarla ilgili olarak nafaka yükümlülüklerine ilişkin anlaşmazlıklar dışında, söz konusu diğer Akit Devletin yargı yetkisiyle ilgili tarafların yazılı olarak anlaşmış olması halinde;
 - b) Alacaklının açıkça belirtmek ya da mümkün olan ilk fırsatta yargı yetkisine itirazda bulunmadan davanın esasına ilişkin savunma yaparak söz konusu diğer Akit (Taraflar) Devletin yargı yetkisini onaylaması halinde;
 - c) Menşe Devletin yetkili makamının kararı değiştirmek veya yeni bir karar vermek için yargı yetkisini kullanamaması veya kullanmayı reddetmesi halinde; veya
 - d) Menşe Devlette verilen bir kararın, değiştirilmesi veya yeni bir karar verilmesi işlemlerinin yapılması düşünülen Akit Devlette tanınamaması ya da tenfizinin beyan edilememesi halinde.

Handwritten signature

BÖLÜM V – TANIMA VE TENFİZ

Madde 19

Bölümün Kapsamı

- (1) Bu bölüm, nafaka yükümlülüğü bakımından adli veya idari makam tarafından verilen bir karara uygulanır. "Karar" terimi, söz konusu makam huzurunda veya bu makam tarafından varılmış bir çözüm veya anlaşmayı da içermektedir. Bir karar, indeksleme yoluyla otomatik tashihi ve ödenmemiş borçlar ile geriye dönük nafaka veya faizlerin ifası istemini ve masraf ya da giderlerin belirlenmesini içerebilir.
- (2) Bir karar yalnızca nafaka yükümlülüğüne ilişkin değilse, bu Bölüm hükümleri söz konusu kararın sadece nafaka yükümlülüklerini ilgilendiren kısmına uygulanır.
- (3) 1. fıkranın amacı doğrultusunda, "idari makam" kurulduğu Devletin hukukuna göre, kararları,
 - a) temyiz konusu olabilen ya da adli bir makam tarafından inceleme konusu yapılabilen; ve
 - b) Aynı konuda adli bir makaman kararıyla benzer bir kuvvet ve etkiye sahip olan kamu kuruluşunu ifade eder.
- (4) Bu Bölüm ayrıca 30. maddeye tabi nafaka düzenlemelerine de uygulanır.
- (5) Bu Bölümün hükümleri, 37. madde uyarınca talepte bulunulan Devletin yetkili makamına doğrudan tanıma ve tenfiz talebine de uygulanır.

Madde 20

Tanım ve tenfizin esasları;

- (1) Bir Akit Devlette ("menşe Devlet") alınmış bir karar aşağıdaki koşullarda diğer Akit Devletlerde tanınır ve tenfiz edilir:
 - a) İşlemlerin başladığı dönemde davalının mutat meskeni menşe Devlette bulunuyor ise;
 - b) Davalı açıkça belirterek ya da mümkün olan ilk fırsatta yargı yetkisine itirazda bulunmadan davanın esasına ilişkin savunma yaparak yargı yetkisini onaylamış ise;
 - c) İşlemlerin başladığı dönemde alacaklının mutat meskeni menşe Devlette bulunuyor ise;
 - d) Davalının menşe Devlette çocukla birlikte yaşıyor olması veya orada yerleşim yeri edinmiş ve çocuğa destek sağlamış olması satıyla, işlemlerin başladığı dönemde kendisine nafaka bağlanması kararı verilen çocuğun mutat meskeni söz konusu menşe Devlette bulunuyor ise;
 - e) Çocuklarla ilgili olarak nafaka yükümlülüklerine ilişkin anlaşmazlıklar dışında, taraflar arasında yargı yetkisine ilişkin yazılı bir anlaşma yapılmış ise; veya

- f) Yargı yetkisi, yalnızca taraflardan birinin tabiiyetine dayandırılmadıkça kişisel statü veya velayet sorumluluğuyla ilgili söz konusu yargı yetkisini gerçekleştiren bir makam tarafından karar verilmiş ise.
- (2) Bir Akit Devlet, 62. madde uyarınca, fıkra 1 c), e) veya f) ile ilgili olarak çekince koyabilir.
- (3) 2. fıkra kapsamında çekince koyan bir Akit Devlet, kendi kanunu benzer durumlarda yetkili makamlarına yargı yetkisi tanımış veya tanıyabilecek olduğu takdirde, söz konusu kararı tanıır ve tenfiz eder.
- (4) 2. fıkra kapsamında konulan bir çekinceден ötürü kararın tanınması mümkün değilse ve borçlunun yerleşim yeri Akit Devlette ise, bu Akit Devlet alacaklının yararına karar verilmesi için gerekli bütün önlemleri alır. Yukarıdaki cümle, 19. maddenin 5. fıkrası kapsamında tanınma ve tenfiz için yapılan doğrudan taleplere veya Madde 2 (1) b)'de atıfta bulunulan nafaka talebine uygulanamaz.
- (5) 18 yaşından küçük bir çocuğun lehinde verilen bir karar, yalnızca 1. fıkranın c), e) veya f) bentleri açısından konulmuş bir çekince sebebiyle tanınmıyor ise, bu kararın talepte bulunulan Devlette söz konusu çocuğun nafaka için uygunluğunu saptadığı kabul edilir.
- (6) Bir karar, yalnızca menşe Devlette bir sonuç doğuruyorsa tanınır ve yalnızca menşe Devlette tenfizi mümkün ise tenfiz edilir.

Madde 21

Bölünebilirlik ve kısmi tanıma ve tenfiz

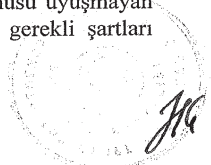
- (1) Talepte bulunulan Devlet kararın tamamını tanıyamadığı veya tenfiz edemediği takdirde, kararın bölünebilen herhangi bir kısmını tanıyabilir veya tenfiz edebilir ki karar bu şekilde de tanınabilir veya tenfiz edilebilir olsun.
- (2) Kararın kısmi olarak tanınmasına veya tenfizine her zaman başvurulabilir.

Madde 22

Tanınma ve tenfizi reddetme gerekçeleri

Kararın tanınması ve tenfizi aşağıdaki koşullarda reddedilebilir:

- a) Kararın tanınması ve tenfizi talepte bulunulan Devletin kamu düzenine ("ordre public") açıkça aykırı ise;
- b) Karar, usule ilişkin bir konu ile ilgili olarak sahtecilikle elde edilmişse;
- c) Aynı taraflar arasında ve aynı amacı taşıyan davalar talepte bulunulan Devletin yetkili makamı huzurunda görülmekte ise ve söz konusu davalar ilk kez açılıyorsa;
- d) Karar, talepte bulunulan Devlette veya başka bir Devlette, aynı taraflar arasında verilen ve aynı amacı taşıyan kararlarla uyummadığında, söz konusu uyummayan kararın talepte bulunulan Devlette tanınması ve tenfizi için gerekli şartları taşıması koşuluyla;

- e) Davalının menşe Devletteki davada hazır bulunmadığı ve temsil edilmediği durumlarda:
- i) Menşe Devlet hukukunun davanın ihbarına olanak sağlamasına karşın davalıya usulüne uygun ihbar yapılmamış ve kendisini savunma hakkına sahip olamamışsa; veya
 - ii) Menşe Devlet hukuku davanın ihbarına olanak sağlamıyor, karar davalıya usulüne uygun bir şekilde bildirilmemiş ve maddî vakia ve hukukî hususlara ilişkin itiraz ya da temyiz imkânı sunulmamışsa; veya
- f) Kararın 18. maddeyi ihlal ederek verildiği durumlarda.

Madde 23

Tanıma ve tenfiz başvurusuna ilişkin usul

- (1) Bu Sözleşme'nin hükümlerine göre, tanıma ve tenfiz usulleri talepte bulunulan Devletin hukukuna tâbi olur.
- (2) Bölüm III uyarınca bir kararın tanıma ve tenfiz başvurusu Merkezi Makam aracılığı ile yapıldığında yerlerde, talep edilen Merkezi Makam derhal:
 - a) Başvuruyu, kararın tenfizini gecikmesizin beyan edecek ya da tenfizi için kararı kayıt altına alacak olan makama yönlendirir; veya
 - b) Yetkili makam kendisi ise, söz konusu tedbirleri kendisi alır.
- (3) 19. maddenin 5. fıkrası uyarınca talepte bulunulan Devletteki yetkili makama doğrudan talepte bulunulduğunda, söz konusu makam vakit kaybetmeksizin kararın uygulanabilir olduğunu bildirir veya tenfiz kararını kayda geçirir.
- (4) Beyan etme ve kayda geçirme yalnızca madde 22 a)'da belirtilen gerekçeye dayanarak reddedilebilir. Bu aşamada ne başvuru sahibi ne de davalı herhangi bir görüş sunma hakkına sahiptir.
- (5) Başvuru sahibi ve davalı, 2. ve 3. fıkralar kapsamında yapılan beyan veya kayıt veya bunlara ilişkin olarak 4. fıkra kapsamındaki ret hakkında gecikmeksizin bilgilendirilirler ve söz konusu kişiler esas ya da usule ilişkin olarak itiraz veya temyiz yoluna başvurabilirler.
- (6) İtiraz veya temyize, 5. fıkra kapsamında bildirimin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde gidilir. İtiraz veya temyiz başvurusunda bulunan tarafın yerleşim yeri, bildirim veya kaydın yapıldığı veya reddedildiği Akit Devlette değilse, itiraz veya temyize bildirimin yapıldığı tarihten itibaren 60 gün içinde gidilir.
- (7) İtiraz veya temyiz, aşağıdaki hususlara dayanabilir:
 - a) 22. maddede belirtilen tanıma ve temyizi reddetme gerekçeleri;
 - b) 20. madde kapsamında tanıma ve temyiz esasları;
 - c) Madde 25 (1) a), b) veya d) veya (3) b) gereğince iletilen herhangi bir belgenin aslına uygunluğu veya bütünlüğü.

- (8) Davalının itiraz ya da temyizi, tanıma ve tenfiz vadesi dolmuş ödemelere ilişkin olduğu ölçüde, borcun yerine getirildiği hususuna da dayanabilir.
- (9) Başvuru sahibi ve davalı, itiraz veya temyizi takiben karar hakkında gecikmeksizin haberdar edilir.
- (10) Talepte bulunulan Devletin hukuku izin verdiği takdirde, yeni bir temyiz istisnai bir durum olmadığı sürece kararın tenfizini askıya alma sonucu doğurmaz.
- (11) Herhangi bir temyiz de dâhil olmak üzere, tanıma ve tenfiz kararı alırken yetkili makam süratle hareket eder.

Madde 24

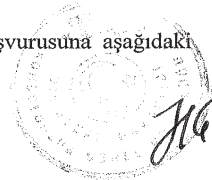
Tanıma ve tenfiz başvurularına yönelik diğer usuller

- (1) 23. maddenin 2. ila ve 11. fıkra hükümlerine rağmen, bir Devlet, 63. madde uyarınca, bu maddede belirtilen tanıma ve tenfiz usulünü uygulayacağını beyan edebilir.
- (2) Bölüm III uyarınca bir kararı tanıma ve tenfiz başvurusu Merkezi Makam aracılığı ile yapıldığında, talep edilen Merkezi Makam derhal;
 - a) Ya tanıma ve tenfiz uygulamasına karar verecek yetkili makama başvuru yönelindir; ya da
 - b) Kendisi yetkili makam ise, söz konusu kararı kendisi alır.
- (3) Tanıma ve tenfiz kararı, dava usulüne uygun olarak ve derhal davalıya ihbar edildikten ve iki tarafın da kendilerini ifade edebilmeleri için yeterli imkân verildikten sonra, yetkili makam tarafından verilir.
- (4) Yetkili makam, Madde 22 a), c) ve d)'de belirtilen tanıma ve tenfizi reddetme gerekçelerini re'sen (kendiliğinden) dikkate alabilir. Yetkili makam, madde 20, 22 ve 23 (7) c)'de belirtilen hususları, davalı tarafından ileri sürülmüş olması halinde ya da bu hususlara ilişkin şüphelerin 25. maddeye istinaden sunulan belgelerin metinlerinden açıkça anlaşılması halinde dikkate alabilir.
- (5) Tanıma ve tenfizin reddi, tanıma ve tenfiz vadesi dolmuş ödemelere ilişkin olduğu ölçüde, borcun yerine getirildiği hususuna da dayanabilir.
- (6) Talep edilen Devletin hukuku izin verdiği takdirde, herhangi bir temyiz istisnai bir durum olmadığı sürece kararın tenfizini askıya alma sonucu doğurmaz.
- (7) Herhangi bir temyiz de dâhil olmak üzere, tanıma ve tenfiz kararı alırken yetkili makam süratle hareket eder.

Madde 25

Belgeler

- (1) 23. madde veya 24. madde kapsamındaki tanıma ve tenfiz başvurusuna aşağıdaki belgeler eklenir:
 - a) Kararın tam metni;

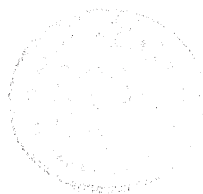

- b) Menşe Devlette kararın uygulanabilir olduğunu belirten belge ve kararın bir idari makam tarafından verilmesi durumunda söz konusu Devlet, 57. madde uyarınca idari makamlarının kararlarının her zaman koşulları yerine getirdiğini belirtmemiş ise 19. maddenin 3. fıkrasında belirtilen koşulların sağlandığını belirten belge;
 - c) Davalı, menşe devletteki duruşmalarda hazır bulunmamış ve temsil edilmemiş ise, davalıya davanın ihbarının usulüne uygun olarak yapılmış ve kendini savunma imkânının sunulmuş olduğunu veya davalıya kararın usulüne uygun bir şekilde bildirildiği ve maddî vakıa ve hukukî hususlara ilişkin itiraz ya da temyiz imkânının sunulduğunu tasdik eden belge veya belgeler;
 - d) gerektiğinde, ödenmemiş borç miktarını ve söz konusu miktarın hesaplandığı tarihi gösteren bir belge;
 - e) gerektiğinde, indeksleme yoluyla otomatik tahsis sağlayan bir karar durumunda, gereken hesaplamaları yapmak için lüzumlu bilgiyi içeren bir belge;
 - f) gerektiğinde, başvuru sahibinin menşe Devlette aldığı ücretsiz adli yardım kapsamını gösteren belge.
- (2) Madde 23 (7) c) uyarınca bir itiraz veya temyiz durumunda veya talepte bulunulan Devletteki yetkili makamın talebi üzerine, ilgili belgenin menşe Devletteki yetkili makamınca onaylanmış tam sureti derhal aşağıdakiler tarafından sağlanır:
- a) Başvurunun Bölüm III uyarınca yapıldığı hallerde, talep eden Devletin Merkezi Makamı tarafından;
 - b) İstemin talepte bulunulan Devletin yetkili makamına doğrudan yapıldığı hallerde, başvuru sahibi tarafından.
- (3) Bir Akit Devlet 57. madde uyarınca aşağıdaki hususları belirtebilir;
- a) Kararın menşe Devletteki yetkili makam tarafından onaylanmış tam suretinin başvuruya eklenmesi gerektiği;
 - b) Kararın tam metni yerine, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı tarafından önerilen ve yayımlanan formatta da olabilecek menşe Devletin yetkili makamı tarafından verilen kararın özeti veya bir bölümünü, kabul edeceği durumları; veya
 - c) 19. maddenin 3. fıkrası koşullarının yerine getirildiğini belirten bir belgenin istenmediği.

Madde 26

Kararın tanınmasına yönelik başvuruya ilişkin usul

Bu bölüm hükümleri, niteliğine uygun düştüğü şekilde, bir kararın tanınması başvurularına uygulanır, meğer ki tenfiz istemi, kararın Menşe Devlette geçerli olması istemi ile değiştirilmiş olsun.

Madde 27

Dava bulguları

Muhatap Devletin herhangi bir yetkili makamı, Menşei Devletin makamının yargılama yetkisini dayandırdığı dava bulgularına tabi olur.

Madde 28

Esasa İlişkin İnceleme Yapılmaması

Bir kararın esasına ilişkin olarak talepte bulunulan Devletin herhangi bir yetkili makamı tarafından inceleme yapılamaz.

Madde 29

Çocuğun veya başvuranın hazır bulunmasının gerekli olmaması

Çocuğun veya başvuranın hazır bulunması, bu Bölüm kapsamında talepte bulunulan Devletin herhangi bir işleminde aranmaz.

Madde 30

Nafaka düzenlemeleri

- (1) Bir Akit Devlette yapılan nafaka düzenlemesi, menşe Devlette tenfizi mümkün bir karar olması koşuluyla, bu Bölüm kapsamındaki bir kararın tanınması ve uygulanması hakkına sahiptir.
- (2) Madde 10 1) a) ve b) ve (2) a) bağlamında "karar" terimi nafaka düzenlemesini kapsar.
- (3) Nafaka düzenlemesinin tanınması ve tenfizi başvurusuna aşağıdaki belgeler eklenir:
 - a) Nafaka düzenlemesinin tam metni; ve
 - b) belirli bir nafaka düzenlemesinin menşe Devlette karar olarak uygulanabilir olduğunu belirten bir belge.
- (4) Nafaka düzenlemesinin tanınması ve tenfizi aşağıdaki koşullarda reddedilebilir:
 - a) tanıma ve tenfiz talepte bulunulan Devletin kamu düzenine açıkça aykırı ise;
 - b) nafaka düzenlemesi tahrifat veya sahtecilik yoluyla elde edilmişse;
 - c) nafaka düzenlemesi, talepte bulunulan Devlette veya başka bir Devlette, aynı taraflar arasında verilen ve aynı amacı taşıyan bir kararla çeliştiğinde, söz konusu çelişen kararın talepte bulunulan Devlette tanınma ve tenfizi için gerekli şartları taşıması koşuluyla;
- (5) Madde 20, 22, 23 (7), 25 (1) ve (3) hariç bu bölümün hükümleri aşağıdaki haller dışında nafaka düzenlemesinin tanınması ve tenfizine uygun düştüğü şekilde uygulamaktadır:
 - a) Madde 23 (2) ve (3) uyarınca yapılan bir bildiri veya kayıt yalnızca 4 a) fıkrasında belirtilen nedenden dolayı reddedilebilir;

- b) Madde 23 (6)'da bahsedildiği şekilde bir itiraz veya temyiz yalnızca aşağıdaki hususlara dayanabilir:
 - i) 4. fıkra da belirtilen tanıma ve temyizi reddetme gerekçeleri;
 - ii) 3. fıkra gereğince iletilen bir belgenin aslına uygunluğu ve bütünlüğü;
 - c) Madde 24(4)'te belirtilen usule göre, yetkili makam bu maddenin 4. fıkrasının a bendinde yer alan tanıma ve tenfiz reddi nedenine ilişkin re'sen (kendiliğinden) incelemede bulunabilir. Yetkili makam, bu maddenin 4. Fıkrasında yer alan bütün tanıma ve tenfiz reddi nedenlerini ve 3. Fıkra uyarınca iletilen herhangi bir belgenin aslına uygunluğu ya da doğruluğunu, davalı tarafından ileri sürülmüşse veya söz konusu hususlara ilişkin şüpheler, belgelerin metinlerinden açıkça anlaşılıyorsa yeniden inceleme konusu yapabilir.
- (6) Nafaka düzenlemesinin tanınması ve tenfizi işlemleri, düzenlemeye ilişkin bir itirazın Akit Devletin yetkili bir makamı tarafından incelenmekte olması halinde durdurulur.
- (7) 63. madde uyarınca bir Devlet nafaka düzenlemesinin tanınmasına ve tenfizine ilişkin başvuruların sadece Merkezî Makamlar aracılığıyla yapılacağını beyan edebilir.
- (8) 62. madde uyarınca bir Akit Devlet nafaka düzenlemesini tanımama ve tenfiz etmeme hakkını saklı tutabilir.

Madde 31

Geçici emir ve teyit emrinin birlikte uygulanmasıyla verilen karar

Bir karar, bir ülkede verilen ara emir ve söz konusu ara emri teyit eden bir başka ülkenin yetkili makamı tarafından verilen emrin birlikte sonucu olarak alınıyorsa:

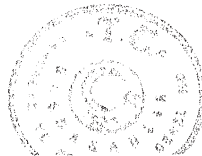
- a) Bu Devletlerin her biri bu Bölümün amaçları çerçevesinde menşe Devlet olarak kabul edilir;
- b) eğer davalı, teyit eden Devletteki işlemler hakkında usulüne uygun olarak bilgilendirilmiş ve kendisine ara emrin teyidine itiraz etme imkanı sunulmuşsa, 22. Maddenin e fıkrasında belirtilen koşullar sağlanır;
- c) eğer karar, teyit eden (onaylayan) devlette tenfiz edilebilir nitelikte ise, madde 20 (6)'da belirtilmiş olan, kararın menşe devlette tenfiz edilebilir nitelikte olması gerekliliği sağlanır; ve
- d) Madde 18, her iki Devletten birinde başlatılan kararın değiştirilmesi işlemlerine engel teşkil etmez.

BÖLÜM VI – TALEPTE BULUNULAN DEVLET TARAFINDAN TENFİZ

Madde 32

İç hukuk kapsamında tenfiz

- (1) Bu bölüm hükümlerine göre, tenfiz, talep edilen Ülke hukukuna göre gerçekleştirilir.
- (2) Tenfiz vakit kaybetmeden gerçekleştirilir.

Handwritten signature and official stamp of the Ministry of Justice of the Republic of Turkey.

- (3) Bir kararın V. Bölüm hükümlerine göre tenfiz edilebilir olduğu bildirildiğinde ya da tenfizi tescil edildiğinde, başvurunun merkezi makamlar aracılığıyla yapılması durumunda, tenfiz, başvuran tarafından başka bir işlem yapılmasına gerek olmadan devam eder.
- (4) Nafaka yükümlülüğünün süresine ilişkin kararın menşe devletinde uygulanan tüm kuralların etkisi göz önüne alınır.
- (5) Menşe devlet ya da talep edilen devletin kurallarından hangisi daha uzun bir süre öngörüyor ise, ödenmemiş borçların tenfizinin tâbi olduğu zamanaşımı süresi olarak belirlenecektir.

Madde 33

Ayrım gözetilmemesi

Talep edilen Devlet, Sözleşmeye tâbi durumlarda da, en az iç hukukunda uyguladığı ile aynı kapsamdaki tenfiz usullerini sağlar.

Madde 34

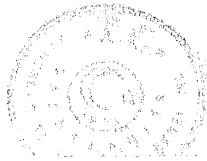
Tenfiz tedbirleri

- (1) Akit Devletler, bu Sözleşme uyarınca kararları tenfiz için iç hukuklarında etkili tedbirleri alırlar.
- (2) Bu tür tedbirler şunları kapsayabilir:
 - a) ücret stopajı;
 - b) banka hesapları ve diğer kaynaklardan haciz;
 - c) sosyal güvenlik ödemelerinden kesinti;
 - d) rehin tesisi veya mülkün cebri satışı;
 - e) vergi iadesi stopajı;
 - f) emeklilik gelirlerinin kısıtlanması ya da emeklilik gelirlerine el konması;
 - g) kredi bürosu raporlaması;
 - h) çeşitli ruhsatların verilmemesi, askıya alınması veya iptali (örneğin, ehliyet);
 - i) Gönüllü uzlaşım için arabuluculuk, uzlaşma veya benzeri süreçlerin işletilmesi.

Madde 35

Fon Transferi

- (1) Akit Devletler, uluslararası anlaşmalar yoluyla da, nafaka ödemesi olarak kullanılabilir fon transferi için mevcut olan masrafı en az ve en verimli yöntemleri kullanmaya teşvik edilmektedir.
- (2) Kanunlarına göre para transferlerinin kısıtlı olduğu bir Akit Devlet, bu sözleşme kapsamında ödenecek fon transferine en yüksek önceliği tanıır.

BÖLÜM VII - KAMU ORGANLARI

Madde 36

Başvuran olarak kamu organları

- (1) Madde 10 (1) a) ve b) ve Madde 20 (4) uyarınca, tanıma ve tenfiz başvurularında "alacaklı", nafakanın borçlu olunduğu veya nafaka yerine sağlanan faydalar karşılığında masrafları tazmin edilecek kişinin yerine hareket eden bir kamu organını kapsar.
- (2) Nafakanın borçlu olunduğu veya nafaka yerine sağlanan faydalar karşılığında masrafları tazmin edilecek kişinin yerine hareket etme hakkı bu kamu organının tabi olduğu yasa ile düzenlenir.
- (3) Bir kamu organı aşağıdakilerin tanınmasını veya tenfizini talep edebilir:
 - a) Nafaka yerine sağlanan faydaların tazminini isteyen bir kamu organının başvurusu üzerine borçlu aleyhinde verilen karar;
 - b) Nafaka yerine alacaklıya sağlanan kazançlar ölçüsünde bir alacaklı ile borçlu arasında verilen bir karar.
- (4) Bir kararın tanınmasını veya tenfizini isteyen kamu organı istek üzerine 2. fıkra çerçevesinde hakkının verilmesi ve alacaklıya sağlanan menfaatlerden yararlanmak için gerekli belgeleri tedarik eder.

BÖLÜM VIII - GENEL HÜKÜMLER

Madde 37

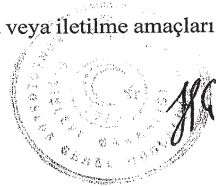
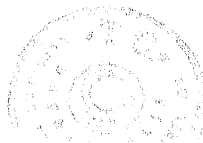
Yetkili makamlara yapılan doğrudan talepler

- (1) Sözleşme, Akit Devletin iç hukukuna göre bir kişinin (başvuru sahibinin), o devletin yetkili makamına, 18. maddeye bağlı olarak bir nafaka kararının alınması veya değiştirilmesi amacı da dâhil olmak üzere Sözleşme’de düzenlenen konularda, doğrudan ulaşması için sağlanan usullere başvurma olasılığını bertaraf etmez.
- (2) Madde 40 (2), 42, 43 (3), 44 (3), 45 ve 55 hariç, Madde 14 (5), 17 b), ve V., VI., VII. Bölüm ve bu bölüm hükümleri, bir Akit Devletteki yetkili bir makama doğrudan yapılan tanıma ve tenfiz taleplerinde uygulanır.
- (3) 2. fıkranın amacı doğrultusunda, 2. maddenin 1. fıkrasının a) bendi, söz konusu bentte belirtilen yaştan üzerinde olan korunmaya muhtaç kişiler için nafaka tahsis eden kararlara, böyle bir karar kişi belirtilen yaşa gelmeden önce ve o yaştan sonra ehliyetizlik nedeniyle bakımını sağlamak için verilmişse, uygulanır.

Madde 38

Kişisel verilerin korunması

Sözleşme uyarınca toplanan veya iletilen kişisel veriler sadece toplanma veya iletilme amaçları için kullanılır.

Madde 39

Gizlilik

Bilgiyi işleyen herhangi bir yetkili, kendi Devletin kanunlarına uygun olarak bilginin gizliliğini sağlamak zorundadır.

Madde 40

Bilginin açıklanmaması

- (1) Yetkili, bu Sözleşme'nin uygulanmasında toplanan veya iletilen bilginin açıklanması ya da teyit edilmesinin bir kişinin sağlığını, güvenliğini veya özgürlüğünü tehlikeye atabileceğini tespit ederse, toplanan veya iletilen bilgiyi açıklamaz veya teyit etmez.
- (2) Bir merkezi makam tarafından yapılan bu anlamdaki tespit, özellikle de aile içi şiddet vakalarında, diğer merkezi makamlar tarafından da dikkate alınır.
- (3) Bu Maddedeki hiçbir hüküm, bu Sözleşme uyarınca yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gereken bilginin yetkili makamlar tarafından veya yetkili makamlar arasında toplanmasını ve iletilmesini engellemez.

Madde 41

Tasdik edilmemesi

Bu Sözleşme bağlamında hiçbir tasdik ya da benzer formalite gerekmebilir.

Madde 42

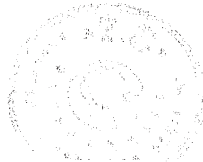
Temsil Yetkisi

Talep edilen Devletin Merkezi Makamı, başvurandan yalnızca adli işlemlerde veya diğer makamlar nezdinde kendi adına hareket etmesi veya bunun için bir temsilci atıyor olması durumunda temsil yetkisi talep edebilir.

Madde 43

Masrafların tahsili

- (1) Bu Sözleşme'nin uygulanmasında ortaya çıkan hiçbir masrafların tahsilatı, nafakanın tahsilatının önüne geçmeyecektir.
- (2) Devlet, kaybeden taraftan masrafları tahsil edebilir.
- (3) 2. Fıkra uyarınca masrafların kaybeden taraftan tahsili için 1. Maddenin 1. Fıkrasının b bendine göre yapılan başvurularda, "alacaklı" terimi bir devleti içerir.
- (4) Bu madde, 8.maddeye hâlel getirmez.

Madde 44

Lisana İlişkin Koşullar

- (1) Başvuru ve ilgili belgeler orijinal dilinde olur ve talep eden devletin yetkili makamı tercümeden vazgeçmediği sürece, talep edilen devletin resmi diline ya da talep edilen 63. Maddeye göre bildirimde bulunarak kabul ettiğini belirttiği başka bir dile tercümesi beraberinde gelir.
- (2) Birden fazla resmi dili olan ve iç hukukuna dayanan nedenlerle tüm ülkede geçerli olmak üzere bu dillerden birisini seçemeyen Akit Devlet, 63. Maddeye göre bildirimde bulunarak, böyle belge ya da tercümelerin ülkenin belirli bölgelerinde hangi dilde hazırlanarak sunulması gerektiğini belirtmelidir.
- (3) Merkezi makamlarca aksi kararlaştırılmadıkça, böyle makamlar arasındaki diğer iletişim, talep edilen devletin resmi dilinde veya İngilizce ya da Fransızca dillerinden birinde yapılmalıdır. Bununla beraber, bir Akit Devlet, 62. maddeye göre bir çekince koyarak, İngilizce ya da Fransızca dillerinden birisinin kullanımına itiraz edebilir.

Madde 45

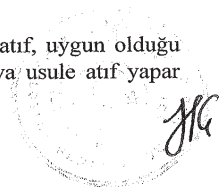
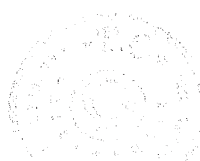
Çeviri araçları ve giderleri

- (1) Bölüm III'te belirtilen başvurularda, Merkezi Makamlar, münferit bir durumda veya genel olarak, talep edilen Devletin resmi diline tercümeyi, talep edilen Devlette orijinal dilinden veya başka herhangi bir istenen dilden yapılabileceğini kararlaştırabilirler. Herhangi bir anlaşma yoksa ve talepte bulunan Merkezi Makamın Madde 44 (1) ve (2)'nin gerekliliklerine uyması mümkün değilse, başvuru ve ilgili belgeler daha sonra talep edilen Devletin resmi diline çevrilmek üzere İngilizce veya Fransızca çevirisiyle birlikte iletilir.
- (2) 1. fıkranın uygulanmasından kaynaklanan çeviri masrafları, Devletlerin Merkezi Makamları tarafından aksi kabul edilmedikçe, talep eden Devlet tarafından karşılanır.
- (3) 8. maddeye rağmen, talep eden Merkezi Makam, başvurunun ve ilgili belgelerin çevirisinin masraflarını, söz konusu masrafların adli yardım sistemi tarafından karşılanması söz konusu ise karşılanmamış olan tutar kadarıyla, başvuranın ödemesine karar verebilir.

Madde 46

Çoklu hukuk sistemleri – yorumlama

- (1) Bu Sözleşmede ele alınan herhangi bir konuya ilişkin farklı bölgesel birimlerde geçerli olan iki veya daha fazla hukuk sistemlerinin veya kurallar dizisinin uygulandığı bir Devlele ilgili olarak:
 - a) Devletin kanunlarına veya usullerine yapılan herhangi bir atıf, uygun olduğu hallerde, ilgili bölgesel birimde yürürlükte olan kanun veya usule atıf yapar şeklinde anlaşılır;

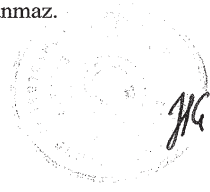

- b) O Devlette verilmiş, tanınmış, tanınmış ve tenfiz edilmiş, tenfiz edilmiş veya değiştirilmiş bir karara yapılan herhangi bir atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimde verilmiş, tanınmış, tanınmış ve tenfiz edilmiş, tenfiz edilmiş veya değiştirilmiş bir karara bir karara atıf yapar şeklinde anlaşılır;
 - c) O Devletteki bir adli veya idari makama yapılan herhangi bir atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki bir adli veya idari makama atıf yapar şeklinde anlaşılır;
 - d) Bir devletin Merkezi Makamlar dışındaki herhangi bir yetkili makamına, kamu kuruluşuna ve diğer kurumlarına yapılan atıf, uygun olduğu yerlerde, ilgili bölgesel birimde yetkili kılınmış makamlara yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - e) O Devletteki yerleşim yerine veya mutat meskene ilişkin yapılan atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki meskene veya mutat meskene yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - f) O Devletteki varlıkların bulunduğu yere ilişkin yapılan atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki varlıkların yerine yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - g) Bir Devletteki yürürlükte olan karşılıklılık esasına dayalı bir düzenlemeye yapılan atıf, uygun olduğu yerlerde, ilgili bölgesel birimde yürürlükte olan karşılıklılık esasına dayalı bir düzenlemeye yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - h) O Devletteki ücretsiz adli yardıma yapılan bir atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki ücretsiz adli yardıma yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - i) Bir Devletteki nafaka düzenlemesine yapılan atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki nafaka düzenlemesine yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
 - j) Bir Devletteki masrafların tahsiline yapılan atıf, gerekli hallerde, ilgili bölgesel birimdeki masrafların tahsiline yapılan atıf şeklinde anlaşılır;
- 2) Bu madde, bir Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü'ne uygulanmaz.

Madde 47

Çoklu hukuk sistemleri - temel kurallar

- (1) Farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha fazla bölgesel birimi olan bir Akit Devlet, yalnızca böyle farklı bölgesel birimleri kapsayan durumlara bu Sözleşmeyi uygulamak zorunda değildir.
- (2) Farklı hukuk sistemlerinin uygulandığı iki veya daha fazla bölgesel birimi olan bir Akit Devletteki bir bölgesel birimin yetkili makamı, böyle bir kararı yalnızca Bu Sözleşme'ye bağlı aynı Akit Devletin bir başka farklı bölgesel birimi tanıdığı veya tenfiz ettiği için tanımak veya tenfiz etmek zorunda değildir.
- (3) Bu madde, bir Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü'ne uygulanmaz.

Madde 48

Önceden oluşturulmuş Lahey Nafaka Sözleşmeleri ile Koordinasyon

Akit Devletler arasındaki ilişkilerde, işbu Sözleşme, 56(2). Maddeye tabi olarak, bu Sözleşmelerin bu Devletler arasında uygulama alanının işbu Sözleşmenin uygulama alanıyla örtüşmesi nispetinde, Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınmasına ve Tenfizine İlişkin 2 Ekim 1973 tarihli Sözleşme ile Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin 15 Nisan 1958 tarihli Lahey Sözleşmesinin yerine geçer.

Madde 49

1956 New York Sözleşmesi'yle eşgüdüm

Akit Devletler arasındaki ilişkilerde, işbu Sözleşme, Nafaka Alacaklarının Yabancı Devletlerde Tahsili Hakkındaki 20 Haziran 1956 tarihli Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin -söz konusu Sözleşmenin bu Devletler arasında uygulama alanının işbu Sözleşmenin uygulama alanıyla örtüşmesi nispetinde- yerine geçer.

Madde 50

Belge ve delil sağlamasına ilişkin önceki Lahey Sözleşmeleriyle ilişki

Bu Sözleşme, 1 Mart 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Sözleşme'yi, 15 Kasım 1965 tarihli Hukukî ve Ticari Konularda Adli ve Gayriadli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesi'ni ve 18 Mart 1970 Tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Yabancı Ülkelerde Delil Sağlanması Hakkında Sözleşmeyi etkilemez.

Madde 51

Düzenlemelerin ve ek anlaşmaların eşgüdümü

- (1) Bu Sözleşme, bu Sözleşme'yle düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren ve Akit Devletlerin Taraf oldukları bu Sözleşme'den önce imzalanan herhangi bir uluslararası düzenlemeyi etkilemez.
- (2) Herhangi bir Akit Devlet, bu tür anlaşmaların ve Sözleşmenin amaçlarıyla uyumlu olması ve bu tür Devletlerin Akit Devletlerle arasındaki ilişkide Sözleşme'nin hükümlerinin uygulanmasını etkilememesi şartıyla, kendi aralarında Sözleşme'nin uygulanmasını geliştirmek amacıyla bir veya daha fazla Akit Devletle anlaşmalar imzalayabilir. Böyle bir anlaşmayı imzalayan Devletler bir kopyayı Sözleşme'nin depoziterine iletir.
- (3) 1. ve 2. Fıkralar ayrıca karşılıklı düzenlemelerine ve ilgili devletler arasındaki özel ilişkilere dayalı yeknesak kurallara da uygulanır.

- (4) Sözleşmenin imzalanmasından sonra bu tür düzenlemeler bir Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü Üye Devletleri ve diğer Akit Devletler arasında Sözleşme hükümlerinin uygulanmasını etkilememesi şartıyla Sözleşme'yle düzenlenen hususlarda Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü'nün düzenlemelerinin uygulanmasını etkilemez. Sözleşme, Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü Üye Devletleri arasındaki kararların tanınması veya tenfizine ilişkin, Sözleşme'nin imzalanmasından önce veya sonra kabul edilen Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü kurallarını etkilemez.

Madde 52

En etkili kural

- (1) Bu Sözleşme, aşağıdaki durumlarda, talep eden Devlet ve talep edilen Devlet arasında yürürlükte olan bir anlaşmanın, düzenlemenin veya uluslararası belgenin veya talep edilen devlette yürürlükte olan karşılıklılık esasına dayalı bir düzenlemenin uygulanmasını engellemez:
- a) Madde 22 f)'ye hâlel getirmeksizin, nafaka kararlarının tanınmasına yönelik esasları genişleten;
 - b) Nafaka kararlarının tanınma ya da tanınma ve tenfizi başvurularına ilişkin basitleştirilmiş, daha hızlı işlemler;
 - c) Madde 14 ila 17'de öngörülenden daha faydalı adli yardım; veya
 - d) talep eden Devletteki bir başvurana talep edilen Devletin Merkezi Makamına doğrudan bir talepte bulunmaya izin verme işlemleri.
- (2) Bu Sözleşme, 1 a) - 1 c) fıkralarında değinildiği gibi daha etkin kurallar sağlayan talep edilen Devlette yürürlükte olan bir yasanın uygulanmasını engellemez. Ancak, 1 b)'de atıfta bulunulan daha basitleştirilmiş, hızlı işlemler ile ilgili olarak, bu işlemler Madde 23 ve 24'te taraflara sağlanan koruma ile ve özellikle tarafların işlemlerden haberdar olmaya ve herhangi bir itiraz veya temyize ilişkin dava açmaya yeterli imkânâ sahip olma hakkıyla uyumlu olmalıdır.

Madde 53

Yeknesak yorumlama

Bu Sözleşme'nin yorumlanmasında, Sözleşmenin uluslararası karakterine ve uygulanmasında yeknesaklığı teşvik etme gerekliliğine önem atfedilir.

Madde 54

Sözleşme'nin uygulanmasının incelenmesi

- (1) Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Genel Sekreteri, Sözleşme'nin uygulanmasını gözden geçirmek ve Sözleşme kapsamında iyi uygulamaların geliştirilmesini teşvik etmek amacıyla düzenli aralıklarla Özel bir Komisyon toplar.

- (2) Bu gözden geçirme için, Akit Devletler Sözleşme'nin uygulanmasını ile ilgili olarak istatistikler ve içtihatlar da dâhil olmak üzere bilgi toplama konusunda Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Daimi Bürosuyla işbirliği yapar.

Madde 55

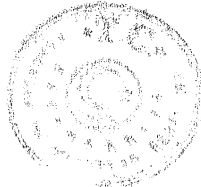
Formların Değişikliği

- (1) Bu Sözleşmeye eklenen formlar, tüm Akit Devletlerin ve tüm üyelerin davet edildiği Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Genel Sekreteri tarafından toplanan Özel Komisyonunun kararı ile değiştirilebilir. Formları değiştirme teklifi toplantının gündemine dâhil edilir.
- (2) Özel Komisyonda hazır bulunan Akit Devletler tarafından kabul edilen değişiklikler, söz konusu değişikliklerin depoziter tarafından tüm Akit devletlere bildirimini takip eden yedinci takvim ayının ilk günü, tüm Akit devletler için yürürlüğe girer.
- (3) 2. Fıkrafta öngörülen dönemde herhangi bir Akit Devlet, Madde 62 uyarınca, yapılan değişiklikle ilgili olarak depozitere yazılı bildirimde bulunmak suretiyle çekincesini ortaya koyabilir. Çekince geri çekilene kadar bu türden bir çekince koyan Devlet, bu değişiklikle ilgili olarak bu sözleşmeye Taraf bir devlet olarak ele alınmaz.

Madde 56

Geçici Hükümler

- (1) Sözleşme aşağıdaki her durumda uygulanır:
- a) Talep eden ve talep edilen devlet arasında Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra talep edilen devletin merkezi makamı tarafından, 7. Maddeye dayanan bir istem ya da III. Bölüm hükümlerine dayanan bir başvuru alındığında;
- b) Menşe devlet ve talep edilen devlet arasında Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra talep edilen devletin yetkili makamı tarafından, tanıma ve tenfizle ilişkin doğrudan bir istem alındığında;
- (2) 48. maddede sözü edilen Lahey Nafaka Sözleşmeleri'nin birisine de Taraf olan Bu Sözleşme'nin Akit Devletleri arasındaki tanınmaya ve tenfizine ilişkin olarak bu Sözleşme'nin o Devlette yürürlüğe girmesinden önce menşe Devlette verilen kararın uygulanmasına, kararın verilmesi sırasında yürürlükte olan Sözleşmenin hükümleri uyarınca aksi takdirde tanınabilir ve tenfiz edilebilir olan bu Sözleşme'deki tanıma ve tenfiz şartları engel teşkil ediyorsa, Sözleşme'nin şartları uygulanır.
- (3) 21 yaş altındaki bir kişiye ilişkin ebeveyn-çocuk ilişkisinden kaynaklanan nafaka düzenlemesi dışında, Talep edilen devlet, sözleşmenin menşe devlet ve talep edilen devlet arasında yürürlüğe girmesinden önce vadesi dolmuş olan ödemelere ilişkin bir karar ya da nafaka düzenlemesini, bu Sözleşme hükümlerine göre tenfiz etmek ile yükümlü değildir.

Madde 57

Yasalar, usuller ve hizmetlere ilişkin bildirim

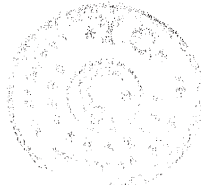
- (1) Bir Akit Devlet, onay veya katılım belgesi depozitere verilene veya Sözleşme'nin 61. maddesi bir beyan uyarınca sunulana kadar Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Daimi Bürosu'na aşağıdakileri sunar-
 - a) Nafaka yükümlülüklerine ilişkin olarak kanun ve usullerin açıklanması;
 - b) 6. madde uyarınca yükümlülükleri karşılayacak önlemlerin açıklanması;
 - c) 14. madde uyarınca usullere etkin erişimi başvuranlara nasıl sağlanacağına açıklanması;
 - d) Özellikle borçluyu koruyan hükümler ve zamanaşımı süreleri olmak üzere tenfiz kısıtlamalarını içeren, tenfiz kural ve usullerinin açıklanması;
 - e) Madde 25 (1) b) ve (3)'de belirtilen herhangi bir şart.
- (2) Akit Devletler, 1. fıkradaki yükümlülüklerini yerine getirirken, Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı tarafından önerilen ve yayınlanan bir ülke profili formunu kullanabilir.
- (3) Bilgi, Akit Devletler tarafından güncel tutulur.

BÖLÜM IX - NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 58

İmza, onay ve katılım

- (1) Sözleşme, Yirmi Birinci Oturumu sırasında Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Üye Devletlerinin ve bu Oturuma katılan diğer Devletlerin imzasına açıktır.
- (2) Sözleşme tasdik edilir, kabul edilir veya onaylanır ve tasdik, kabul veya onay belgeleri Sözleşme'nin depoziteri olan Hollanda Krallığı Dışişleri Bakanlığı'na verilir.
- (3) Diğer herhangi bir Devlet veya Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü, Madde 60 (1) uyarınca yürürlüğe girmesinden sonra Sözleşmeye katılabilir.
- (4) Katılım belgesi depoziter devlete verilir.
- (5) Bu katılımın yalnızca, katılan Devlet ve 65. maddede değinilen bildirim tarihinden itibaren 12 ay içinde katılımına itiraz etmeyen Akit Devletler arasındaki ilişkilere etkisi vardır. Böyle bir itiraz, katılım sonrasında Devletlerin Sözleşme'yi tasdik ettikleri, kabul ettikleri veya onayladıkları sırada da bildirilebilir. Böyle bir itiraz depozitere bildirilir.

Madde 59

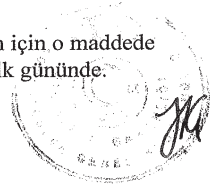
Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütleri

- (1) Yalnızca egemen Devletler tarafından oluşturulan ve bu Sözleşme'yle düzenlenen bazı veya tüm konularda yetkinliğe sahip bir Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü benzer şekilde bu Sözleşme'yi imzalayabilir, kabul edebilir veya bu Sözleşme'ye katılabilir.
- (2) Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü, imza, kabul, onay ya da katılma sırasında depoziteri yazılı olarak, kendisine üye devletler tarafından Örgüte devredilen yetkiler itibarıyla hangi konularda Sözleşmenin uygulama alanı bulacağı hakkında bilgilendirmelidir. Örgüt, bu fıkra kapsamında verilen en yakın zamandaki bildiride belirtildiği üzere, yetkisi dahilindeki her türlü değişikliği yazılı olarak depozitere zamanında bildirir.
- (3) İmza, kabul, onay veya katılım sırasında, bir Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü, 63. madde uyarınca bu Sözleşme'nin uygulama alanı bulacağı tüm konularda kendisinin yetkili olduğunu ve Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü'ne mevzu bahis konu hususunda yetki devreden Üye Devletlerin, Örgüte ilişkin imza, kabul, onay veya katılım sonucu olarak bu Sözleşme'yle bağlı olduğunu bildirebilir.
- (4) Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü tarafından depozitere verilen herhangi bir belge Örgüt 3. fıkra uyarınca bir beyanda bulunmadığı sürece göz önünde tutulmaz.
- (5) Bu Sözleşme'deki "Akit Devlete" veya "Devlete" yapılan herhangi bir atıf uygun olduğu yerlerde Sözleşme'ye Taraf olan bir Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütüne aynı şekilde uygulanır. Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü tarafından 3. Fıkra uyarınca yapılan bir bildiri bu Sözleşme'de "Akit Devlete" veya "Devlete" yapılan herhangi bir atıf uygun olduğu yerlerde ilgili Örgütün Üye Devletlerine uygulanır.

Madde 60

Yürürlüğe giriş

- (1) Sözleşme, Madde 58'de belirtilen tasdik, kabul veya onaydan oluşan ikinci belgenin depozitere verildikten sonraki üç aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.
- (2) Daha sonra Sözleşme aşağıdaki tarihlerde yürürlüğe girer-
 - a) Madde 59 (1)'de belirtilen, daha sonra tasdik eden, kabul eden veya onaylayan her Devlet veya Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü için tasdik, kabul ve onay belgelerinin depozitere verilmesini takip eden üç aylık sürenin sonunu izleyen her ayın birinci gününde;
 - b) Madde 58 (3)'de belirtilen her Devlet veya Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütü Madde 58 (5)'de yapılan itirazlar döneminin sona ermesinin ertesi gününde;
 - c) Sözleşme'nin 61. maddesi uyarınca uzatıldığı bir bölgesel birim için o maddede belirtilen bildirimden sonraki üç ayın bitimini takip eden ayın ilk gününde.

Madde 61

Birleştirilmemiş hukuk sistemlerine göre beyanlar

- (1) Bir Devletin Sözleşme’de yer alan konulara ilişkin farklı hukuk sistemleri barındıran iki veya daha fazla bölgesel birimi varsa, imza, tasdik, kabul, onay sırasında 63. Madde uyarınca bu Sözleşme’nin bölgesel birimlerini veya bir veya daha fazlasını kapsayabileceğini beyan edebilir ve bu beyanı başka bir beyan sunarak herhangi bir zaman değiştirebilir.
- (2) Böyle bir beyan depozitere bildirilir ve Sözleşme’nin geçerli olduğu bölgesel birimler açıkça belirtilir.
- (3) Devletin bu madde kapsamında hiçbir beyanda bulunmaması durumunda, Sözleşme, bu Devletin tüm bölgesel birimlerini kapsar.
- (4) Bu madde herhangi bir Bölgesel Ekonomik Entegrasyon Örgütü’ne uygulanmaz.

Madde 62

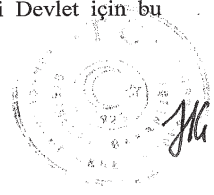
Çekinceler

- (1) Herhangi bir Akit Devlet, tasdik, kabul, onay veya katılım süresinden sonra olmamak üzere veya 61. maddeye binaen bir beyan sırasında Madde 2(2), 20 (2), 30 (8), 44 (3) ve 55 (3)’te öngörülen bir veya daha fazla çekince koyabilir. Başka hiçbir çekince konulmasına izin verilmez.
- (2) Herhangi bir Devlet, herhangi bir zamanda çekincesini geri alabilir. Çekincenin geri alınması depozitere bildirilir.
- (3) Çekince, 2. fıkra da belirtilen bildirimden sonraki üçüncü takvim ayının ilk günü yürürlükten kalkar.
- (4) Bu madde kapsamındaki çekincelerin Madde 2 (2)’de öngörülen çekince dışında hiçbir karşılıklı etkisi yoktur.

Madde 63

Beyanlar

- (1) Madde 2 (3), 11 (1) g), 16 (1), 24 (1), 30 (7), 44 (1) ve (2), 59 (3), ve 61(1)’de belirtilen beyanlar, imza, tasdik, onay veya katılım üzerine veya bundan sonra herhangi bir zamanda yapılabilir ve herhangi bir zamanda değiştirilebilir veya geri çekilebilir.
- (2) Beyanlar, değişiklikler ve geri çekmeler depozitere bildirilir.
- (3) İmza, tasdik, onay veya katılım sırasında yapılan bir beyan, ilgili Devlet için bu Sözleşme’nin yürürlüğe girmesi ile eş zamanlı olarak yürürlüğe girer.

- (4) Daha sonraki bir zamanda yapılan bir beyan, beyanda değişiklik veya beyanın geri çekilmesi, bildirimin depoziter tarafından alındığı tarihten sonraki üç aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 64

Fesih

- (1) Bir Akit Devlet, depozitere hitaben yazılı bir bildirimle bu Sözleşme'yi feshedebilir. Fesih, Sözleşme'nin uygulandığı çok birimli bir Devletin bazı bölgesel birimleriyle sınırlı olabilir.
- (2) Fesih, depoziter tarafından alındığının bildirildiği tarihten sonraki 12 ayın bitimini takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer. Bildirimde feshin yürürlüğe girmesi için daha uzun bir süre belirtildiğinde fesih depoziter tarafından alındığının bildirildiği bu daha uzun dönemin sona ermesi üzerine yürürlüğe girer.

Madde 65

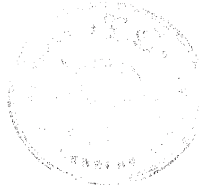
Bildirim

Depoziter, 58. ve 59. maddeler uyarınca imzalamış, tasdik etmiş, kabul etmiş, onaylamış veya katılmış olan Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı Üyelerini ve diğer Devletleri ve Bölgesel Ekonomik Bütünleşme Örgütlerini aşağıdaki hususlara ilişkin haberdar eder:

- a) 58. ve 59. maddelerde belirtilen imza, tasdik, kabul ve onaylar;
- b) Madde 58 (3), (5) ve 59'da belirtilen katılımlar ve katılımlara yapılan itirazlar ;
- c) Sözleşme'nin 60. maddesi uyarınca yürürlüğe girdiği tarih;
- d) Madde 2 (3), 11 (1) g), 16 (1), 24 (1), 30 (7), 44 (1) ve (2), 59 (3) ve 61 (1)'de belirtilen beyanlar;
- e) Madde 51 (2)'de belirtilen anlaşmalar;
- f) Madde 2 (2), 20 (2), 30 (8), 44 (3) ve 55 (3)'te belirtilen çekinceler ve Madde 62 (2)'de belirtilen geri çekmeler;
- g) Madde 64'te belirtilen fesih ihbarları.

Yukarıdaki hususları tasdiklen, aşağıda imzası bulunanlar bu Sözleşme'yi imzalamışlardır.

Lahey'de 23 Kasım 2007 tarihinde İngilizce ve Fransızca dillerinde, her iki metin aynı derecede geçerli olmak üzere tek nüsha halinde Hollanda Krallığı Hükümeti arşivlerinde saklanacak olan bu Sözleşme'nin tasdikli kopyası diplomatik kanallardan Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı'nın Üyelerinin her birine konferansın Yirmi Birinci Oturumunun tarihinde ve bu Oturuma katılmış olan diğer Devletlerin her birine gönderilir.

Madde 12(2) kapsamında İletim Formu

GİZLİLİK VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI BİLDİRİMİ

Sözleşme uyarınca toplanan veya iletilen kişisel veriler yalnızca toplanma veya iletmeye amaçları doğrultusunda kullanılacaktır. Söz konusu verileri işleyen herhangi bir yetkili, Devletin hukukuna uygun olarak, bu verilerin gizliliğini sağlamak zorundadır.

Bir yetkili, bu Sözleşme'nin uygulanması sırasında toplanan veya iletilen bilgilerin ifşasının veya teyidinin 40. madde uyarınca bir kişinin sağlığını, güvenliğini veya özgürlüğünü tehlikeye atabileceğine karar vermesi durumunda, bu bilgileri ifşa edemez veya teyit edemez.

İfşa etmeme kararı, 40. madde uyarınca bir Merkezi Makamı tarafından yapılmıştır.

1. Talepte Bulunan Merkezi Makam	2. Talepte bulunan Devletteki irtibat kişisi
a. Adres	a. Adres (farklı ise)
b. Telefon numarası	b. Telefon numarası (farklı ise)
c. Faks numarası	c. Faks numarası (farklı ise)
d. E-posta	d. E-posta (farklı ise)
e. Referans numarası	e. Dil(ler)

3. Talepte Bulunulan Merkezi Makam

Adres

4. Başvuru sahibinin bilgileri

a. Soyadı/Soyadları:

b. Adı/Adları:

c. Doğum Tarihi:(gün/ay/yıl)

veya

a. Kamu Kuruluşunun Adı:

5. Nafaka talebi bulunan veya ödenecek olan kişi/kişilerin bilgileri

a. ☐ 4 numarada bahsi geçen başvuru sahibiyle aynı kişi

b. i. Soyadı/Soyadları:

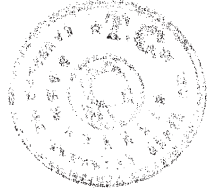
Adı/Adları:

Doğum Tarihi: (gün/ay/yıl)

ii. Soyadı/Soyadları:

Adı/Adları:

Doğum Tarihi: (gün/ay/yıl)

iii. Soyadı/Soyadları:
Adı/Adları:
Doğum Tarihi: (gün/ay/yıl)

6. Borçlunun bilgileri ¹

a. ☐ 4 numarada bahsi geçen başvuru sahibiyle aynı kişi

b. Soyadı/Soyadları:

c. Adı/Adları:

d. Doğum Tarihi: (gün/ay/yıl)

7. Bu iletim formu, aşağıdaki maddeler kapsamındaki başvuruyla ilgili olup söz konusu başvuruya eklenir:

- ☐ Madde 10(1) a)
- ☐ Madde 10(1) b)
- ☐ Madde 10(1) c)
- ☐ Madde 10(1) d)
- ☐ Madde 10(1) e)
- ☐ Madde 10(1) f)
- ☐ Madde 10(2) a)
- ☐ Madde 10(2) b)
- ☐ Madde 10(2) c)

8. Başvuru formuna aşağıdaki belgeler eklenir:

a. Madde 10 (1) a) uyarınca başvurunun amacı doğrultusunda ve:

25. madde uyarınca:

☐ Kararın tam metni (Madde 25(1) a))

☐ Menşe Devletin yetkili makamı tarafından verilen kararın özeti veya bir bölümü (Madde 25(3) b)) (mevcut ise)

☐ Menşe Devlette kararın uygulanabilir olduğunu belirten belge, ve kararın bir idari makam tarafından verilmesi durumunda söz konusu Devlet, 57. madde uyarınca idari makamlarının kararlarının her zaman koşulları yerine getirdiğini belirtmemiş ise 19. maddenin 3. fıkrasında belirtilen koşulların sağlandığını belirten belge (Madde 25(1) b)) veya Madde 25(3) c) is uygulanabilir ise

☐ Davalı, menşe devletteki duruşmalarda hazır bulunmamış ve temsil edilmemiş ise, davalıya davanın ihbarının usulüne uygun olarak yapılmış ve kendini savunma imkânının sunulmuş olduğunu veya davalıya kararın usulüne uygun bir şekilde bildirildiği ve maddî vakia ve hukukî hususlara ilişkin itiraz ya da temyiz imkânının sunulduğunu tasdik eden belge veya belgeler (Madde 25(1) c))

☐ Gerekliğinde, ödenmemiş borç miktarını ve söz konusu miktarın hesaplandığı tarihi gösteren bir belge (Madde 25(1) d))

☐ Gerekliğinde, indeksleme yoluyla otomatik tahsis sağlayan bir karar durumunda, gereken hesaplamaları yapmak için lüzumlu bilgiyi içeren bir belge (Madde 25(1) e))

☐ Gerekliğinde, başvuru sahibinin menşe Devlette aldığı ücretsiz adli yardım kapsamını gösteren belge (Madde 25(1) f))

¹ Sözleşmenin 3. Maddesine göre, "borçlu" bir borcu bulunan veya nafaka borcu olduğu iddia edilen kişi anlamına gelir.

Madde 30(3) uyarınca:

☐ Nafaka düzenlemesinin tam metni (Madde. 30(3) a))

☐ Belirli bir nafaka düzenlemesinin menşe Devlette karar olarak uygulanabilir olduğunu belirten bir belge (Madde 30(3) b))

☐ Başvuruya ekli diğer belgeler (örneğin, gerektiğinde, Madde 36(4)) amacına yönelik bir belge:

.....
.....

b. Madde 10(1) b), c), d), e), f) ve (2) a), b) veya c) kapsamında başvurunun amacına yönelik, Madde 11(3) kapsamında aşağıda verilen destekleyici belgelerin numaraları (iletim formu ve başvurunun kendisi hariç):

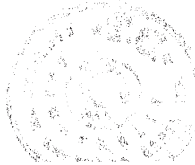
- ☐ Madde 10(1) b)
- ☐ Madde 10(1) c)
- ☐ Madde 10(1) d)
- ☐ Madde 10(1) e)
- ☐ Madde 10(1) f)
- ☐ Madde 10(2) a)
- ☐ Madde 10(2) b)
- ☐ Madde 10(2) c)

İsim:(Büyük Harflerle)

Tarih:

Merkezi Makamın yetkili temsilcisi

(gün/ay/yıl)

EK 2

Madde 12(3) uyarınca kabul formu

GİZLİLİK VE KİŞİSEL BİLGİLERİN KORUNMASI BİLDİRİMİ

Sözleşme kapsamında toplanan ve ya iletilen kişisel bilgiler sadece toplanma ve ya iletilme amacı için kullanılır. Bu tür bilgileri işleme alan herhangi bir yetkili, ilgili Devletin kanunları uyarınca, gizliliğini sağlar.

Bir yetkili, bu Sözleşme'nin uygulanması sırasında toplanan veya iletilen bilgilerin ifşasının veya teyidinin 40. madde uyarınca bir kişinin sağlığını, güvenliğini veya özgürlüğünü tehlikeye atabileceğine karar vermesi durumunda, bu bilgileri ifşa edemez veya teyit edemez.

☐ 40. Madde uyarınca Merkezi Makam tarafından gizlilik kararı alınmıştır.

1. Talepte bulunulan Merkezi Makam	2. Talepte bulunulan Devletteki adresi:
a.Adres	a.Adres (farklı ise)
b.Telefon numarası	b.Telefon numarası
c.Faks numarası	c.Faks numarası
d.E-posta:	d.E-posta:
e.Referans numarası	e.Dil(ler)

3. Talepte bulunan Merkezi Makam

İletişim Kişisi

Adres:

.....

4. Talepte bulunulan Merkezi Makam, talepte bulunan Merkezi Makamdan gelen aşağıdaki (referans numarası.....;(gg/aa/yy) tarihli) başvurulara ilişkin iletim formunun alındığı(gg/aa/yy) tarihinde kabul edileceğini beyan eder:

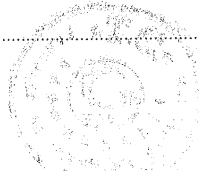
- ☐ Madde 10(1) a)
- ☐ Madde 10(1) b)
- ☐ Madde 10(1) c)
- ☐ Madde 10(1) d)
- ☐ Madde 10(1) e)
- ☐ Madde 10(1) f)
- ☐ Madde 10(2) a)
- ☐ Madde 10(2) b)
- ☐ Madde 10(2) c)

Başvuru sahibinin soyadı/soyadları:

Nafaka talebi bulunan ve ya ödenecek olan kişinin /kişilerin bilgileri:

.....

Borçlunun soyadı/soyadları:

5. Talepte bulunulan Merkezi Makam tarafından atılan ilk adımlar:

☐ Dosyanın tam ve değerlendirilmekte olması

- ☐ Ekteki başvuru raporunun durumuna bakınız
☐ Başvuru raporunun durumu belirlenecektir

☐ Lütfen aşağıdaki ek bilgi ve / ve ya belgeleri sağlayınız:

.....
.....

☐ Talepte bulunulan Merkezi Makam, belirtildiği gibi Sözleşme'nin gerekleri yerine getirilmezse, bu başvuruyu işlemden geçirmeyi reddeder (Madde 12/8). Sebepler:

- ☐ Ekteki belgede ortaya koyulmuştur
☐ izleyen belgede ortaya koyulacaktır

Talepte bulunulan Merkezi Makam, talepte bulunan Merkezi Makam'ın başvuru durumundaki herhangi bir değişiklik hakkında bilgilendirmesini talep eder.

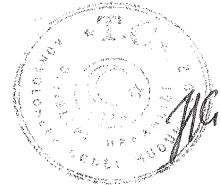
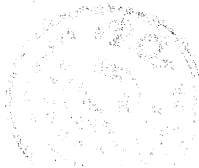
Ad:

(Büyük harflerle)

Merkezi Makam yetkili temsilcisi

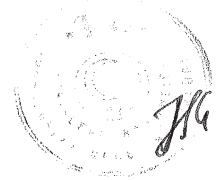
Tarih:

(gg/aa/yy)

ÇEKİNCE

Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşme'nin 30. Maddesine ilişkin olarak nafaka düzenlemelerini tanımama ve tenfiz etmeme hakkını saklı tutar.

BEYANLAR

1. Türkiye, “Çocuk Nafakası ve Diğer Aile Nafaka Türlerinin Uluslararası Tahsiline İlişkin Sözleşme”nin onaylamasının, hukuken geçerliliği bulunmayan “Kıbrıs Cumhuriyeti”nin anılan Sözleşmeye taraf olan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından temsil edildiği iddiasının herhangi bir biçimde kabulü anlamına gelmeyeceğini ve Türkiye’ye sözde Kıbrıs Cumhuriyeti ile işbu Sözleşme kapsamında herhangi bir temasta bulunma yükümlülüğü getirmeyeceğini beyan eder.

Kıbrıs Cumhuriyeti, Ada’daki Kıbrıs Rum ve Türk halkları arasında ortaklık temeline dayandırılan uluslararası antlaşmalar uyarınca 1960 yılında kurulmuştur. Söz konusu ortaklık Kıbrıs Rum tarafının 1963 yılında Kıbrıs Türk tarafını tüm devlet organlarından zorla uzaklaştırarak devleti hukuka aykırı bir şekilde ele geçirmesiyle ortadan kalkmıştır. Böylelikle 1963 yılından itibaren Ortaklık Devleti’nden dışlanan Kıbrıslı Türkler, kendi hudutları içerisinde örgütlenerek, devlet otoritesini, salahiyetini ve egemenliğini icra etmektedir. Kıbrıslı Türkleri ve Kıbrıslı Rumları ortaklaşa ve dolayısıyla Kıbrıs’ı bir bütün olarak hukuken veya fiilen temsil etmeye yetkili tek bir makam mevcut değildir. Bu itibarla, Kıbrıslı Rumlar, kendileriyle eşit haklara sahip Kıbrıslı Türkler ya da bir bütün olarak Kıbrıs üzerinde yetki, salahiyet veya egemenlik iddiasında bulunamazlar.

2. Türkiye Cumhuriyeti,

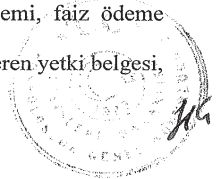
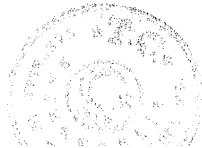
Sözleşme’nin 2. Maddesinin, birinci fıkranın “a” bendi kapsamındaki nafaka yükümlülüğünü eğitimi devam etmesi şartıyla 25 yaşını doldurmamış çocuklara yönelik nafakalara teşmil ettiğini,

Sözleşme’nin 2. Maddesinin, üçüncü fıkrası uyarınca Sözleşmenin tamamını, eşe yönelik nafakalar ile herhangi bir yaş sınırı gözetmeksizin hayatını idame ettiremeyecek derecede fiziksel veya zihinsel engelli çocuklar ve bakıma muhtaç ana babaya yönelik nafakalara teşmil ettiğini,

beyan eder.

3. Türkiye Cumhuriyeti, Sözleşme kapsamındaki başvurularda aşağıdaki belgelerin de yer almasını talep edebilir:

- Nafaka kararı ve varsa bu kararda değişiklik yapan kararın tam metninin onaylı sureti,
- Gerekli olduğu ölçüde davanın ve mahkeme kararının borçluya tebliğ edildiğini gösteren belgeler,
- Borçlunun kimliğine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa fotoğrafı,
- Alacaklı ve borçlunun yasal temsilcisine ilişkin bilgi ve belgeler,
- Çocuğun doğum sertifikası ya da aile nüfus kaydı, bunlar yoksa soybağını ispata yarar diğer belgeler,
- Yoksulluk nafakasına yönelik taleplerde alacaklının medeni hâline ilişkin belge,
- 18 yaşını doldurmuş çocukların işleyen nafaka alacaklarına yönelik taleplerde eğitimin devam ettiğini gösteren belge,
- Nafaka borcunun bir endekse bağlanması durumunda endekslene yöntemi, faiz ödeme yükümlülüğü bulunması hâlinde ödenecek faiz oranı ve faizin başladığı tarih,
- Başvuranın Türkiye Cumhuriyeti Merkezi Makamını yetkilendirdiğini gösteren yetki belgesi,
- Birikmiş nafaka borcu ve varsa ödemeleri gösteren liste.

4. Türkiye Cumhuriyeti, tanıma ve tenfiz uygulamasında 24 üncü maddeyi tercih ettiğini beyan eder.

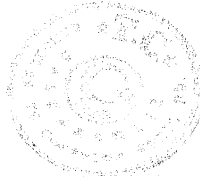
5. Türkiye Cumhuriyeti, 25 inci maddenin üçüncü fıkrasının “a” bendi uyarınca, menşei devlet yetkili makamınca verilen nafaka kararının onaylı bir suretinin başvuruya eklenmesi gerektiğini beyan eder.

6. Türkiye Cumhuriyeti Sözleşme’nin 4. Maddesi uyarınca Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü’nü Merkezi Makam olarak tayin ettiğini beyan eder.

İrtibat Bilgileri:

Namık Kemal Mahallesi Milli Müdafaa Caddesi No: 22 Kızılay/Çankaya/Ankara

Tel: 0090 312 414 84 89

TBMM Basımevi - 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 294

**Suçluların İadesine İlişkin Avrupa
Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı
(1/707) ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”

internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/707 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Gerekçesi 4

• Dışışleri Komisyonu Raporu 5

• Tasarı Metni 7

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 7

• Protokol Metni 8

• Çekince 11

• Beyan 12

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1269-1501

15/4/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 11/4/2016 tarihinde kararlaştırılan “Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/707)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GEREKÇE

Avrupa Konseyine üye devletlerin, üye devlet hukukları arasında azami birliğin sağlanması amacına uluslararası sözleşmeler yoluyla ulaşılacağı inancı ile imzaladığı Avrupa Sözleşmelerinden biri de Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesidir.

Suçluların iadesi uluslararası adli yardımlaşmanın en etkin yollarından biridir. Bu çerçevede, ülkemiz 1957 tarihli Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine taraf olmuştur. Sözleşmeye taraf olan 33 devletle Türkiye arasındaki suçlu iadesi işlemleri anılan Sözleşme hükümlerine göre yerine getirilmektedir. Bahsekonu Sözleşme, Avrupa Konseyi Sözleşmelerinden biri olduğundan Avrupa ülkelerinin hepsi anılan Sözleşmeye taraftır. Diğer yandan Azerbaycan ve Ermenistan gibi Avrupa ülkesi olmayan bazı devletler de anılan Sözleşmeye taraf olmuşlardır.

Ülkemiz söz konusu Sözleşmenin 1978 tarihli İkinci Ek Protokolünü onaylamıştır. Bununla birlikte, ülkemiz 1975 tarihli Ek Protokole taraf değildir. Söz konusu Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol ülkemizce 22 Mart 2016 tarihinde imzalanmıştır.

Ek Protokol, bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla hazırlanmış olup, soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamında görülmediğini kayda geçirmektedir.

Protokol, Avrupa Birliği ile 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyaloğu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen uluslararası yükümlülüklerden birini oluşturmaktadır.

Uluslararası hukuk uyarınca, bir uluslararası anlaşmaya ilişkin çekince/beyanların anlaşmanın imzalanması yahut onay veya katılım belgesinin tevdi sırasında yapılması mümkündür. Bu bağlamda, söz konusu Ek Protokol’e ilişkin çekince/beyanlarımız onay aşamasında bildirilecektir.

Yukarıda arz ve izah edilen hususlar ışığında, Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol’ün onaylanması ülkemiz açısından önem arz etmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20/4/2016

Esas No: 1/707

Karar No: 324

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 15/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Adalet Komisyonuna havale edilen “Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 26’ncı Yasama Dönemi 20/4/2016 tarihli 26 ncı toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile; bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla hazırlanan ve soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamında görülmediğini kayda geçiren Ek Protokol’ün çekince ve beyanla Bakanlar Kurulunca onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından;

Türkiye’nin 1950 tarihli Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesine taraf olduğu;

Anılan Sözleşmeye taraf olan 33 ülke olduğu ve Avrupa Konseyi üyesi olmayıp da Sözleşmeye taraf olan Azerbaycan, Ermenistan gibi ülkelerin de olduğu,

Ülkemizin anılan Sözleşmenin 1978 tarihli İkinci Ek Protokolünü onayladığı, ancak 1975 tarihli ilk Ek Protokole taraf olmadığı,

Bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla hazırlanmış olup soykırım ve insanlığa karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamında görülmediğini kayda geçiren Ek Protokolün ülkemizce 22 Mart 2016 tarihinde imzalandığı,

Ek Protokolün, Avrupa Birliği’yle 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyalogu çerçevesinde hayata geçirmemiz gereken uluslararası yükümlülüklerden birisini oluşturduğu,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Azmi Ekinci, Rize Milletvekili Hasan Karal, Mardin Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı ve Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi Tasarı ile ilgili özel sözcük seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili

Katip

Üye

Cemalettin Kani Torun

Hasan Basri Kurt

Mustafa Serdengeçti

Bursa

Samsun

Aksaray

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 294)

Üye <i>Ahmet Akın</i> Balıkesir	Üye <i>Mevlüt Dudu</i> Hatay	Üye <i>Fevzi Şanverdi</i> Hatay (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Serkan Topal</i> Hatay	Üye <i>Azmi Ekinci</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Recep Şeker</i> Karaman
Üye <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> Mardin (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Hasan Karal</i> Rize (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Halil Özcan</i> Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**SUÇLULARIN İADESİNE İLİŞKİN AV-
RUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTO-
KOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Mart 2016 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi”ne Ek Protokol”ün çekince ve beyanla onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

**SUÇLULARIN İADESİNE İLİŞKİN AV-
RUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTO-
KOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı V.

M. Ünal

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı V.

S. Soylu

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi'ne Ek Protokol

Strazburg, 15.X.1975

Bu Protokolü imzalamış bulunan Avrupa Konseyi'ne Üye Devletler,
13 Aralık 1957 tarihinde Paris'te imzaya açılmış bulunan Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi'nin (bundan böyle "Sözleşme" olarak anılacaktır) hükümleri ve özellikle 3. ve 9. maddelerini göz önünde bulundurarak;

Bu maddelerin bireylerin ve insanlığın korunmasının güçlendirilmesi amacıyla desteklenmesinin arzulandığını düşünerek,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Bölüm I

Madde 1

Sözleşme'nin 3. maddesinin uygulanması amacıyla, siyasi suçların aşağıdakileri içerdiği düşünülmez:

- a. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 9 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme'de belirtilen insanlığa karşı suçlar;
- b. 1949 Cenevre Sözleşmesi Savaş Alanında Silahlı Kuvvetlerin Hasta ve Yaralılarının Durumlarının İslahına İlişkin Cenevre Sözleşmesi'nin 50. maddesi, 1949 Silahlı Kuvvetlerin Denizdeki Hasta, Yaralı ve Kazazedelerinin Durumlarının İslahına İlişkin Cenevre Sözleşmesi'nin 51. maddesi, 1949 Cenevre Savaş Esirleri Sözleşmesinin 130. Maddesi ve 1949 Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin Cenevre Sözleşmesinin 147. maddesinde belirtilen ihlaller;
- c. Cenevre Sözleşmelerinin yukarda bahsedilen hükümlerinde belirtilmeyen ve bu Protokol yürürlüğe girdiği zaman geçerli olan savaş hukuku kurallarının ve o zaman mevcut olan savaş teamüllerinin herhangi bir ihlali.

Bölüm II

Madde 2

Sözleşme'nin 9. maddesi Sözleşme'nin orijinal 9. maddesinin 1. fıkrası olduğu ve aşağıda belirtilen hükümlerin 2, 3 ve 4. fıkralar haline geldiği aşağıdaki metin ile değiştirilir:

"2 Sözleşme'ye taraf olan üçüncü bir Devlette talepte bulunulan kişi hakkında işlediği suç veya suçlara ilişkin olarak nihai hüküm verilen kişinin iadesi aşağıdaki durumlarda gerçekleştirilmez:

- a. yukardaki hükmün kişinin aklanması ile sonuçlanması;
- b. kişinin mahkumiyet süresi veya çarptırıldığı diğer suçların
 - i Tamamen zorla kabul ettirilmesi;
 - ii Tamamen veya zorla kabul ettirilmeyen kısma ilişkin olarak bir affın veya genel affın konusu olması;
- c. mahkemenin bir yaptırım uygulamaksızın faili suçlu bulması.

3 Ancak, 2. Fıkrafta belirtilen durumlarda, iade aşağıdaki koşullarda gerçekleştirilebilir:

- a. hakkında hüküm verilen suçun bir kişiye, kuruma veya talep eden Devlette kamu konumuna gelmiş herhangi bir şeye karşı işlenmiş olması;
 - b. hakkında hüküm verilen kişinin talep eden Devlette kamusal göreve getirilmesi;
 - c. hakkında hüküm verilen suçun tamamen veya kısmen talep eden Devletin topraklarında veya onun toprakları olarak muamele gören topraklarda işlenmiş olması.
- 4 2. ve 3. fıkralardaki hükümler yabancı cezai hükümlere eklenen ne bis in idem (aynı suç için iki kez ceza uygulanmasına) uygulamasına ilişkin daha geniş yerel hükümlerin uygulanmasını engellemez."

Bölüm III

Madde 3

- 1 Bu Protokol, Sözleşme'yi imzalamış olan Avrupa Konseyi Üye Devletlerinin imzasına açıktır. Sözleşme onay, kabul veya tasdike tabidir. Onay, kabul veya tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilir.
- 2 Bu Protokol, üçüncü onay, kabul veya tasdik belgesinin tevdi edilmesinden 90 gün sonra yürürlüğe girer.
- 3 Onay, kabul ve tasdik eden bir imzacı Devlet bakımından, Protokol onay, kabul veya tasdik belgesinin tevdi edilmesinden 90 gün sonra yürürlüğe girer.
- 4 Bir Avrupa Konseyi Üye Devleti, aynı anda veya daha önceden Sözleşme'yi onaylamadan, bu Protokolü onaylayamaz, kabul veya tasvip edemez.

Madde 4

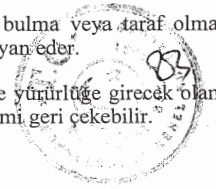
- 1 Sözleşme'ye taraf olan herhangi bir Devlet, Protokol yürürlüğe girdikten sonra bu Protokole katılabilir.
- 2 Söz konusu katılım, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine katılım belgesinin tevdi edilmesinden 90 gün sonra yürürlüğe girer.

Madde 5

- 1 Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya taraf olma belgelerini tevdi ederken, Protokolün uygulanacağı ülkeyi veya ülkeleri belirtebilir.
- 2 Herhangi bir Devlet, onay, kabul, tasdik veya katılım belgesini tevdi ederken veya daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirilen beyanname ile bu Protokolü, beyannamede belirlenen ve uluslararası ilişkiler açısından sorumlu olduğu veya taahhüt vermek için adına yetki aldığı, başka ülke veya ülkeleri kapsayacak şekilde genişletebilir.
- 3 Önceki fıkrayı takiben yapılan herhangi bir beyan, böyle bir beyanda belirtilen herhangi bir ülkeye ilişkin olarak, bu Protokolün 8. maddesi uyarınca belirlenen usullere göre geri çekilebilir.

Madde 6

- 1 Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya taraf olma belgelerini tevdi ederken, Bölüm I veya H'den birini kabul etmediğini beyan eder.
- 2 Her Akit Taraf Avrupa Konseyi Genel Sekreterine alındığı tarihte yürürlüğe girecek olan bir bildirimde bulunmak suretiyle yukardaki fıkra uyarınca yaptığı bildirimi geri çekebilir.

3 Bu Protokolün hükümlerine herhangi bir çekince konulamaz.

Madde 7

Avrupa Konseyi Suç Sorunları Komitesi bu Protokolün uygulanmasına ilişkin olarak haberdar edilir ve bu Protokolün yürütülmesinden doğabilecek herhangi bir sorunun dostane bir şekilde çözümünü kolaylaştırmak için gerekli olan her şeyi yapar.

Madde 8

- 1 Her Akit Taraf, kendisini ilgilendirdiği dereceye kadar, Protokolün feshini Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirim göndererek ihbar edebilir.
- 2 Söz konusu ihbar, Genel Sekreterin bahse konu bildirimini teslim aldığı tarihten altı ay sonra yürürlüğe girer.
- 3 Sözleşme'nin feshedilmesi otomatik olarak bu Protokolün feshedilmesini gerektirir.

Madde 9

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Konsey üyesi Devletlere ve bu Sözleşme'ye katılan her Devlete;

- a. Her imzalama işlemini;
- b. herhangi bir onay, kabul, tasdik veya katılım belgesi;
- c. Bu Protokol'ün, yukarıdaki 3. madde uyarınca yürürlüğe girdiği her tarihi;
- d. 5. maddenin hükümleri uyarınca alınan herhangi bir beyanname ve bu tür bir beyannamenin geri çekilmesi;
- e. 6. maddenin 1. fıkrasında belirtilen herhangi bir beyannameyi;
- f. 6. maddenin 2. fıkrasında belirtilen hükümlere uygun olarak yapılan herhangi bir beyannamenin geri çekilmesi;
- g. 8. maddenin hükümleri uyarınca alınan bildirimler ve ihbarın yürürlüğe girdiği tarih hakkında bilgilendirmelidir

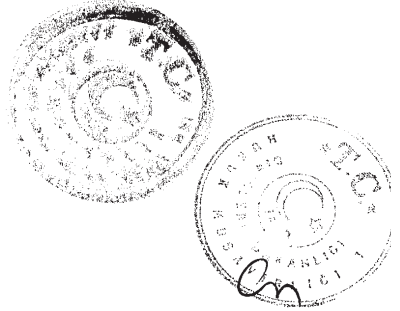
Yukarıdaki hususları tasdiklen, usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunanlar, bu Protokol'ü imzalamışlardır.

15 Ekim 1975 tarihinde Strazburg'da, İngilizce ve Fransızca olarak imzalanmış olup her iki metin eşit derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde, Avrupa Konseyinin arşivinde saklanmak üzere tevdi edilmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, imzalayan ve katılan Devletlere tasdik edilmiş kopyaları iletir.

**SUÇLULARIN İADESİNE İLİŞKİN AVRUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL'E
İLİŞKİN ÇEKİNCE**

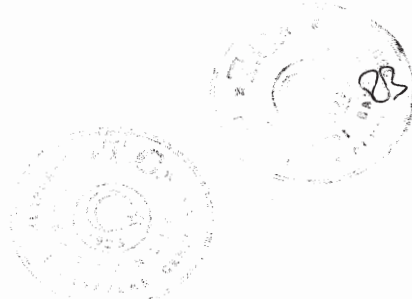
"Türkiye Cumhuriyeti, Ek Protokolün 6 ncı maddesinin birinci paragrafına göre Ek Protokolün Birinci Faslını kabul etmemektedir."

SUÇLULARIN İADESİNE İLİŞKİN AVRUPA SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL'E BEYAN

Türkiye, “Suçluların İadesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol”ün onaylamasının, hukuken geçerliliği bulunmayan “Kıbrıs Cumhuriyeti”nin anılan Protokole taraf olan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından temsil edildiği iddiasının herhangi bir biçimde kabulü anlamına gelmeyeceğini ve Türkiye’ye sözde Kıbrıs Cumhuriyeti ile işbu Protokol kapsamında herhangi bir temasta bulunma yükümlülüğü getirmeyeceğini beyan eder.

Kıbrıs Cumhuriyeti, Ada’daki Kıbrıs Rum ve Türk halkları arasında ortaklık temeline dayandırılan uluslararası antlaşmalar uyarınca 1960 yılında kurulmuştur. Söz konusu ortaklık Kıbrıs Rum tarafının 1963 yılında Kıbrıs Türk tarafını tüm devlet organlarından zorla uzaklaştırarak devleti hukuka aykırı bir şekilde ele geçirmesiyle ortadan kalkmıştır. Böylelikle 1963 yılından itibaren Ortaklık Devleti’nden dışlanan Kıbrıslı Türkler, kendi hudutları içerisinde örgütlenerek, devlet otoritesini, salâhiyetini ve egemenliğini icra etmektedir. Kıbrıslı Türkleri ve Kıbrıslı Rumları ortaklaşa ve dolayısıyla Kıbrıs’ı bir bütün olarak hukuken veya fiilen temsil etmeye yetkili tek bir makam mevcut değildir. Bu itibarla, Kıbrıslı Rumlar, kendileriyle eşit haklara sahip Kıbrıslı Türkler ya da bir bütün olarak Kıbrıs üzerinde yetki, salâhiyet veya egemenlik iddiasında bulunamazlar.

TBMM Basımevi - 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 295

**Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa
Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/708) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/708 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Gerekçesi	4
• Dışişleri Komisyonu Raporu	5
• Tasarı Metni	7
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	7
• Protokol Metni	8
• Çekinceler	25
• Beyanlar	26

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

15/4/2016

Sayı: 31853594-101-1270-1502

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 11/4/2016 tarihinde kararlaştırılan “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/708)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

GEREKÇE

Avrupa Konseyine üye devletlerin, üye devlet hukukları arasında azami birliğin sağlanması amacıyla uluslararası sözleşmeler yoluyla ulaşılabacağı inancı ile imzaladığı Avrupa Sözleşmelerinden biri de Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesidir.

Adli yardımlaşma, bir devletin yetkili bir adli makamının diğer bir devletin adli makamı adına yerine getirdiği işlemler bütünüdür. Adli yardım işlemleri, ülkemiz ile ilgili devletler arasında yürürlükte bulunan ikili anlaşma ya da çok taraflı sözleşmeler, bunların bulunmaması halinde de, uluslararası teamül hukuku kuralları ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Türkiye, bahse konu Sözleşme ile anılan Sözleşme’nin Ek 1 Nolu Protokolüne tarafıdır. Bununla birlikte, 2001 tarihli Ek 2 Nolu Protokole taraf değildir. Anılan Sözleşmeye taraf olan diğer 45 devletle Türkiye arasındaki suçlu iadesi işlemleri bahse konu Sözleşme hükümlerine göre yerine getirilmektedir. Azerbaycan ve Ermenistan gibi Avrupa ülkesi olmayan bazı devletler de anılan Sözleşmeye tarafıdır.

2001 tarihli Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi’ne İkinci Ek Protokol ülkemizce 22 Mart 2016 tarihinde imzalanmıştır.

Anılan Ek Protokol, Avrupa Birliği ile 2013 yılında başlattığımız Vize Serbestisi Diyalogu çerçevesinde ülkemizce hayata geçirilmesi beklenen uluslararası yükümlülüklerden birini oluşturmaktadır.

Uluslararası hukuk uyarınca, bir uluslararası anlaşmaya ilişkin çekince/beyanların anlaşmanın imzalanması yahut onay veya katılım belgesinin tevdi sırasında yapılması mümkündür. Bu bağlamda, söz konusu Ek Protokole ilişkin çekince/beyanlarımız onay aşamasında bildirilecektir.

Yukarıda arz ve izah edilen hususlar ışığında, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi’ne İkinci Ek Protokol’ün onaylanması ülkemiz açısından önem arz etmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20/4/2016

Esas No: 1/708

Karar No: 325

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 15/4/2016 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Adalet Komisyonuna havale edilen “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 26’ncı Yasama Dönemi 20/4/2016 tarihli 26’ncı toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Tasarı ile; 22 Mart 2016 tarihinde Strazburg’da imzalanan Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesine İkinci Ek Protokol’ün çekince ve beyanla onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet temsilcileri tarafından; söz konusu Protokol ile suçlu iade işlemlerinde birtakım kolaylıklar getirildiği ve bu Protokolün de Avrupa Birliği ile başlattığımız vize serbestisi diyalogu çerçevesinde hayata geçirilmesi beklenen uluslararası yükümlülüklerimizden birisi olduğu ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt, Karaman Milletvekili Recep Şeker, Mardin Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı ve Rize Milletvekili Hasan Karal Tasarı ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Kâtip	Üye
<i>Cemalettin Kani Torun</i>	<i>Hasan Basri Kurt</i>	<i>Mustafa Serdengeçti</i>
Bursa	Samsun	Aksaray
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Akın</i>	<i>Mevlüt Dudu</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Balıkesir	Hatay	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Serkan Topal</i>	<i>Azmi Ekinci</i>	<i>Recep Şeker</i>
Hatay	İstanbul	Karaman
(Bu raporun özel sözcüsü)		

Üye
Ceyda Bölünmez Çankırı
Mardin
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Hasan Karal
Rize
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Halil Özcan
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİNE İKİNCİ EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) Türkiye Cumhuriyeti adına 22 Mart 2016 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi”ne İkinci Ek Protokol’ün çekince ve beyanla onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİNE İKİNCİ EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ahmet Davutoğlu

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkçeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

S. Ramazanoğlu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

M. Elitaş

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Millî Eğitim Bakanı V.

M. Ünal

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

L. Elvan

Avrupa Birliği Bakanı V.

S. Soylu

Çevre ve Şehircilik Bakanı

F. G. Sarı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

M. Ünal

Millî Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

Y. Akdoğan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokol

Strazburg, 8.11.2001

Bu Sözleşme'yi imzalayan Avrupa Konseyi Üyesi Devletler.

Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün altındaki yükümlülüklerini göz önüne alarak;

İnsan haklarını savunmaya daha fazla katkıda bulunmayı, hukukun üstünlüğünü korumayı ve toplumun demokratik dokusunu desteklemeyi arzu ederek;

Konuyla ilgili suçla karşılık verme konusunda bireysel ve müşterek imkânları güçlendirmekte istekli olarak;

17 Mart 1978 tarihinde Strazburg'da imzalanan Ek Protokol'ün yanı sıra 20 Nisan 1959 tarihinde Strazburg'da tanzim edilen Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'nin (bundan böyle "Sözleşme" olarak anılacaktır) birtakım veçhelerine ilave yapılmasına ve bu veçhelerin geliştirilmesine karar vermiş olarak;

28 Ocak 1981 tarihinde Strazburg'da imzalanan Kişisel Verilerin Otomatik İşlem Sürecinde Bireylerin Korunması Hakkında Sözleşmesi'nin yanı sıra 4 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmesi'ni hesaba katarak;

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Bölüm I

Madde 1 - Kapsam

Sözleşme'nin 1. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilir:

1. "Taraflar, bu Sözleşme'nin hükümleri uyarınca derhal birbirlerine maddi anlamda yardım sağlamayı ve yardım talebinin, talep eden Tarafın adli yetkililerinin yetki kapsamında olduğu suçların cezası hususundaki yargısal işlemlerde en geniş ölçekte karşılıklı yardım sağlamayı kabul ederler.
2. Bu Sözleşme tutuklamalara, yargı kararlarının uygulanmasına veya ceza hukukuna göre suç teşkil etmeyen, askerî hukuka göre suç kapsamında olan suçlara uygulanmaz.
3. Karşılıklı yardım, kararın bir mahkemenin özellikle ceza işlerinde yargı yetkisini kullanmadan önce yapılan yargısal işlemlere yol açtığı durumlardaki hukuk kurallarının ihlalinin dolaylı talep eden veya talep edilen Tarafın ulusal hukukunda cezai müeyyide gerektiren eylemler hususunda idari yetkililer tarafından uygulanan yargısal işlemlerde de maddi yardım sağlanabilir.
4. Karşılıklı yardım, talep eden Tarafın bir tüzel kişinin münhasıran sorumlu tutulabildiği eylemlerle ilgili konularda reddolunamaz."

Madde 2 - Talep Eden Tarafın Yetkililerinin Bulunması

Sözleşme'nin 4. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilecektir, Sözleşme'nin 4. maddesi 1. fıkrası

olacaktır ve aşağıdaki hükümler 2. fıkrayı oluşturur:

“2 Yetkililerin veya ilgili kişilerin bulunması konusundaki talepler, bulunmanın muhtemelen talep eden Tarafın ihtiyaçlarına daha duyarlı olacak şekilde yardım talebinin yerine getirilmesini sağlayacağı ve bu sebeple, muhtemelen ilave yardım talebi ihtiyacından kaçınılacağı durumlarda reddedilmez.”

Madde 3 - Tutuklu Kişilerin Talep Eden Tarafın Ülkesine Geçici Transferi

Sözleşme'nin 11. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilir:

1. “Kişisel varlığının yargılanmadan ziyade delil niteliğindeki amaçlar için kullanılacak talep eden Taraf tarafından istenen gözaltındaki bir kişi, talep edilen Taraf tarafından şart koşulan süre zarfı içerisinde geri gönderilmesi ve bu Sözleşme'nin 12. maddesinin hükümlerinin uygulanabilir olduğu sürece bu hükümlere bağlı kalmak kaydıyla geçici olarak talep edenin ülkesine transfer edilir.

Transfer şu durumlarda reddedilebilir:

- a) gözaltındaki kişinin kabul etmediği durumlarda;
- b) söz konusu kişinin varlığı talep edilen Tarafın ülkesinde süregelen bir ceza yargılamasında gerekli olduğu durumlarda;
- c) transferin söz konusu kişinin tutukluluğunu sürdürceği durumlarda;
- d) söz konusu kişinin talep eden Tarafın ülkesine transferine izin vermeyecek başka ilave zeminlerin var olduğu durumlarda;

2. Bu Sözleşme'nin 2. maddesinin hükümlerine dayanarak, 1. fıkarda bahsedilen bir durumda, üçüncü bir Tarafın ülkesi üzerinden geçişi gerçekleşecek gözaltındaki bir kişi için gerekli olan tüm belgelerle birlikte talep eden ülkenin Adalet Bakanlığı tarafından geçiş yapılması talep edilecek ülkenin Adalet Bakanlığı'na başvurulması gerekmektedir. Bir Taraf kendi ulusal egemenliği çerçevesinde geçişe izin vermeyebilir.

3. Transfer edilecek kişi talep eden Tarafın ülkesinde ve mümkün olduğu durumlarda, transferin talep edildiği Tarafın söz konusu kişinin salınması için başvurmadığı sürece geçiş talep edilen Tarafın ülkesinde gözaltında kalır.

Madde 4 - İletişim Yolları

Sözleşme'nin 15. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilir:

1 Acil bilgi aktarımı durumlarının ve karşılıklı yardım talepleri, talep eden Tarafın Adalet Bakanlığı tarafından talep edilen Tarafın Adalet Bakanlığı'na yazılı olarak bildirilecek ve aynı yollarla geri dönüş yapılır. Ancak, bunlar talep eden Tarafın adli yetkilileri tarafından talep edilen Tarafın adli yetkililerine doğrudan iletilebilir ve aynı yollarla geri dönüş yapılabilir.

2 Bu Sözleşme'nin 11. maddesinde ve bu Sözleşme'nin İkinci Ek Protokol'ünün 13. maddesinde bahsedilen başvurular bütün durumlarda talep eden Tarafın adli yetkilileri tarafından talep edilen Tarafın idari veya adli yetkililerine yapılır ve gerektiğinde geri dönüş yine aynı yollarla gerçekleşir.

3 Bu Sözleşme'nin 1. maddesinin 3. fıkrasında bahsedilen yargılamalara ilişkin karşılıklı yardım talepleri, Talep edilen Tarafın idari ve adli makamları tarafından doğrudan Talep eden Tarafın idari ve adli makamlarına gönderilebilir ve gerektiği durumlarda aynı yöntemle cevap verilebilir.

4 Bu Sözleşme'nin İkinci Ek Protokolünün 18. ve 19. maddeleri çerçevesindeki karşılıklı yardım talepleri, Talep eden Tarafın yetkili makamları tarafından doğrudan Talep edilen Tarafın yetkili makamlarına da iletilebilir.

5 Bu Sözleşme'nin 13. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen talepler, ilgili adli makamlar tarafından doğrudan Talep edilen Tarafın uygun makamlarına gönderilebilir ve bu makamlar tarafından doğrudan talebe ilişkin yanıt verilebilir. Bu Sözleşme'nin 13. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen talepler, Talep eden Tarafın Adalet Bakanlığı tarafından Talep edilen Tarafın Adalet Bakanlığı'na iletilir.

6 Bu Sözleşme'nin İkinci Ek Protokolü'nün 4. maddesinde bahsi geçen tedbir ve mahkûmiyet belgelerinin talepleri doğrudan yetkili makamlara iletilebilir. Herhangi bir Akit Devlet herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılacak bir beyanname ile bu fıkra da bahsedilen amaçlar için uygun gördüğü yetkili makamları belirleyebilir.

7 Bu Sözleşme altında doğrudan intikale izin verildiği acil durumlarda, intikal Uluslararası Polis Teşkilatı (Interpol) tarafından gerçekleştirilebilir.

8 Herhangi bir Taraf istediği zaman Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bir beyanname ile aşağıdaki koşullara bağlı olarak karşılıklı yardım adına taleplerin veya belli bazı taleplerin yerine getirilmesi hakkını saklı tutar:

- a. talep için verilen bir nüshanın beyannamede belirtilen merkezi makama iletildiği durumlarda;
- b. acil talepler dışındaki taleplerin beyannamede belirtilen merkezi makama iletildiği durumlarda;
- c. acil nedenlerden dolayı doğrudan intikal durumlarında bir nüsha aynı zamanda Adalet Bakanlığı'na iletileceği durumlarda;
- d. yardım taleplerinin bazıları veya tümü bu maddede öngörülen yollar dışında başka yollarla gönderileceği durumlarda;

9 Bu Sözleşme'nin veya Protokollerinin altında belirtilen herhangi başka muhaberatlar ve karşılıklı yardım talepleri, talep eden Tarafın talep üzerine herhangi bir zamanda orijinal metnin ve nüshanın yazılı bir kaydını tutmaya hazır olması şartıyla herhangi bir elektronik yolla veya uzaktan iletişim aracıyla iletilebilir. Ancak, herhangi bir Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne herhangi bir zamanda gönderilen bir beyanname ile elektronik veya diğer uzaktan iletişim yolları aracılığıyla alınmış talepleri kabul etme ve yerine getirmeye razı olduğu durumları belirleyebilir.

10 Bu maddenin hükümleri ilgili makamlar arasında yardım taleplerinin doğrudan intikalini öngören Taraflar arasında yürürlükte olan iki taraflı düzenlemeler ve anlaşmalara hâlel getirmez.

Madde 5 - Masraflar

Sözleşme'nin 20. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilir:

1 “Taraflar aşağıdaki masraflar hariç bu Sözleşme’nin ve Protokollerinin uygulanmasından kaynaklanan masrafları karşılaması konusunda birbirlerine talepte bulunamazlar.

Bu masraflar:

- a. talep edilen Tarafın ülkesindeki birikmişlerin incelemelerinden kaynaklanan masraflar;
- b. Bu Sözleşme’nin İkinci Ek Protokolünün 13. ve 14. maddeleri veya Sözleşme’nin 11. maddesi uyarınca gerçekleşen gözetimdeki kişilerin transferinden kaynaklanan masraflar;
- c. önemli ve olağanüstü sebeplerden kaynaklanan masraflar.

2 Ancak, Taraflar aksini kararlaştırmadığı sürece, video veya telefon bağlantısı kurulmasından kaynaklanan harcamalar, talep edilen Tarafta video veya telefon bağlantısı hizmeti ile ilgili harcamalar, yine talep edilen Tarafta sağlanan tercüman ücretleri ve tanıkların ödenekleri ile seyahat masrafları, talep eden Taraf tarafından talep edilen Tarafa ödenir.

3 Taraflar 1. fıkranın c bendinde belirtilen talep edilebilir masraflar hakkında düzenlemeler yapmak adına birbirlerine danışırlar.

4 Bu maddenin hükümleri Sözleşme’nin 10. maddesinin 3. fıkrasının hükümlerine hâlel getirmeksizin uygulanır.

Madde 6 - Adli Makamlar

Sözleşme’nin 24. maddesi aşağıdaki metin ile değiştirilir:

“Herhangi bir Taraf, bu Sözleşme’nin amaçları için uygun gördüğü adli makamları Avrupa Konseyi Genel Sekreterine verilen beyanname aracılığıyla imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgesini tevdi ederken belirler. Sonrasında söz konusu Taraf herhangi bir zamanda yine aynı şekilde beyannamenin hükümlerini değiştirebilir.”

Bölüm II

Madde 7 - Ertelenmiş Taleplerin Yerine Getirilmesi

1 Talep edilen Taraf, söz konusu talebin soruşturmalara, kovuşturmalara ve ilgili yargısal işlemlere zarar verebileceği durumlarda bu talebe ilişkin işlemleri tehir edebilir.

2 Talep edilen Taraf, yardımda bulunmayı ret veya tehir etmeden önce ve gerekli durumlarda yardım talep edilen Taraf ile görüş alışverişinde bulunarak, yardımın kısmen veya kendisinde talepte bulunulan Tarafın gerekli gördüğü şartlara tabi olarak verilip verilemeyeceği hususunu telakki edecektir.

3 Talebin reddedilmesi halinde, tehirin gerekçeleri yazılı olarak sunulacaktır. Talep edilen Taraf, aynı zamanda, talebin yerine getirilmesini imkânsız kılan veya önemli ölçüde geciktirecek olan gerekçeleri de yardım talebinde bulunan Tarafa bildirir.

Madde 8 - Usul

Bu Protokol’de aksi öngörülmediği müddetçe, Sözleşme’nin 3. maddesinin taleplerin işlemlerini veya talep eden Tarafın hukuku gereği gerekli olan usulleri belirten hükümlerine bakılmaksızın,

bu işlemler ve usuller talep edilen Tarafinkine benzer olmasa dahi, talep edilen Taraf, kendi hukukunun temel ilkelerine ters düşmediği sürece bu talepleri yerine getirir.

Madde 9 - Video Konferans Aracılığıyla Duruşma

1 Bir kişi bir Tarafın ülkesinde ise ve bu kişi diğer Tarafın adli makamları tarafından tanık veya bilirkişi olarak dinlenmesi gerekiyorsa ve bahsi geçen bu diğer Tarafın ülkesinde dinlenecek kişinin bizzat dinlenilmesi mümkün değilse veya arzu edilmiyorsa, söz konusu kişilerin dinlenmesini talep eden Taraf, 2. fıkradan 7. fıkraya kadar olan fıkralarda öngörüldüğü üzere video konferans aracılığıyla ilgili kişilerin duruşmaya katılmasını talep edebilir.

2 Talep edilen Taraf, video konferans görüşmesinin kendi hukukunun temel ilkelerine ters düşmediği sürece ve duruşmanın devamı için gerekli teknik araçlara sahip olduğu takdirde, video konferans görüşmesini kabul eder. Talep edilen Taraf video konferans için gerekli teknik araçlara sahip olmadığı takdirde, bu araçlar iki tarafı bir anlaşma ile talep eden Taraf tarafından talep edilen Tarafa temin edilir.

3 Video konferans ile ilgili talepler, Sözleşme'nin 14. maddesinde atftta bulunulan bilgilere ilaveten bizzat görüşülmesi gereken tanıkla veya bilirkişiyle görüşme yapılmasının neden arzu edilmediğini veya mümkün olmadığını, adli yetkilinin adını ve duruşmayı gerçekleştirecek kişilerin adlarını içerir.

4 Talep edilen Tarafın adli makamı kendi ülkesinin hukuku uyarınca dinlenilmesi gereken kişiyi çağırır.

5 Video konferans görüşmesine istinaden, aşağıdaki kurallar uygulanır:

- a. talep edilen Tarafın adli bir yetkilisi dinleme süresince orada bulunacak ve gerektiğinde yetkiliye bir tercüman aracılığıyla yardım sağlanır. Ayrıca söz konusu yetkili, dinlenecek kişinin kimliğini teyit etmekten ve talep edilen Tarafın hukukunun temel ilkelerinin gözetilmesinden sorumlu olur. Talep edilen Tarafın adli yetkilisi, söz konusu kişilerin dinlenmesi süresince talep edilen Tarafın hukukunun temel ilkelerinin ihlal edildiğini düşünürse bu makam duruşmanın söz konusu ilkeler doğrultusunda sürdürülmesi için gerekli tedbirleri derhal alır.
- b. gerekli görüldüğünde, talep eden ve edilen Tarafların yetkili makamları tarafından duruşmaya katılacak kişinin korunması için gerekli tedbirlerin uygulanması hususunda mutabık kalınır.
- c. duruşma, talep eden Tarafın kendi hukuku doğrultusunda ve doğrudan talep eden Tarafın adli yetkilisi tarafından veya söz konusu yetkilinin yönlendirmesiyle gerçekleştirilir.
- d. talep eden Tarafın veya duruşmada yer alacak kişinin talebi doğrultusunda talep edilen Taraf gerekli olduğu durumlarda duruşmada yer alacak kişiye tercüman desteği sağlar.
- e. duruşması yapılacak kişi talep edilen veya talep eden Tarafın hukukuna dayanarak tanıklık etmeme hususunda hak iddia edebilir.

6 Kişilerin korunması için mutabık kalınan tedbirlerin hiçbirine hael getirmeksizin talep edilen Tarafın adli yetkilisi duruşmanın sonucu hakkında duruşmanın zamanını ve yerini, duruşması yapılan kişinin kimliğini, duruşmada yer alan talep edilen Tarafın diğer tüm kişilerinin işlevlerini ve kimliklerini, edilen tüm yeminleri ve duruşmanın gerçekleştiği tüm teknik koşulları belirten tutanaklar tutar. Belgeler talep edilen Tarafın yetkili makamı tarafından talep eden Tarafın yetkili makamına iletilir.

7 Her Taraf bu madde uyarınca tanıkların veya bilirkişilerin kendi ülkesinde nerede duruşmaya katıldığını taahhüt etmek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür ve bir zorunluluk durumunda gerçeğe yönelik tanıklık etme veya etmeme hususunda tanıklık etmeyi reddeder. Tarafın kendi ulusal hukuku, duruşma kendi ulusal hukuku çerçevesinde yer alıyormuş gibi işler.

8 Taraflar yanı sıra takdir ederlerse uygun olduğu durumlarda ve kendi yetkili adli makamlarının onayıyla sanık veya şüphelinin video konferans aracılığıyla duruşmaya katılması için bu maddenin hükümlerine başvurabilir. Bu durumda. Tarafların kendi ulusal hukukları ve ilgili uluslararası belgeler uyarınca, video konferans gerçekleştirme kararı ve video konferansın hangi yolla gerçekleştirileceği ilgili Taraflar arasında anlaşmayla belirlenir. Sanığın veya şüphelinin katıldığı duruşmalar sadece söz konusu kişinin kendi rızası doğrultusunda gerçekleştirilir.

9 Herhangi bir Akit Devlet, herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne hitaben yazdığı bir beyanname aracılığıyla yukarıda 8. fıkra da belirtildiği üzere sanığın veya şüphelinin katıldığı video konferansları içeren duruşmalar hususunda kendisinin yanı sıra bu maddenin hükümlerinin uygulanması ihtimalinden yararlanmayacağını beyan edebilir.

Madde 10 - Telefon Konferans Aracılığıyla Duruşma

1 Bir kişi bir Tarafın ülkesindeyse ve diğer Tarafın adli makamları tarafından tanık veya bilirkişi olarak dinlenmesi gerekiyorsa, bu kişilerin dinlenmesini talep eden Taraf kendi ulusal hukuku bu şekilde öngördüğü takdirde söz konusu kişinin bulunduğu Taraftan 2. fıkradan 6. fıkraya kadar olan fıkralarda öngörüldüğü üzere duruşmanın telefon konferansı şeklinde gerçekleşebilmesi için talepte bulunabilir.

2 Şayet tanık veya bilirkişi onay verirse duruşma telefon konferansı şeklinde gerçekleşebilir.

3 Talep edilen Taraf telefon konferansının kendi ülkesinin hukukunun temel ilkelerine aykırı olmadığı müddetçe duruşmanın bu şekilde gerçekleşmesini kabul eder.

4 Telefon konferansı talebi, Sözleşme'nin 14. maddesinde atfı yapılan bilgilere ilaveten adli yetkilinin ve duruşmayı gerçekleştirecek kişilerin isimleri ile tanığın veya bilirkişinin telefon konferansı aracılığıyla yapılan duruşmaya razı olduğunu gösteren bir karineyi içerir.

5 Duruşmaya ilişkin tatbiki düzenlemeler ilgili Taraflar arasında belirlenir. Bu düzenlemeler kabul edildiğinde, talep edilen Taraf aşağıdaki yükümlülükleri üstlenir:

- a. söz konusu tanığı veya bilirkişiyi duruşmanın zamanı ve yeri hakkında bilgilendirmek;
- b. tanığın veya bilirkişinin kimliklerini taahhüt etmek;
- c. tanığın veya bilirkişinin telefon konferansı aracılığıyla duruşmaya katılacaklarını kabul ettiğini teyit etmek

6 Talep edilen Taraf, kısmen veya tamamen 9. maddenin 5. ve 7. fıkralarının ilgili hükümlerine bağlı kalarak anlaşma yapabilir.

ETS 182 - Cezai Konularda Karşılıklı Yardım (ikinci Protokol), 8.11.2001

Madde 11 - Acil Bilgi İhtiyacı

1 Tarafların kendi özel soruşturma ve yargısal işlemlerine halel getirmeksizin, kendi soruşturmaları çerçevesinde elde edilen bilgilerin karşı Tarafa soruşturmaları ve yargısal işlemleri başlatmada veya sürdürmede katkıda bulunacağını düşündüğü veya Sözleşme'nin ve bu Sözleşme'nin Protokolleri kapsamında talepte bulunabileceğini öngördüğü takdirde bir Tarafın yetkili makamları, önceden talep edilmeksizin, söz konusu bilgileri diğer Tarafın yetkili makamlarına iletebilir.

2 Bilgiyi sağlayan Taraf, kendi ulusal hukuku çerçevesinde bilgiyi alan Tarafa söz konusu bilginin kullanılması konusunda şartlar koşabilir.

3 Bilgiyi alan Taraf koşulan bu şartlara bağlı kalır.

4 Ancak, herhangi bir Akit Devlet, herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne verdiği bir beyanname aracılığıyla, sağlanacak bilginin niteliğinin önceden alınmadığı ve bu bilginin intikalini kabul etmediği sürece, yukarıdaki 2. fıkra kapsamında bilgiyi sağlayan Taraf tarafından koşulan şartlara bağlı kalmama hakkını saklı tuttuğunu beyan edebilir.

Madde 12 - Tazmin

1 Talep eden Tarafın talebi doğrultusunda ve iyi niyetli üçüncü tarafların haklarına halel getirmeksizin, talep edilen Taraf, hak sahibine iade amacıyla talep eden Tarafın tasarrufundaki cezaî araçlar tarafından elde edilen maddeler koyabilir.

2 Sözleşme'nin 3. ve 6. maddelerini uygulama konusunda, söz konusu maddelerin hak sahibine iadesi sağlandığı takdirde talep edilen Taraf, talep eden Tarafa maddeleri teslim etmeden önce veya sonra maddelerin iadesinden feragat edebilir. İyi niyetli üçüncü tarafların hakları etkilenmez.

3 Feragat eden Taraf, talep eden Tarafa maddeleri teslim etmeden önce, talep edilen Taraf, bu maddelere ilişkin vergi veya gümrük mevzuatı kapsamında hiçbir güvenlik hakkından veya diğer herhangi bir rücu hakkından yararlanamaz.

4 2. fıkraya atfen feragat eden bir Taraf, hak sahibinden vergi veya harç toplamak amacıyla talep edilen Tarafın hakkına halel getirmez.

Madde 13 - Tutuklu Kişilerin Talep Edilen Tarafa Geçici Transferi

1 İlgili Tarafların yetkili makamları arasında anlaşma olduğu takdirde diğer Taraftan gözaltında tutulan bir kişinin kendi ülkesinde sorgulanması gerektiğini talep eden bir Taraf, bu kişiyi soruşturmanın gerçekleşeceği Tarafın ülkesine geçici olarak transfer edebilir.

2 Anlaşma kişinin geçici transferi için gerekli düzenlemeleri ve kişinin talep eden Tarafın ülkesine ne zamana kadar dönmesi gerektiğini içerir.

3 İlgili kişinin transfer için rızası gerektiğinde, rıza beyanı veya ilgili bir nüshası talep eden Tarafa derhal verilir.

4 Kişinin transfer edildiği Taraf söz konusu kişinin serbest bırakılması için başvurmadığı müddetçe transfer edilen kişi talep edilen Tarafın ülkesinde ve uygulanabilmesi mümkünse, geçişin talep edildiği Tarafın ülkesi boyunca gözaltında kalır.

5 Talep edilen Tarafın ülkesinde ilgili kişinin gözetiminde kalma süresi, talep eden Tarafın ülkesinde kişinin bulunmak zorunda olduğu veya olacağı tutukluluk süresi kadar olur.

6 Sözleşme'nin 11. madde, 2. fıkra ve 12. maddesinin hükümleri gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla uygulanır.

7 Herhangi bir Akit Devlet, herhangi bir zamanda, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yazdığı bir beyanname aracılığıyla bu maddenin 1. fıkrası kapsamında bir anlaşmaya varılmadan önce bu maddenin 3. fıkrasında belirtildiği üzere rıza gerekecektir ve rıza beyannamede belirtilen belli şartlar altında gerekir.

Madde 14 - Transfer Edilen Hükümlülerin Bizzat Bulunması

Talep eden Taraf tarafından kararın incelemesi amacıyla gözetimindeki kişilerin bizzat bulunmaları gerektiği durumlarda, talep eden Tarafta hüküm giydirilmesi adına kişilerin transfer edilmesine istinaden Sözleşme'nin 11. ve 12. maddelerinin hükümleri talep edilen Tarafdaki kişilere de gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla uygulanır.

Madde 15 - Usule ilişkin Belgelerin Dili ve Uygulanacak Adli Kararlar

1 Bu maddenin hükümleri, Ek Protokolün 3. maddesi veya Sözleşme'nin 7. maddesi kapsamında hizmet için gerekli tüm taleplere uygulanır.

2 Usule ilişkin belgeler ve adli kararlar tüm durumlarda düzenlenen dilde veya dillerde aktarılır.

3 Sözleşme'nin 16. maddesinin hükümlerine bakılmaksızın, evrakları düzenleyen makam muhatabın diğer dili tam olarak anlamayacağını biliyorsa veya anlamayacağına dair sebepleri varsa, evrakların, en azından bu evrakların en mühim bölümlerinin diğer dile tercümelerini karşı Tarafa sunulur.

4 Sözleşme'nin 16. maddesinin hükümlerine bakılmaksızın, usule ilişkin belgeler ve adli kararlar, talep eden Tarafın makamlarının yararı adına mevzunun kısa bir özeti söz konusu Tarafın diline veya dillerinden birine çevrilerek karşı Tarafa aktarılır.

Madde 16 - Posta Yoluyla Bildirim

1 Herhangi bir Tarafın yetkili adli makamları usule ilişkin belgeleri ve adli kararları posta yoluyla doğrudan diğer Tarafın ülkesindeki kişilere gönderebilir.

2 Usule ilişkin belgeler ve adli kararlar, muhatabın raporda belirtilen makamdan bilgi alabileceğini söyleyen ve bu evrakların söz konusu kişinin hakları ve yükümlülüklerini belirten bir raporla birlikte sunulur. Yukarıda bahsedilen 15. maddenin 3. fıkrasının hükümleri bu rapor için geçerli olur.

3 Sözleşme'nin 8,9 ve 12. maddelerinin hükümleri gerekli değişikliklerin yapılması şartıyla posta yoluyla bildirimlerde uygulanır.

4 Yukarıda bahsedilen 15. maddenin 1,2 ve 3. fıkralarının hükümleri, posta yoluyla bildirimlerde de uygulanır.

Madde 17 - Sınır Ötesi Gözlemleri

1 Taraflardan birinin polis memurları, suç soruşturması çerçevesinde, suçlu iadesi gerektirecek bir suçta yer aldığı farz edilen bir kişiyi veya yukarıda bahsedilen kişinin kimliğinin ve bulunduğu yerin saptanmasına neden olacağına kesinlikle inanılan kişiyi kendi ülkelerinde gözlem altında tutarlar. Polis memurları karşı tarafın daha önceden bildirdiği yardım isteğine karşılık olarak karşı tarafın ülkesinde gözlemlerini sürdürmeleri için tam olarak yetkilendirilirler. Şartlar izne tabi tutulabilir.

İstek doğrultusunda, gözlem, gözlemin yerine getirildiği bölgenin polis memurlarına emanet edilecektir.

1. alt fıkrada atıfta bulunulan yardım talebi, her bir taraf tarafından belirlenmiş ve yargı yetkisi olan bir yetkiliye onaylatmak veya talep edilen onaylamayı iletmesi için gönderilmek zorundadır.

2 Özellikle acil nedenlerin belirttiği durumlarda, diğer tarafın ön izni talep edilemez. Suç soruşturması çerçevesinde, gözlemi yöneten polis memurları, aşağıdaki şartlar karşılanması takibinde, sınır ötesinde 6. fıkrada listelenen suçları işlediği varsayılan kişinin gözlemine devam etmesi için yetkilendirilirler:

- a. 4. fıkra altında belirlenen, bölgelerinde gözlemin devam ettirildiği tarafın yetkilileri gözlem süresince, sınırın ihlal edilmesi durumunda hemen bilgilendirilmelidirler;
- b. 1. fıkraya uygun olarak bildirilen yardım talebi ve ön izin olmaksızın sınır ihlali dayanaklarının ana hatlarının belirlenmesi, hiçbir gecikmeye maruz kalmadan bildirilir.

Gözlem, gözlemin gerçekleştiği bölgenin tarafının isteği doğrultusunda a bölümünde atıfta bulunulan bildiri veya b bölümünde atıfta bulunulan istek veya sınır ihlalden itibaren 5 saat içinde bir yetkilendirme temin edilmemişse hemen durur.

3 1. ve 2. fıkralarında belirtilen gözlem, sadece aşağıda belirtilen genel şartlar altında getirilir:

- a. Gözlemi yöneten polis memurları, bu maddenin hükümleri ve yönettikleri gözlemin bölgesindeki tarafın kanununa uymak zorundadırlar; onlar yerel sorumlu yetkililerin talimatlarına uymak zorundadırlar.
- b. 2. fıkrada öngörülen durumların dışında, polis memurları gözlem süresince, yetkinin kendilerine verildiğini onaylayan belgeyi taşırlar.
- c. Gözlemi yöneten memurlar, her zaman resmi ehliyet dâhilinde vekilliklerine kanıt sağlayabilmek zorundadırlar.
- d. Gözlemi yöneten polis memurları, gözlem boyunca servis silahlarını taşıyabilirler. Bu durumun aksine, talep eden tarafın isteği üzerine karar verilebilir: silah kullanımları meşru müdafaa davalarında yasaklanır.
- e. Halka açık olmayan özel ev ve yerlere giriş yasaklanır.
- f. Gözlemi yöneten memurlar, gözlem altındaki kişiyi ne durdurup sorgulayabilir ne de tutuklayabilirler.
- g. Bütün faaliyetler, faaliyetlerin gerçekleştiği bölgedeki tarafın yetkililerine verilecek raporun konusunu oluşturur.
- h. Taraf yetkilileri, gözlemleyen polis memurlarından gözlemin gerçekleştiği ülkedeki

tarafın yetkilileri tarafından, istendiğinde içinde bulundukları operasyonu izleyen soruşturmaya yardımcı olmalarını talep edebilirler.

4 Taraflar, bu maddenin 1. ve 2. fıkralarındaki amaçlar için belirlenen yetkilileri ve makamları Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgesini tevdi ederken bildirirler; Taraflar sonradan herhangi bir zamanda ve öngörülen usullerce beyannamenin koşullarını değiştirebilirler.

5 Taraflar ikili düzeyde bu maddenin kapsamını genişletebilirler ve uygulamada bununla ilgili ilave tedbirler kabul edebilirler.

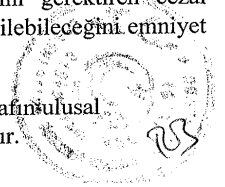
6 2. fıkra da atıfta bulunulan gözlem sadece aşağıdaki suçlardan biri için gerçekleşebilir: -

- suikast
- cinayet
- tecavüz
- kundakçılık
- sahtecilik
- silahlı soygun ve çalınmış malı alma
- gasp
- adam kaçırma ve rehin alma
- insan ticareti
- yasa dışı uyuşturucu kaçakçılığı ve psikotrop maddeler
- silahlar ve patlayıcılar hakkındaki yasanın ihlali
- patlayıcı kullanımı
- yasadışı zehirli ve tehlikeli atık taşıma
- yabancı kaçakçılığı
- çocuk istismarı.

Madde 18 - Kontrollü Teslimat

1 Her bir taraf, diğer bir tarafın isteği üzerine, suçluların iadesini gerektiren cezai soruşturmalar çerçevesinde, kendi ülkelerinde kontrollü teslimatlara izin verilebileceğini emniyet altına aldığını taahhüt eder.

2 Kontrollü teslimatların yerine getirilmesi kararı, her bir durum için tarafın ulusal kanunlarına dayanarak talepte bulunan tarafın yetkili makamlarınca esas alınır.

3 Kontrollü teslimatlar tarafların kendi düzenlemelerine uygun şekilde yapılır. Eylemde bulunma yetkisi, doğrudan ve kontrol operasyonları o tarafın yetkili makamlarına aittir.

4 Taraflardan her biri, bu maddedeki amaçlar için belirlenen yetkili makamları Avrupa Konseyi Genel Sekreterine imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgesini tevdi ederken bildirir. Taraflar sonradan herhangi bir zamanda ve öngörülen usullerle beyannamenin koşullarını değiştirebilirler.

Madde 19 - Gizli soruşturmalar

1 Talep eden ve talep edilen taraflar, suç araştırmalarının idaresinde gizli veya yanlış kimlik altındaki polis memurları aracılığıyla birbirlerine yardım etmek için anlaşabilirler.

2 Talep hakkındaki karar, her bir durum için tarafın ulusal kanunlarına ve usullerine dayanarak talepte bulunan tarafın yetkili makamlarınca karar verilir. Gizli araştırmalar süresi, detaylı koşullar ve memurların hukuki durumları gizli araştırmalar süresince tarafların ulusal kanunlarına ve usullerine dayanarak taraflarca mutabakat sağlanır.

3 Gizli araştırmalar, gizli araştırmanın yürütüldüğü bölge tarafının ulusal kanun ve usullerine dayanarak yürütülür. İlgili taraflar, gizli araştırmanın hazırlanması ve denetiminin yapılması ve gizli veya yanlış kimlik altında hareket eden memurların güvenliği için düzenlemeler yapma hususunda işbirliği yapacaklarını taahhüt eder.

4 Taraflar, bu maddenin 2. fıkrasındaki amaçlar için belirlenen yetkili makamları Avrupa Konseyi Genel Sekreterine imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgesini tevdi ederken bildirir; Taraflar sonradan herhangi bir zamanda ve öngörülen usullerle beyannamenin koşullarını değiştirebilirler.

Madde 20 - Ortak Soruşturma Ekipleri

1 Ortak anlaşmayla, iki yetkili merci veya birçok taraf, belirli bir amaç ve tarafların karşılıklı rızalarıyla uzatılabilecek sınırlı bir süre için bir veya daha fazla tarafın oluşturduğu ekibin suç araştırmalarını yürütmesi için ortak bir soruşturma ekibi oluşturabilirler. Ekibin oluşumu anlaşmada belirtilir.

Özellikle ortak soruşturma ekibi şu durumlarda oluşturulabilir:

- a. Tarafın ceza gerektiren suç soruşturmaları, zor ve diğer taraflarla bağlantısı olan soruşturmaları gerekli kıldığında;
- b. Davanın koordine olmayı zorunlu kıldığı durumlardan oluşan ceza gerektiren suç soruşturmalarını yöneten birkaç tarafın, ilgili taraflarla ortak tutum içerisinde olmalıdır.

Ortak soruşturma ekibinin oluşturulması talebi ilgili partilerin herhangi biri tarafından yapılabilir. Ekip soruşturmayı yürütmesi beklenen tarafların birisi tarafından oluşturulacaktır.

2 Sözleşme'nin 14. maddesine atıfta bulunan bilgiye ek olarak, ortak soruşturma ekibinin oluşturulmasına yönelik talepler ekibin oluşumu için öneriler içerir.

ETS 182 - Cezai Konularda Karşılıklı Yardım (ikinci Protokol), 8.11.2001

3 Ortak soruşturma ekibi, ekibi kuran tarafın ülkesinde aşağıda belirtilen genel koşullar altında faaliyet gösterir:

- a. ekibin lideri ekibin faaliyet gösterdiği tarafın suç soruşturmalarına katılan yetkili makamın temsilcisi olacaktır. Ekibin lideri, ulusal kanunlar kapsamında kendisinin yetkisi çerçevesinde hareket eder.
- b. ekip, operasyonlarını yönettikleri tarafın kanunu çerçevesinde yürütecek. Ekibin ana ve ikincil üyeleri, kendi yetkilileri tarafından ekibin oluşturulması üzerine anlaşmada oluşturulan şartları göz önünde bulundurarak a bendinde atıfta bulunulan kişinin liderliği altında görevlerini yerine getirirler.
- c. ekibin işlediği taraf ekibi oluşturmak için gerekli organizasyon düzenlemelerini yapar.

4 Bu maddede, ekibin faaliyet gösterdiği tarafın ortak soruşturma ekibinin üyelerine ana üye olarak atıfta bulunulurken, ekibin faaliyet gösterdiği taraf dışındaki tarafların üyelerine, ikincil üye olarak atıfta bulunulmaktadır.

5 Ortak soruşturma ekiplerinin ikincil üyeleri tarafın faaliyetinde inceleme önlemleri alındığında orada bulunma hakkına sahiptir. Ancak, ekibin lideri belirli nedenlerden dolayı ekibin faaliyet gösterdiği tarafın kanunu çerçevesinde aksi yönde karar verebilir.

6 Ortak soruşturma ekibinin ikincil üyeleri, ekibin faaliyet gösterdiği tarafın kanunu çerçevesinde ekibin lideri tarafından, ikincil tarafın ve faaliyetin sürdürüldüğü taraftaki yetkili makamlarca onaylanan belli soruşturma önlemleri alma göreviyle yetkilendirilebilirler.

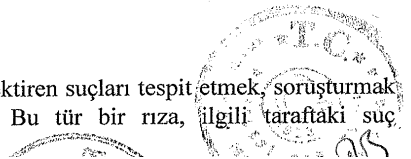
7 Ortak soruşturma ekibinin, ekibi oluşturan tarafların birinde soruşturma önlemleri alınmasına ihtiyaç duyması durumunda, o tarafın ekibinin ikincil üyeleri o önlemleri alması için kendi yetkili makamlarını talep edebilir. Belirtilen önlemler, eğer ulusal soruşturmada talep edilirse, o tarafın belirtilen şartlar altında başvuracağı önlemler olarak sayılır.

8 Ortak soruşturma ekipleri, ekibi oluşturan tarafların yardımını değil de başka bir tarafın veya üçüncü bir devletin yardımına ihtiyaç duyması durumunda, yardım talebi devletin faaliyetinin yetkili makamlarından diğer devletin yetkili makamlarına ilgili belgeler ve ayarlamalar çerçevesinde yapılabilir.

9 Ortak soruşturma ekibinin ikincil üyesi kendi yetkisi ve ulusal yasaları doğrultusunda ekip tarafından yürütülen suç araştırmaları amacıyla kendisini ikincil üye yapan tarafta ulaşılabilir olan bilgileri ekibe temin edebilir.

10 Meşru olarak ana üye veya ikincil üye tarafından bilgi edinilebilir. Ancak ortak soruşturma ekibinin bir kısmı ilgili tarafın yetkili makamlarına ulaşamamış olabilir ve bu edinilen bilgi aşağıda belirtilen amaçlar için kullanılabilir:

- a. Takımın oluşturulmasındaki amaçlar için;
- b. Bilginin ulaşılabilir olduğu tarafın diğer ceza gerektiren suçları tespit etmek, soruşturmak ve kovuşturmak için ön rızasının alınmasına; Bu tür bir rıza, ilgili taraftaki suç

ETS 182 – Cezai Konularda Karşılıklı Yardım (ikinci Protokol), 8.11.2001

- soruşturmalarını tehlikeye sokması veya herhangi bir tarafın karşılıklı yardımı reddetmesi durumunda geri çekilebilir;
- c. Eğer akabinde bir suç soruşturması açılırsa, b bendindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu güvenliğine hızlı ve ciddi bir tehdidin önlenmesinde;
- d. Ekibi oluşturan taraflar arasında anlaşılması ölçüsünde diğer amaçlar için de kullanılabilir.

11 Bu madde ortak soruşturma ekiplerinin faaliyeti veya oluşturulmasında var olan diğer hükümlere veya ayarlamalara halel getirmez.

12 İlgili tarafların kanunları ölçüsünde veya taraflar arasındaki uygulanabilir herhangi yasal bir belgenin hükümleri izin verir, düzenlemeler ekibin faaliyetlerinde rol almak için ortak soruşturma ekiplerini oluşturan tarafların yetkili makamlarının temsilcilerinden başka kişilerle kararlaştırılabilir. Bu maddeden dolayı ana üyelere ve ikincil üyelere verilen haklar, anlaşma açıkça karşı bir durumu belirtmediği sürece bu kişilere uygulanmaz.

Madde 21 - Yetkilileri ilgilendiren Cezai Sorumluluk

Taraflarca kararlaştırılanın aksine bir durum olmadıkça, 17., 18., 19.veya 20. maddelerde atıfta bulunulan faaliyetler boyunca, faaliyeti sürdüren tarafın dışındaki diğer taraftan olan yetkililer, onlar tarafından veya onlara karşı işlenen suçlara göre faaliyet tarafının yetkilileri olarak kabul edilir.

Madde 22 - Yetkilileri ilgilendiren Hukuki Sorumluluk

1 17., 18., 19.veya 20. maddeler çerçevesinde, bir tarafın yetkilileri başka bir tarafta faaliyet göstermesi durumunda ilk taraf, faaliyet gösterilen bölgenin tarafının kanunları çerçevesinde, faaliyetleri boyunca onlar tarafından kaynaklanan her zarardan sorumlu olurlar.

2 1. fıkrada atıfta bulunulan, zararın meydana geldiği bölgenin tarafı, uygulanabilir şartlar altında kendi yetkilileri tarafından sebep olunan zararı giderir.

3 Bir başka tarafın bölgesindeki herhangi bir insana zarar veren tarafın yetkilileri, taraf mağdurlarının veya kişilerin adına, tüm zararı karşılayacak.

4 3. tarafların karşılıklı olarak haklarının kullanımının saklı kalması şartıyla ve 3. fıkranın dışarıda bırakılmasıyla. 1. fıkrada öngörülen durumda, her bir taraf başka bir taraftan sağlanan zararların geri ödenmesi talebinden geri çekilebilir.

5 Bu maddenin hükümleri, tarafların aksini kararlaştırmadığı takdirde şartlara bağlı olarak uygulanır.

Madde 23 - Tanıkların korunması

Taraflardan birinin sözleşme veya sözleşmenin protokollerinden birinin altında tanığın tehdit edilme riski veya tanığın korunmaya muhtaç olması hususunda yardım talep etmesi durumunda, talep eden ve talep edilen tarafların yetkili makamları, kendilerinin ulusal kanunları çerçevesinde, ilgili kişinin korunması için önlemler üzerinde anlaşmak için ellerinden gelen gayreti sarf ederler.

Madde 24 - Geçici Önlemler

1 Talep edilen taraf, kendi ulusal kanunları çerçevesinde, talep eden tarafın isteği üzerine kanıtın saklanması, var olan durumun sürdürülmesi veya tehlikede olan hukuki menfaati korumak amacıyla geçici önlemler alabilir.

2 Talep edilen taraf, talebi belirli zaman sınırlaması içinde kısmen uygulayabilir.

Madde 25 - Gizlilik

Yardım talebinde bulunan Taraf, kendisinden yardım talebinde bulunulan tarafın, iletilen talebin niteliğini ve içeriğini, söz konusu talebin yerine getirilmesi için gerekli olanlar hariç olmak üzere, gizli tutmasını isteyebilir. Kendisinden talepte bulunulan Tarafın bilgilerin gizli tutulması istemini yerine getiremeyecek olması halinde, söz konusu Taraf bu durumu yardım talebinde bulunan tarafa en kısa sürede bildirir.

Madde 26 - Verilerin Korunması

1 Sözleşme veya protokollerinden birinin altında yapılan, talebin yerine getirilmesi sonucu olarak bir taraftan diğerine aktarılan kişisel bilgiler bilginin aktarıldığı taraf tarafından sadece şu durumlarda kullanılabilir:

- a. Protokollerinin veya sözleşmenin gerektirdiği yargısal işlemler amacıyla;
- b. (a) altında bahsedilen yargısal işlemler doğrudan ilgili olan diğer adli ve idari yargısal işlemler için;
- c. Kamu güvenliğine olan mevcut ve ciddi tehlikeyi önlemek için.

2 Eğer bilginin veya bilgi konusunun aktarıldığı tarafın ön izni alınırsa, bu tür bilgiler yine de başka amaçlar için kullanılabilir.

3 Taraflardan biri söz konusu olan bilgilerin ulusal mevzuatları tarafından korunan sözleşme veya protokollerinin biri altında talebin uygulanması sonucu

- elde edilen kişisel bilgiyi aktarmayı reddedebilir ve

- karşı taraf diğer taraf tarafından talep edilen bilgiye böyle bir koruma taahhüt etmezse, bilginin transfer edildiği taraf 28 Ocak 1981 yılında Strasbourg'da yapılan Kişisel Verilerin

Otomatik İşlemden Geçirilme Sürecinde Bireylerin Korunması Hakkında Sözleşme'ye bağlı kalmaz.

4 Sözleşme veya protokollerinin biri altında talebin uygulanması sonucu kişisel bilgiyi aktaran her bir taraf bilginin aktarıldığı taraftan söz konusu bilgiyi ne amaçla kullanacaklarına dair bilgi vermelerini isteyebilir.

5 Eğer tarafın rızası olmazsa, her bir taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap bir bildirimle, bilgi aktarımını veya kişisel bilginin kullanımını reddeden veya sınırlayan usuller çerçevesinde, sözleşmenin veya protokollerinden birinin hükümlerine uygun olarak karşı taraf tarafından kullanılmayan diğer tarafa aktarılan 1. fıkradaki amaçlar için kullanılan kişisel bilgiyi talep edebilir.

Madde 27- İdari Makamlar

Taraflar, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap bir bildirimle, bu Sözleşme'nin 1. maddesi 3. fıkrasının amaçları bakımından, hangi yetkilileri idari makamlar olarak addedeceklerini tanımlayabilirler.

Madde 28 - Diğer anlaşmalarla ilişkiler

Bu protokolün hükümleri, ikili veya çok taraflı anlaşmalardaki daha kapsamlı tüzüklere halel getirmeksizin, sözleşmenin 26. maddesi 3. fıkrasının uygulanması kapsamında taraflar arasında karar varılır.

Madde 29 - Dostane çözüm

Avrupa Suç Sorunları Komitesi, bu Sözleşme'nin ve protokollerinin yorumu veya uygulamasına ilişkin olarak sürekli şekilde bilgilendirilir ve sözleşmenin ve protokollerinin uygulanmasında ortaya çıkabilecek her türlü zorluğun dostane çözümünü kolaylaştırmak için gerekli olan ne varsa yapar.

BÖLÜM III

Madde 30- İmza ve yürürlüğe girme

1 Bu Protokol, Sözleşme'yi imzalamış olan veya taraf olan Avrupa Konseyi Üye Devletlerinin imzasına açıktır. Sözleşme onay, kabul veya tasdiğe tabidir. Protokol daha önceden veya aynı anda onaylanmazsa, kabul veya tasvip edilmezse, imzacı devlet bu protokolü onaylamayabilir, kabul veya tasvip etmeyebilir. Onay, kabul veya tasvip belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilir.

2 Bu Protokol, üçüncü belgenin onaylandıktan, kabul veya uygun bulunduktan sonra Genel Sekreter tarafından alınma tarihinden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3 Daha sonradan Sözleşme ile bağlı olmak istediğini beyan eden herhangi bir imzacı devlet bakımından Sözleşme; tasdik, kabul veya onay belgesini teslim etme tarihinden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 31 - Taraf olma

1 Sözleşme'ye taraf üye olmayan herhangi bir devlet, protokol yürürlüğe girdikten sonra bu protokole taraf olabilir.

2 Söz konusu katılım, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine katılım belgesinin tevdi edilerek yürürlüğe girer.

3 Katılan her Devlet için protokol, katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 32 - Ülkesel uygulama

1 Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgelerini tevdi ederken, protokolün uygulanacağı ülkeyi veya ülkeleri belirtebilir.

2 Her devlet, daha sonraki herhangi bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap bir beyanla, bu Protokol'ün uygulama alanını, beyanda belirtilecek başka herhangi bir ülkeyi kapsayacak şekilde genişletebilir. Protokol, söz konusu ülke bakımından, söz konusu beyanın Genel Sekreter tarafından alınma tarihinden itibaren üç aylık sürenin sona ermesini takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3 Önceki iki fıkra uyarınca yapılan herhangi bildirim, söz konusu bildirimde belirtilen herhangi bir ülke bakımından Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap bir bildirim ile geri çekilebilir. Geri çekilme, böyle bir bildirimin Genel Sekreter tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

Madde 33 - Çekinceler

1 Sözleşme'nin hükümlerinden birine veya sözleşmenin protokolüne bir taraf tarafından yapılan çekinceler, o tarafın imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgelerini tevdi ederken aksini beyan etmedikçe, bu protokole de uygulanabilir olmalı. Aynı işlemler herhangi bir beyannameye sözleşmenin herhangi bir hükmüne veya onun protokolüne binaen ve

bağlı olarak uygulanır.

2 Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya tasdik, kabul, onay veya taraf olma belgelerini tevdi ederken, 16., 17., 18., 19., ve 20. maddelerden fazlasına veya herhangi birine kısmen veya tamamen kabul etmeme hakkından yararlanacağını beyan edebilir. Başka hiçbir çekince getirilemez.

3 Her bir taraf yukarıdaki fıkralar çerçevesinde yaptıkları çekinceleri Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapacağı bildirimin alındığı tarihten itibaren tümüyle veya kısmen geri çekebilir.

4 Yukarıdaki 2. fıkrada bahsedilen bu protokolün maddelerinin çerçevesinde çekince beyanında bulunmuş herhangi bir taraf, başka bir taraf tarafından maddenin uygulanmasını talep etmeyebilir. Ancak, eğer tarafın çekincesi kısmi veya koşullu olursa, kendisi kabul ettiği sürece o hükmün uygulanmasını talep edebilir.

Madde 34 - Feshi ihbar

1 Herhangi bir taraf, kendisini ilgilendirdiği dereceye kadar, protokolün feshini Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirim göndererek ihbar edebilir.

2 Bu tür fesihler bildirimin Genel Sekreter tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin sonunu izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girer.

3 Sözleşme'nin feshi bu protokolün feshine kendiliğinden son verebilir.

Madde 35 - Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Konsey üyesi Devletlere ve bu protokole katılan her Devlete aşağıdakileri bildirir:

- a. Her imzalama işlemi,
- b. sunulan her tasdik, kabul, onay veya katılım belgesini;
- c. Bu Protokolün, yukarıdaki 30. ve 31. maddeler uyarınca yürürlüğe girdiği her tarihi,
- d. Bu Protokole ilişkin başka her türlü işlem, bildirim veya beyanı,

Yukarıdaki hususları tasdiklen, usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunanlar, bu Protokolü imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivinde saklanmak ve her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca tek nüsha halinde 8 Kasım 2001'de Strazburg'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, her bir Avrupa Konseyi üye Devletine ve Sözleşme'ye taraf olmaya davet edilen her Devlete onaylı nüshalarını gönderir.

**CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİ'NE EK
İKİNCİ PROTOKOL'E İLİŞKİN ÇEKİNCELER**

"Türkiye Cumhuriyeti, 16. maddeye ilişkin olarak başka ülke makamlarının Türkiye'de bulunan kişilere adli karar ve diğer belgelerin posta yoluyla doğrudan tebliğini kabul etmemektedir."

"Türkiye Cumhuriyeti, Ek İkinci Protokol'ün 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre, Ek Protokol'ün 17 nci maddesini kabul etmemektedir."

CEZA İŞLERİNDE KARŞILIKLI ADLİ YARDIM AVRUPA SÖZLEŞMESİ'NE İKİNCİ EK PROTOKOL'E BEYANLAR

Türkiye Cumhuriyeti, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokolün 4 üncü maddesinin sekizinci fıkrasının b ve c bendi kapsamında;
-Acil olanlar dışında, taleplerin beyanda belirlenen Merkezi Makama iletilmesi;
-Acele hallerde talebin doğrudan adli makamlara gönderilmesi durumunda, talebin bir örneğinin eş zamanlı olarak Merkezi Makama da iletilmesi;
Haklarını saklı tuttuğunu beyan eder.

Türkiye Cumhuriyeti, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokolün 6 ncı maddesi kapsamında Türkiye'deki mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarının adli merci olarak iletilmesini beyan eder.

Türkiye Cumhuriyeti, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokolün 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında, diğer devletten sağlanacak bilginin niteliği ve başkasına iletilmesi hakkında önceden haberdar edilmediği takdirde, Protokolün 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen şartlarla bağlı olmama hakkını saklı tuttuğunu beyan eder.

Türkiye Cumhuriyeti, Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokolün 27 nci maddesi kapsamında, 1 inci maddenin üçüncü fıkrası çerçevesinde, cezai konularda yetkili bir adli merci nezdinde yargı yolu açık idarî yaptırım kararı vermeye yetkili makamların, idari makam olduğunu beyan eder.

Türkiye, "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne İkinci Ek Protokol"ün onaylamasının, hukuken geçerliliği bulunmayan "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin anılan Protokole taraf olan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından temsil edildiği iddiasının herhangi bir biçimde kabulü anlamına gelmeyeceğini ve Türkiye'ye sözde Kıbrıs Cumhuriyeti ile işbu Protokol kapsamında herhangi bir temasta bulunma yükümlülüğü getirmeyeceğini beyan eder.

Kıbrıs Cumhuriyeti, Ada'daki Kıbrıs Rum ve Türk halkları arasında ortaklık temeline dayandırılan uluslararası antlaşmalar uyarınca 1960 yılında kurulmuştur. Söz konusu ortaklık Kıbrıs Rum tarafının 1963 yılında Kıbrıs Türk tarafını tüm devlet organlarından zorla uzaklaştırarak devleti hukuka aykırı bir şekilde ele geçirmesiyle ortadan kalkmıştır. Böylelikle 1963 yılından itibaren Ortaklık Devleti'nden dışlanan Kıbrıslı Türkler, kendi hudutları içerisinde örgütlenerek, devlet otoritesini, salâhiyetini ve egemenliğini icra etmektedir. Kıbrıslı

Türkleri ve Kıbrıslı Rumları ortaklaşa ve dolayısıyla Kıbrıs'ı bir bütün olarak hukuken veya fiilen temsil etmeye yetkili tek bir makam mevcut değildir. Bu itibarla, Kıbrıslı Rumlar, kendileriyle eşit haklara sahip Kıbrıslı Türkler ya da bir bütün olarak Kıbrıs üzerinde yetki, salahiyet veya egemenlik iddiasında bulunamazlar.

